

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การแก้ปัญหาจากประสบการณ์
เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
แขนงวิชาการศึกษาดลลลชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

พฤศจิกายน 2560

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การแก้ปัญหาจากประสบการณ์
เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
แขนงวิชาการศึกษาดลลตชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

พฤศจิกายน 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การแก้ปัญหาจากประสบการณ์
เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

บทคัดย่อ
ของ
สุชาดา มีสงฆ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา
แขนงวิชาการศึกษาดลลชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

พฤศจิกายน 2560

สุชาติ มีสงฆ์. (2560). การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์.ปริญญาโท. กศ.ด. (การบริหารและการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร. สุมลนิตย์ เกิดหนูวงศ์,รองศาสตราจารย์ ดร. เตชา สังขวรรณ.

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และเสนอแนวทางปฏิบัติในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นไปปรับใช้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือกลุ่มเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมตลอดจนประเมินผลหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทยจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คนซึ่งได้โดยวิธีอาสาสมัคร

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาปัญหาและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร 2) กำหนดวัตถุประสงค์ 3) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 4) ร่างและปรับปรุงหลักสูตร 5) ทดลองและประเมินผลหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 ครั้ง พบว่าหลักสูตรฯ มีประสิทธิภาพ 78/80, 80/82 และ 84/84

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดลองหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กับกลุ่มตัวอย่างร่วมกับ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ และการสนทนากลุ่มแล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลอง = 31.03 คะแนนเฉลี่ยหลังทดลอง = 35.53จากคะแนนเต็ม 50

2. ความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ มีคะแนน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คะแนนเฉลี่ย= 23.87 จากคะแนนเต็ม 30

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คะแนนเฉลี่ย= 20.27 จากคะแนนเต็ม 30

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คะแนนเฉลี่ย= 31.20 จากคะแนนเต็ม 40

3. พฤติกรรมระหว่างทดลองหลักสูตรฯ มีคะแนน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คะแนนเฉลี่ย= 36.83 จากคะแนนเต็ม 50

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คะแนนเฉลี่ย= 39.23 จากคะแนนเต็ม 50

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คะแนนเฉลี่ย= 43.83 จากคะแนนเต็ม 50

4. ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.58)

5. การสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีวิธีคิดตามกระบวนการคิดเป็นด้วยการนำข้อมูล 3 ประเภทมาประกอบการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลสภาพแวดล้อม และข้อมูลวิชาการ มีการแสดงออกเชิงพฤติกรรม เช่น การแลกเปลี่ยนระหว่างกัน การซักถาม การสังเกต ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมที่เป็นไปตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์คือ 1) Concrete experience 2) Observation and reflection 3) Abstract conceptualization 4) Active experimentation

CURRICULUM DEVELOPMENT INEXPERIENTIAL PROBLEM SOLVING TO ENHANCE
KHIT PEN FOR HUMAN TRAFFICKING VICTIMS

AN ABSTRACT
BY
SUCHADA MEESONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Program in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

November 2017

Suchada Meesong. (2017). *Curriculum Development Inexperiential Problem Solving To Enhance Khit Pen For Human Trafficking Victims*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee:

The aims of this research study on the curriculum in terms of experiential problem solving to enhance "Khit Pen" for victims of human trafficking are to develop the curriculum with experiential problem solving to enhance "Khit Pen" among human trafficking victims, and to propose appropriate guidelines for using the curriculum in experiential problem solving to enhance "Khit Pen" for victims of human trafficking and other vulnerable groups who might be at risk of being exploitation. Finally in order, to evaluate the curriculum to enhance the "Khit Pen" process in human trafficking victims. The research sample was comprised of thirty volunteer Thai human trafficking victims from the Kredtrakarn Human Trafficking Victims Protection Centre, in Nonthaburi, Thailand. The research methods included curriculum development process, research tools development, experimental plans, data collection and analysis, and research statistical analysis. The curriculum development process consisted of five stages as follows; 1) Identify problems in the curriculum development process; 2) identify objectives; 3) design and develop the curriculum 4) draft and modify the curriculum and 5) experiment with and evaluate the curriculum. In order to develop a more effective curriculum, the researcher performed three experiments with non-sample groups and determined that the curriculum had an effective rate of 78/80, 80/82 and 84/84. During the next stage, the researcher introduced the curriculum to the samples, coordinated with an evaluation form to compare the results before and after the curriculum had been implemented. This material included the before and after evaluation tests, a knowledge evaluation satisfaction of the sample group with the curriculum, and a focus group were also utilized in this study. The research findings are as follows: 1. The comparison between before and after using the curriculum shows a significant improvement of 31.03 and 35.53 out of 50 respectively. 2. The knowledge of the sample after learning as follows:

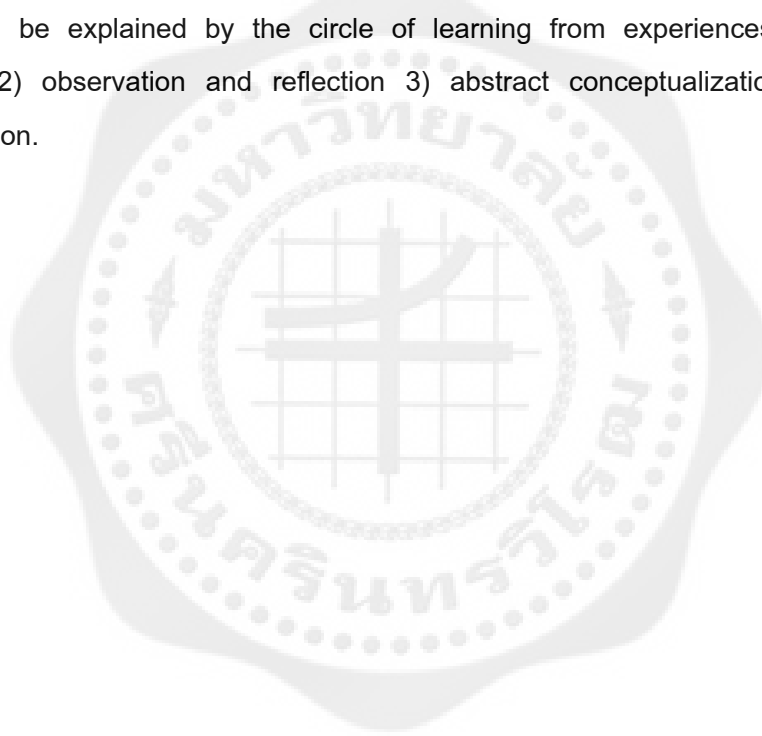
- The sample had an average score were of 23.87 of 30 in the first learning unit
- The sample had an average score were of 20.27 of 30 in the second learning unit
- The sample had an average score were of 31.20 of 40 in the third learning unit

3. The behavior of the sample during using the curriculum are as follows:

- The sample had an average score of 36.83 of 50 in the first learning unit
- The sample had an average score of 39.23 of 50 in the second learning unit
- The sample had an average score of 43.83 of 50 in the third learning unit

4. The sample expressed a high level of satisfaction with the curriculum ($\bar{x} = 4.58$).

5. The results for the focus group also showed that the sample group adapted the KhitPen process by using three sources of information for their problem solving and decision making skills such as personal information, environmental information, and technical information. The sample group also demonstrated behavioral changes, such as the exchange of ideas between the groups, questioning, observation, interaction and team work. These behavioral changes can be explained by the circle of learning from experiences as 1) concrete experience; 2) observation and reflection 3) abstract conceptualization and 4) active experimentation.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ดร. สุมลนิตย์ เกิดหนูวงศ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. เดชา สังขวรรณกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่อุทิศเวลาเอาใจใส่ ตรวจสอบ แนะนำ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงด้วยดี

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สายฝน สุเอียนทรเมธี ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานสอบ และอาจารย์ ดร. กัมปนาท บริบูรณ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ พร้อมให้คำแนะนำที่มีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อผู้วิจัยและงานวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ระพีพรรณ คำหอมผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย โพธิ์สุวรรณอาจารย์ ดร.ธนวัฒน์ จอมประเสริฐอาจารย์ ดร.วิวุฒพ์ อยู่ในศีลและนางเสาวนีย์ ไชมพัตร ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่กรุณาสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องพร้อมให้คำแนะนำในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือและเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วัฒนีย์ โรจน์สัมฤทธิ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ในช่วงยกร่างงานวิจัย และการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยในเบื้องต้น อาจารย์ ดร. เขาวลิตสิมสวย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่กรุณาสละเวลาและให้คำแนะนำตลอดเวลาที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจ สนับสนุนและเป็นแรงผลักดัน จนทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับสำเร็จเรียบร้อยและจบการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิตในที่สุด

สุชาดา มีสงฆ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	6
แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์.....	16
แนวคิดกระบวนการ“คิดเป็น”	20
สถานการณ์การค้ำมนุษย์.....	23
ทฤษฎีว่าด้วยการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม.....	27
ทฤษฎีเกี่ยวกับโสเภณีและการค้าประเวณี.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
กรอบแนวคิด ทฤษฎีในการวิจัย.....	38
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	39
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน.....	40
ศึกษาปัญหาและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร	40
การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	40
การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร.....	41
การร่างและปรับปรุงหลักสูตร.....	41
การทดลองและประเมินผล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
แผนการทดลอง.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร.....	62
ตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	168
ตอนที่ 3 แผนการทดลอง.....	206
ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	207
ตอนที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	207
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	226
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	226
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	226
สรุปผลการวิจัย.....	226
อภิปรายผลการวิจัย.....	230
ข้อเสนอแนะ.....	231
บรรณานุกรม.....	238
ภาคผนวก.....	244
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	381

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	15
2 สรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิด สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์.....	46
3 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้.....	65
4 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	131
5 ผลการประเมิน ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ฯ.....	134
6 แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	136
7 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ.....	138
8 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	140
9 ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ.....	142
10 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	144
11 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯ.....	146
12 แบบประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	158
13 ผลการประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้.....	161
14 สรุปผล ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ.....	162
15 ผลการหาประสิทธิภาพของโครงร่างหลักสูตร ฯ ครั้งที่ 1.....	165
16 ผลการหาประสิทธิภาพของโครงร่างหลักสูตร ฯ ครั้งที่ 2.....	166
17 ผลการหาประสิทธิภาพของโครงร่างหลักสูตร ฯ ครั้งที่ 3.....	167
18 เครื่องมือขึ้นที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ฯ.....	175
19 เครื่องมือขึ้นที่ 4 แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อหลักสูตร ฯ.....	178
20 เครื่องมือขึ้นที่ 5 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ.....	180
21 เครื่องมือขึ้นที่ 6 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯ.....	182
22 เครื่องมือขึ้นที่ 7 แบบประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้.....	194
23 ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรของกลุ่มตัวอย่าง.....	207
24 ผลการประเมินความรู้ท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	209
25 ผลการประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง.....	211
26 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ.....	212
27 สรุปชุดคำถาม คำตอบการสนทนากลุ่ม.....	214

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของโคล์บและพราย.....	17
2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ระยะของจุช (Juch).....	19
3 วงจรการเรียนรู้ 4 ขั้น ของคริสโตเฟอร์ จอห์นสัน.....	20
4 แผนภูมิลักษณะการคิดที่เรียกว่า “คิดเป็น”.....	22
5 วงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP).....	22
6 รูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (EPLKP).....	68

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจ และถูกนับรวมเข้าเป็นอาชญากรรมที่มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ถูกแสวงหาประโยชน์และถูกกลตอนศักดิ์ศรีของความเป็นคนลงจนมีค่าเพียงสินค้าชิ้นหนึ่งที่มีการซื้อขาย ประมูล และเอารัดเอาเปรียบโดยไม่คำนึงถึงสภาพร่างกาย หรือความรู้สึก การค้ามนุษย์เป็นอาชญากรรมร้ายแรง (ซอง แดควีน Sean Dervine. 2552: 2) เป็นรูปแบบของการค้าทาสสมัยใหม่ด้วยวิธีการหาคนไปเป็นทาส การค้ามนุษย์นั้นแต่เดิมเน้นที่การค้าหญิงและเด็กเพื่อการค้าประเวณีและการใช้แรงงานเด็ก โดยเฉพาะการค้าประเวณีที่มีเหตุผลสนับสนุนว่าประเทศไทยเป็นแหล่งค้าโสเภณีเด็กชายและหญิง (อายุต่ำกว่า 18 ปี) และนักท่องเที่ยวนิยมมาใช้บริการโสเภณีเด็กในประเทศไทยมากที่สุด เนื่องจากมีบริการที่ดีที่สุด หาง่ายและราคาไม่แพง (ชะไมพร ธรรมวาสี. 2544) ส่วนวิธีการชักชวนนั้น นายหน้าค้ามนุษย์ที่เข้ามาชักชวนก็มีความสัมพันธ์ที่เป็นเครือข่ายทางสังคมของผู้เสียหายเอง เช่น เป็นญาติพี่น้อง หรือคนในหมู่บ้านเดียวกัน (พัทธกร ศาสนะสุพันธ์. 2554.101-102) ประกอบกับทัศนคติและพฤติกรรมครอบครัวยุคใหม่ (มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. 2549) ซึ่งเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ความยากจน เพศ อายุ การศึกษา เป็นต้นว่าภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวยุคใหม่ที่สัมพันธ์กับเพศ ซึ่งแนวคิดสตรีนิยม วิเคราะห์ว่าเป็นการกดขี่ผู้หญิงในสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ ดังนั้น ผู้หญิงและเด็กจึงมีโอกาสน้อยกว่าผู้ชาย ต้องเป็นฝ่ายเสียสละ ด้วยการแสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ ด้วยการทำงานตั้งแต่อายุน้อย (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. 2551: 13)

ปัญหาการค้ามนุษย์ เป็นปัญหาที่มีการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงรูปแบบของตัวปัญหาไปตามยุคสมัย แม้จะยังไม่มีข้อมูลยืนยันชัดเจนว่ามีคดีค้ามนุษย์จำนวนเท่าใด แต่จากสถิติประมาณการในรายงานประจำปี 2010 (Trafficking in Person Report) ของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ามีผู้ใหญ่และเด็กตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในรูปแบบต่างๆ ทั่วโลกประมาณ 12.3 ล้านคน แต่ถูกค้นพบและระบุว่าเป็นเหยื่อได้เพียง 49,105 คน (วันทนี วาสิกะสิน. 2555: 10) และรายงานประจำปีของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ยังจัดลำดับประเทศไทย อยู่ในกลุ่มเกียร์ 2 เผาระวังหรือประเทศที่ต้องจับตามอง ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับการค้าผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กเพื่อการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี เหยื่อการค้ามนุษย์ชาวไทยและแรงงานต่างชาติบางส่วนขอแรงงานทั้งหมดประมาณสามถึงสี่ล้านคนถูกบังคับ ขู่ขู่ขู่หรือล่อลวงมาเพื่อการแสวงหาประโยชน์บังคับใช้แรงงาน หรือในธุรกิจทางเพศ และรัฐบาลไทยไม่ได้

ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่ในการจัดปัญหา การค้ามนุษย์ (สถานทูตสหรัฐและสถานกงสุลในประเทศไทย. 2559) อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทย มีความพยายามในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มาโดยตลอด ด้วยการส่งเสริมและสร้างความตระหนักรู้ด้านการค้ามนุษย์ให้กับสังคมไทย และอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความเสี่ยงสูง การส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านสิทธิแรงงาน และการค้ามนุษย์กับนายจ้างควบคู่ไปกับการพยายามร่วมกับทุกภาคส่วนในการดำเนินมาตรการต่างๆ ทั้งมาตรการให้การช่วยเหลือ และการรณรงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.2554-2556) ซึ่งการดำเนินด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์นั้น มีอยู่ในทุกๆมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านกฎหมาย หรือการทำงานร่วมกับชุมชนและเครือข่าย การเสริมสร้างความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต แต่ปัญหาการค้ามนุษย์ ก็ยังคงอยู่และบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ยังคงถูกหลอกให้หลงเชื่อเป็นสาเหตุหลัก จึงอาจกล่าวได้ว่าการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ ซึ่งมีพื้นฐานจากการได้รับการศึกษา เพราะสถานะของเด็กและสตรีที่มีการศึกษาน้อย ทำให้ง่ายต่อการถูกหลอกเข้าสู่ขบวนการการค้าประเวณี ด้วยเหตุผลว่าการขายบริการทางเพศไม่ใช่เรื่องเสียหาย เป็นอาชีพสุจริตที่หารายได้เลี้ยงครอบครัว อีกทั้งยังได้แสดงความกตัญญูและตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ ซึ่งท้ายสุดก็ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่ง ศิลปดี นพประเสริฐ (2553: 12) กล่าวถึงการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ว่า การขาดโอกาสทางการศึกษาส่งผลเด็กหญิงต้องออกมาหางานทำ และกลายเป็นแรงงานไร้ฝีมือเพราะได้รับการศึกษา ขณะที่พ่อแม่ของเด็กเองก็ไม่มีการศึกษาจึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะสร้างโอกาสของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เกิดความรู้ความสามารถในอาชีพ และก่อให้เกิดการพัฒนารายได้

ดังนั้น หากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทักษะและวิธีคิดตามกระบวนการคิดเป็นเพื่อคลี่คลายปัญหา โดยนำประสบการณ์ความยุ่งยากและปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต นำข้อมูลสังคมรอบตัวรอบๆ บุรณาการร่วมกับข้อมูลส่วนบุคคลของตน มาประกอบการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ตนเองอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงและพบกับความสุข ตามอัตภาพ เพราะที่ผ่านมาระบบการคิดและการตัดสินใจในการแก้ปัญหาของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพื้นฐานอยู่บนทัศนคติที่ว่า อาชีพขายบริการเป็นอาชีพที่ทำแล้วสบาย เงินดี โดยไม่มองถึงผลกระทบที่จะตามมา ดังนั้น การไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการค้ามนุษย์ ไม่นำประสบการณ์ของผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มาไตร่ตรอง ก่อนการตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ล้วนมีความสัมพันธ์กับการตกเป็นผู้เสียหายจากการการค้ามนุษย์ทั้งสิ้น

ปัญหาการค้ามนุษย์ที่มีความซับซ้อน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคม จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยการได้ลงมือปฏิบัติจริงพร้อมนำประสบการณ์เดิมของตนเองและประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ มาบูรณาการตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งอธิบายโดย David A. Kolb ว่าผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการใน 4 ขั้นตอนคือ

1. Concrete experience 2. Reflection of Observation 3. Abstract conceptualization 4. Active experimentation (ราณี รัชพงษ์. 2547) นั้นจะเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ต่อไป และจะได้ผลดียิ่งขึ้นหากนำมาบูรณาการร่วมกับกระบวนการคิดเป็น โดยใช้ ข้อมูล 3 ประเภท มาช่วยตัดสินใจในการแก้ปัญหา ได้แก่ ข้อมูลของตนเอง (Information of self) ข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อม (Information on Society and Environment) ข้อมูลวิชาการ (Technical or Book Knowledge) (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. 2556: 263)

สำหรับการให้ความรู้แก่กลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็น ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ด้วยการอบรมหรือการจัดทำหลักสูตรการอบรมพบว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด เช่น หลักสูตรการอบรมผู้นำกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการ ป้องกันกระบวนการค้ามนุษย์สำหรับเด็กและเยาวชนของมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (2555) หรือ กิจกรรมการพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะด้านการคิด การส่งเสริมการใช้เหตุและผล รู้สาเหตุของการ กระทำและสิ่งที่เกิดขึ้น การแก้ไขความขัดแย้ง การเห็นคุณค่าในตนเอง สิทธิและความรับผิดชอบ การค้ามนุษย์ การป้องกัน HIV/AIDS สุขภาพอนามัย ขององค์การยูนิเซฟ (2004) ซึ่งผู้เสียหายจาก การค้ามนุษย์ที่ผ่านการฝึกอบรม มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติ เห็นคุณค่าในตนเองมี ทัศนคติที่เปลี่ยนไป การพัฒนาและเพิ่มขึ้นของทักษะในการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีทักษะในการแก้ปัญหา และทักษะในการจัดการ/ควบคุมอารมณ์ ในบางพื้นที่พบว่าการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เช่นพื้นที่จังหวัดเชียงรายที่หลักสูตรถูกพัฒนาขึ้นจาก ความต้องการของผู้เรียน ด้วยการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมากำหนดสาระและนำ หัวข้อวิชาให้มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการค้ามนุษย์ เป็นวิชาบังคับ (60 ชั่วโมง) ที่นักเรียนต้องเรียน พร้อมกำหนดสื่อที่จะใช้ จัดหมวดหมู่ใหม่ พัฒนาแผนการสอนเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อ นำไปใช้ปฏิบัติ (องค์การแรงงานระหว่างประเทศ.2551) ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงพัฒนา หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ขึ้น เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด การตัดสินใจในการ แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเมื่อออกสู่สังคมและชุมชนได้อย่างมี ความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. เพื่อเสนอแนวทางปฏิบัติในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ไปปรับใช้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือกลุ่มเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อประเมินผลหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้รับการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด ตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติในการดำรงชีวิต เมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม

2. ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ต่อสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

3. ได้แนวทางสำหรับนักการศึกษาผู้ใหญ่ ที่สามารถนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปประยุกต์ทดลองใช้กับกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเพื่อการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษานี้ได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4 แห่ง จำนวน 152 คน ดังนี้

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านสองแคว จังหวัดพิษณุโลก 42 คน

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี 87 คน

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนริสวาสต์ จังหวัดนครราชสีมา 20 คน

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านศรีสุราษฎร์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 3 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยอาสาสมัครจำนวน 30 คน ที่สามารถเข้าร่วมการทดลองได้ตลอด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หลักสูตรการแก้ปัญหามาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2. ตัวแปรตาม

2.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรการแก้ปัญหามาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2.2 ความพึงพอใจของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ต่อหลักสูตรการแก้ปัญหามาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหามาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น หมายถึง หลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฯ ของนักการศึกษา โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 4) การปรับปรุงหลักสูตร 5) การทดลองและประเมินผลหลักสูตร โดยใช้กระบวนการจะในการทดลอง ตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งบูรณาการร่วมกับกระบวนการคิดเป็น และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

2. การแก้ปัญหามาจากประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการในแก้ปัญหาที่ได้จากการลงมือปฏิบัติจริง และผ่านการทบทวนเพื่อสร้างกฎเกณฑ์และนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ใหม่ ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน ตามที่ David A. Kolb อธิบายไว้ตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือ experiential learning คือ 1. Concrete experience 2. Reflection of Observation 3. Abstract conceptualization 4. Active experimentation

3. การคิดเป็น หมายถึง กระบวนการคิด ที่นำข้อมูล 3 ประเภทมาประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหา ได้แก่ ข้อมูลของตนเอง ข้อมูลด้านสังคม และข้อมูลด้านวิชาการ

4. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หมายถึง หญิงชาวไทยที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

5. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หมายถึง สถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1.1 รูปแบบและขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร
 - 2.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 2.1.3 การออกแบบหลักสูตร
 - 2.1.4 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 2.1.5 การประเมินผลหลักสูตร
- 2.2 แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
- 2.3 แนวคิด กระบวนการ “คิดเป็น”
- 2.4 สถานการณ์การคุ้มครอง
 - 2.4.1 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง พ.ศ. 2551
 - 2.4.2 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558
 - 2.4.3 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการคุ้มครอง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560
- 2.5 ทฤษฎีว่าด้วยการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม
- 2.6 ทฤษฎีเกี่ยวกับโสเภณีและการค้าประเวณี
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.7.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 2.7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2.1.1 รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย ซึ่งหมายรวมถึงการผลิตเอกสารต่างๆ สำหรับผู้เรียนด้วย (สังัด อุทรานันท์.2532: 31)

รูปแบบของหลักสูตร

1. หลักสูตรวิชาชีพ เป็นรูปแบบที่มีมาตรฐานของหลักสูตรแน่นอน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. หลักสูตรรายวิชา เป็นหนึ่งในหลักสูตรวิชาชีพ แต่มีลักษณะเป็นหลักสูตรย่อยๆ มีวัตถุประสงค์เน้นสมรรถนะ มีขอบเขตและเวลาสอนที่แน่นอน
3. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นเฉพาะในวิชาชีพ อย่างเจาะจง
4. หลักสูตรฝึกอบรม เป็นโครงการฝึกอบรมความรู้ลักษณะเฉพาะ อย่างในช่วงเวลาสั้นๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานได้อย่างหนึ่ง (สุราษฎร์ พรหมจันทร์. 2552)

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการนำประสบการณ์มาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษา ผู้วิจัยจึงพิจารณาการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและความต้องการของผู้เรียน โดยการนำประสบการณ์และความต้องการมากำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยนักการศึกษาได้นำเสนอรูปแบบและขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้

รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์

ไทเลอร์ เป็นนักพัฒนาหลักสูตร และเป็นต้นแบบให้กับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรอื่น เพราะเป็นหลักสูตรที่กำหนดจากความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน (Kennet.T Henson.1995: 116-117) ซึ่งใช้วิธี Means - Ends Approach โดยเน้นไปที่การตอบคำถาม 4 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (identify general objectives) เป็นการเลือกวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลจากผู้เรียน ข้อมูลด้านเนื้อหาวิชาและการและข้อมูลด้านสังคม และปรัชญาทางสังคมและจิตวิทยาการเรียนรู้ (ชาญชัย อาจินสมาจาร. ม.ป.พ :9)

2. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (selection of educational experiences) โดยคัดเลือกประสบการณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งไทเลอร์เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้

- 2.1 ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
- 2.2 กิจกรรมและประสบการณ์นั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
- 2.3 กิจกรรมและประสบการณ์นั้นอยู่ที่ความพอใจที่พึงปฏิบัติได้
- 2.4 กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้านของการเรียนรู้ อาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียวก็ได้

2.5 กิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อได้ (วัฒนา ตรงเที่ยง. 2553: 43)

3. การจัดเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ (organization of learning experiences) เป็นการจัดเรียงลำดับของประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ตามลำดับขั้นตอน มีเนื้อหาครบทุกด้านทั้งทางด้านหลักการ ความคิด ค่านิยม และทักษะ ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน

4. การประเมินผลประสบการณ์การเรียนรู้ (evaluation of learning experiences) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงพอ และสมควรมีการปรับแก้ไขในส่วนใดบ้าง

โดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ เป็นหลักสูตรที่เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน เพราะถูกกำหนดขึ้นจากความจำเป็นของผู้เรียนเป็นหลัก

รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบา

รูปแบบหลักสูตรของทาบา เป็น แบบ Grass roots approach คือพัฒนาจากล่างสู่บน เริ่มต้นจากพื้นที่ (Kenneth T.Henson.1995:114-116. ชนิต ชาติทอง.2550:35-36) โดยขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา มีดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ (Diagnosis of Needs) ความจำเป็นต่างๆ ของสังคม รวมทั้งพัฒนาการของผู้เรียนเป็นการเริ่มกระบวนการด้วยการสำรวจความต้องการของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) หลังจากระบุความต้องการของผู้เรียน ครูจะนำข้อมูลจาก ขั้นที่1 มากำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) ในขั้นตอนนี้ จุดมุ่งหมายที่เลือกไว้ จะเป็นแนวทางในการเลือกรายวิชาหรือเนื้อหาของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 การจัดเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เมื่อมีการเลือกเนื้อหาแล้วต่อไปคือการจัดเนื้อหาโดยเรียงลำดับและขั้นตอนให้ถูกต้อง ซึ่งคำนึงถึงตัวผู้เรียน โดยเฉพาะวุฒิภาวะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) เป็นขั้นตอนของการคัดเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและตัวผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) ในขั้นตอนนี้ กิจกรรมการเรียนการสอนควรได้รับการพิจารณาในการจัดเรียงลำดับขั้นตอนเช่นเดียวกับเนื้อหา

ขั้นที่ 7 การกำหนดสิ่งที่ประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing It) ในหลักสูตร

ขั้นที่ 8 การตรวจสอบความคงที่ และความเหมาะสมในแต่ละขั้นตอน (Checking for Balance and Sequence) โดยคำนึงถึงคำถามเพื่อการตรวจสอบ ได้แก่

8.1 เนื้อหาวิชาที่จัดขึ้นเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่

8.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

8.3 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมเพียงใด

รูปแบบหลักสูตรของทาบามีความคล้ายคลึงกับรูปแบบของไทเลอร์ แต่จะปรับขั้นตอนเพิ่มเติมจากไทเลอร์ซึ่งเป็นข้อแตกต่าง ทาบามุ่งเน้นความสำคัญของการพยากรณ์ความต้องการก่อนกำหนดจุดประสงค์ ซึ่งเป็นการประเมินประเภทหนึ่ง พร้อมระบุแนวทางในการประเมินเพื่อการปรับปรุง (formative) ประเมินและสรุปภาพรวม โดยมีจุดเด่นที่วิธีการสอนและประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เป็นตัวกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขการ มีการกำหนดเนื้อหาให้ชัดเจน หน่วยการเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่บ่งชี้ถึงการวัดและประเมินได้ชัดเจน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2551: 15)

รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ โอลิวา (Kenneth.T Henson.1995:118-119) เป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน รวม 12 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา ปรัชญา หลักจิตวิทยาการศึกษา และความเชื่อที่ได้จากความต้องการทางสังคม และที่เกี่ยวกับการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียน และเนื้อหาวิชา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 5 จัดโครงสร้างของหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 7 กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 8 เลือกยุทธวิธีในการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 9 เลือกเทคนิคหรือวิธีการในการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 10 การจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และดำเนินการตามยุทธวิธีที่เลือกไว้

ขั้นตอนที่ 11 และ 12 การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ทั้งนี้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โอลิวาจะรวมข้อมูลทางสังคมที่ผู้เรียนต้องการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการนำมาพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของ เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และคณะ (Kenneth.T Henson.1995: 121-122. สุนทร โคตรบรรเทา.2553: 41) หลักสูตรของ เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเพื่อน มีลักษณะเป็นแบบแผน เนื่องจากประสบการณ์ที่เป็นนักบริหารมาก่อน โดยมีวิธีการคือการนำโครงการ แผนการสอน หลักสูตรรายวิชา หน่วยการสอน นโยบาย คู่มือครู และชุด

การเรียนรู้ มารวมเข้าเป็นชุด โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ฐานราก เพราะหลักสูตรถูกออกแบบและผ่านการคัดเลือกกิจกรรมให้กับผู้เรียน โดยมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. 2553:9)

1. มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของสังคม ความต้องการของผู้เรียน และปรัชญาทางการศึกษาเพื่อนำมากำหนดเป็นเป้าหมาย จุดประสงค์และขอบเขตความรู้

2. การออกแบบหลักสูตร การเลือกรูปแบบหลักสูตร ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ มีขั้นตอนที่สอดคล้องกับเป้าหมาย สำหรับการออกแบบหลักสูตร ผู้สอนสามารถเลือกหลักสูตรที่มีการออกแบบไว้แล้ว หรือเลือกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา (สุนทร โคตรบรรเทา.2553: 43) ดังนี้

2.1 การออกแบบเน้นเนื้อหาวิชา เน้นบทบาทของความรู้และกิจกรรมการแก้ปัญหา

2.2 การออกแบบเน้นความสามารถ เน้นวัตถุประสงค์ของการเรียน การวิเคราะห์ภาระงาน และผลลัพธ์สุดท้ายที่วัดได้

2.3 การออกแบบเน้นคุณลักษณะความเป็นมนุษย์ความรู้สึกร่างกาย อารมณ์ ค่านิยมของสุนทรียภาพของผู้เรียนและกระบวนการ

2.4 การออกแบบเน้นหน้าที่ ความต้องการและกิจกรรมสังคมเป็นหลัก รวมทั้งความต้องการและกิจกรรมแต่ละบุคคล ที่เกี่ยวข้องและสนใจผู้เรียนและสิ่งที่เป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการวางแผนและจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยกำหนดวิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับเป้าหมาย จุดประสงค์ ขอบเขตของความรู้และเนื้อหาสาระ

4. การประเมินหลักสูตร มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผล เพื่อเป็นการตัดสินใจในคุณภาพและความสำเร็จของหลักสูตร

รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของ สจ๊วต อุทรานันท์

การพัฒนาหลักสูตร ในทัศนะของสจ๊วต อุทรานันท์ (2532: 38-43) เป็นระบบที่มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันเป็นวัฏจักร ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ทฤษฎีการเรียนรู้ ก่อนนำมาบูรณาการจัดทำเป็นหลักสูตรให้แก้ปัญหาและตรงความต้องการของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาสาระและประสบการณ์จะเป็นสื่อ นำพาผู้เรียนสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด

ขั้นที่ 4 กำหนดมาตรฐานวัดและประเมินผล ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อหามาตรการว่าควรวัดและประเมินอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 5 การนำหลักสูตรไปใช้ การที่จะนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการเตรียมความพร้อม เช่น การจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การจัดเตรียมอาคารสถานที่ การบริหารหลักสูตร การดำเนินการตามแผนการเรียนการสอน และการติดตามและประเมินผล เป็นต้น

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการใช้หลักสูตร จุดมุ่งหมายคือการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร และหาข้อบกพร่อง เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรนั้นต่อไป

ขั้นที่ 7 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่

รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรวิชา วิทยาศาสตร์ (2537: 21) แบ่งกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ รวม 3 ระบบ ดังนี้

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง หลังจากนั้นจึงกำหนดรูปแบบหลักสูตร วัตถุประสงค์ เนื้อหา ประสิทธิภาพการเรียนและการประเมินผล การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ และรวบรวมผลการวิจัย ปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานหรือกระทรวง ดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์เตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร การจัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบบริหารและจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและติดตามผลการใช้หลักสูตร หลังจากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตร ด้วยการดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอน คู่มือการสอน คู่มือการเรียนเตรียมความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียนและการประเมินผลการเรียน

3. ระบบการประเมินผล ประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

2.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

2.1.2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความมุ่งหวังหรือความตั้งใจ ที่จะให้เกิดขึ้นหลังจากมีการใช้หลักสูตรว่าผู้ที่ผ่านหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.1.2.2 การเลือกและการจัดเรียงเนื้อหาประสิทธิภาพการเรียนรู้อย่างต่าง ๆ รวมทั้งสาระสำคัญต่าง ๆ ของความรู้ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาผู้เรียน ข้อมูลที่นำมาประกอบเพื่อการจัดเรียงประสิทธิภาพนี้ประกอบด้วยข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษา ข้อมูลด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และข้อมูลด้านสังคม

ทั้งนี้ ไทเลอร์ (Tyler 1949 อ้างอิงจาก สุนทร โคตรบรรเทา.2553: 59-61) เสนอเกณฑ์การคัดเลือกประสบการณ์ การเรียนรู้ไว้ 5 ประการ

1. ผู้เรียนต้องมีประสบการณ์ที่ให้อะไรแก่ตนได้ฝึกพฤติกรรม ตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์
2. ผู้เรียนต้องได้รับความพึงพอใจในการกระทำหรือปฏิบัติประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาและกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้

3. ประสบการณ์การเรียนรู้เหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียนปัจจุบัน โดยมีความรู้เดิมเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับความรู้ใหม่

4. ประสบการณ์หลายอย่างอาจบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกันได้ การเรียนรู้สิ่งเดียวกัน มีหลายวิธี トラบใดที่ประสบการณ์มีประสิทธิภาพและมีความหมาย

5. ประสบการณ์เดียวกันตามปกติทำให้เกิดผลลัพธ์สุดท้ายหลายอย่าง

2.1.2.3 แผนการสอนและการจัดเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นตอนการเตรียมการ ก่อนนำหลักสูตร ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1) การจัดทำวัสดุประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน และแบบเรียน ฯลฯ

2) การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดลอม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

3) จำนวนครูหรือผู้สอนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การดำเนินการสอน (ศจีมาศ พูลทรัพย์. 2560)

2.1.2.4 เนื้อหาของหลักสูตร ทาบา เสนอเกณฑ์ในการเลือกหลักสูตรไว้ ดังนี้ (อ้างอิงจาก สุนทร โคตรบรรเทา. 2553: 56-57)

1) ความรู้ ได้แก่

- ข้อเท็จจริงเฉพาะ ได้แก่ความรู้ที่เป็นทักษะ และกระบวนการ
- แนวคิดพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ที่เป็นพื้นฐาน เช่น การแยกแยะ หลักการ และความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุผลภายในเนื้อหา

- แนวคิดรวบยอด ได้แก่ แนวคิดที่เป็นนามธรรม ระบบที่ซับซ้อน การมีเหตุผลหลากหลาย และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

- ระบบความคิด หรือวิธีการแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้และการค้นพบ

2) เนื้อหาพื้นฐานที่ต้องรู้ เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื้อหาในหลักสูตรจึงต้องทันกับยุคสมัย

3) ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรต้องครอบคลุมทั้งความกว้าง ความลึก และความหลากหลาย

4) ลำดับขั้นตอน เป็นการรับรองระดับความรู้ และการเรียนรู้นอกจากจะต้องอาศัยความรู้เดิมแล้วควรได้มีการสะสมและความต่อเนื่อง

5) การบูรณาการเน้นความสัมพันธ์ระหว่างขอบข่ายเนื้อหา ชื่อเรื่อง และหน่วยการเรียนรู้

2.1.3 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตร เป็นการจัดองค์ประกอบของหลักสูตร หรือการจัดระบบหลักสูตร (curriculum organization) การออกแบบหลักสูตรสามารถพิจารณาจากรายวิชา ตัวผู้เรียน หรือปัญหา (ชาญชัย อาจินสมาจาร. มปป: 26) ซึ่งประกอบด้วย

2.1.3.1 การออกแบบที่ยึดวิชา จะมีลักษณะของการแบ่งเป็นรายวิชา สามารถพบเห็นได้ในระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรมัธยมศึกษา

2.1.3.2 การออกแบบที่ยึดผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน หรือเรียกว่าหลักสูตรประสบการณ์การศึกษาแบบพิพัฒนาการ การศึกษาในระบบเปิด การศึกษาที่เน้นความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) ยึดเอาความต้องการและความสนใจของเด็ก ซึ่งทราบจากการศึกษาค้นคว้าทางจิตวิทยาผนวกกับความสนใจและความต้องการของกลุ่มผู้เรียนที่จะเรียนตามหลักสูตร

2) มีความยืดหยุ่นเพื่อจะตอบสนองต่อความสนใจเฉพาะอย่างของผู้เรียน หรือผู้เรียนสามารถจัดหลักสูตรเฉพาะตัวภายใต้คำแนะนำของโรงเรียน

3) การเรียนการสอนเป็นไปตามความสามารถและความต้องการของแต่ละคน

2.1.3.3 การออกแบบที่ยึดปัญหา เป็นหลักสูตรที่เน้นความสำคัญของสังคม มีแนวคิดในการออกแบบ ดังนี้

1) หลักสูตรที่ยึดเอาภาระหน้าที่หรือชีวิตภายใต้สังคมหรือสถานการณ์ในสังคมเป็นหลัก

2) หลักสูตรที่ยึดเอาสภาพของสังคมหรือปัญหาสังคมเป็นหลัก การจัดหลักสูตรแบบนี้อาจเป็นไปตามแนวความคิดของการจัดโรงเรียนชุมชน

3) หลักสูตรที่ยึดเอากิจกรรมของสังคม หรือแนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสังคมเป็นหลัก ตามแนวความคิดนี้โรงเรียนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสังคม (สังต์ อุทรานันท์. 2532:225)

2.1.4 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนของการพัฒนาไปสู่การเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย งานบริหารและบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรและ งานส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร (สังต์ อุทรานันท์. 2532: 260-263)

2.1.5 การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร เป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เพราะจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรนั้น มีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไร ซึ่งควรทำให้ครอบคลุมระบบของหลักสูตรทั้งหมดและทำอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. ประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่า มีความเหมาะสมและถูกต้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หากมีข้อบกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. ประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรนั้นสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการใช้หลักสูตรในระหว่างที่ใช้หลักสูตร จะได้แก้ไขได้ทันการณ์ เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะทำการประเมินเมื่อมีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหรือหลังจากที่ดำเนินการใช้หลักสูตรเสร็จสิ้นลง เป็นการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนว่าประสบความสำเร็จในการนำไปปรับใช้เพียงใด

4. ประเมินระบบหลักสูตร ว่ามีความสมบูรณ์ ชับซ้อน เพราะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นๆ ของหลักสูตร เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตรกับการบริหารโรงเรียน ระบบการจัดเรียนการสอน ระบบการวัดและประเมินผล เป็นต้น (สจต อูทรานันท์. 2532: 279)

สรุปกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และข้อมูลพื้นฐานรวมทั้งความต้องการของสังคม โดยให้ความสำคัญกับการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพราะประสบการณ์ในการเรียนรู้อาจช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 สำรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 1.3 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 การร่างและปรับปรุงหลักสูตร
- 1.5 การทดลองและประเมินผล

ตาราง 1 ตารางสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฯ

1. ไทเลอร์	2. ทาบ	3. โอลิวา	4. เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์	5. สจ๊วต อูทรี	6. วิชัย วงษ์ใหญ่	สรุป ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ฯ ของผู้วิจัย
						หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
1.กำหนดวัตถุประสงค์	1.วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ	1.กำหนดเป้าหมาย	1.กำหนดเป้าหมายของการศึกษา	1.วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	1.ระบบการร่างหลักสูตร	1.ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร
2.เลือกประสบการณ์การเรียนรู้	2.การกำหนดจุดมุ่งหมาย	2.วิเคราะห์ความต้องการ	2.การออกแบบหลักสูตร	2.กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	2.ระบบการใช้หลักสูตรระบบการ	2.การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3.จัดเรียงประสบการณ์การเรียนรู้	3. การเลือกเนื้อหาสาระ	3. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.การนำหลักสูตรไปใช้	3.คัดเลือกและจัดเรียงเนื้อหา	3. ระบบการประเมินผลหลักสูตร	3.การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
4.ประเมินผลประสบการณ์การเรียนรู้	4.การจัดเนื้อหาสาระ	4.กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4. การประเมินหลักสูตร	4.กำหนดมาตรฐานวัดและประเมินผล		4.การร่างและปรับปรุงหลักสูตร
	5.การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้	5.จัดโครงสร้างหลักสูตร		5.การนำหลักสูตรไปใช้		5.การทดลองและประเมินผลหลักสูตร
	6.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	6.กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน		6.การประเมินผลการใช้หลักสูตร		
	7.การประเมินผล	7.กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอน		7.การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร		
	8.การตรวจความคงที่	8.เลือกวิธีการเรียนการสอน				
		9.เลือกวิธีการประเมินผล				
		10.จัดเตรียมเครื่องมือ				
		11.12. ประเมินผล				

2.2 แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์

การเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมหรือการปฏิบัติซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรมโดยผ่านการสะท้อนประสบการณ์ การคิด วิเคราะห์ การสรุปหลักการ ความคิดรวบยอด และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ประสบการณ์

1. เป็นการเรียนรู้ที่ผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์จากกิจกรรม หรือการปฏิบัติของผู้เรียน
2. ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
4. ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
5. อาศัยกิจกรรมการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด การเขียน การวาดรูป การแสดง บทบาทสมมุติ การนำเสนอด้วยสื่อต่าง ๆ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้

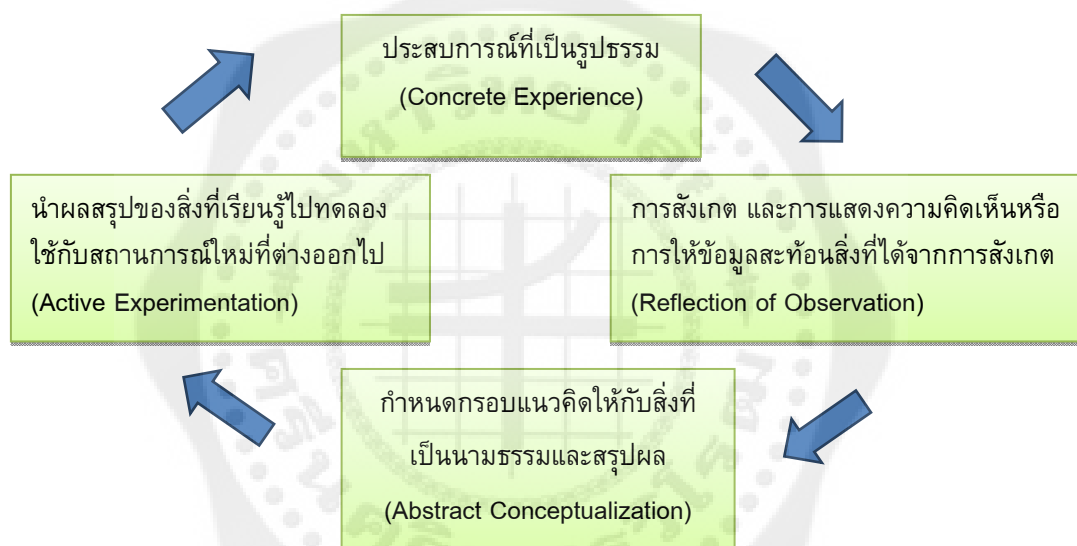
ราณี รัชพงษ์ (2547: 42) ให้ความหมายของการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ว่าหมายถึงกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ๆ ขึ้น

ทิตนา แคมมณี (2552:131) การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) หรือการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ หมายถึง การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ (Experiential) ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ก่อน และให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมุติฐานต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้ แล้วจึงนำความคิดหรือสมมุติฐานเหล่านั้นไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป

เชิดศักดิ์ ไอรณรัตน์ (2551) กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ จากการเรียนรู้ระดับคลินิกของนักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่ต่างๆ เช่น การตรวจเยี่ยมผู้ป่วย (ward round) การตรวจผู้ป่วยแผนกผู้ป่วยนอก (Outpatient Department) การทำการผ่าตัดผู้ป่วย ประสบการณ์จากการปฏิบัติงานเหล่านี้ เป็นสิ่งที่มีพลังที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์หรือ (Experiential Learning) ของ David A.Kolb ตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพราะผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) Concrete experience 2) Observation and reflection 3) Abstract conceptualization 4) Active experimentation

รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์

การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนคือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแทนรูปแบบเดิมที่ให้ความสำคัญกับครูหรือผู้สอน ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้คิดอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอน ผสมผสานระหว่างประสบการณ์เดิมที่มีอยู่กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และเชื่อมโยงประสบการณ์นั้นเข้ากับความรู้เพื่อจัดระเบียบของประสบการณ์ใหม่ การออกแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ จึงเน้นการวัดความสามารถจากการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต (ราณี รัชพงษ์. 2547, สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2555, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ 2552) อย่างเป็นกระบวนการ และเป็นวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ภาพประกอบ 1 วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle)
ของโคล์บและฟราย

ที่มา: ราณี รัชพงษ์. 2547:44

วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของโคล์บ และฟรายสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากความรู้สึกของบุคคลที่เข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เช่น กรณีศึกษา การชมภาพยนตร์ การสร้างสถานการณ์จำลอง การสังเกต เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

2. การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน หรือการสังเกตเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม และนำมาสู่การแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflective Observation) ผู้เรียนสามารถเสนอแนวคิด ที่ได้จากประสบการณ์ และทำความเข้าใจจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในขั้นที่ 1 เพื่อนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนร่วมกัน

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) โดยผู้เรียนจะรวบรวมประสบการณ์ที่ได้จากการเห็น การสังเกต การอภิปราย การระดมสมองในขั้นที่ 2 มาประมวลและสรุปเป็นความคิดรวบยอด หรือกฎเกณฑ์ของตนเอง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการนำผลสรุปจากความคิดรวบยอด และมาทำการผลิตซ้ำ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ และนำความรู้จากขั้นตอนที่ 1-3 ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่

ฮันนี และ มัมฟอร์ด (Honey และ Mumford .1992 อ้างอิงจาก เสาวภา วิชาดี. 2560) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้จากประสบการณ์ว่า เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานแต่มีความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ โดยใช้แนวคิดของ โคลบ (Kolb) เป็นฐานในการศึกษารูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ และเน้นแนวโน้มของพฤติกรรมการเรียนรู้ใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 (Having an Experience) ผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมทั้งทางตรงและทางอ้อม

ขั้นตอนที่ 2 การทบทวนประสบการณ์ (Reviewing the Experience) ในขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ หาเหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 คิด ไตร่ตรอง และสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์นั้นๆ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนอธิบายเหตุผลความคิดของตน

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปจากประสบการณ์ (Concluding) เป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงการรับรู้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 เพื่อสร้างความคิดรวบยอดหรือสรุปเป็นกฎเกณฑ์ แนวคิด

ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนการปฏิบัติตนในขั้นตอนต่อไป (Planning) เกิดจากการนำประสบการณ์ ความคิดรวบยอด กฎเกณฑ์ แนวคิด ไปปฏิบัติ หรือทดลอง และผลของการปฏิบัติ หรือทดลอง จะก่อให้เกิดความรู้ ประสบการณ์ ซึ่งระหว่างการเรียนรู้ตามวงจรนี้ ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมของการเรียนรู้เกิดขึ้น

นอกจากนี้ ฮันนี และ มัมฟอร์ด ยังแบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. นักคิดวิเคราะห์ (Reflectors) เป็นการเรียนรู้จากการไตร่ตรอง (Reflective Observation) และ (Concrete Experience) หรือในขั้นตอนที่ 2 และ 1 ตามวงจรการเรียนรู้ของ โคลบ (Kolb) ซึ่งจะเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ดีจากการทบทวน ไตร่ตรองจากประสบการณ์เดิม มีการคิดอย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจ

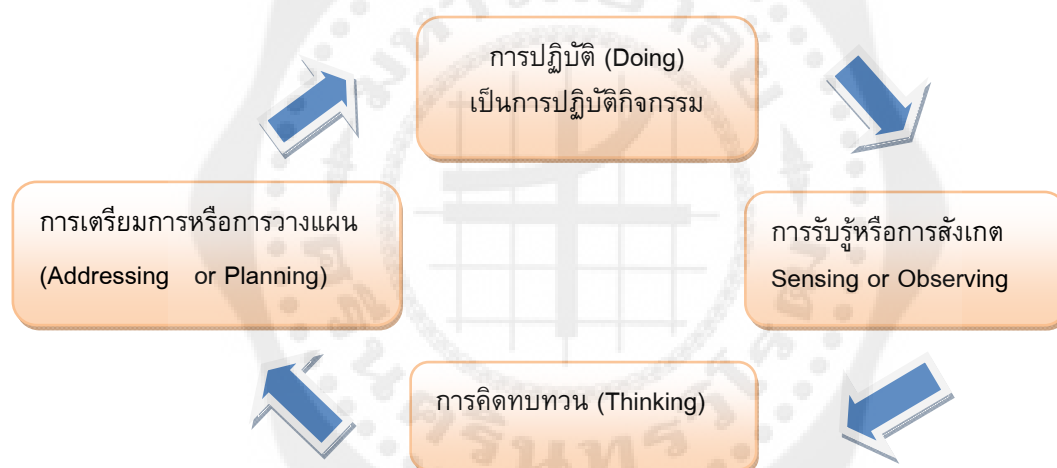
2. นักทฤษฎี (Theorists) จะเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ดีจากการสรุปแนวคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) และจากการสังเกต ไตร่ตรอง (Reflective Observation) หรือ

ในขั้นตอนที่ 3 และ 2 ตามวงจรการเรียนรู้ของ โคลบ์ (Kolb) แล้วสรุปเป็นกฎเกณฑ์ มีขั้นตอนในการทำงานเป็นคนที่เกิดและผล

3. นักปฏิบัติ (Pragmatists) เป็นการเรียนรู้จากการสรุปแนวคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) และการทดลองแบบมีส่วนร่วม (Active Experimentation) หรือในขั้นตอนที่ 3 และ 4 ตามวงจรการเรียนรู้ของ โคลบ์ (Kolb) เป็นบุคคลที่ชอบแก้ปัญหา และตัดสินใจรวดเร็ว

4. นักกิจกรรม (Activists) เป็นคนที่เรียนรู้ได้ดีจากการนำแนวคิดทฤษฎีไปปฏิบัติ และเป็นคนที่ชอบสร้างสมประสบการณ์ และความท้าทาย

จυχ (Juch .1938 อ้างอิงจาก บุญเลี้ยง ทุมทอง 2556: 25) การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นวงจรของการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ระยะ คือ 1) การปฏิบัติ (Doing) ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจกรรม 2) การรับรู้หรือการสังเกต (Sensing or Observing) 3) การคิดทบทวน (Thinking) 4) การเตรียมการหรือการวางแผน (Addressing or Planning) ดังภาพ

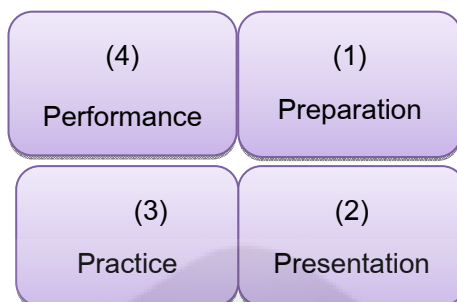
ภาพประกอบ 2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ระยะ ของจυχ (Juch

คริสโตเฟอร์ จอห์นสัน (2551) เสนอแนวคิดการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้น หรือ 4 P ดังนี้

1. ขั้นเตรียม (Preparation) เป็นขั้นที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ใคร่รู้ ในสิ่งที่เรียน
2. ขั้นนำเสนอ (Presentation) เป็นการแนะนำเนื้อหา หรือความรู้ใหม่ เพื่อคงไว้ซึ่งความสนใจของผู้เรียน โดยอาศัยกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ หรือการนำเสนอแบบมีปฏิสัมพันธ์
3. ขั้นทดลองฝึก (Practice) เพื่อให้เกิดบูรณาการทางความรู้ ซึ่งผู้สอนมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของเรื่องที่กำลังเรียนรู้นั้นด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ กิจกรรมที่ใช้จึงเป็นทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งผ่านกระบวนการไตร่ตรองและสรุปเป็นความคิดรวบยอดของผู้เรียนเอง

4. **ขั้นปฏิบัติ (Performance)** เป็นการนำความรู้และทักษะใหม่ไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ที่เกิดขึ้นติดตัวผู้เรียน และมีการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการขยายผลการเรียนรู้ ดังภาพ

ภาพประกอบ 3 วงจรการเรียนรู้ 4 ขั้น ของคริสโตเฟอร์ จอห์นสัน

ที่มา: คริสโตเฟอร์ จอห์นสัน (2551)

สรุปการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการคิดทบทวนจากข้อมูลที่ได้รับควบคู่ไปกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิกเพื่อให้ได้ข้อมูลจากสภาพแวดล้อม แล้วนำมาประมวล วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ เพื่อการดำเนินชีวิตที่เป็นสุขตามอัตภาพได้ต่อไป

2.3 แนวคิด กระบวนการคิดเป็น

“คิดเป็น” เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการคิด วิเคราะห์ แสวงหา และจัดการความรู้ด้วยตัวเองมากกว่าจำจากครูผู้สอนหรือท่องจำจากตำรา ดังนั้น “คิดเป็น” จึงถูกนำไปขยายผลให้เข้าถึงประชาชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในศาสตร์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะจะช่วยให้คนดำเนินชีวิตอยู่กับโลกแห่งความเป็นจริง เรียนรู้ที่จะรู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงอยู่อย่างสันติ อย่างมีคุณธรรม และจริยธรรม (ทองอยู่ แก้วไธอะ. 2554)

ขอบเขตและความหมาย

โกวิท วรพิพัฒน์ (อ้างอิงจาก อัญชลี ธรรมวิธีกุล. 2552) อธิบายว่า บุคคลที่คิดเป็นจะเป็นบุคคลที่สามารถเผชิญปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีระบบ สามารถพิจารณาสาเหตุของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ “คิดเป็น” จึงเป็นกระบวนการคิดเพื่อจัดการกับปัญหาของมนุษย์ เพื่อให้ตนเองเกิด

ความสุข และการที่จะพบความสุขได้นั้น บุคคลนั้นจะต้องสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้อย่าง ประสมกลมกลืน และสามารถปรับตัวได้ด้วย

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556: 263) การคิดเป็น เป็นการคิดที่ครอบคลุมถึงการคิดถูก และคิด ดี โดยแสดงออกให้เห็นถึงศักยภาพของมนุษย์ในการจัดและคลี่คลายปัญหาเพื่อสร้างความสุข ให้กับชีวิตและสังคมจะได้รับประโยชน์จากการคิดนั้น การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็น คนคิดเป็นนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่ใช้ข้อมูล 3 ประเภทเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ดังนี้

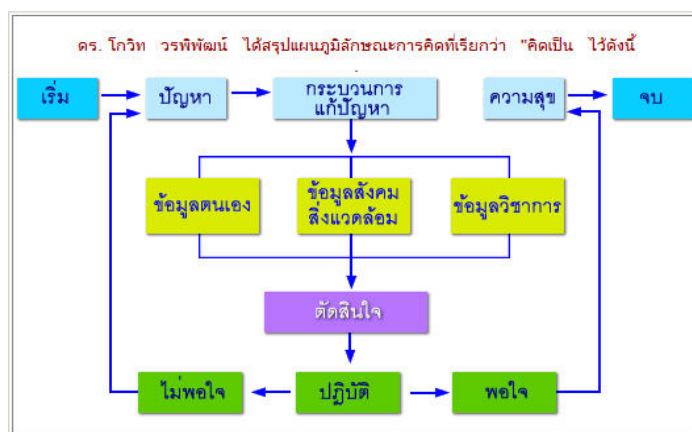
1. ข้อมูลของตนเอง (Information of self) เป็นการแก้ไขปัญหามาตามอิทธิพลของศาสนา ได้แก่ อริยสัจ 4 คือปัญหาหรือความทุกข์ของมนุษย์เกิดขึ้นตามกระบวนการแห่งเหตุผล และทุกข์ หรือปัญหาเป็นสิ่งที่แก้ไขได้

2. ข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อม (Information on Society and Environment) ข้อมูลด้านนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้มนุษย์ คำนึงถึงบุคคลรอบ ๆ ตัว สังคม และชุมชน เหตุเพราะมนุษย์เป็นสัตว์ สังคม ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่เพียงลำพัง

3. ข้อมูลวิชาการ (Technical or Book Knowledge) เพื่อสนับสนุนการเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551: 14) ให้ความหมายของ "คิดเป็น" เป็นการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาคำตอบหรือทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา คิดอย่าง รอบคอบโดยอาศัยข้อมูลตนเอง ข้อมูลสังคม สิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการประกอบการ ตัดสินใจ แก้ปัญหาหรือหาทางเลือกเพื่อนำไปปฏิบัติ ด้วยการกระทำที่เหมาะสมและพอดี

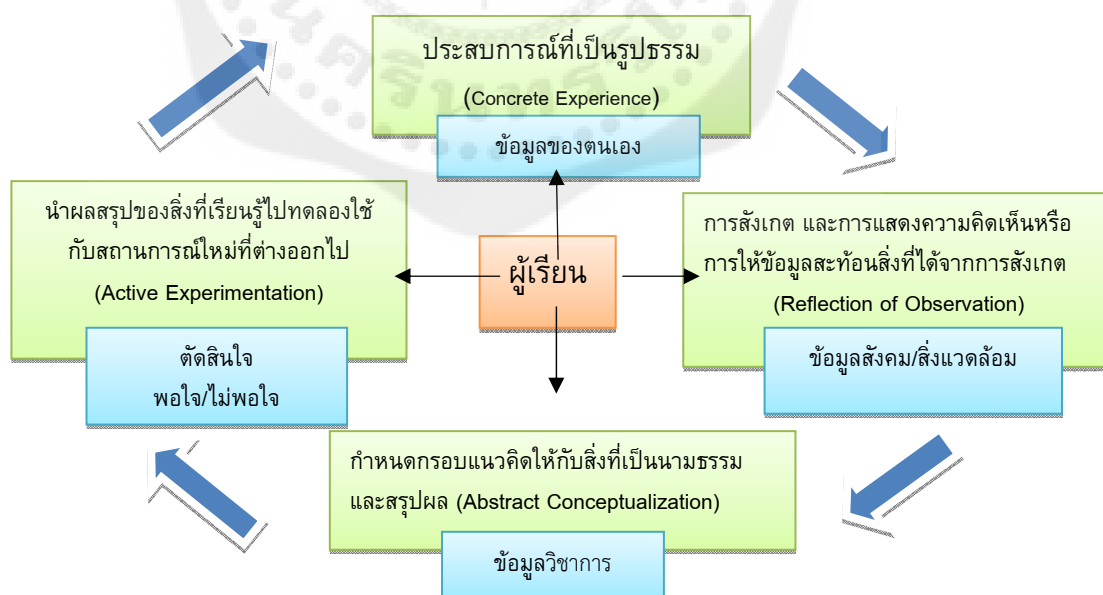
อุ้นตา นพคุณ (2560) ได้แสดงทัศนะว่า คิดเป็น เป็นกระบวนการที่จะทำให้มนุษย์กำหนด ปรัชญาในการดำรงชีวิตของตนในแต่ละด้านว่า ตนเองเป็นใคร ควรทำอะไร ทำไปทำไม ทำอย่างไร ทำเพื่อใคร ซึ่งทั้งหมดต้องเป็นสิ่งที่ตนเองต้องการ การนำกระบวนการคิดเป็นไปสู่ปรัชญาที่ กำหนดให้สำเร็จ จะนำพาชีวิตไปถึงเป้าหมายสูงสุด คือ ความสุข โดยสรุปเป็นความเชื่อ พื้นฐานของมนุษย์ ส่วนกระบวนการคิดเป็นที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ และพบกับความสุขนั้น มี 4 ประการ ประกอบด้วย ประการที่ 1 มนุษย์ทุกคนต้องการความสุข ประการที่ 2 การใช้ข้อมูล 3 ประเภท พร้อมกันประกอบการคิดแก้ไขปัญหา ประการที่ 3 เป็นการคิดเพื่อการตัดสินใจแก้ไข ปัญหา ประการที่ 4 มนุษย์มีเสรีภาพในการตัดสินใจกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ลักษณะของ การ คิด ที่เรียกว่าคิดเป็นนั้น โกวิท วรรณพิพัฒน์ ได้สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิลักษณะการคิดที่เรียกว่า "คิดเป็น"

ที่มา: อุ่นตา นพคุณ. (2560). การ "คิดเป็น" เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมไทย

สรุป คิดเป็น เป็นกระบวนการคิดที่ครอบคลุมในทุกๆ มิติของข้อมูล ทั้งข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลของสังคมสิ่งแวดล้อมและข้อมูลด้านวิชาการ คิดเป็น จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับปัญหา และมีแนวทางในการจัดการกับปัญหาได้อย่างเป็นระบบและพบกับความสุข ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณากระบวนการคิดเป็นของ โกวิท วรพิพัฒน์ บูรณาการร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของโคลบ์ และฟราย เป็นวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดเป็น หรือวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) ดังนี้

ภาพประกอบ 5 วงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP)

คำอธิบาย ELC = Experiential Learning Cycle

KP = Kidpen

ภาพที่ 5 สามารถอธิบายผลจากการบูรณาการในแต่ละขั้นตอนของ วงจรการเรียนรู้ (ELCKP) ได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) บูรณาการร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตอนนี้เป็นประสบการณ์ที่เกิดจากความรู้สึกของบุคคลที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เป็นประสบการณ์ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) บูรณาการร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์หาเหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 และสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) บูรณาการร่วมกับข้อมูลวิชาการ เพื่อการเชื่อมโยงการรับรู้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ผ่านทางการระดมสมองหรือการอภิปราย มาประมวลและสรุปความคิดรวบยอด หรือกฎเกณฑ์ของตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งเกิดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้และนำไปทดลองใช้หรือปฏิบัติกับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม ซึ่งท้ายสุดหากสามารถแก้ปัญหาได้ก็จะนำมาซึ่งความพึงพอใจ

2.4 สถานการณ์การค้ำมนุษย์

ปัญหาการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย เดิมมีรูปแบบของการบังคับหญิงและเด็กหญิงเข้าสู่ธุรกิจบริการและถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศ หากปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบไปจากเดิมและมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยมีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงในทุกๆบริบทของสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นต้นว่ากระแสโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร การคมนาคม ค่านิยม และทัศนคติทั้งส่วนบุคคล ครอบครัวและสังคมที่เปลี่ยนไป การค้ำมนุษย์นอกจากจะเป็นปัญหาสังคมแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับธุรกิจ ผิดกฎหมาย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553: 7-8) เพราะการค้ำมนุษย์ไม่ว่าจะลักษณะใด ก็สะท้อนถึงการทำลายและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งต่อตัวผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์จะถูกแสวงหาประโยชน์ ถูกข่มขู่ ลักพา หลอกลวง หรือขายต่อเหมือนสินค้าชิ้นหนึ่ง ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่เป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศต่างๆ จึงเอื้อต่อ

การโยกย้ายถิ่นของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อหางานทำ ประกอบกับความต้องการแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมบางประเภท ขณะเดียวกันก็มีแรงงานไทยและคนไทยจำนวนหนึ่งที่เคลื่อนย้ายไปทำงานต่างประเทศ ทั้งโดยสมัครใจและถูกล่อลวง ต้องกู้เงินและมีสภาพหนี้จำนวนมากเพื่อจ่ายเป็นค่านายหน้าและค่าดำเนินการ บางรายต้องใช้ทรัพย์สิน หรือมรดกที่มีอยู่ เช่น ที่ดินของครอบครัวเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน และเสี่ยงที่จะถูกแสวงหาประโยชน์เมื่อเดินทางถึงประเทศปลายทาง ประเทศไทยจึงตกอยู่ในสถานะที่เป็นประเทศต้นทางที่มีการส่งเด็กและหญิงไปค้ายังต่างประเทศ เป็นประเทศทางผ่านที่มีการใช้เส้นทางผ่านของการนำเด็กและหญิงไปค้าในประเทศอื่น และเป็นประเทศปลายทางที่มีการนำเด็กและหญิงเข้ามาค้าหรือแสวงหาประโยชน์ในประเทศไทย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553:7) ในรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี 2557 ระบุว่าเหยื่อค้ามนุษย์ชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเหยื่อค้ามนุษย์ทางเพศ ในรายงานยังระบุด้วยว่ามีการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อจัดหาหญิงและเด็กหญิงเข้าสู่การค้ามนุษย์ในรูปของการค้าบริการทางเพศ แม้ประเทศไทยจะมีความพยายามในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่องก็ตาม (สถานทูตสหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลประจำประเทศไทย. 2557.)

ประเทศไทยมีมาตรการในการป้องกันด้วยการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้แก่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 ซึ่งมีเหตุมาจากสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทยมีแนวโน้มของความรุนแรงเพิ่มขึ้น และยังมีได้มีกฎหมายที่กำหนดลักษณะความผิดที่ครอบคลุมการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลที่มีได้จำกัดแต่เฉพาะหญิงและเด็ก และกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในหรือส่งไปค้านอกราชอาณาจักร บังคับใช้แรงงาน บริการหรือขูดรีด บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น ซึ่งในปัจจุบันได้กระทำในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญา และพิธีสาร ในกฎหมายยังได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมทั้งปรับปรุงการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหาย ดังนั้น

มาตรา 4 “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” หมายความว่า การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก การแสวงหาประโยชน์ทางเพศใน รูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขูดรีด การบังคับใช้บริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้าหรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการขูดรีดบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” หมายความว่า การข่มขืนใจให้ทำงานหรือให้บริการ โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นเอง หรือของผู้อื่นโดยขู่ด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้

มาตรา 6 ผู้ใดเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขยาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์ อย่างอื่น แก่ผู้ปกครอง หรือดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

(2) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขยาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือไว้ซึ่งเด็ก ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

มาตรา 7 ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(1) สนับสนุนการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(2) อุปการะโดยให้ทรัพย์สิน จัดหาที่ประชุมหรือที่พำนักให้แก่ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

(3) ช่วยเหลือด้วยประการใดเพื่อให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์พ้นจากการถูกจับกุม

(4) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ถูกลงโทษ

(5) ชักชวน ชี้นำ หรือติดต่อบุคคลให้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดฐานการค้ามนุษย์ของการค้ามนุษย์

สรุปได้ว่าบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จะต้องเข้าองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. การกระทำ (Action) เป็นธุระจัดหา ชื่อ ขยาย จำหน่าย หรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด

2. วิธีการกระทำ (Means) โดยการข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล

3. การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก แสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น การเอาคนลงเป็นทาส การนำคนมาขอตาน การบังคับใช้แรงงานหรือให้บริการ การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า การอื่นมดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล

ในกรณีที่ผู้เสียหายที่เป็นเด็ก เด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม หรือจะใช้วิธีการของการค้ามนุษย์หรือไม่ก็ตาม หากมีการนำตัวเด็กไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์

การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งหมายรวมถึงการข่มขืนใจให้ทำงานหรือบริการ โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายถึงต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของบุคคล

นั้น หรือของผู้อื่น โดยการขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยทำให้บุคคลนั้น อยู่ในภาวะไม่สามารถขัดขืนได้

มาตรา 33 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์อย่างเหมาะสมในเรื่องอาหาร ที่พัก การรักษาพยาบาล การบำบัดฟื้นฟูทางร่างกายและจิตใจ การให้การศึกษา การฝึกอบรม การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การส่งกลับไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนา ของผู้นั้น การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างทางเพศ อายุ สัญชาติ เชื้อชาติ ประเพณี วัฒนธรรมของผู้เสียหาย การแจ้งสิทธิของผู้เสียหายที่พึงได้รับการคุ้มครองในแต่ละขั้นตอน ทั้งก่อน ระหว่างและหลังการช่วยเหลือ ตลอดจนขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการช่วยเหลือ ในแต่ละขั้นตอน และต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายก่อนด้วย

มาตรา 33 นี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังมีกระบวนการให้การศึกษาในรูปแบบต่างๆ เป็นต้นว่า การฝึกอบรมทักษะชีวิต/ทักษะอาชีพ การรณรงค์ สร้างจิตสำนึก การรณรงค์สร้างเครือข่าย การส่งเสริมการศึกษานอกระบบ รวมทั้งมาตรการที่ทำงานร่วมกับเครือข่ายในการให้ความรู้ด้านกฎหมาย ด้านจิตสังคม และสร้างเครือข่ายชุมชนเฝ้าระวัง การดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้ ได้นำกระบวนการศึกษา มาเป็นกลไกหลักเพื่อคุ้มครองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ดังนี้

1. การให้การศึกษา ในระบบการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย
2. การฝึกอบรมอาชีพแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามความถนัดและความสนใจ และเน้นการฝึกแบบอาชีพะบำบัด
3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เรียนรู้ถึงจุดเด่นและจุดด้อยของตน ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยกิจกรรมค่ายครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และครอบครัวและการสื่อสาร เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และรับรู้ความรู้สึกของกันและกัน เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ต่อมาได้มีการปรับปรุงกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 เนื่องจาก พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่มีความรุนแรง ซับซ้อน และเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จึงกำหนดให้มีมาตรการการสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์การค้ามนุษย์แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องให้ เหมาะสมยิ่งขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา. 2560) และในปี 2560 ได้มีการปรับปรุงกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 เป็นการปรับปรุง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับ

ที่ 2) พ.ศ. 2558 โดยการแก้ไขบทนิยามคำว่า “แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” และ “การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีการขยายความคุ้มครองไปถึงกลุ่มเปราะบางอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (Convention against Trafficking in Persons, Especially Women and Children: ACTIP) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และกำหนดฐานความผิดซึ่งได้กระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี โดยเฉพาะ (ไทยโคช. 2560.)

สรุปสถานการณ์การค้ามนุษย์ ทำให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ถูกแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ถูกทำให้หายไปโดยสิ้นเชิง แม้ว่ารัฐบาลจะได้มีความพยายามในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์มาโดยตลอด รวมทั้งการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ได้แก่พระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

สำหรับรูปแบบการค้ามนุษย์ พบว่าในรายงานประจำปี 2557 ของประเทศสหรัฐอเมริการะบุว่ามีการใช้โซเชี่ยลมีเดียเพื่อจัดหาหญิงและเด็กหญิงเข้าสู่การค้ามนุษย์ในรูปแบบของการค้าบริการทางเพศ ส่วนรายงานประจำปี 2560 ประเทศไทย อยู่ในกลุ่ม tiers 2 เฝ้าระวัง หรือประเทศที่ต้องจับตามอง ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับการค้าผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กเพื่อการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี ส่งผลให้สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ยังคงอยู่ และบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ยังคงถูกหลอกให้หลงเชื่อเป็นสาเหตุหลัก ขณะที่เด็กและสตรี ที่มีการศึกษาน้อย ทำให้ง่ายต่อการถูกหลอกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี พื้นฐานของพ่อแม่ไม่มีการศึกษา จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะสร้างโอกาสของการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพ การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

2.5 ทฤษฎีว่าด้วยการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

ทฤษฎีว่าด้วยการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เป็นภาพสะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมที่มนุษย์ถูกซื้อขายและมีสภาพในฐานะสินค้าชนิดหนึ่ง ซึ่งขบวนการค้ามนุษย์ เป็นกลุ่มอาชญากรรมที่ต้องการความมั่งคั่งเพราะมีผลตอบแทนที่มีมูลค่ามหาศาล และการกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการก่ออาชญากรรม ซึ่ง ฮานส์ ฟอน เฮนติก (Hans von Hentig) ซึ่งศึกษาผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมว่ามีเหตุผลใดบุคคลจึงตกเป็นเหยื่อ โดยจำแนกประเภทเหยื่ออาชญากรรมตามหลักเกณฑ์ทางสังคมวิทยา ไว้ 9 ประเภท ดังนี้

ผู้เยาว์ ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่าย เพราะขาดประสบการณ์และด้วยความอ่อนแอ จึงถูกหลอกลวงให้หลงเชื่อได้ง่าย

ผู้หญิง โดยเฉพาะอาชญากรรมทางเพศ เนื่องจากผู้หญิงมีความอ่อนแอทางสรีระร่างกาย จึงมักถูกเอาเปรียบจากชาย

ผู้สูงอายุ อาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือถูกหลอกให้กระทำความผิดได้ง่าย เพราะมีความอ่อนแอทั้งกาย จิตใจ ความรู้สึก

ผู้ป่วยเป็นโรคจิต จิตบกพร่อง ใจ ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่าย เพราะข้อจำกัดและด้อยในทางความรู้สึกนึกคิด

คนต่างด้าวและชนกลุ่มน้อย ความที่ต้องปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรม จากที่ต้องย้ายเข้ามาในเมือง ในสังคมใหญ่

บุคคลที่สมัครใจเป็นเหยื่อเสียเอง คนเหล่านี้ยอมตกเป็นเหยื่อด้วยความสมัครใจ เพื่อที่จะได้กระทำความผิดที่หลัง ก็มี เช่น ยอมหลับนอนเพราะต้องการแบล็คเมลล์ ยอมให้โกงก่อน เพราะต้องการโกงกลับ

หญิงเสเพล หญิงตามสถานบริการ โสเภณี เสี่ยงต่อการกระทำความผิดได้ง่าย หรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศ การค้าหญิง คำเด็ก และไม่กล้าแจ้งความ เพราะกลัวตำรวจจะสาวมาถึงการกระทำความผิดของตนด้วย

คนที่เปล่าเปลี่ยวหรือถูกทอดทิ้ง คือพวกที่ไม่มีเพื่อน ไม่มีญาติ มีโลกทัศน์แคบ มักเก็บตัวอยู่คนเดียว มองโลกในแง่ร้ายอาจตกเป็นเหยื่อถูกหลอกให้กระทำความผิด

พวกที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตอยู่เสมอ คือ พวกที่ละทิ้งความหวัง จึงหันไปกระทำสิ่งอื่นเพื่อให้ตนสมปรารถนา จึงอาจหลงกระทำความผิด หรือถูกหลอกให้กระทำความผิด (กฤตวัฏ บวรนิรมาณ. 2556)

สรุปได้ว่าบุคคล ทั้ง 9 ประเภทถือเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเปราะบาง จึงง่ายต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่ายกว่ากลุ่มบุคคลอื่น

2.6 ทฤษฎีเกี่ยวกับโสเภณีและการค้าประเวณี

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับโสเภณีและการค้าประเวณี โดยเฉพาะของกลุ่มนักคิดสตรีนิยมซึ่งเป็นแนวคิดต่อต้านหรือล้มล้างการค้าประเวณี และมีฐานความคิดว่าการค้าประเวณีเป็นการลดทอนความเป็นมนุษย์ของผู้หญิงและยังมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เพิ่มขึ้นของผู้ชาย ดังนั้นในการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับโสเภณีและการค้าประเวณี โดยเฉพาะในประเด็นสาเหตุของการเข้ามามีอาชีพโสเภณีจึงมีความแตกต่างกัน เป็นต้นว่าความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมของสังคมจะเป็นสาเหตุของการเกิดโสเภณี ก็เชื่อว่าจะเป็นสาเหตุเดียว ทฤษฎีเกี่ยวกับโสเภณีและการค้าประเวณีชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการยอมเข้าสู่การค้าประเวณีของผู้หญิง 9 ประการ ดังนี้

1. ผู้หญิงประเภทที่ไม่มีความสนใจ/ปรารถนาในการดำรงชีวิตและทำให้ตนเอง ต้องยากจน จึงกลายมาเป็นโสเภณีและมีความอดทนต่อความยากลำบากในการประกอบอาชีพจนกว่าจะหางานอื่นทำได้

2. ผู้หญิงที่เกิดมาในครอบครัวที่ยากจนเป็นเวลานานและขาดการศึกษา
3. ผู้หญิงที่ถูกล่อลวง จนสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และถูกบังคับให้เป็นโสเภณี
4. ผู้หญิงที่สมัครใจเข้าสู่การค้าประเวณี เพราะสูญเสียความคิดทางศีลธรรม ซึ่งส่งผลให้ผู้หญิงเหล่านั้นตกอยู่ภายใต้ความรุนแรง การเอารัดเอาเปรียบ การขูดรีด ผู้หญิงเหล่านี้เป็นผู้ไม่ยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระบบ และศีลธรรมของสังคม และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มคนที่สามารถทำให้พวกเธอไม่ต้องถูกจับโดยตำรวจ ซึ่งเสี่ยงต่อการถูกข่มขืนหรือคุกคามทางเพศ และมักถูกดูถูกความสามารถและทักษะ สุดท้ายก็ถูกนำเข้าสู่การเป็นโสเภณีหรือเหยื่อการค้ามนุษย์

ผู้หญิงที่เข้าสู่การค้าประเวณี 4 ประเภทข้างต้นดังกล่าว เป็นกลุ่มที่ได้รับความสนใจในฐานะที่เป็นกลุ่มโสเภณีที่ถูกใช้ความรุนแรง และถูกทำทารุณกรรมมากที่สุด และเป็นกลุ่มที่ไม่มี ความมั่นคงทางศีลธรรม จึงมีแนวโน้มที่จะนำตนเองเข้าสู่อันตรายจะด้วยสมัครใจหรือถูกล่อลวงก็ตาม

5. ผู้หญิงที่ถูกทำให้เกิดภาวะ “Distanced” เอาตัวออกห่างจากสังคม อันเป็นผลมาจากการขาดความสนใจที่พอเพียงจากบิดา-มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือเพื่อนร่วมงานที่จะยอมรับ ผู้หญิงเหล่านี้จึงถูกหลอกลวง/ถูกทำให้เชื่อใจได้ง่าย เพื่อให้พวกเธอเข้าสู่การค้าประเวณี โสเภณีหลายคนที่ไม่ถูกกระทบกระเทือนทางภาวะจิตใจมากนัก จะสามารถต่อต้านการข่มขืนให้กลายเป็นโสเภณีข้างถนน และสามารถหลีกเลี่ยงการถูกทารุณกรรมได้

6. ผู้หญิงที่มีปัญหาในเรื่องสติปัญญา สภาพร่างกาย หรืออารมณ์จะเข้าสู่การเป็นโสเภณีได้ ทั้งนี้ในฐานะที่พวกเธอเป็นผลผลิตของสังคม (เมื่อสังคมปกติไม่ยอมรับความบกพร่องของเธอ จึงต้องหาหนทางในการดำรงชีวิต นอกสังคมปกติ)

7. การเป็นโสเภณีของผู้หญิงบางคนนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติ (เกิดมาเพื่อเป็นโสเภณี) ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับที่ผู้หญิงในครอบครัวของพวกเธอประกอบอาชีพโสเภณีต่อเนื่องกันมา ผู้หญิงบางคนรับรู้แล้วว่าตัวเองกำลังทำอะไร และมีความมั่นใจว่าสามารถดูแลตัวเองให้พ้นจากอันตรายได้

8. ในกลุ่มเล็กที่สุดที่มีความน่าสนใจ เป็นกลุ่มผู้หญิงที่มีความฉลาดมาก หญิงกลุ่มนี้ตระหนักว่าตนเองสามารถสร้างรายได้พิเศษที่มีผลตอบแทนสูงจากการเป็นโสเภณี โดยมีกลุ่มลูกค้าเป็นชายจากสังคมชั้นสูงสามารถจ่ายค่าตัวราคาแพงได้

9. ผู้หญิงกลุ่มที่มีได้ถูกบังคับหากแต่แสวงหาความท้าทายในสถานการณ์ที่อันตรายที่สุด หญิงกลุ่มนี้ประกอบไปด้วยศิลปิน กวี นักเขียน และนักเคลื่อนไหวทางการเมือง คนกลุ่มนี้ได้รับการอธิบายว่าเป็นผู้มีจิตใจแบบนักผจญภัย ทดสอบ/ท้าทายสังคมของตนเอง (เพ็ญศิริ พันพา และคณะ. 2513. อ้างอิงจาก Kathleen Barry.1995: 23-24)

สรุปแนวคิด ทฤษฎีว่าด้วยการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และทฤษฎีเกี่ยวกับโสเภณี และการค้าประเวณี สะท้อนให้เห็นความเปราะบางของกลุ่มบุคคลที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและบุคคลที่เข้าสู่วงจรการเป็นโสเภณี โดยเฉพาะกลุ่มโสเภณี หญิงตามสถานบริการ ซึ่งมีความสอดคล้องในเหตุปัจจัยด้านความยากจน การถูกล่อลวงหรือโดยสมัครใจ รวมทั้งกลุ่มที่มีปัญหาทางสติปัญญารวม ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้นอกจากจะเสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ง่าย หรือตกเป็นเหยื่อ

อาชญากรรมทางเพศ การค้าหญิง คำเด็กแล้ว ยังเสี่ยงต่อการถูกใช้ความรุนแรง และถูกทำทารุณกรรมมากที่สุดด้วย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

สุพรรณิ ไชยอำพร และคมพล สุวรรณภูฏ (2550) ศึกษาเรื่องคุณธรรมการอยู่ร่วมกัน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ และภูมิภาคยะลา พบว่าผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม จิตวิญญาณ ขณะที่ตัวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์รู้สึกเข้าใจและคิดว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเป็น เวรกรรมและชะตากรรมของตน แม้ว่าในความจริงจะเป็นผลจากการกระทำของคนอื่น ขณะที่นายหน้าค้ามนุษย์ก็มีวิธีสรรหาการหลอกลวงด้วยถ้อยและเงื่อนไขที่จูงใจให้หลงเชื่อว่าการขายบริการทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ขณะที่ฐานะทางเศรษฐกิจและครอบครัวที่อ่อนแอ จึงเกิดการคล้อยตามและมีทัศนคติว่าการขายบริการทางเพศเป็นเรื่องธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้กับทุกๆ คน และเพราะความยากจนจึงมีการปล่อยปละละเลยของครอบครัว พร้อมผลักดันให้เด็กๆ เข้าสู่กระบวนการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ด้วยการออกหางานทำก่อนวัยอันควร และบิดามารดาก็ไม่มีศักยภาพและสามารถในการให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตรหลานได้ นายหน้าค้ามนุษย์จึงฉวยโอกาสเช่นนี้เข้าแทรกแซงพร้อมเสนอความช่วยเหลือ และสร้างความตื่นเต้นดีใจแก่บิดา มารดา จนลืมหินคิดและไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจรับความช่วยเหลือท้ายสุดก็ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ชัยพร พิบูลศิริ (2550) ศึกษาเรื่องการค้ามนุษย์: ผลประโยชน์ทางธุรกิจ พบว่าปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทยโดยเฉพาะการบังคับหญิงขายบริการทางเพศ เกิดขึ้นและมีความรุนแรงมากที่สุด การค้าหญิงบริการมีผลประโยชน์และเป็นธุรกิจที่แสวงหาประโยชน์จากมนุษย์ จนทำให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ขาดอิสรภาพ ส่วนการค้าเด็ก ก็พบความรุนแรงเช่นเดียวกัน มีทั้งการถูกหลอกลวงและซื้อตัวมาจากครอบครัว ส่วนสาเหตุของปัญหานั้นเป็นเพราะอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้สังคมมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป และการอพยพเคลื่อนย้ายทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่สามารถทำได้สะดวกขึ้น

กัมปนาท บริบูรณ์ (2550) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและวิธีคิดเป็น ของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองโดยวิธีกระบวนการกลุ่ม โดยเนื้อหาสาระในการฝึกอบรม ประกอบด้วยแผนกิจกรรม 6 ด้าน คือ 1. รู้จักตนเองและคุณค่าของตนเอง 2. การสื่อสาร 3. การจัดการกับปัญหา 4. การทำงานร่วมกัน 5. การสร้างเป้าหมายในชีวิต 6. คุณธรรมจริยธรรม ผลของการวิจัยพบว่า เนื้อหาสาระในการฝึกอบรมทั้ง 6 ด้าน ทำให้บุคคลกลุ่มตัวอย่างรู้สึกได้ว่าตนเองมีความสามารถ ความสำคัญ ประสบความสำเร็จและมีคุณค่า และมั่นใจในความสามารถของตนเอง

องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่น (2007) ดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามโครงการโดยให้ความสำคัญและคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นหลักได้แก่การให้บริการทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพ การให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย การศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ วิสาหกิจขนาดเล็กและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ การหางานให้ทำ เงินช่วยค่าจ้าง การจัดหาบ้านและที่พัก เป็นต้น

มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์ (2551) ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมครอบครัวของผู้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงที่มีผลให้เกิดการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกรณีการค้าหญิงและเด็ก การศึกษาพบปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาได้แก่ ความยากจน พฤติกรรมการติดอบายมุขของสมาชิกในครอบครัว การมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ดังนั้นความคาดหวังที่จะหลุดพ้นจากความยากจนคือการรับข้อเสนอของผู้ไม่หวังดี โดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ รวมทั้งพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ติดนิสัยฟุ้งเฟ้อ คบเพื่อนไม่ดี ก็เป็นปัจจัยสนับสนุนให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และการแสวงหาประโยชน์จากผู้ไม่หวังดีทำให้ผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ถูกกลั่นแกล้ง ไม่สามารถตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตของตนเอง แต่กลับมีชีวิตอยู่ภายใต้การควบคุมของคนอื่น

องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (2551) ร่วมกับโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเชียงรายมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ ด้วยการใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งใช้กับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วไม่ได้เรียนต่อ แต่ออกไปเป็นแรงงานรับจ้าง หรือขายบริการทางเพศ เนื้อหาของหลักสูตรจะครอบคลุมเรื่องการค้ามนุษย์ รวมทั้งมีการการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น และจัดกิจกรรมการอบรมฝึกทักษะให้กับกลุ่มนายจ้าง การเสนอทางเลือกในการทำงานให้กับเยาวชน พร้อมๆกับการณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้เรื่องปัญหาการค้ามนุษย์สำหรับนักเรียน ครอบครัว และชุมชน เนื้อหาเรื่องการค้ามนุษย์จะถูกบรรจุในหลักสูตรวิชาบังคับ (60 ชั่วโมง) ที่นักเรียนต้องเรียน มีการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหลังจากนั้นจึงนำมากำหนดสาระรายละเอียดสำหรับการเรียนรู้แต่ละข้อ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักสูตรของทางการเพื่อดูว่ามีความต้องการอยู่หรือไม่ แล้วจึงกำหนดวิธีการในการบรรจุประเด็นต่างๆ เข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน กำหนดสื่อที่จะใช้ จากนั้นนำมาพิจารณารายละเอียดอีกครั้ง ทำการสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ใหม่ ต่อด้วยการพัฒนาแผนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ และหลักสูตรวิชาเลือก (60 ชั่วโมง) รวม 8 วิชา กำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนหนึ่งวิชา มีวิชาเลือกด้านทักษะฝีมือเพื่อเตรียมตัวในการประกอบอาชีพ 3 วิชา ด้านการสื่อสารและการผลิตสื่อ 5 วิชา เป็นต้น

อดุล นาเคโร (2551) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเองโดยใช้กิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจัดการตนเอง ความสามารถในการบริหารเวลา ความสามารถในการจัดการอารมณ์ตนเองและมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เพราะความสามารถในการรู้จัก

ตนเองเป็นเรื่องของการรับรู้และยอมรับถึงสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเองซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในการเลือกเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับตนเอง

อัคพงศ์ สุขมาตย์ (2553) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา จิตสาธารณะ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา 2) การพัฒนาหลักสูตร ด้วยการร่างโครงร่างหลักสูตรโดยการนำข้อมูลที่ได้ศึกษาการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากำหนดหลักการและ 3) ทดลองใช้หลักสูตร โดยการนำไปทดลองใช้กลุ่มตัวอย่าง และ 4) ปรับปรุงและแก้ไขหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่านักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันด้วยความเท่าเทียม การมีความเมตตากรุณาต่อตนเองต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม และการมีจิตสาธารณะผ่านขั้นตอนที่เริ่มต้นด้วยการฝึกการจดจ่อ เพื่อสร้างสติและสมาธิ การฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาการคิดและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สะท้อนคิดเพื่อทบทวนพฤติกรรมของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น สร้างความมั่นใจในตนเอง ตลอดจนหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนแปลงร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศแห่งความเมตตากรุณา นักเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการแสดงออก มีสิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน และมีการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนขึ้นเรื่อย ๆ มีสติกับตัวเองมากขึ้น

จิราวรรณ เกิดผล (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนด้วยกิจกรรมคิดยามเช้า (Morning Thinking Activity) ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียนเป็นกิจกรรมในด้านดี (Positive Thinking) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การคิดตัดสินใจ (Decision Making) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving) การคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ซึ่งคิดกิจกรรมได้ไม่ยาก แต่การคิดแบบอภิปัญญา (Meta cognition) และการคิดแบบญาณปัญญา (Intuitive Thinking) กิจกรรมที่นำมาให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะค่อนข้างยาก และต้องมีการฝึกอย่างต่อเนื่อง และระหว่างการจัดกิจกรรมยามเช้าสังเกตได้ว่านักเรียนไม่ได้เข้าร่วมทุกคน บางคนจึงไม่ได้ฝึกฝนทักษะแต่อาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จึงจะเกิดทักษะการคิดได้

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2554) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาชีวศร กลุ่มมหาวิทยาลัยภาคเหนือ พบว่ารูปแบบ และหลักการสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ 1) การจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยกระบวนการที่เกิดจากผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองในสภาพแวดล้อมของการมีตัวแบบที่ดี การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2) กระบวนการเรียนรู้ เน้นการสะท้อนให้เห็นสิ่งที่คิด สิ่งที่แก้ปัญหาและสิ่งที่นำมาปฏิบัติด้วยการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการคิดใคร่ครวญถึงผลกระทบที่เกิดจากการคิดและการกระทำ 3) ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ 5) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นความหลากหลายในการนำไปปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (2555) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำหลักสูตรการอบรมผู้นำกระบวนการเรียนรู้ เรื่องการป้องกันการค้ามนุษย์สำหรับเด็กและเยาวชน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการในการให้ความรู้เชิงป้องกันแก่เด็กและเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการป้องกันการถูกล่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ เนื้อหาประกอบด้วย ความรู้และรูปแบบการค้ามนุษย์ด้านแรงงานเด็ก ทักษะชีวิตที่ให้ความสำคัญกับการคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ส่งเสริมการใช้เหตุ ฐานเหตุของการกระทำและสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข สำหรับทักษะด้านการกระทำ ได้แก่ ทักษะในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาให้ผู้เสียหาย ฯ ให้สามารถคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาให้กับตนเอง เรียนรู้ที่จะเลือกทางเลือกที่เหมาะสมให้กับตนเองได้

แสงจันทร์ มาน้อย (2557) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของประเทศไทยในการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาการค้ามนุษย์ที่ถูกจับตามอง ได้แก่ 1) การแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็ก (Commercial Sexual Exploitation of Children) เด็กจะถูกปฏิบัติเยี่ยงสินค้าและวัตถุทางเพศ โดยมีค่าตอบแทนเป็นเงินสดหรือรางวัล การแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็กเป็นรูปแบบของการบังคับขู่เข็ญ การใช้ความรุนแรง การบังคับใช้แรงงาน และการปฏิบัติต่อเด็กในรูปแบบของการเป็นทาสที่พบเห็นในปัจจุบัน เช่น การค้าประเวณีเด็ก สีสลามกอนาจารเด็ก การค้าเด็ก 2) การท่องเที่ยวเพื่อมีเพศสัมพันธ์ (Child Sex Tourism) คือการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์จากเด็กโดยบุคคลซึ่งเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศกับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี การแต่งงานก่อนวัยอันควร และธุรกิจขอลานเด็ก เป็นต้น

สถาบันเพื่อการยุติธรรม (2558) ศึกษาเรื่องการค้าประเวณีหญิงจากประเทศในแถบอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง การศึกษาพบว่า อายุของหญิงจากประเทศในแถบอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงที่เข้ามาค้าบริการทางเพศในประเทศไทย มีอายุอยู่ระหว่าง 12-30 ปี หมายความว่าอายุของหญิงที่ค้าบริการทางเพศที่น้อยที่สุดคือ 12 ปี สำหรับรูปแบบของการขายบริการทางเพศ ประกอบด้วย ชั่วโมง จะอัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 500 - 2,000 บาท ค้างคืน อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท รายเดือน อัตราค่าบริการอยู่ระหว่าง 25,000 - 100,000 บาท เป็นต้น

จิรฐา บุตรแก้ว (2560.ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ การสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาแพทย์ ด้วยการเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (written reflection) ของนักศึกษาแพทย์ผ่านการฝึกปฏิบัติงานและการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 ได้เรียนรู้การฝึกปฏิบัติใน 4 ประเด็นคือ 1) การบริหารจัดการโรงพยาบาลและระบบส่งต่อผู้ป่วย 2) การส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรคและการให้สุขศึกษา 3) บทบาทที่สำคัญของแพทย์ในการทำงานระดับปฐมภูมิ 4) การปรับตัวเพื่อทำงานในโรงพยาบาลชุมชน นอกจากนี้นักศึกษาแพทย์ยังได้แสดงความ

คิดเห็นว่า การออกโรงพยาบาลชุมชนให้ประสบการณ์ที่ดีในการเตรียมตัวออกไปปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลชุมชนในอนาคต ได้รู้ว่าการทำงานในโรงพยาบาลชุมชนการมีความรู้ทางการ แพทย์ อย่างเดียว ไม่เพียงพอ ต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการโรงพยาบาล ทั้งการบริหารคน ทรัพยากร งบประมาณ และเวลาให้เหมาะสมด้วย ซึ่งในโรงเรียนแพทย์ไม่มีการสอนหลักสูตรนี้ ทำให้รู้ว่าแพทย์ มีหลายเรื่องที่ต้องทำ เป็นต้น

เชิดศักดิ์ ไธรมณีนรัตน์ (2560.ออนไลน์) ศึกษาการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning) ในระดับคลินิกของนักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน จากการปฏิบัติหน้าที่ใน สถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การตรวจเยี่ยมผู้ป่วย (ward round) การทำการผ่าตัดผู้ป่วย สิ่งเหล่านี้เป็น ประสบการณ์ที่นักศึกษาแพทย์ได้รับจากการปฏิบัติจริงและเป็นการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ หรือ experiential learning ที่อธิบายโดย David A. Kolb ตามทฤษฎีการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ซึ่งผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน และการแปลงประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ ผ่านการ ทบทวนสิ่งที่ตนได้จากการสังเกต หรือรับรู้จากประสบการณ์ที่ประสบมา แล้วสร้างกรอบแนวคิดของ ตนด้วยการสร้างหลักการพื้นฐานที่อธิบายประสบการณ์ของตนเอง โดยอาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาส ให้นักศึกษาได้ทบทวนประสบการณ์ (reflective observation) ว่าได้พบเห็น และเรียนรู้อะไรบ้าง เพื่อให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อาจารย์ผู้สอนจะต้องสนับสนุนให้นักศึกษาแพทย์ ได้อธิบายหลักการ (concept) ที่ได้จากการทบทวนประสบการณ์ และจำเป็นต้องให้ข้อมูลสะท้อน กลับที่เหมาะสม เพื่อให้นักศึกษาได้สร้างหลักการที่เหมาะสม

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

องค์การยูนิเซฟ ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในการป้องกันปัญหาการค้ำ มนุษย์ในเด็ก ในสาธารณรัฐมอริเชียส (2004) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 10 -17 ปี จำนวน 3,039 คน ด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต ได้แก่ การสื่อสารและการแก้ไขความขัดแย้ง การเห็นคุณค่าในตนเอง สิทธิและความรับผิดชอบ การถูกละเมิด การค้ำมนุษย์ การป้องกัน HIV/AIDS สุขภาพอนามัย และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ผลการศึกษาพบการเปลี่ยนแปลงเชิง พฤติกรรมและทัศนคติที่เกิดขึ้น เป็นต้นว่า การพัฒนาและเพิ่มขึ้นของทักษะในการสื่อสารและการ สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะในการแก้ปัญหา การจัดการและการควบคุมอารมณ์ เช่นจาก คำพูดของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า “ตอนนี้ฉันสามารถสื่อสารกับเพื่อนในวิทยาลัยและกับคุณครูได้มากขึ้น” “ตอนนี้ฉันได้เรียนรู้แล้วว่าเพศไม่ใช่สิ่งสำคัญและฉันสามารถเล่นได้กับทุกๆ คน” “ฉันรู้ว่าควร จัดการอย่างไรกับความขัดแย้ง ฉันได้เรียนรู้ถึงวิธีการที่จะปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงยาเสพติดเพราะฉัน ทราบถึงผลที่จะตามมาถ้าฉันปฏิเสธ ฉันมีความสุขมากขึ้นและการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการทำ ให้ฉันมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น”

แพนเนท อองฟอง (Planete Enfants. 2005) ดำเนินโครงการเกี่ยวกับมาตรการอำนวย ความสะดวกสำหรับการดูแลผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ำมนุษย์และความรุนแรงต่อผู้หญิงและ เด็กผู้หญิงของประเทศเนปาล และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ เยาวสตรีและผู้ใหญ่ที่ตกเป็นเหยื่อการค้า

มนุษย์ ผู้ที่ถูกละเมิด ถูกข่มขืน กลุ่มผู้ค้าบริการทางเพศ โครงการครอบคลุมกิจกรรมด้านต่าง ๆ เช่น การดูแลทางการแพทย์ ความรุนแรงและการถูกละเมิด การดูแลเด็กและเยาวชน การดูแลผู้ที่ติดเชื้อ HIV กิจกรรมที่จัดเป็นการพัฒนาทักษะชีวิต ส่วนการรู้หนังสือจะถูกกำหนดไว้ในแผนการศึกษาซึ่งประกอบด้วยทักษะชีวิต การทำอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน การฝึกอบรมอาชีพ เช่น การทำอาหารในภัตตาคาร ช่างไม้ การสร้างสัมพันธภาพในสังคม การอบรมเป็นการเสริมสร้างพลังทั้งร่างกายและจิตใจ ส่วนการบำบัดฟื้นฟู จะเป็นการ บูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้เสียหายให้สามารถมีชีวิตได้อย่างมีจุดหมายต่อไป

ซอง แดควีน (Sean Devine. 2552) ทำการศึกษาเรื่องบริการด้านจิตสังคมและสุขภาพจิตที่จัดให้แก่ผู้รอดชีวิตจากการค้ามนุษย์ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงและประเทศอินโดนีเซีย โดยสุขภาพจิตสังคมของบุคคลพิจารณาจากองค์ประกอบจาก 3 ส่วน ได้แก่ ขีดความสามารถของมนุษย์ นิเวศวิทยาสังคม วัฒนธรรมและค่านิยม ส่วนปัจจัยด้านจิตใจประกอบด้วยด้านอารมณ์และ พัฒนาการด้านการรับรู้ และการจดจำ ปัจจัยด้านสังคมได้แก่ความสัมพันธ์ทางสังคม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม ส่วนบริการและการสนับสนุนด้านจิตสังคมเป็นมาตรการแก้ไข และเป็นวิธีการเพิ่มความสามารถของบุคคลให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ของตนเองเพื่อความมีสุขภาพส่วนตัวและสังคมที่ดี สำหรับแนวทางการบริการด้านจิตสังคมถูกพัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ที่อยู่ในภาวะถูกกระหนาบกระเทือนจิตใจและมีความเครียด โดยอาศัยกลไกกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคลอื่น ด้วยการส่งเสริมและกระตุ้นในการเคารพตนเองเชื่อมั่นในความสามารถที่จะต่อสู้กับความทุกข์ร้อนหรือในความรู้สึกสิ้นหวัง เป็นต้น

คณะกรรมการร่วมแรงงานไทย-ไต้หวัน (สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก. 2555) เป็นความร่วมมือในการจัดตั้งระบบป้องกันแรงงานไทย มิให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ โดยไต้หวันให้ความสำคัญกับการปกป้องสิทธิมนุษยชน (Human Rights Protection) ด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการค้ามนุษย์ การพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่ถูกกดขี่แรงงาน กดขี่ทางเพศ เข้าเมืองในรูปของการสมรสอำพราง ด้วยการเสริมพลัง (Empowerment) การฟื้นฟูทางด้านร่างกาย และการป้องกันการกลับมาเป็นเหยื่อซ้ำ รวมทั้งการใช้กิจกรรมกลุ่มบำบัด การให้คำปรึกษาแนะนำ ให้การศึกษา การจัดการกับภาวะวิกฤต บริการจัดหางานและติดตามการทำงาน การช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และการวางแผนอนาคต เป็นต้น

บจอร์คและซอลส์ (2009) พูดถึง 10 อย่างที่ควรรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ หรือ 10 Things you need to know about Human Trafficking ซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้หญิงจำนวนมากตกเป็นเหยื่อในโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณพื้นที่ชายแดนหรือเขตรอยต่อ 2) การค้ามนุษย์จะมองเห็นได้ก็ต่อเมื่อมีการยอมรับว่าเป็นการค้ามนุษย์ 3) งานที่สกปรกเป็นงานที่มีความต้องการ 4) การเคลื่อนย้ายมนุษย์มิได้รับพิจารณาว่าเป็นการค้ามนุษย์ 5) เหยื่อการค้ามนุษย์ส่วนใหญ่ช่วยเหลือตัวเอง 6) การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ 7) 1 ใน 5 ของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อจะตกเป็นเหยื่อซ้ำ

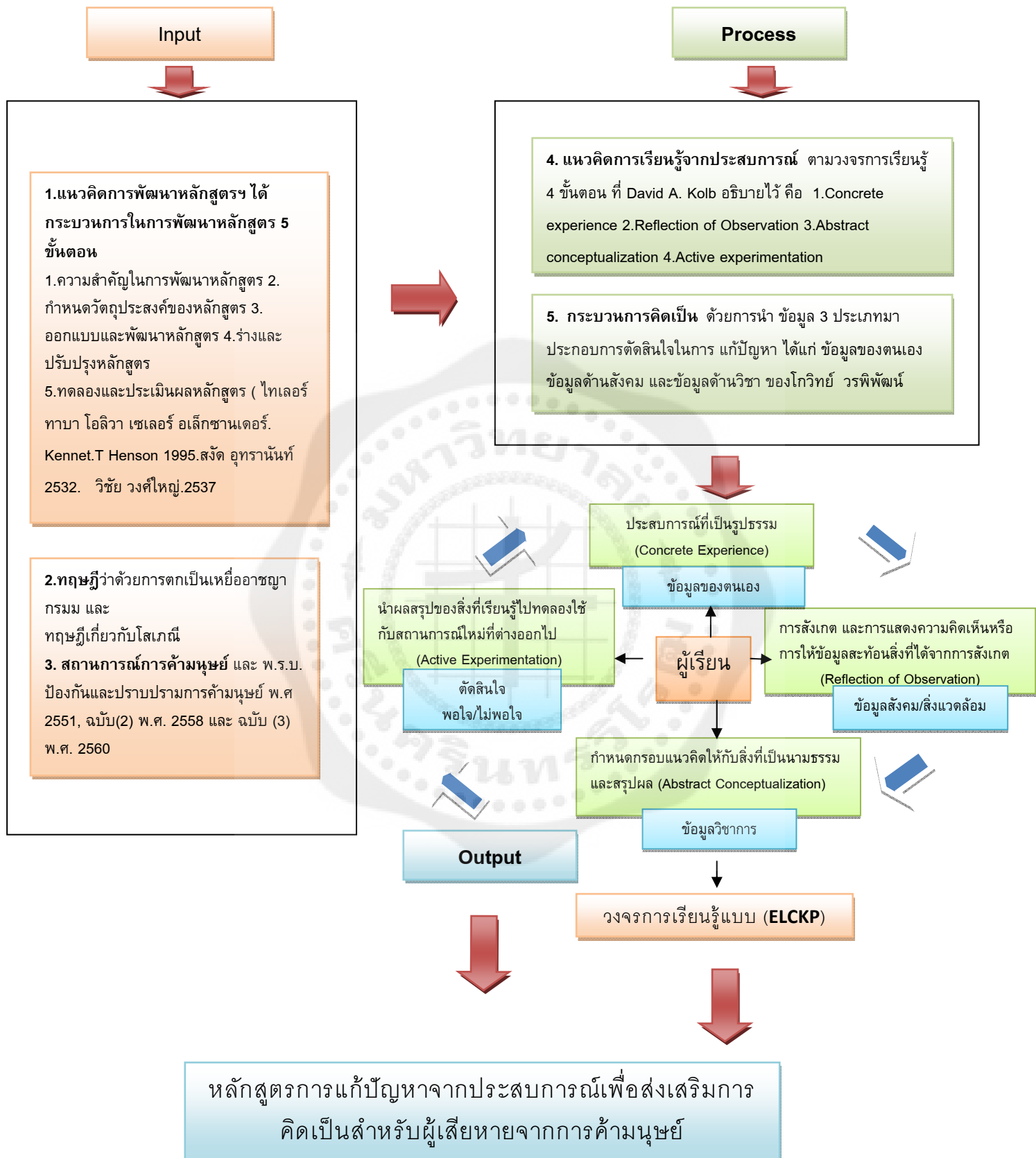
เป็นครั้งที่สอง 8) เด็กชายและผู้ชายตกเป็นเหยื่อด้วย 9) ความพิการก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้ค้ามนุษย์ 10) ไม่มีรายละเอียดสำหรับการค้ามนุษย์ ซึ่งในประเด็นการตกเป็นเหยื่อซ้ำ เป็นประเด็นที่น่าสนใจและเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาด้านกระบวนการคิดเพื่อป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อซ้ำ

เอลิซาเบท และมิเชล (2008) ศึกษาเรื่อง การค้ามนุษย์หรือการบังคับมนุษย์ให้เดินทางไปค้าแรงงานหรือให้บริการทางเพศทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ (Trafficking Victims Protection Act: TVPA) ตั้งแต่ปี ค.ศ.2000 และปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวเมื่อปี ค.ศ.2003 และ ค.ศ. 2005 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการแบ่งอำนาจหน้าที่การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดและการคุ้มครองผู้เสียหายฯ ผลจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องพบว่าผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้หญิงและเด็ก แต่ข้อมูลเกี่ยวกับการค้ามนุษย์กลับมีน้อยมากและไม่เป็นระบบ รวมถึงมีข้อจำกัดด้านการศึกษาวิจัยส่งผลให้ขาดความเข้าใจต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่ไม่สามารถระบุความแตกต่างที่จำเป็นต่อการทำงานระหว่างผู้เสียหายฯ ที่เป็นเด็กกับผู้เสียหายฯที่เป็นผู้ใหญ่ หรือผู้เสียหายฯที่เป็นผู้หญิงกับผู้เสียหายฯที่เป็นผู้ชายว่ามีความต้องการที่แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สำคัญมากต่อผู้ออกนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่ออกกฎหมาย ผู้บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการคุ้มครองผู้เสียหายและการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด นอกจากนี้ยังพบว่าวาทกรรมที่มีอิทธิพลต่อเรื่องการค้ามนุษย์ไม่ได้ตั้งอยู่บนการอ้างอิงจากหลักฐาน (Evidence-based) แต่มีพื้นฐานมาจากการตีความชุดความเข้าใจดั้งเดิมที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ (Mythology of Trafficking) ดังนั้นประเด็นการค้ามนุษย์จึงควรให้ความสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับความเป็นระบบ ข้อมูลเชิงประจักษ์ และการนำหลักทฤษฎีมาอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น ขณะที่รายงานการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวกับการบังคับให้ค้าบริการทางเพศนั้น ส่วนใหญ่ถูกทำขึ้นผ่านกลุ่มนักเคลื่อนไหวที่ต่อต้านการค้าประเวณีซึ่งมักจะใช้มุมมองของทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory) ซึ่งไม่ได้แยกความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ถูกบังคับ กับกลุ่มที่เต็มใจทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

ส่วนรายงานการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานก็ไม่ได้ทำเชื่อมโยงกับทฤษฎี จะมีเพียงบางส่วนที่ใช้กลุ่มทฤษฎีการอพยพย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (International Migration Theories) ซึ่งไม่ได้มีการพยายามที่จะพัฒนาทฤษฎีใหม่ๆมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น งานเขียนส่วนใหญ่ ระบุว่าความยากจนและการอยากมีชีวิตที่ดีขึ้น เป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้หญิงและเด็กต้องเสี่ยงกับการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในการศึกษาเนื่องจากแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัยที่ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษาก็มีจำนวนน้อยและเป็นกลุ่มเฉพาะ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงแนวทางสืบค้นข้อมูลตามหลักมานุษยวิทยาอีกด้วย การเข้าไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเหยื่อการค้ามนุษย์ก็ทำได้ยากทำให้ผู้ศึกษาไม่มีข้อมูลเพียงพอ และสิ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุนคือการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายฯในระหว่างที่ได้รับการคุ้มครอง การศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เข้าใจในระดับมหภาคและจุลภาค ควรมีการรวบรวมผลศึกษาวิจัยในหลากหลายภูมิภาคเพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจความแตกต่างในแต่ละบริบทสังคม

สรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นจากความต้องการของผู้เรียน มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการพัฒนาตามหลักการและแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตร ใน 5 ขั้นตอน 1) สำรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 4) การร่างและปรับปรุงหลักสูตร 5) การทดลองและประเมินผล โดยใช้กระบวนการตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของโคล์บ และฟราย 4 ขั้นตอน คือ 1) ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) 2) การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน /การสังเกต และการแสดง (Reflective Observation) 3) กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและ (Abstract Conceptualization) และ 4) นำที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) บูรณาการเข้ากระบวนการคิดเป็น ของ โกวิท วรรณพิพัฒน์ เป็นวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์ และการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยมีกระบวนการตาม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4 แห่ง จำนวน 152 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี มีวิธีการเลือกโดยอาสาสมัคร จำนวน 30 คน ที่สามารถเข้าร่วมได้ตลอดการทดลองหลักสูตร ฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน

3.1.1 ศึกษาปัญหาและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร

3.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์

3.1.3 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

3.1.4 การร่างและปรับปรุงหลักสูตร

3.1.5 ทดลองและประเมินผลหลักสูตร

3.2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 แผนการทดลอง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อประเมินสภาพปัญหา ความสำคัญและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริม การคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ผลการศึกษาสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรได้ 5 ขั้นตอน 1) สำรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 4) การร่างและปรับปรุงหลักสูตร 5) การทดลองและประเมินผล

1.2 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์ของปัญหาและนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ได้แก่ ผลการ ดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และการสัมมนาความ ต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการ “คิดเป็น” ผลการศึกษาผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ โคลบ (Kolb) ซึ่งมีวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1.ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) 2.การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน /การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่ง ที่ได้จากการสังเกต (Reflective Observation) 3.กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและ สรุปผล (Abstract Conceptualization) 4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้ กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation)

สำหรับ กระบวนการคิดเป็น ผู้วิจัยนำรูปแบบกระบวนการคิดเป็น ของ โกวิท วรพิพัฒน์ คือการใช้ข้อมูล 3 ประเภทเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหา ได้แก่ ข้อมูลของตนเอง (Information of self) ข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อม (Information on Society and Environment) ข้อมูลวิชาการ (Technical or Book Knowledge) (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ .2556) มาไตร่ตรองเพื่อ ประกอบการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในการคลี่คลายความยุ่งยากในชีวิต

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาปัญหาและ กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ในขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์ สรุปประเด็น เพื่อกำหนด วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ฯ โดยให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ดังนี้

2.1 เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามแนวทาง คิดเป็น

2.2 เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำเนินชีวิต ทั้งในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ ตามแนวทางคิดเป็น และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัว และชุมชน

2.3 เพื่อให้ผู้เสียจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

3.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มากำหนดประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปออกแบบหลักสูตรฯ โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่

3.1.1 ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร

3.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร

3.1.3 หน่วยการเรียนรู้ โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สาระการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.1.4 กระบวนการเรียนรู้ ในการทดลองหลักสูตรฯ ใช้กระบวนการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของโคลบ (Kolb) บูรณาการร่วมกับกระบวนการคิดเป็นของโกวิท วรพิพัฒน์ เป็นวงจรการเรียนรู้ (EPLKP)

3.1.5 การวัดและประเมินผล เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ

3.2 การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ฯ

3.2.1 เนื้อหาสาระที่บรรจุในหลักสูตร ผู้วิจัยนำเนื้อหาที่วิเคราะห์ ในขั้นตอนที่ 1 มาจัดหมวดหมู่ของเนื้อหา โดยออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประกอบด้วย 4 สาระการเรียนรู้ โดยออกแบบให้สัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ และระหว่างสาระการเรียนรู้

3.2.2 กำหนดระยะเวลาในแต่ละสาระการเรียนรู้ โดยเน้นความเหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

3.3 สร้างเครื่องมือ ในการทดลองหลักสูตร ฯ ตามที่ได้วางแผนไว้

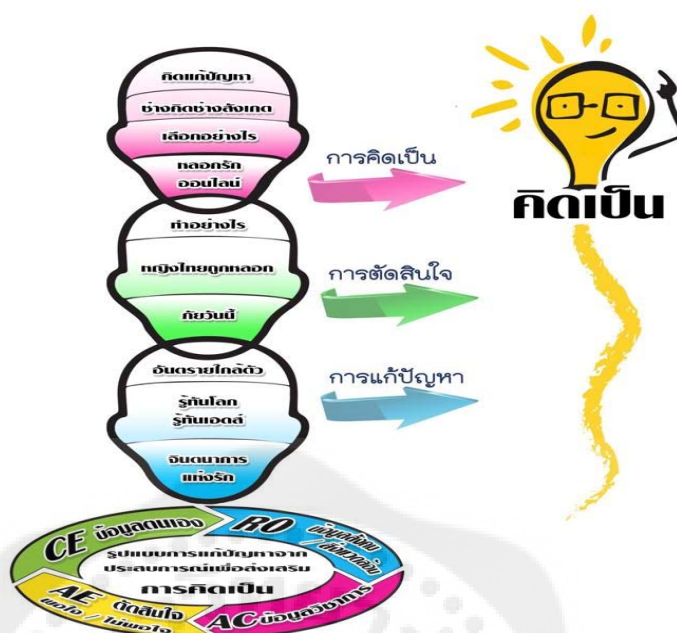
ขั้นตอนที่ 4 การร่างและปรับปรุงหลักสูตร

4.1 ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ เสนออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทพิจารณาในเบื้องต้น

4.2 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตร ฯ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ

4.3 การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตร ฯ ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตร ฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงตามความเห็นและข้อเสนอแนะ

ผลการร่างและปรับปรุงหลักสูตร ฯ ได้รูปแบบของการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยมีฐานกระบวนการในการแก้ปัญหาตามวงจรการเรียนรู้ (EPLKP) และรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ดังนี้

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

คำอธิบาย

CE หมายถึง ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมบูรณาการเข้ากับข้อมูลตนเอง

RO หมายถึง การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน / การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflective Observation) บูรณาการเข้ากับข้อมูลด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม

AC หมายถึง กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) บูรณาการเข้ากับข้อมูลด้านวิชาการ

AE หมายถึง นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) มีการตัดสินใจ ผลลัพธ์ที่พอใจ/ไม่พอใจ

4.4 หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 โดย 80 แรกหมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการ และ 80 หลังหมายถึงประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เพื่อเป็นหลักประกันว่าหลักสูตรฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ทดลองและวัดการดำเนินกิจกรรมได้ โดยมีลำดับขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ดังนี้

4.4.1 ติดต่อสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนาวิสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำโครงร่างหลักสูตร ฯ ไปทำการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

4.4.2 ชั้น 1:1 (แบบเดี่ยว) เพื่อตรวจสอบหาความบกพร่องของหลักสูตร ความเหมาะสมของภาพ ภาษา ความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละสาระการเรียนรู้ และระยะเวลาที่ใช้

4.4.3 ชั้น 3:3 (แบบกลุ่ม) มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อบกพร่องของหลักสูตรฯ และประสิทธิภาพของหลักสูตรเช่นเดียวกับการทดลองในชั้นที่ 1:1

4.4.4 ชั้น 1:100 (ภาคสนาม) เป็นการทดลองครั้งที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร และกำหนดสูตรในการหาค่าไว้ดังนี้

$$\text{สูตรที่ 1 } E_1 = \frac{E^x}{N} \times 100$$

คำอธิบาย

E_1 = ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E^x = คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างทำการทดลอง

N = จำนวนผู้เรียน

A = คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

$$\text{สูตรที่ 2 } E_2 = \frac{E^f}{B} \times 100$$

คำอธิบาย

E_2 = ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์หลังการทดลอง

E^f = คะแนนรวมของผู้เรียนจากการประเมินผลสัมฤทธิ์

N = จำนวนผู้เรียน

B = คะแนนเต็มของผลลัพธ์

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองและประเมินผลหลักสูตร

การทดลองและประเมินผลหลักสูตรฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ในการทดลองหลักสูตรฯ เครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ในหน่วยการเรียนรู้ พร้อมทีมงาน

5.2 ประสานสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ เตรียมกลุ่มตัวอย่าง และกำหนด วัน เวลา สถานที่ในการทดลองหลักสูตรฯ

1.3 ดำเนินการทดลองหลักสูตร ฯ ตามวันเวลา และสถานที่ ที่ได้ประสานงานไว้ โดยก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทดลอง การทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนการทดลอง และระหว่างการทดลองหลังสูตรจะมีการประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางกิจกรรม

การทดลองหลักสูตร เรื่อง

การแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ณ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี

ระหว่างวันที่ 22-27 มกราคม 2560

วันที่ 22 มกราคม 2560

08.00 - 08.30 น.

ลงทะเบียน และชี้แจงวัตถุประสงค์

08.30 - 09.00 น.

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนการทดลอง (Pre-Test)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

09.00 น. – 16.30 น.

สาระการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรครู้ทันเอดส์
(ใช้เวลา 55 นาที)

สาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก
(ใช้เวลา 70 นาที)

สาระการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว
(ใช้เวลา 70 นาที)

สรุปผล

วันที่ 23 มกราคม 2560

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

09.00 น. – 17.00 น.

สาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้
(ใช้เวลา 95 นาที มีภาพยนตร์)

สาระการเรียนรู้ที่ 2.2 หมึงไทยถูกหลอก
(ใช้เวลา 70 นาที มีวิดีโอ)

สาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร
(ใช้เวลา 55 นาที)

สรุปผล

24 มกราคม 2560

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

09.00 น. – 17.00 น.

สาระการเรียนรู้ที่ 3.1 คิดแก้ปัญหา
(ใช้เวลา 60 นาที)

สาระการเรียนรู้ที่ 3.2 เลือกอย่างไร
(ใช้เวลา 65 นาที)

สาระการเรียนรู้ที่ 3.3 คิดสัณนิษ
(ใช้เวลา 70 นาที มีวิดีโอทัศน์)

สาระการเรียนรู้ที่ 3.4 หลอกรักออนไลน์
(ใช้เวลา 75 นาที มีกรณีศึกษา)

ประเมินผลสัมฤทธิ์หลังทดลองหลักสูตร ฯ
(Post Test)

แบบประเมินความพึงพอใจ

วันที่ 27 มกราคม 2560

09.00 น. -12.00 น.

กิจกรรม สหทนากลุ่ม (Focus Group)

5.4 เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง มีการประเมินผลหลักสูตร ฯ ด้วยแบบประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองหลักสูตร ฯ การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ และการทำกิจกรรมสหทนากลุ่ม

ตาราง 2 สรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 สำรวจปัญหาและความสำคัญของหลักสูตร	1.เพื่อศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร	ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ของนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เอกสาร	ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของผู้วิจัย 5 ขั้นตอน คือ 1.ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 2.การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร3.การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร4.การร่างและปรับปรุงหลักสูตร 5.การทดลองและประเมินผลหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร ฯ
	2.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการค้ามนุษย์และความต้องการของผู้เสียหาย	1.ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์และการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทยที่ผ่านมา 2.สัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	1.เอกสารผลการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2.ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 40 คน	1.การวิเคราะห์เอกสาร 2.แบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	1.ความสำคัญของปัญหาการค้ามนุษย์ 2.ความต้องการในการพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เสียหายฯ

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
	3.เพื่อศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้จากประสบการณ์และกระบวนการคิดเป็น	ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการคิดเป็น	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เอกสาร	วงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ของโคลบและพราย และกระบวนการคิดเป็นของโกวิท วรรณพัฒน์ และนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน ได้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ (EPLKP)
ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็น	วิเคราะห์ข้อมูล 1.ข้อมูลจากการสำรวจปัญหา 2.ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และความสำคัญของหลักสูตร	เอกสารและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 2	การวิเคราะห์เอกสาร	วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 1.เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้ทักษะและทัศนคติตามแนวทางคิดเป็น 2.เพื่อให้ผู้เสียหายมีทางเลือกในการดำเนินชีวิต ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ ตามแนวทางคิดเป็น และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข เมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน 3. เพื่อให้ผู้เสียหายมีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต เมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน
ขั้นตอนที่ 3 ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร	1.การออกแบบหลักสูตร	2.เขียนโครงร่างหลักสูตรพร้อมองค์ประกอบของหลักสูตรฯได้แก่ 1. ความสำคัญในการพัฒนา	1.ผลจากการศึกษาข้อมูล ในขั้นที่ 1 และ 2	1.การวิเคราะห์ข้อมูล	1. รูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วย 3

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
		หลักสูตร 2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3. หน่วยการเรียนรู้และกระบวนการในการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้ (EPLKP) 4. การวัดและประเมินผล 2. นำเนื้อหาที่ผ่านการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มาจัดหมวดหมู่ เป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สารการเรียนรู้			สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประกอบด้วย 3 สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประกอบด้วย 4 สารการเรียนรู้ ตามภาพ
	2. การพัฒนาหลักสูตร	2. นำกระบวนการในการเรียนรู้ ตามวงจรการเรียนรู้ (EPLKP) และ	2. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท	2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร	2. ได้กระบวนการเรียนรู้และรูปแบบหลักสูตรที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
		รูปแบบการแก้ปัญหาจาก ประสบการณ์เพื่อส่งเสริม การคิดเป็น เสนออาจารย์ ที่ปรึกษาปริญญาโท ตรวจสอบเบื้องต้น			
ขั้นตอนที่ 4 การร่างและปรับปรุง หลักสูตร ฯ	1.ร่างหลักสูตร เรื่อง การแก้ปัญหาจาก ประสบการณ์ เพื่อ ส่งเสริมการคิดเป็น	1. นำร่างหลักสูตร ฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ปริญญาโทพิจารณา เบื้องต้น	รูปแบบการแก้ปัญหา จากประสบการณ์ เพื่อ ส่งเสริมการคิดเป็นตาม วงจร การเรียนรู้แบบ EPLKP	โครงสร้างหลักสูตร ฯ	โครงสร้างหลักสูตรการแก้ปัญหา จาก ประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
	2.ตรวจสอบโครงสร้าง หลักสูตรฯ	2. นำร่างหลักสูตร ฯ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนเพื่อตรวจสอบและ ประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของ โครงสร้างหลักสูตร	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน	แบบประเมินความ สอดคล้องและความ เหมาะสมของโครง ร่างหลักสูตรฯ	โครงสร้างหลักสูตรที่ผ่านคำแนะนำและ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
	3.ปรับปรุงหลักสูตร	นำหลักสูตรฯ มาปรับปรุง ตามความเห็นและ ข้อเสนอแนะของ	โครงสร้างหลักสูตรฯ	แบบประเมิน เครื่องมือ ด้วยการ หาค่า IOC	โครงสร้างหลักสูตร ที่ผ่านการประเมิน ความเหมาะสม และความสอดคล้อง จากผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทำการปรับปรุง

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
		ผู้เชี่ยวชาญ		1.เครื่องมือประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรและความพึงพอใจของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีต่อหลักสูตรฯ	ตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
				2.เครื่องมือ ประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร และ - เครื่องมือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ - เครื่องมือการประเมินพฤติกรรมระหว่างทดลองหลักสูตรฯ	

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
	4.หาประสิทธิภาพของหลักสูตร	นำโครงสร้างหลักสูตร ที่ผ่านการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา	การหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 โดย 80 แรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ และ 80 หลังหมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ด้วยการหาค่า E_1 และ E_2 สูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ E_1 และ E_2 ดังนี้ สูตรที่ 1 $E_1 = \frac{EX}{N} \times 100$ สูตรที่ 2 $E_2 = \frac{EF}{B} \times 100$	หลักสูตรที่ผ่านการประเมินและมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้ต่อไป

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 5 ทดลองและ ประเมินผลหลักสูตร	1.เพื่อทดลองใช้ หลักสูตร และการจัด กิจกรรมสนทนากลุ่ม	นำหลักสูตรฯ ไปทดลอง ใช้กับผู้เสียหายจาก การค้ำมนุษย์ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 30 คน	ผู้เสียหายจากการค้ำ มนุษย์ จำนวน 30 คน โดยอาสาสมัคร จาก สถานคุ้มครองสวัสดิ ภาพผู้เสียหายจาก การค้ำมนุษย์ บ้าน เกร็ดตระการ จังหวัด นนทบุรี	หลักสูตรการ แก้ปัญหาจาก ประสบการณ์เพื่อ ส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจาก การค้ำมนุษย์	ผลการทดลองใช้หลักสูตร
	2.การประเมินผล หลักสูตร	นำผลที่ได้จากการทดลอง หลักสูตรฯ ทำการ วิเคราะห์และประเมินผล เพื่อหาประสิทธิภาพของ หลักสูตรฯ	คะแนนจากแบบ ประเมินผลทุกรายการ	1.แบบประเมิน ผลสัมฤทธิ์ก่อนและ หลังการทดลอง หลักสูตร ฯ 2.แบบประเมิน พฤติกรรมการเรียนรู้ ระหว่างทดลอง หลักสูตรฯ 3.แบบประเมินความรู้ ท้าย 3 หน่วยการ เรียนรู้	หลักสูตรที่ผ่านการประเมินและมีความ สมบูรณ์

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอนที่	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่ได้
				4.แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร 5.ประเมินผลจากการสนทนากลุ่ม	

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 9 ชิ้น ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 1

การพัฒนาแบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งในด้านความรู้ พฤติกรรม ทักษะ ทศนคติ การฝึกอบรม และการดำเนินชีวิต
2. สร้างข้อคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ระหว่างอยู่ในความดูแลของศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยกำหนดข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยาม สภาพปัญหาและความต้องการ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือชิ้นที่ 2

การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของปัญหาและนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์
2. ศึกษาสภาพปัญหาความสำคัญ ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และผลการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ผ่านมา
3. ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
4. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการ “คิดเป็น”
5. นำผลที่ได้จากการศึกษา ในข้อ 1- 4 มาวิเคราะห์ เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของหลักสูตรฯ หลังจากนั้น จึงนำมาออกแบบโครงสร้างหลักสูตรฯ พร้อมกำหนดเนื้อหาสาระ โดยแบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประกอบด้วย 4
6. ดำเนินการยกร่างโครงสร้างหลักสูตรฯ พร้อมสร้างเครื่องมือและแบบประเมินค่า เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาในเบื้องต้นก่อนเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฯ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 3

การพัฒนาแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1. ศึกษาโครงร่างหลักสูตรฯ และพัฒนาข้อคำถาม
2. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ ข้อคำถาม พร้อมแบบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทฯ ตรวจสอบเบื้องต้น
3. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ มาทำการปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ ข้อคำถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบเครื่องมือ ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฯ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน	4.50 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน	3.50 – 4.49
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน	2.50 – 3.49
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน	1.50 – 2.49
เหมาะสมน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	1.00 – 1.49

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 4

การพัฒนาแบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1. ศึกษาโครงร่างหลักสูตรฯ และพัฒนาข้อคำถาม
2. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ ข้อคำถาม พร้อมแบบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทฯ ตรวจสอบเบื้องต้น
3. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ มาทำการปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
4. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ ข้อคำถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบเครื่องมือ ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฯ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ดังนี้

+1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจมีความสอดคล้อง

0 หมายความว่า เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

และมีที่ว่างให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง หลักสูตรแต่ละองค์ประกอบ

5. ผู้วิจัยทำการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร ฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 5

การพัฒนาแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ

1. ศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้

2. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร เป็นคำถาม และมีคำตอบเป็นแบบหลายตัวเลือก ประกอบด้วยคำตอบ 1 ตัว ที่เหลือเป็นตัวเลือก กลุ่มตัวอย่าง จะต้องเลือกตัวเลือกที่กำหนดไว้เพียงตัวเลือกเดียว คำถามมีทั้งหมด จำนวน 50 ข้อ

3. นำแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

4. นำแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร พร้อมแบบประเมินความสอดคล้อง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง

5. ผู้วิจัยทำการปรับปรุง แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 6

การพัฒนาแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้

2. สร้างข้อคำถามที่สามารถวัดความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่ตอบจุดมุ่งหมายของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3. แบบประเมินเป็นคำถาม และมีคำตอบเป็นแบบหลายตัวเลือก ประกอบด้วยคำตอบ 1 ตัว ที่เหลือเป็นตัวเลือก กลุ่มตัวอย่าง จะต้องเลือกตัวเลือกที่กำหนดไว้เพียงตัวเลือกเดียว คำถามมีจำนวนสาระการเรียนรู้ละ 5 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จำนวน 15 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 15 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 20 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 40 คะแนน

4. นำแบบประเมิน ความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ ปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

5. นำแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหาและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 7

การพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างการทดลองหลักสูตร

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้
2. สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การแก้ปัญหา การตัดสินใจและการคิดเป็น สารการเรียนรู้ละ 10 ข้อ
3. แบบประเมินเป็นข้อคำถาม มีเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้ 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก
4. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อแนะนำมาปรับปรุง
5. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหาและนำข้อแนะนำมาปรับปรุง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 8

การพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความพึงพอใจ
2. สร้างข้อคำถามในการวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของการจัดการกิจกรรม 2) เอกสารประกอบการจัดการกิจกรรม 3) เนื้อหาสาระของกิจกรรม 4) กระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม
3. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อแนะนำมาปรับปรุง
4. นำข้อคำถามในการวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม
5. ผู้วิจัยนำข้อคำถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญได้ข้อคำถามที่สามารถวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร จำนวน 22 ข้อ มาจัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร
6. เกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้
 - ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
 - ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก
 - ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
 - ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย
 - ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน	4.50 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน	3.50 – 4.49
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน	2.50 – 3.49
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน	1.50 – 2.49
น้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	1.00 – 1.49

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 9

การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. กำหนดประเด็นในการสนทนากลุ่ม ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และแนวทางในการในการจัดกิจกรรม ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการทดลองหลักสูตร การนำไปปรับใช้
3. จัดกระบวนการกลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 10 คน
4. หัวข้อในการสนทนากลุ่มเป็นไปตามประเด็นที่กำหนด โดยกำหนดเป็นข้อคำถามให้กลุ่มสนทนา และทุกกลุ่มมีการสนทนาทุกหัวข้อเหมือนกัน
5. เจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จากบ้านนาวิสวัสดิ์ จำนวน 1 คน และบ้านเกร็ดตระการ จำนวน 2 คน ทำหน้าที่วิทยากรประจำกลุ่ม
6. ผู้วิจัยและทีมงานเป็นผู้คุมประเด็น เก็บและรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

3.3 แผนการทดลอง

การทดลองและประเมินผลหลักสูตรฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

การทดสอบก่อนการทดลอง	ทดลอง	การทดสอบหลังการทดลอง
T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนการทดลอง

T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยชี้แจง วัตถุประสงค์ของการทดลองหลักสูตรฯ และระยะเวลาที่จะใช้ในการทดลองหลักสูตร การสร้างความสัมพันธ์ด้วย กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หลังจากนั้นดำเนินการทดสอบก่อนการทดลองหลักสูตรฯด้วยแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนทดลองหลักสูตรฯ พร้อมรวบรวมคะแนนจากการทดสอบ

X แทน การทดลอง ผู้วิจัยกำหนดการทดลองหลักสูตรฯ ณ อาคารอเนกประสงค์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี ระหว่างทดลองหลักสูตรฯ จะมีการประเมินผลระหว่างการทดลองหลักสูตรฯ ด้วยแบบประเมินประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ และแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ หลังจากนั้นรวบรวมผลคะแนนจากการประเมินเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

T2 แทน การทดสอบหลังทำการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการทดลองหลักสูตรฯ สิ้นสุดด้วยแบบประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองหลักสูตรฯ แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ พร้อมรวบรวมผลคะแนนจากการทดสอบ และกำหนดการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความต้องการผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
3. รวบรวมข้อมูลจากการประเมินเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ได้แก่

3.1 การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฯ

3.2 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ

สำหรับการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence Indexes หรือ IOC) ได้แก่

3.3. ประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรฯ

3.4 ประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ

3.5 ประเมินพฤติกรรมระหว่างการทดลองหลักสูตรฯ

4. รวบรวมข้อมูลจากการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ ด้วยสูตร

$$\text{สูตรที่ 1 } E_1 = \frac{E^x}{N} \times 100 \quad \text{สูตรที่ 2 } E_2 = \frac{E^f}{N} \times 100 \quad \text{โดยนำข้อมูลจากการทดลอง}$$

ของกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ 80/80 คือ 80 แรกหมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 ของคะแนนที่ได้ในแบบประเมินพฤติกรรม และ 80 หลัง หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคำตอบที่ได้ถูกต้องในแบบประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการทดลอง เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ดังนี้ ชั้น 1:1 (แบบเดี่ยว) ชั้น 3:3 (แบบกลุ่ม) และชั้น 1:100 (ภาคสนาม) เป็นการทดลองครั้งที่ 3 โดยทำการทดลองกับกลุ่มทดลอง จากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา

5. รวบรวมข้อมูลจากคะแนนเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร (Pre -Post test) และวิเคราะห์ด้วย คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$
6. รวบรวมข้อมูลจากคะแนนความรู้หลังการทำกิจกรรมในทุกหน่วยการเรียนรู้ รวม 3 หน่วยการเรียนรู้ และวิเคราะห์ด้วยคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$
7. รวบรวมข้อมูลจากคะแนนพฤติกรรมระหว่างการทดลองหลักสูตร และวิเคราะห์ด้วยคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$
8. รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร และวิเคราะห์ด้วย ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD
9. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับ จากการเข้าร่วมกิจกรรม แนวทางในการดำเนินชีวิต และข้อเสนอแนะ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีการนำสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร 3) การประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ 3 หน่วยการเรียนรู้ 4) การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ดังนี้

1.1 การหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) (เยาวดี รังชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2554: 67)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

2. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective Congruence: IOC) ได้แก่
 1) การประเมินความสอดคล้องของหลักสูตร ฯ 2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลอง
 หลักสูตร ฯ 3) การประเมินพฤติกรรมระหว่างการทดลองหลักสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. ประสิทธิภาพของหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น
 สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2560)

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{\frac{N}{A}} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างทำการทดลอง

N แทน จำนวนผู้เรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{E^f}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

E^f แทน คะแนนรวมของผู้เรียนจากการประเมินผลสัมฤทธิ์

N แทน จำนวนผู้เรียน

B แทน คะแนนเต็มของผลลัพธ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 3 แผนการทดลอง

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ฯ

จากการศึกษาปัญหาและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนจากการสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานรวมทั้งความต้องการของสังคม หลักสูตร ฯ ให้มีความสำคัญกับการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมาย มีการระบุแนวทางในการปรับปรุง ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ฯ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ฯ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 สรรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 1.3 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
- 1.4 การร่างและปรับปรุงหลักสูตร
- 1.5 การทดลองและประเมินผล

1.1 สรรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร

การสรรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ปัญหาการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจทั้งระดับประเทศและระหว่างประเทศ ผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะถูกแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะถูกลดทอนลงในรายงานประจำปีของสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2560 ประเทศไทยตกอยู่ในกลุ่ม tiers 2 เผาระวัง หรือประเทศที่ต้องจับตามอง เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่ในการขจัดปัญหาการค้ามนุษย์ แม้รัฐบาลไทย จะพยายามในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มาโดยตลอด แต่ปัญหาการค้ามนุษย์ก็ยังคงอยู่และสาเหตุหลักที่บุคคลตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ยังคงถูกหลอกให้หลงเชื่อ ประกอบกับเด็กและสตรีที่มีการศึกษาน้อย จะง่ายต่อการถูกหลอกเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี และพื้นฐานของพ่อแม่ไม่มีการศึกษา จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะสร้างอาชีพ และโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จึงมีความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการตระหนักรู้ ซึ่งหากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทักษะและวิธีคิดตามกระบวนการคิดเป็นเพื่อคลี่คลายปัญหา นำประสบการณ์ความยุ่งยากและปัญหาที่ผ่านเข้ามาในชีวิตนำข้อมูลของสังคมรอบตัวมาบูรณาการร่วมกับข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง มาพิจารณาเพื่อการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ จะช่วยให้ตนเองอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง และพบกับความสุขได้

ขั้นตอนการสำรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สัมภาษณ์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จำนวน 40 คน ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1. ท่านต้องการความรู้ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในเรื่องใดบ้าง

2. ท่านทราบหรือไม่ว่า ท่านจะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง

3. ท่านทราบหรือไม่ว่าจะต้องระมัดระวังตัวเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ซ้ำ ได้อย่างไร

ผลการสัมภาษณ์ความต้องการพบความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านสุขอนามัย เนื่องจากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นกลุ่มผู้เสียหายจากการค้าบริการทางเพศ และเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จึงต้องการได้รับความรู้ในเรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย รวมถึงโรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์เช่นโรคเอดส์ ทั้งนี้พบว่าผู้เสียหาย 1 ราย ที่มารดาเสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ และการค้าบริการทางเพศก็มีความเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ รวมทั้งความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลแปลกหน้า หรือการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนก่อนวัยอันควรและเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในขณะที่ตนเองยังไม่มีความพร้อมในการวางแผนชีวิตในวัยรุ่น

2. ปัญหาการค้ามนุษย์ และสาเหตุที่ตนต้องเข้ามาอยู่ในบ้านเกร็ดตระการ การรู้เท่าทันเทคนิคและวิธีการการล่อลวงของนักค้ามนุษย์ และหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเมื่อตกเป็น ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในเรื่องคดีความ สิทธิใหม่ทดแทน เป็นต้น

3. การระมัดระวังตนเองเพื่อมิให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์จำเป็นต้องระมัดระวังภัยและอันตราย ที่ทำให้ตนเองตกอยู่ในความเสี่ยง เช่น ระมัดระวังตนเองในการพูดคุยกับคนแปลกหน้าทั้งในโลกแห่งความจริงและในโลกออนไลน์ อันตรายและพิษภัยจากยาเสพติด และโทษของยาเสพติด การรู้เท่าทันสื่อที่โฆษณาชวนเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการหลอกให้ไปทำงานที่สบาย ได้ค่าตอบแทนอย่างมาก เป็นต้น

จากการสำรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบหลักสูตรฯ ดังนี้

ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ฯ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฯ

หน่วยการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ฯ

จากการสำรวจปัญหาและความสำคัญ ในการพัฒนาหลักสูตร ฯ ผู้วิจัยสรุปความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ขึ้นเพื่อ

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เกิดกระบวนการคิดตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติในการดำรงชีวิต เมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม

2. ได้แนวทางในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต่อไป

3. ได้แนวทางสำหรับนักการศึกษาผู้ใหญ่ ที่สามารถนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปปรับใช้กับกลุ่มเสี่ยง กลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเพื่อการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ๓ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ๓ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามแนวทางคิดเป็น
2. เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำเนินชีวิต ทั้งในการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจ ตามแนวทางคิดเป็น และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน

3. เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน

หน่วยการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ๓ มากำหนดเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งกิจกรรมออกเพื่อทำการทดลองออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สาระการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงระยะเวลา ที่ใช้ในการทดลองหลักสูตรฯ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ตามโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

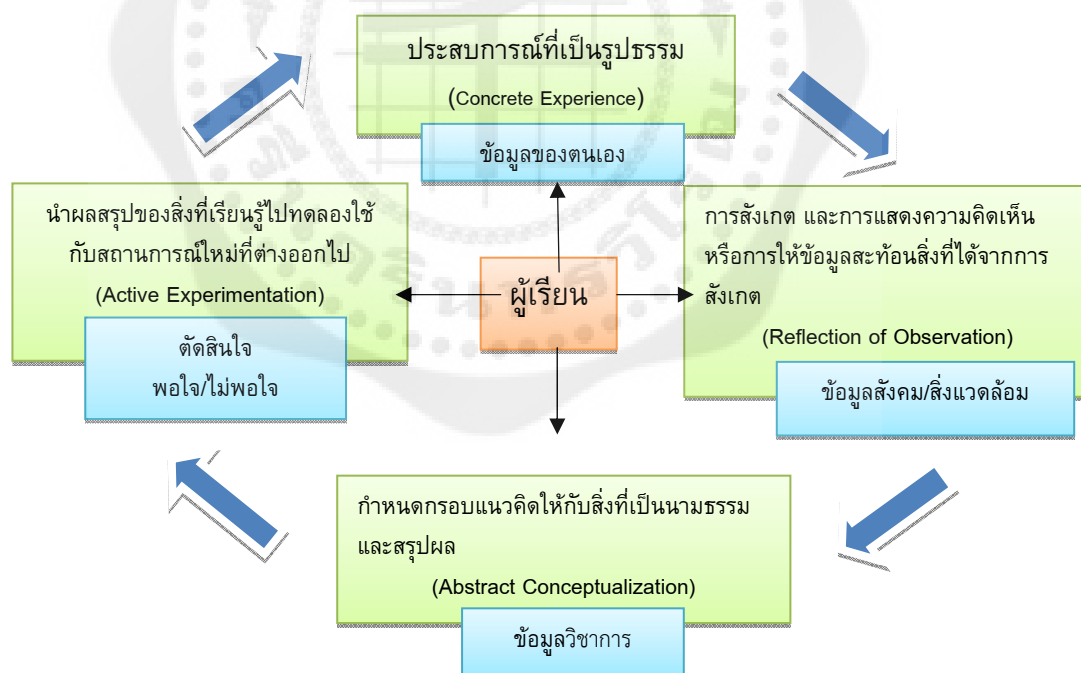
ตาราง 3 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	เวลา (ช.ม)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1. การแก้ปัญหา	
สาระการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรคเอดส์	55 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก	40 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว	60 นาที
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ	
สาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้ (ภาพยนตร์สั้น)	90 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 2.2 หญิงไทยถูกหลอก (คลิปสั้น 18 นาที)	70 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร	40 นาที
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น	
สาระการเรียนรู้ที่ 3.1 คิด..แก้ปัญหา	50 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 3.2 เลือกอย่างไร	45 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 3.3 ช่างคิดช่างสังเกต	50 นาที
สาระการเรียนรู้ที่ 3.4 หลอกรักออนไลน์	50 นาที

กระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการคิดเป็น มาพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ซึ่งพัฒนาจากวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของโคลบ์ และฟราย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience)
2. การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน หรือการสังเกต และนำมาสู่การแสดงความคิดเห็น หรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflective Observation)
3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)
4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation)

สำหรับกระบวนการ “คิดเป็น” ของโกวิท วรพิพัฒน์ (อ๋างใน อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล. 2552) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดเพื่อตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ โดยนำมาบูรณาการร่วมกัน ได้เป็นกระบวนการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้ (EPLKP) ดังนี้

ภาพประกอบ 5 วงจรการเรียนรู้แบบ (EPLKP)

การวัดและประเมินผล เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ โดยจะทำการประเมินหลักสูตรฯ ดังนี้

1. การประเมินก่อนการทดลองหลักสูตรฯ ได้แก่
 - 1.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนการทดลองหลักสูตรฯ
2. การประเมินผลระหว่างการทดลองหลักสูตรฯ ได้แก่
 - 2.1 การประเมินความรู้ท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้
 - 2.2 การประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้
3. การประเมินผลเมื่อการทดลองหลักสูตรฯ สิ้นสุดลง ได้แก่
 - 3.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองหลักสูตรฯ
 - 3.2 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ
 - 3.3 การประเมินผลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group)

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผู้วิจัยนำผลจากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา และกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรฯ มากำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามแนวทางคิดเป็น
- 1.2.2 เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำเนินชีวิตทั้งในการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจ ตามแนวทางคิดเป็น และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุขเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน
- 1.2.3 เพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตเมื่อกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน

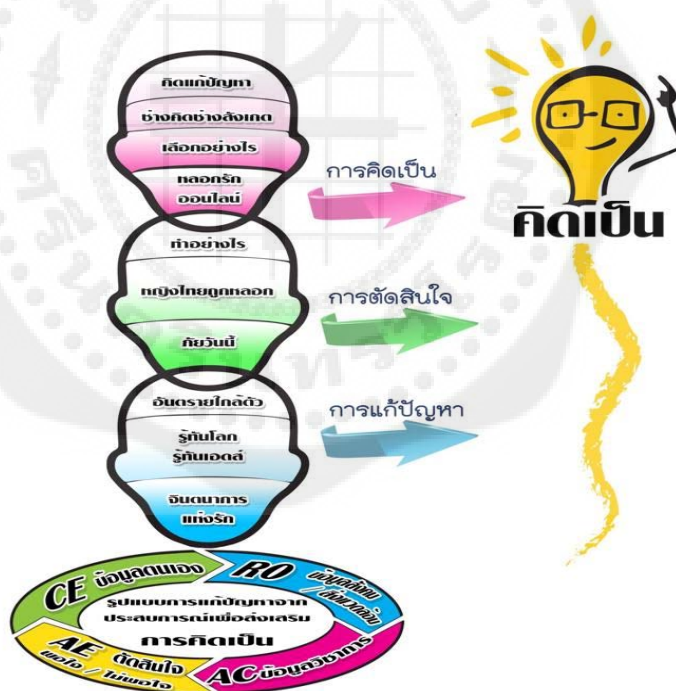
1.3 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสำรวจปัญหาและความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรฯ จากขั้นตอนที่ 1 และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฯ จากขั้นตอนที่ 2 มากำหนดประเด็นเพื่อออกแบบหลักสูตร โดยมีขั้นตอนในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฯ ดังนี้

- 1.3.1 ผู้วิจัยพิจารณา องค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล นำมาออกแบบได้หลักสูตร ที่มีกระบวนการการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) ซึ่งเป็นการบูรณาการแนวทางการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Cycle) ของโคล์บ และฟราย ได้แก่

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience)
2. การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน หรือการสังเกต และนำมาสู่การแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflective Observation)
3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)
4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) และกระบวนการ “คิดเป็น” ของโกวิท วรพิพัฒน์ (อ้างใน อัญชลี ธรรมะวิสิฏฐ. 2552) ซึ่งเป็นกระบวนการคิดเพื่อตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูล 3 ด้าน คือ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางสังคม หรือสิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ และรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังภาพ ที่ 5

1.3.2 ผู้วิจัยนำวงจรการเรียนรู้ แบบ (ELCKP) มาพิจารณาเนื้อหาสาระของหลักสูตร ฯ เพื่อบรรจุในหน่วยการเรียนรู้ ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ดังภาพ

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

คำอธิบาย

CE หมายถึง ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมบูรณาการเข้ากับข้อมูลตนเอง

RO หมายถึง การไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน /การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflective Observation) บูรณาการเข้ากับข้อมูลด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม

AC หมายถึง กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) บูรณาการเข้ากับข้อมูลด้านวิชาการ

AE หมายถึง นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) มีการตัดสินใจ ผลผลที่พอใจ/ไม่พอใจ

1.3.3 จัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระบรรจุในรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ คิดเป็น โดยมีกระบวนการเรียนรู้แบบ (ELCKP) เป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สาระการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ ได้แก่

สาระการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

สาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก

สาระการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว

เนื่องจากผู้เข้าอบรมมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน บ่อยครั้งเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นโดยปราศจากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นปัจจัยนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์โดยไม่รู้ตัว ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงไม่ใช่การนำวิธีการหรือความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียวแต่ต้องนำสติ สมาธิ และปัญญา ร่วมทั้งการรู้จักตนเอง การรู้จักสิ่งแวดล้อม และหลักการที่ถูกต้องมาบูรณาการร่วมกันเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถระบุถึงสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ลดทอนคุณค่าของตนเอง

ผู้เข้าอบรมจะได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะชีวิต เกี่ยวกับการระมัดระวังตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะการต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงอันเกิดจากความรักในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้น ได้เรียนรู้ถึงการสืบเสาะที่มาของปัญหาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การไตร่ตรอง การแก้ปัญหา การใช้ข้อมูลที่หลากหลาย การระมัดระวังมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ผู้เข้าอบรมจะมีความรู้ ทศนคติและทักษะ ดังนี้

สามารถระบุสาเหตุ ที่มาของปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีทัศนคติที่เห็นคุณค่าของตนเอง และการระมัดระวังตนเองจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต รู้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยการนำเสนอภาพ กรณีศึกษา หรือประสบการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อให้ผู้เข้าอบรม เกิดการเรียนรู้ รู้สึกได้กับสิ่งนั้น และนำข้อมูลประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง หรือจากประสบการณ์ตรงของตนเองตามแนวทาง “คิดเป็น” มาช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากขั้นของประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ผ่านการไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ และหาข้อสรุปร่วมกับว่าประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือหลักการในการแก้ไขปัญหาต่อไป

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม โดยตัวแทนนำเสนอผลสรุปที่ได้จากขั้นตอนการสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต ว่ามีทางออกหรือหลักการในการแก้ปัญหายังไร โดยผู้วิจัยจะสรุปด้วยแนวคิดรวบยอด และข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนต่อไป

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาทดลองปฏิบัติจริง เพื่อเป็นการทดสอบผลการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ตามแนวทาง “คิดเป็น”

รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความเชื่อมโยงใน 2 ระดับ กล่าวคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ และบูรณาข้อมูลตามแนวทางแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) กับประเภทข้อมูลวิชาการ

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม

2. การเชื่อมโยงในแต่ละสัปดาห์การเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 “การแก้ปัญหา” ผู้เข้าอบรมจะเรียนรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการดูแลตนเอง เพื่อให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ซึ่งเชื่อมโยงสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การดำเนินชีวิตที่ไม่แพร่เชื้อ และตระถึงการดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาต่อไป

สาระการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

เวลาที่ใช้ 55 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุช่องทางการติดต่อของเชื้อ เอช ไอวี และวิธีการที่ถูกต้องในการปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการติดเชื้อโรคเอดส์ได้อย่างถูกต้อง

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมแสดงพฤติกรรมหรือมีแนวคิดที่เหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรม ที่มีประสบการณ์การกดขี่แรงงาน ถูกแสวงหาผลประโยชน์ ถ้าโชคร้ายถูกกระทำความรุนแรงทางเพศก็ย่อมมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งโรคเอดส์ ดังนั้นผู้เข้าอบรมจึงควรมีความรู้และทักษะเพื่อเพิ่มความมั่นคงของตนเองให้รอดพ้นจากความเสียดังกล่าว เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

1. ความหมายของโรค
2. ระดับความเสี่ยง และช่องทางของการติดต่อของโรค
3. การป้องกันตนเองให้พ้นจากโรค

วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด ความตระหนักรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วยภาพพฤติกรรมจากอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่มด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากความคิด ความ

ตระหนักรู้จากการกระตุ้นเมื่อได้รับการประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) โดยวิทยาการสรุปด้วยข้อมูลวิชาการสนับสนุนอีก

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการทำกิจกรรมตามใบงาน “กิจกรรมรู้ทันเอดส์” ให้ผู้เข้าอบรม

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “รู้ทันโรครู้ทันเอดส์”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากรนำเสนอภาพ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ จำนวน 3 ภาพ ได้แก่ 1. การใช้เข็มฉีดยาเสพติด 2. กลุ่มผู้หญิงทำงานพิเศษ 3. ผู้ชายบ้านเท็ง 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน ดูภาพทั้ง 3 ภาพ โดยนำความรู้ ความคิด หรือประสบการณ์ของตนเองมาพิจารณาว่าบุคคลในภาพทั้ง 3 มีอาชีพหรือพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์หรือไม่อย่างไร และผู้เข้าอบรม เคยมีประสบการณ์อันที่สอดคล้องกับภาพดังกล่าวหรือไม่ ให้บันทึกเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ดังกล่าว	ใบงานที่ 1 ภาพพฤติกรรมเสี่ยงจากอาชีพ - การใช้เข็มฉีดยาเสพติด - กลุ่มผู้หญิงทำงานพิเศษ - ผู้ชายบ้านเท็ง พร้อม กระดานบันทึก ดินสอ/ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “รู้ทันโรครู้ทันเอดส์”	สื่อ
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มให้เลือกประธาน และเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่ม ให้ดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์จากการดูภาพของตน มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มเลือกภาพที่เห็นพ้องกันว่าเป็นอาชีพที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์มากที่สุดเพียงภาพเดียวเพื่อการอภิปรายในลำดับถัดไป ทั้งนี้วิทยากรจะต้องสำรวจให้แน่ใจว่าแต่ละกลุ่มเลือกภาพที่ต่างกันหรือไม่ หลังจากนั้นให้กลุ่มกำหนดภาพของกลุ่มที่จะนำเสนอก่อนดำเนินการในขั้นถัดไป โดยอาจจะใช้วิธีการจับฉลาก เช่น จับได้หมายเลข 3 ก็ให้กลุ่ม 3 เลือกภาพก่อนว่าต้องการภาพใดเพื่อการอภิปรายกลุ่ม และจับต่อไปให้หมายเลข 1 ก็ให้กลุ่มเลือกภาพเป็นอันดับที่ 2 และกลุ่มที่เหลือก็กำหนดให้อภิปรายภาพที่เหลือ เป็นต้น 4.3 อภิปรายภาพเหตุการณ์ที่เลือกเพื่อหาข้อสรุปภายในกลุ่มว่าเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับบุคคลในภาพที่มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 อภิปรายกลุ่ม กระดาษคลิบชาร์ต ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “รู้ทันโรครู้ทันเอดส์”	สื่อ
กำหนดกรอบ แนวคิด	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ให้นิเวศนำเสนอกลุ่มละ 3 นาที 7. วิทยากรจดบันทึก ผลการนำเสนอ ของสมาชิกทั้ง 3 กลุ่มบนกระดานดำ 8. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอด แนวคิดที่ได้ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการและใบความรู้ ความหมายของโรคเอดส์ สาเหตุการติดเชื้อ และ “การประเมินความเสี่ยง QQR ของการรับเชื้อ”	ใบความรู้ที่ “ความหมายของโรคเอดส์ และสาเหตุการติดเชื้อ” และ “การประเมินความเสี่ยง QQR ของการรับเชื้อเอดส์” Power Point - กระดานดำ ปากกา
นำผลที่ได้จาก การเรียนรู้ ปัญหาไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	9. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน “กิจกรรมรู้ทันเอดส์” ให้ผู้เข้าอบรม 10. ผู้เข้าอบรม ทบทวนข้อมูลที่เป็นผลจากการเรียนรู้ นำมา คิดไตร่ตรอง และตอบคำถามว่าหากมีสมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นโรคเอดส์ และต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ท่านมีวิธีการอย่างไรต่อไปนี้ คำถาม หากมีสมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นโรคเอดส์ และต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน 10.1 แนวทางในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน 10.2 สังคมและชุมชนควรปฏิบัติอย่างไรต่อ	ใบงาน ที่ 3 “กิจกรรมรู้ทันโรคเอดส์”

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “รู้ทันโรครู้ทันเอดส์”	สื่อ
		ผู้ติดเชื้อ HIV 11. ส่งใบงานที่วิทยากร	

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

พฤติกรรม	พฤติกรรม					รวม
	1	2	3	4	5	
1.กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา						
2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล						
3.ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ						
4.สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล						
5.รวบรวมข้อมูลทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ						
6.รับรู้อารมณ์ และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง						
7.เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม						
8.เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว						
9.มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ						
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้						

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

1. บุคคลใดต่อไปนี้มีโอกาสติดเอดส์ได้มากที่สุด
 - ก. ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ติดเชื้อเอดส์
 - ข. ผู้ที่มีผิวเด็วเมียวเดียว
 - ค. ผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ติดเชื้อเอดส์
 - ง. ผู้ที่แตะเนื้อต้องตัวผู้ป่วยเอดส์
2. โรคเอดส์ติดต่อได้โดยวิธีใดบ้าง
 - ก. ทางหายใจ
 - ข. การกินอาหารร่วมกัน
 - ค. การใช้สิ่งของร่วมกัน
 - ง. การสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ
3. เด็กที่เกิดจากแม่ที่เป็นเอดส์ มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้หรือไม่
 - ก. ได้ จากเลือดและเมือกในช่องคลอด
 - ข. ได้ หากได้กินนมแม่
 - ค. ไม่ได้ คนละคนกัน
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก และข
4. โรคเอดส์เมื่อเป็นแล้วไม่มีทางรักษา
 - ก. ไม่ใช่ เพราะไม่ใช่เป็นโรคอันตราย
 - ข. ไม่ใช่ เพราะปัจจุบันมียาด้านไวรัสเอดส์
 - ค. ใช่ เพราะคนป่วยหมดกำลังใจ
 - ง. ใช่ เป็นแล้วต้องตายทุกคน
5. หากรู้ตัวว่าเป็นเอดส์ ควรทำ อย่างไร
 - ก. ปรึกษาหมอ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - ข. ออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง
 - ค. แก่แค้น โดยให้คนอื่นติดเชื้อด้วย
 - ง. ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น

3. ตรวจผลจากใบงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก

เวลาที่ใช้ 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุประเภทของความรักและวิธีเลือกคู่รักที่เหมาะสมกับวัยได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับความรักและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่อถึงวัยอันควร

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีแนวคิดในการพัฒนาและเห็นคุณค่าภายในตนเอง

เนื้อหา

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในเด็กหญิงและผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในชนบทมีแนวโน้มของการย้ายถิ่นเพราะความหวังในเรื่องการมีงานทำและมีรายได้ที่ดี เป็นต้นว่าเด็กหญิงในยุคนานเป็นเป้าหมายที่หลอกล่อได้ง่ายสำหรับนักค้ามนุษย์ หลายคนถูกค้าไปยังชนบทที่ห่างไกล หรือถูกบังคับให้แต่งงาน ในจินตนาการแห่งรัก ผู้เข้าอบรม จะได้รับรู้เกี่ยวกับความรักในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ทั้งด้านบวกและด้านลบ ความรักเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่จะมีผลกระทบตามมาหากความสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ขาดความพร้อมหรือการป้องกันที่ถูกต้อง ซึ่งอาจนำมาซึ่งปัญหาและเสี่ยงต่อเกิดปัญหาอื่นตาม การถูกล่อลวง เป็นต้น เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- ประสบการณ์ความรัก และรูปแบบความรัก
- การให้คุณค่ากับตนเอง
- การสร้างความสุขให้กับตนเอง

วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยการให้ความรู้และทักษะในการเลือกคู่ครอง ด้วยการกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้คิด ร่วมกับประสบการณ์เดิม หรือจินตนาการของผู้เข้าอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่ม โดยผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์ส่วนบุคคลมาแบ่งปัน และสรุปเป็นประสบการณ์ความรักในรูปแบบของกลุ่ม พร้อมวิเคราะห์ร่วมกันว่าสังคมมีความคิดเห็นอย่างไรกับรูปแบบความรักของกลุ่ม หรือประสบการณ์ความรักนั้นส่งผลกระทบอย่างไรต่อสังคม พร้อมเสนอแนวทางในการมีความรักที่เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามมา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยกิจกรรมแก้ปัญหาจากภาพยนตร์สั้น “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก”

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “จินตนาการแห่งรัก”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรม คิดถึงประสบการณ์ความรัก ของแต่ละคน จะเป็นด้านบวกหรือด้านลบ สมหวังและผิดหวัง ก็ได้ กรณีผู้เข้าอบรมคนใดไม่มีประสบการณ์ให้ลองจินตนาการรูปแบบความรักที่ตนคาดหวัง แล้วเขียนบรรยายความรักของตนลงแผ่น Post it และนำไปติดไว้บนกระดานดำ	ใบงานที่ 1 <u>จินตนาการความรักกระดานดำ</u> แผ่น Post it ปากกา
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (25 นาที)	2. ผู้เข้าอบรม ดำเนินการดังนี้ 2.1 ค้นหาเพื่อนที่มีประสบการณ์ความรักคล้ายหรือเหมือนกัน รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน 2.2 กลุ่มเลือกประธาน และเลขากลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่ 3. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแบ่งปันประสบการณ์ความรักของตนเองพร้อมอภิปรายในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปว่าสังคมจะมีปฏิกริยาอย่างไรกับรูปแบบและความรักของกลุ่ม พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไข และหารูปแบบความรักที่ก่อให้เกิดความสุข 4. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 การอภิปรายกลุ่ม กระดานดำ ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “จินตนาการแห่งรัก”	สื่อ
กำหนดกรอบ แนวคิด	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	5. ตัวแทนทุกกลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เวลากลุ่ม ละ 3 นาที 6. วิทยากรบันทึกรายละเอียด และความคิดรวบยอดของ ทุกกลุ่มบนกระดานดำ พร้อมนำข้อมูลทางวิชาการและใบ ความรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย และการให้ คุณค่ากับตนเองเพื่อสนับสนุนผลสรุปของกลุ่ม	ใบความรู้ การให้คุณค่ากับ ตนเองกระดานดำ ปากกา Power Point
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ปัญหาไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	8. วิทยากร นำเสนอภาพยนตร์สั้นเรื่อง “สันดานผู้ชายที่ ผู้หญิงพูดไม่ออก” แล้วให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม สมมุติว่าท่านกำลังมีความรักและพบปัญหาเช่นผู้หญิงใน ภาพยนตร์ “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก” 8.1 ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไร 8.2 สมมุติว่าท่านเป็นหญิงสาวในเรื่อง จะแก้ปัญหา อย่างไร เพื่อให้ชีวิตมีความสุขได้อย่างไร	ใบงานที่ 3 ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “สันดานผู้ชายที่ ผู้หญิงพูดไม่ออก” https://www.youtube.com/watch?v=BkWsVWG2T2k

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น

การประเมินการพฤติกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

พฤติกรรม	พฤติกรรม					รวม
	1	2	3	4	5	
1.กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา						
2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล						
3.ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ						
4.สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล						
5.รวบรวมข้อมูลทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ						
6.เรียบเรียงสรุป และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง						
7.เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม						
8.เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว						
9.มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ						
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้						

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

1. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

จินตนาการแห่งรัก

6 ถ้าท่านต้องการมีแฟนควรทำอย่างไร

- ก. ให้พ่อแม่เป็นผู้หาแฟนให้
- ข. ฟังคำแนะนำจากเพื่อน
- ค. ค้นหาจากสังคมออนไลน์
- ง. พิจารณาว่าตนเองพร้อมกับการมีชีวิตคู่แล้วหรือไม่

7. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เพิ่งรู้จัก มีความเสี่ยงอย่างไร

- ก. ไม่เสี่ยง ถ้ารู้จักป้องกันตนเอง
- ข. เสี่ยง เพราะอาจได้แฟนที่ไม่มีความรับผิดชอบ
- ค. เสี่ยงต่อการได้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- ง. เสี่ยงต่อการรอกหัก

8. ความรักของวัยรุ่น หากเกิดปัญหาขึ้น ควรทำอย่างไร

- ก. โพลถามเพื่อนๆ ในเฟสบุ๊ค
- ข. ปรึกษาพ่อแม่
- ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ ที่มีแฟนหรือครอบครัวแล้ว
- ง. ตั้งกระทู้ถามในเวปพันทิพย์

9. สาเหตุที่ผู้หญิงยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายคนรักทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงาน เพราะเหตุใด

- ก. หลงเชื่อในคำพูดของฝ่ายชาย
- ข. เขาขอมาก็ให้ไป
- ค. คนรักกันมีอะไรกันไม่ใช่เรื่องแปลก
- ง. คิดว่าจะสามารถผูกมัดชายได้

10. ท่านคิดวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการถูกลวนลาม คือข้อใด

- ก. ไม่แต่งตัววาบหวีว โซว์เรือนร่าง
- ข. ไม่คบกับผู้ชายที่มีเมียแล้ว
- ค. ไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้า
- ง. ไม่พูดจากับผู้ชายในลักษณะสองแง่สองง่าม

3. ตรวจผลจากใบงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว

เวลาที่ใช้ 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของอันตรายที่เกิดขึ้นได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรม มีทัศนคติในการครองตน ได้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและด้วยการระแวดระวังภัย

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรม โดยเฉพาะเด็กหญิงและผู้หญิงเป็นกลุ่มมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นโดยตนเองไม่รู้ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร หรืออะไรที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้ตัดสินใจเช่นนั้น เนื้อหาในสาระการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรม จะได้เรียนรู้ถึงรูปแบบของปัญหา/อันตราย และที่มาของปัญหา การรู้สาเหตุที่มาของปัญหาก็จะสามารถรู้ว่าควรแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด และความตระหนักรู้ในปัญหา ด้วยภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนการหลงเชื่อคำโกหก หลอกลวงของผู้ไม่หวังดี

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่ม จากข้อมูลที่ได้จากความคิดและความตระหนักรู้ในปัญหาที่ได้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม(ภาพยนตร์) พร้อมสาเหตุของปัญหา และสังคมมีความเห็นอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) พร้อมวิทยาการสรุปข้อมูลตามหลักวิชาการสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยแสดงบทบาทสมมุติจาก กรณีศึกษา "การถูกหลอก"

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “อันตรายใกล้ตัว”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	1. วิทยากรนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมด้วยภาพยนตร์สั้น เรื่อง “การหลอกหลวงหญิงสาวให้ถ่ายหนังติดเรท และถ่ายคลิปไว้เพื่อแบล็คเมล์ “ 2. เมื่อชมภาพยนตร์สั้นจบแล้วให้ผู้เข้าอบรม ตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม ท่านคิดอย่างไรกับเหตุการณ์ในภาพยนตร์ ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนนำประสบการณ์ของตนเอง หรือพบเห็นประสบการณ์ในลักษณะดังกล่าว มาบูรณาการร่วม กับความคิดและความรู้สึกนั้นด้วย	ใบงานที่ 1 “ภาพยนตร์สั้น การหลอกหลวงให้ถ่ายหนังติดเรท” https://www.youtube.com/watch?v=a144ldZHmqw กระดาษ ปากกา
สังเกตและแสดงความคิดเห็นพร้อม	กลุ่มย่อย (20 นาที)	2. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มเลือกประธานและเลขากลุ่มประจำกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่ 3. สมาชิกกลุ่มนำความคิดและความรู้สึกของตนจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมจากภาพยนตร์มาแบ่งปันให้เพื่อนในกลุ่ม 4. กลุ่มร่วมกันอภิปราย แล้วหาข้อสรุปความรู้สึกที่ได้จากภาพยนตร์ เป็นภาพรวมของกลุ่ม 4.1 กลุ่มช่วยกันคิดต่อไปว่า สังคมปัจจุบันมีความเห็นอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น 4.1 กลุ่มช่วยกันคิดทางออก/การแก้ปัญหาดังกล่าว	ใบงานที่ 2 “การวิเคราะห์ของกลุ่ม”

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “อันตรายใกล้ตัว”	สื่อ
		5. กลุ่มเตรียมส่งผู้แทนกลุ่มรายงานผล	
กำหนดกรอบแนวคิด	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ตัวแทนทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม (ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที) 7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอดของทั้ง 3 กลุ่ม พร้อม พร้อมใบความรู้ แนวทาง”การรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมมาร สังคม”	ใบความรู้ “การรู้เท่าทันเล่ห์ เหลี่ยมมารสังคม” ปากกา
นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ปัญหาไปทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	8. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 15 คน 9. ให้สมาชิกกลุ่มทั้งสอง แสดงบทบาทสมมุติจาก กรณีศึกษา ”การถูกหลอก และตกเป็นผู้เข้าอบรม” ดังนี้ กลุ่มที่หนึ่ง แสดงเป็นกลุ่มมิจฉาชีพ ซึ่งจะต้องหาวิธีที่จะ หลอกหลวงให้อีกฝ่ายหลงเชื่อ กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มเหยื่อ หรือกลุ่มที่ถูกหลอก และต้อง หาวิธีแก้ปัญหาเพื่อไม่ให้ถูกหลอก 10. ให้ทั้งสองกลุ่มเตรียมความพร้อม 5 นาที และเวลาใน การแสดงบทบาทสมมุติ 5 นาที 11. วิทยากรจัดประเด็นบนกระดานดำ	ใบงานที่ 3 บทบาทสมมุติ

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

พฤติกรรม	พฤติกรรม					รวม
	1	2	3	4	5	
1.กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา						
2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล						
3.ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ						
4.สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล						
5.รวบรวมข้อมูลทั้งของตนและของเพื่อน ๆ						
6.เรียบเรียงสรุป และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง						
7.เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม						
8.เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว						
9.มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ						
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้						

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

1. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

อันตรายใกล้ตัว

11. การป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในที่เปลี่ยว

- ก. มองหามอเตอร์ไซด์รับจ้างด่วน
- ข. รีบเดินให้เร็วที่สุด
- ค. พยายามมองหาผู้คน
- ง. สวดภาวนาขออย่าให้มีอะไร

12. ท่านคิดว่าการถ่ายโฆษณาที่ปลอดภัย ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. ศึกษาข้อมูลของงานและผู้ชักชวนให้ดีก่อนตัดสินใจ
- ข. มีการเทสหน้ากล้องแล้วปลอดภัยแน่นอน
- ค. มีการรับสมัครเป็นทางการไม่น่าถูกหลอก
- ง. ติดตามนายหน้าตามนามบัตรที่ให้ ไม่น่าหวัง

13. วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้เท่าทันมารสังคม คือข้อใด

- ก. ไม่หลงเชื่อคำพูดของใครง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูล
- ข. ใช้เวลาช่วยแก้ปัญหา
- ค. เรียนรู้การแก้ปัญหา
- ง. ทุกปัญหามีทางออก

14. สังคมวันนี้มีอันตรายอยู่รอบตัว ท่านคิดว่าจะป้องกันและแก้ปัญหาอย่างไร

- ก. ไปไหนมาไหนมองซ้ายมองขวาให้ดี
- ข. เรียนคาราเต้
- ค. ใช้ชีวิตอย่างมีสติ
- ง. หูไวตาไว

15. เพื่อนชวนไปเป็นนางแบบ ถ่ายหนังตลกเรท จะทำอย่างไร

- ก. ปฏิเสธไปเลย
- ข. ไม่เอาอายตากล้อง
- ค. ถามก่อนว่าต้องแก้ผ้าด้วยหรือไม่
- ง. ได้เป็นนางเอกด้วยไหม

3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ได้แก่

สาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้

สาระการเรียนรู้ที่ 2.2 หญิงไทยถูกหลอก

สาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร

หน่วยการเรียนรู้นี้ เป็นการนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ภัยอันตรายที่สัมผัสเสี่ยงต่อการนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ทั้งสิ้น ดังนั้นการรู้จักป้องกันตนเองในเบื้องต้นเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหายฯ หรือตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ จำเป็นต้องมีข้อมูลและทักษะการตัดสินใจที่มากและดีพอ เมื่อ "คิดเป็น" ก็ต้องตัดสินใจเป็น เพราะ "คิดเป็น" เป็นกระบวนการในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป มนุษย์จำต้องดำเนินชีวิตอย่างรู้จักคิดและรู้จักใช้สติปัญญา

จุดมุ่งหมาย

ผู้เข้าอบรม จะได้เรียนรู้การรู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อม วิธีคิด วิธีตัดสินใจ การหาข้อมูล รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การซักถาม และนำข้อมูลที่ได้มานั้นผ่านการคิดและวิเคราะห์ก่อนตัดสินใจ

เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้นี้ ผู้เข้าอบรมจะมีความรู้ ทักษะและการคิด รู้ช่องทางการได้มาซึ่งข้อมูล การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ โดยไม่ยึดอารมณ์เป็นหลัก

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) การนำเสนอสื่อด้วยภาพ ภาพยนตร์ และกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ใช้ในการหลอกลวงให้เด็กสาวและหญิงสาวหลงเชื่อ โดยที่ผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์ของตนเอง ตามแนวทาง "คิดเป็น" มาช่วยเสริมและบูรณาการเข้ากับกระบวนการเรียนรู้

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเอง มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็นอย่างไร หรือประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับ ชุมชน หรือสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการตัดสินใจกับปัญหานั้น

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ เป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม โดยตัวแทนนำเสนอผลสรุปแนวทางการตัดสินใจซึ่งเป็นมติของกลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปด้วยแนวคิดหรือทฤษฎี มาช่วยเสริมเพื่อเป็นการสนับสนุนอีกชั้นหนึ่ง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาทดลองใช้ กับเหตุการณ์ใหม่ เพื่อทดสอบการคิดเป็นด้วยการกระทำคือการตัดสินใจ

รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความเชื่อมโยงใน 3 ระดับ กล่าวคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้บูรณาการข้อมูลตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม

2. การเชื่อมโยงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ด้วยการดำเนินเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ ผู้เข้าอบรมจะเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบของการหลอกลวงหญิงสาวจนตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่สะท้อนจากภาพยนตร์และประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมจากกรณีศึกษาหญิงไทยถูกหลอก ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องเรียนรู้วิธีการหรือแนวทางในการป้องกันตนเองเพื่อให้รอดพ้นจากอันตรายและการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

3. การเชื่อมโยงจากหน่วยการเรียนรู้ โดยสาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จะต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ 1.3 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้

เวลาที่ใช้ 95 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของอันตรายที่นำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
ได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติที่เหมาะสมในปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตที่ไม่เสี่ยงต่อการตกเป็น
ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมที่มีความระมัดระวังและการเอาตัวรอดจากความเสี่ยงที่จะตกเป็น
ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

เนื้อหาของกิจกรรม วิธีการล่อลวงหญิงสาวโดยเฉพาะวัยรุ่นและมีการกระทำในลักษณะ
กระบวนกร ร่วมกับการตัดสินใจของเยาวชนที่ขาดการไตร่ตรองแต่นิยมความสนุกสนาน การละเลย
สิ่งผิดปกติ เชื่อและไว้วางใจคนแปลกหน้า สุดท้ายก็ตกเป็นเหยื่อของนักค้ำมนุษย์ และถูกนำออกเรขาย
เหมือนสินค้าชิ้นหนึ่งในธุรกิจขายบริการ เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- สาเหตุของปัญหา
- รูปแบบและวิธีการล่อลวง
- การตัดสินใจเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อ

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด
ความตระหนักรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วย ภาพยนตร์ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ำ
มนุษย์

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการ
สังเกต (Reflection of Observation) การระดมความคิดด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากความคิด ความ
ตระหนักรู้จากการกระตุ้นเมื่อได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน และการ
อภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร พร้อมเสนอ
แนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract
Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการทดสอบการคิดเพื่อการตัดสินใจในเหตุการณ์สมมุติตามท้องเรื่องในภาพยนตร์เพื่อหาวิธีการตัดสินใจ

วิธีดำเนินการกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้แก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินการ กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ภัยวันนี้”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (60 นาที)	1.ให้ผู้เข้าอบรม ชมภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1 ภาพยนตร์แนว Action ที่สะท้อนเรื่องราว และวิธีการ หลอกลวงหญิงสาวให้หลงเชื่อ ซึ่งทำกันเป็นกระบวนการ และท้ายสุดหญิงสาวก็ตกเป็นเหยื่อค้ายมนุษย์ 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน นำความรู้ที่ได้จากภาพยนตร์ มาบูรณาการเข้ากับประสบการณ์เดิมของตนเพื่อพิจารณา ว่าได้เรียนรู้อะไรจากภาพยนตร์ แล้วเขียนลงใน กระดาษคำตอบ นำคำตอบไปติดไว้ที่กระดานดำ	ใบงานที่ 1 “ภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1” ปากกา กระดาษ
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (15 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่มให้ดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์จาก ภาพยนตร์ The Taken 1 มาแบ่งปันพร้อมทั้ง อภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มร่วมกันคิดวิเคราะห์พฤติกรรมของหญิงสาว และกระบวนการทำงานของนักค้ามนุษย์ มีผลกระทบต่อ	ใบงานที่ 2 “การระดมความคิด” กระดาษคลิปชาร์ต ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ภัยวันนี้”	สื่อ
		สังคมอย่างไร เพื่อหามาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ 10 นาที	6. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้ทราบ ให้เวลานำเสนอกลุ่มละ 2 นาที 7. วิทยากร จดบันทึกผลการนำเสนอของสมาชิกทั้ง 3 กลุ่มบนกระดานดำ และสรุปความคิดรวบยอดจากแนวคิดที่ได้ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการและใบความรู้ - รูปแบบของการตกเป็นผู้เข้าอบรม - วิธีการในการล่อลวงและทำเป็นขบวนการของผู้ค้ามนุษย์	ใบความรู้ “ผู้เข้าอบรม” กระดานคลิปชาร์ต ปากกา
การนำที่ได้จาก การเรียนรู้ไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ 10 นาที	8. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมตามใบงานดังนี้ 8.1 สมมุติให้ผู้เข้าอบรม เป็นหญิงสาวในท้องเรื่อง The Taken 1 จะมีวิธีการตัดสินใจอย่างไร และหน่วยงานใดที่ท่านคิดว่าจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ คำถาม - ถ้าท่านเป็นหญิงสาวในภาพยนตร์จะตัดสินใจอย่างไร - หน่วยงานใดที่ท่านจะร้องขอความช่วยเหลือได้บ้าง	ใบงานที่ 3 “คิด..เพื่อ ตัดสินใจ” กระดาน ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ภัยวันนี้”	สื่อ
		9. ส่งกระดาษคำตอบที่วิทยากร	

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ					
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา					
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ					
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย					
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ					
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ					
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา					
9. มีการนำเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
10. มีการแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
ภัยวันนี้

16. เมื่อต้องพูดคุยคนแปลกหน้า จะเชื่อใจเขาได้อย่างไร

- ก. สอบถามข้อมูลให้เพียงพอก่อน
- ข. แต่งตัวดูดีก็เชื่อใจได้
- ค. พุดจาสุภาพเรียบร้อยก็เชื่อใจได้
- ง. ใช้เวลา พิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อ

17. คนรู้จักชักชวนไปทำงานที่ เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ควรทำอย่างไร

- ก. เสี่ยงดู โชคดีอาจร่ำรวยกลับบ้าน
- ข. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมการจัดหางาน
- ค. ปฏิเสธไปก่อน
- ง. คนรู้จักคงไม่หลอกกัน

18. วิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ใช้มากที่สุด คือข้อใด

- ก. หลอก ว่ามีงานให้ทำ งานสบายและ มีรายได้ดี
- ข. หลอกให้เป็นแฟน
- ค. จะพาไปเที่ยวกรุงเทพ หรือต่างประเทศ
- ง. จะหาสามีชาวต่างชาติให้

19. อาชีพที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์มากที่สุด คือข้อใด

- ก. พนักงานโรงแรม
- ข. พนักงานขายของตามห้าง
- ค. พนักงานนั่งตริ้ง
- ง. ทำงานโรงงาน

20. หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้การคุ้มครอง ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ คือข้อใด

- ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ข. กระทรวงมหาดไทย
- ค. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ง. กระทรวงวัฒนธรรม

3. ตรวจผลจากไปงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 2.2 หญิงไทยถูกหลอก

เวลาที่ใช้ 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุเทคนิคและวิธีการ ที่นายหน้าใช้ในการหลอกลวงหญิงสาวได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรม มีลักษณะของบุคคลที่ตัดสินใจเชิงเหตุผล มากกว่าอารมณ์ความรู้สึก

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีแนวคิดในการย้ายถิ่นเพื่อการทำงานอย่างปลอดภัย และถูกกฎหมาย

เนื้อหาของกิจกรรม

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่มีปัจจัยผลึกคือการย้ายถิ่นเพื่อการทำงาน หากขาดการเตรียมการที่ดี หรือขาดข้อมูลที่เพียงพอ ย่อมเสี่ยงต่อการตกอยู่ในสภาพถูกบังคับ หรือให้ทำงานใช้หนี้ที่เกิดขึ้น เนื้อหาของสาระการเรียนรู้ เป็นกรณีศึกษาหญิงไทย ที่ถูกแก๊งค์ค้ามนุษย์หลอกลวงไปทำงานที่ประเทศเกาหลี ด้วยการให้ข้อมูลและการหลอกลวงให้หลงเชื่อ การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ท้ายสุดเมื่อหญิงไทยเดินทางถึงประเทศเกาหลี เหตุการณ์กลับไม่เป็นอย่างที่ตกลงกันไว้ เมื่อสังเกตเห็นถึงความผิดปกติและประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของการตัดสินใจหนีเพื่อขอความช่วยเหลือ เนื้อหากิจกรรมประกอบด้วย

- สาเหตุของการถูกหลอก
- การป้องกันการถูกหลอกไปทำงาน
- คู่มือการทำงานประเทศเกาหลี

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยกระตุ้นความคิดและความตระหนักรู้จากประสบการณ์ในสาระการเรียนรู้ที่ 2.1 (ภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1) เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมใหม่ จากกรณีศึกษา “หญิงไทยถูกหลอก”

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ด้วยการนำประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนมาแบ่งปัน และระดมความคิดเห็น โดยนำข้อมูลอันเป็นผลกระทบต่อสังคมมาร่วมในการระดมความคิดเห็น พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) โดยการทบทวนและนำความรู้ที่ได้มาทดลองในสถานการณ์ใหม่ ด้วยการจัดกิจกรรม เพื่อรณรงค์ป้องกันการถูกหลอกไปทำงานต่างประเทศ

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หญิงไทยถูกหลอก”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากร กระตุ้นความคิด และความตระหนักรู้จากประสบการณ์ในภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1 เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมใหม่ จากกรณีศึกษา “หญิงไทยถูกหลอก” 2. ให้ผู้เข้าอบรม นำความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของแต่ละคนทั้งประสบการณ์ตรงหรือพบเห็นเหตุการณ์นั้นจากบุคคลอื่น มาประกอบในคำตอบต่อไปนี้ด้วย คำถาม 2.1 ท่านคิดอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ ให้ท่านนำประสบการณ์ของตนเองหรือเคยเห็นเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าว มาประกอบในการตอบคำถาม 2.2 นำคำตอบไปติดไว้ที่กระดานดำ	ใบงานที่ 1 “หญิงไทยถูกหลอก” กระดาษ ปากกา กระดานดำ http://www.youtube.com/watch?v=9fQRpOA61U เวลา 18 นาที
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขาพร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่มดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันพูดคุยถึงความรู้สึกนึกคิด ด้วยการนำประสบการณ์ของตน(จากกรณีศึกษา) มาแบ่งปัน	ใบงานที่ 2 “อภิปรายกลุ่ม” กระดานดำ กระดาษ ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หญิงไทยถูกหลอก”	สื่อ
		4.2 กลุ่มอภิปรายถึงผลกระทบของปัญหาที่มีต่อสังคม หรือสังคมมองปัญหานี้อย่างไร แล้วร่วมกันเสนอทางออก หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	6. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อน สมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ให้เวลานำเสนอกลุ่มละ 3 นาที 7. วิทยากรสรุปความคิดเห็นรวบยอด และแนวคิดที่ได้ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการพร้อมใบความรู้ “แนวทางการป้องกันการถูกหลอกไปทำงาน” และ คลิป คู่มือการทำงานประเทศเกาหลี เพื่อสนับสนุนผลสรุปของกลุ่มให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น	คลิปความรู้ “คู่มือการทำงาน ประเทศเกาหลี” https://www.youtube.com/watch?v=kU_944PJ2fw 22.30 นาที Power Point
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ไปทดลอง ใช้	กลุ่มย่อย (20 นาที)	8. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน (ใช้กลุ่มต่อเนื่อง) 9. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมตามใบงาน ดังนี้ 9.1 ให้กลุ่มช่วยกันคิดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ป้องกันการถูกหลอกไปทำงานต่างประเทศ โดยที่เนื้อหาของกรรณรงค์ประกอบด้วย - สาเหตุความต้องการไปทำงานต่างประเทศ - การหาข้อมูล และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ก่อนการ	ใบงานที่ 3 “ช่วยกันคิดเพื่อ ตัดสินใจ” กระดาษคริปชาร์ด ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หญิงไทยถูกหลอก”	สื่อ
		ตัดสินใจ - แนวทางการป้องกันและแก้ไขหากเกิดปัญหาพร้อม หน่วยงานที่สามารถขอความช่วยเหลือ	

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ					
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา					
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ					
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย					
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ					
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ					
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา					
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
10. มีการแสดงความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

ทำอย่างไร

21. การที่ผู้หญิงไทยตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ เพราะเหตุผลข้อใด

- ก. ต้องการหาเงิน ที่คิดว่ารายได้ดี
- ข. ไปขุดทอง
- ค. ไม่อยากทำงานในประเทศไทย
- ง. โชคดีอาจได้สามีชาวต่างชาติ

22. สาเหตุที่ผู้หญิงสาวหลงเชื่อนายหน้า เรื่องการไปทำงานต่างประเทศ

- ก. มีความต้องการไปอยู่แล้ว
- ข. นายหน้ารับปากว่าจะช่วยเหลือทุกอย่าง
- ค. เห็นมีคนไปทำงานต่างประเทศมากมาย
- ง. ไม่มีข้อมูลที่แท้จริง จึงเชื่อทุกอย่างที่นายหน้าพูด

23. การติดต่อสำนักงานจัดหางานเถื่อน จะเกิดอะไรตามมา

- ก. ไม่เสียค่าใช้จ่ายอะไร
- ข. เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปจนเกินความเป็นจริง
- ค. ได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ
- ง. ถูกหลอก และเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

24. ข้อใดเป็นสาเหตุทำให้คนเรตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ ได้มากที่สุด

- ก. เป็นเพราะเวรกรรม
- ข. เพราะความไม่รู้
- ค. เพราะความยากจน ไม่มีทางเลือก
- ง. เพราะไวใจและเชื่อคนง่ายเกินไป

25. ข้อใดเป็นรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์จากเหยื่อค้ามนุษย์

- ก. ถูกกระทำทารุณ
- ข. การถูกยัดเอกสารทั้งหมด
- ค. การได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ
- ง. ถูกหักค่าจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม

3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร

เวลาที่ใช้ 55 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของปัญหาการค้ำมนุษย์ได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติการรับฟังความคิดเห็นหรือคำแนะนำของผู้อื่น โดยไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีความระมัดระวัง ไม่เชื่อคนแปลกหน้าโดยปราศจากการไตร่ตรอง

เนื้อหาของกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้เรียนรู้ถึงสาเหตุ ที่มาของปัญหาการค้ำ มนุษย์ ได้เรียนรู้ถึงการป้องกันตนเอง การเพิ่มความระมัดระวังเพื่อลดความเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหาย เนื้อหาประกอบด้วย

- พฤติกรรมที่เป็นปัญหา
- การตัดสินใจในการแก้ปัญหา
- การแสดงบทบาทสมมติเพื่อการแก้ปัญหา

วิธีการขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยการกระตุ้นการตระหนักรู้ของปัญหาจากรูปสัญลักษณ์การค้ำมนุษย์ ซึ่งอาจสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม หรือจากการพบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ด้วยการนำประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ของแต่ละคนมาแบ่งปัน เพื่อระดมความคิดเห็น และเพิ่มเติมข้อมูลปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคม หรือสังคมมีความเห็นต่อปัญหาดังกล่าวอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยกรณี “นางสาวฝน” แล้วสร้างกระบวนการตัดสินใจ

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ทำอะไร”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากร กระตุ้นการความคิดและการตระหนักรู้ของ ปัญหาจากภาพสัญลักษณ์การค้ำมนุษย์ ซึ่งอาจสอดคล้อง กับประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม หรือจากการพบเห็น เหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน 2. ให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม ท่านเคยมีประสบการณ์ หรือพบเห็นบุคคลที่ประสบ เหตุการณ์ดังกล่าวหรือไม่ ให้บันทึกรายละเอียดใน แผ่นกระดาษคำตอบ	ใบงาน ที่ 1 ภาพสัญลักษณ์การตก เป็นผู้เสียหาย กระดานดำ กระดาษครีปชาร์ด ปากกา
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มเลือกประธานและเลขาพร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์จากภาพ สัญลักษณ์การค้ำมนุษย์ มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายใน กลุ่ม 4.1 กลุ่มจับฉลากเพื่อเลือกภาพจากใบงาน 4.2 กลุ่มอภิปรายภาพที่จับฉลากได้ เพื่อหาข้อสรุปว่า ภาพดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร พร้อมเสนอ แนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 “การระดมความคิดของ กลุ่ม” กระดานดำ กระดาษ ปากกา

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ทำอะไร”	สื่อ
กำหนดกรอบแนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม (เวลากลุ่มละ 3 นาที) 7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอดของทั้ง 2 กลุ่ม พร้อมข้อมูลวิชาการและใบความรู้ “การตัดสินใจในการแก้ปัญหา”	ใบความรู้ “คิดสักนิดก่อนตัดสินใจ” กระดานดำ กระดาษครีปชาร์ด ปากกา
การนำที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้	กลุ่มย่อย (15 นาที)	8. วิทยากรแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 2 กลุ่ม (กลุ่มต่อเนื่อง) แล้วมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน ดังนี้ 9. ให้สมาชิกกลุ่มศึกษากรณี “นางสาวฝน” แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม 9.1 ถ้าท่าน ตกอยู่สภาพเดียวกับนางสาวน้ำฝน ท่านจะตัดสินใจอย่างไรเพื่อให้ท่าน รอดพ้นจากกลุ่มมิชชันนารี 9.2 ท่านคิดว่า หน่วยงานที่ท่านจะขอรับความช่วยเหลือได้อย่างปลอดภัย มีหน่วยงานใดบ้าง 10. กลุ่มจดคำตอบ	ใบงานที่ 3 “ทดลองกิจกรรม..คิดก่อนตัดสินใจ”

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. หาสาเหตุของปัญหา ก่อนตัดสินใจ					
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา					
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ					
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย					
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ					
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ					
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา					
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
10. มีการแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

หญิงไทยถูกหลอก

26. พฤติกรรมใด เสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงมากที่สุด

- ก. การเชื่อคนที่พูดไพเราะ
- ข. การเชื่อคนโดยขาดการไตร่ตรอง
- ค. การทำตามแฟชั่น
- ง. การทำตามเพื่อน

27. ข้อใด การค้ามนุษย์คือ

- ก. การถูกแสวงหาประโยชน์
- ข. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ
- ค. การเป็นแรงงานที่ถูกแสวงหาประโยชน์
- ง. การเป็นแรงงานเยี่ยงทาส

28. เหตุใดค้ามนุษย์ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่

- ก. ไม่ผิด เพราะถูกหลอก
- ข. ไม่ผิด เพราะเป็นผู้เสียหาย
- ค. ผิดเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน
- ง. ผิดเพราะเป็นคดีอาญา

29. หากตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ แจ้งตำรวจแล้วจะมีความผิดหรือไม่

- ก. ไม่ ตำรวจไม่สนใจเรื่องนี้
- ข. ไม่ เพราะเป็นผู้เสียหาย
- ค. ผิดแน่นอนเพราะทำผิดกฎหมาย
- ง. ผิดถ้าอายุไม่ถึง 18 ปี

30. เหยื่อค้ามนุษย์มีสิทธิเรียกร้องในเรื่องใดได้บ้าง

- ก. ค่าสินไหมทดแทน
- ข. สิทธิที่จะกลับภูมิลำเนา
- ค. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง
- ง. สิทธิที่จะได้พบหน้าแฟน

3. ตรวจผลจากใบงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ประกอบด้วย 4 สาระการเรียนรู้ได้แก่

สาระการเรียนรู้ที่ 3.1 คิดแก้ปัญหา

สาระการเรียนรู้ที่ 3.2 เลือกอย่างไร

สาระการเรียนรู้ที่ 3.3 ช่างคิดช่างสังเกต

สาระการเรียนรู้ที่ 3.4 หลอกรักออนไลน์

เนื่องจากผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ จะถูกแสวงหาประโยชน์ในหลายรูปแบบ โดยที่ผู้เสียหาย ๆ จำนวนไม่น้อยไม่ได้รู้สึกหรือไม่รู้ว่าตัวเองกำลังถูกค้ำ ขณะที่รูปแบบหรือวิธีการที่นายหน้า ค้ำมนุษย์ใช้อยู่ยังคงเป็นการเข้ามาพูดคุย หว่านล้อม หรือการหลอกล่อให้ผู้เสียหาย ๆ หลงเชื่อด้วยการชักชวนให้ไปทำงานต่างถิ่นที่รายได้ดี การพูดคุยและบอกรักผ่านโปรแกรมพูดคุย ซึ่งผู้เสียหาย ๆ มักหลงเชื่อว่าเป็นการเข้าพูดคุยด้วยเจตนาดี ทำให้ขาดการไตร่ตรองหรือคิดอย่างรอบคอบ สุดท้ายจบลงด้วยการหลอกลวงทั้งสิ้น “คิดเป็น” จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมดำเนินชีวิตในโลกแห่งความจริง รู้จักตนเอง รู้จักและรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อความสุขในชีวิต

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เข้าอบรม เรียนรู้เรื่องการ”คิดเป็น” จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์และภัยต่าง ๆ และเรียนรู้ทักษะในการรวบรวมข้อมูล ประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจ และเมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ผู้เสียหาย ๆ จะมีความรู้ ทักษะและทักษะตามแนวทาง “คิดเป็น”

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) จากกรณีศึกษา ประสบการณ์ที่เป็นปัญหาทั้งประสบการณ์ตรงและพฤติกรรมที่สังคมมีความเห็นว่าเป็นปัญหา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้สึกและเรียนรู้ในสิ่งนั้น

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่มและหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน หรือสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม นำเสนอผลสรุปแนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่มที่ได้จากขั้นประสบการณ์สังเกต และการแสดงความคิดเห็น ๆ ว่ามีขั้นตอนเช่นไร ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิดหรือกฎเกณฑ์

ของกลุ่มหลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปต่อท้ายด้วยแนวคิดหรือกฎเกณฑ์มาช่วยเสริมเพื่อเป็นการสนับสนุนอีกชั้นหนึ่ง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ (Active Experimentation) ในลักษณะเช่นนี้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพราะเป็นการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาใช้กับเหตุการณ์ใหม่ เพื่อทดสอบเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ตามแนวทาง “คิดเป็น” ซึ่งเป็นการเตือนสติให้ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

รูปแบบของการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกสร้างขึ้นโดยเชื่อมโยงใน 3 ระดับคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้บูรณาการข้อมูลตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคมและวิชาการ
2. การเชื่อมโยงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การ “คิดเป็น” เป็นการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยง ผ่านกลไกต่างที่มีจรรยาบรรณใช้ได้แก่ การหลอกลวงรูปแบบต่างๆ เช่น หลอกให้ไปทำงานต่างประเทศ หลอกให้รัก หลอกให้โอนเงิน เป็นต้น ซึ่งผู้เสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้ทั้งสิ้น
3. การเชื่อมโยงจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 โดยสาระการเรียนรู้ที่ 3.1 จะต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สาระการเรียนรู้ที่ 3.1 คิด..แก้ปัญหา

เวลาที่ใช้ 60 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำหนุ่ย และช่องทางการขอรับความช่วยเหลือได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติว่าการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำหนุ่ยว่าเป็นการถูกละเมิดสิทธิ

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมสามารถจำแนกความต่างระหว่างใช่และไม่ใช่ ผู้เสียหายจากการค้ำหนุ่ยได้

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรม ได้คิดและทบทวน ประสบการณ์ที่ผ่านมาของตน ถึงปัญหา รูปแบบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำหนุ่ย ได้เรียนรู้การ การคิด การแก้ปัญหา การค้นหาข้อมูลจากทักษะการสังเกต เนื้อหาประกอบด้วย

องค์ประกอบของการตกเป็นผู้เข้าอบรม

วิธีการ/แนวทางแก้ไข

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยการกระตุ้นให้คิดและทบทวนประสบการณ์ของแต่ละคนที่ผ่านมา

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ด้วยการระดมสมองและ/หรือ shopping idea รวมทั้งการเปิดโอกาสให้สมาชิกต่างกลุ่ม สามารถแสดงความเห็น ทั้งเห็นด้วยและเห็นต่างเพื่อสะท้อนมุมมองของเห็นสังคม

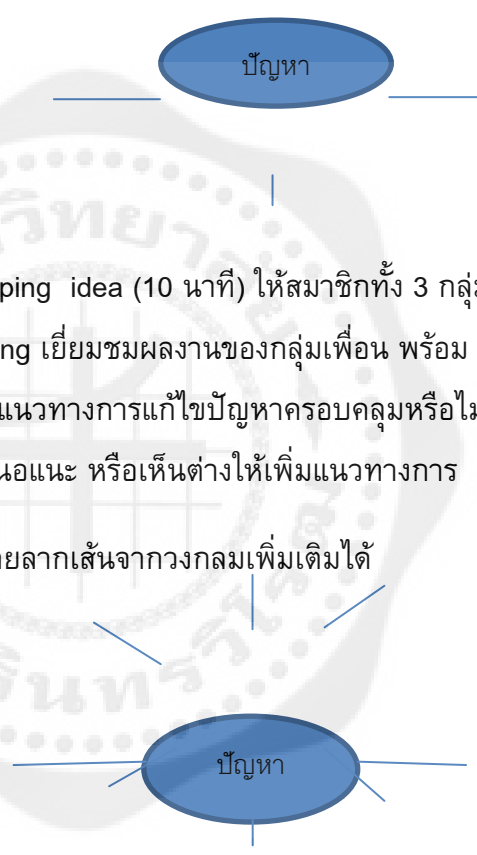
รอบข้างและสรุปรวบยอดเป็นหลักการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการนำแนวทางหรือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ไปทดลองปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ การตกเป็น “เหยื่อค้ำหนุ่ย”

วิธีดำเนินการกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินการ กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิด..แก้ปัญหา”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	1. วิทยากร นำเข้าสู่กิจกรรมด้วยการสนทนาเพื่อเชื่อมโยง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ถึงพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เสี่ยง ต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ 2. ให้ผู้เข้าอบรม ทบทวนและเขียนเล่าประสบการณ์ของ แต่ละคนพร้อมวิเคราะห์สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในความ คุ้มครองดูแล ที่บ้านเกร็ดตระการ 3. นำประสบการณ์ ไปติดไว้ที่กระดานดำ 4. วิทยากรสรุป และจัดหมวดหมู่ของคำตอบ	ใบงานที่ 1 “คิด ทบทวนปัญหา” กระดาษ ปากกา กระดาษคริปชาร์ด
สังเกตและการ แสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	5. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ตามหมวดหมู่ที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน กลุ่มเลือก ประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่ 6. ทุกกลุ่ม ให้ดำเนินการดังนี้ 6.1 สมาชิกกลุ่ม แต่ละคนนำข้อมูลที่ผ่านการทบทวน ประสบการณ์และวิเคราะห์สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในความ คุ้มครองดูแล ณ บ้านเกร็ดตระการ มาแบ่งปันพร้อม อภิปรายในกลุ่ม 6.2 กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ และสรุปปัญหา และแนวทาง แก้ไขปัญหา ตามขั้นตอนต่อไปนี้ 6.1.1 วาดวงกลม ภายในวงกลมคือปัญหา/สาเหตุที่ เข้ามา ณ บ้านเกร็ดตระการ 6.1.2 กลุ่มช่วยกันคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา หนึ่ง	ใบงานที่ 2 “ระดมสมอง” กระดาษคริปชาร์ด ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิด..แก้ปัญหา”	สื่อ
		แนวทางคือหนึ่งเส้นที่ลากออกจากวงกลม ตามภาพ แต่ต้องครอบคลุมองค์ประกอบเหล่านี้ การแก้ปัญหา การป้องกันปัญหา การเฝ้าระวังปัญหา และการคุ้มครองผู้เสียหายตามกรอบของกฎหมาย (10 นาที) 6.3 shopping idea (10 นาที) ให้สมาชิกทั้ง 3 กลุ่มเดิน shopping เยี่ยมชมผลงานของกลุ่มเพื่อน พร้อมพิจารณาว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาครอบคลุมหรือไม่ หากมีข้อเสนอแนะ หรือเห็นต่างให้เพิ่มแนวทางการแก้ปัญหาโดยลากเส้นจากวงกลมเพิ่มเติมได้	
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอด shopping idea ทั้ง 3 กลุ่มและข้อมูลวิชาการ “การ์ตูนตอนคำมนุษย์” เพื่อสนับสนุนความคิดรวบยอดของผู้เข้าอบรม	ใบความรู้ ระการเรียนรู้ที่ (6.12 นาที)

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิด..แก้ปัญหา”	สื่อ
การนำผลที่ได้จาก การเรียนรู้ไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	8. ให้ผู้เข้าอบรม ชมและพิจารณาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “เหยื่อ คำมนุษย์” (แรงงานประมง) แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม 8.1 จากภาพยนตร์ท่านคิดว่า รูปแบบการค้ามนุษย์ใน สื่อวีดิทัศน์คือ 8.2 สมมติว่าท่านเป็นผู้เสียหายในภาพยนตร์ จะมี แนวทางในการแก้ปัญหาย่างไร 8.3 ท่านสามารถร้องขอความช่วยเหลือ จากหน่วยงาน ใดได้บ้าง	ใบงานที่ 3 “เหยื่อคำมนุษย์” https://www.youtu be.com/watch?v=i 5VDqKnQ3MA (3.24 นาที) กระดาษ ดินสอ

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

คิดแก้ปัญหา

31. บ้านเกร็ดตระการ คือสถานที่ในความหมายตามข้อใด

- ก. ที่กักกันบริเวณ เพราะมีความผิด
- ข. สถานที่ให้การคุ้มครองดูแลผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- ค. บ้านฝึกอาชีพ
- ง. เป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูจิตใจ

32. มีเพื่อนชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง ควรทำอย่างไร

- ก. เพื่อนกันไม่น่ามีอะไรที่ต้องเสี่ยง
- ข. ฉันสามารถเอาตัวรอดได้
- ค. เพื่อนคงไม่ชวนไปในทางที่ไม่ดี
- ง. เรียนรู้วิธีการปฏิเสธอย่างมีขั้นตอน

33. หากมีบุคคลแปลกหน้ามอบของมีค่าให้ จะทำอย่างไร

- ก. อย่าด่วนรับ ให้พิจารณาก่อนว่าคืออะไร
- ข. โชคดีเป็นของฉัน
- ค. ได้ของฟรี มีใครไม่ยากได้
- ง. กำลังอยากได้อยู่พอดี

34. มีคนแปลกหน้าเข้ามาชักชวนสาว ๆ ในหมู่บ้านของท่าน ไปทำงาน ควรจะทำอย่างไร

- ก. ไปสมัครด้วยเพราะกำลังตกงาน
- ข. ดีจังมีบริการถึงที่
- ค. ไม่สมัคร ยังไม่รู้ว่าใคร และงานอะไร
- ง. แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

35. เมื่อตกเป็นเหยื่อมนุษย์ ท่านสามารถขอความช่วยเหลือได้จาก หน่วยงานในข้อใด

- ก. กระทรวงศึกษาธิการ
- ข. กระทรวงแรงงาน
- ค. กระทรวงมหาดไทย
- ง. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 3.2 เลือกอย่างไร

เวลาที่ใช้ 65 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุวิธีการหลอกลวงของนักค้ำมนุษย์ได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเชิงเหตุผลต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิด และไตร่ตรอง มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้ถึงรูปแบบและเทคนิควิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ใช้ในการหลอกลวงหญิงสาวให้หลงเชื่อ และได้เรียนรู้ถึงองค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- รูปแบบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
- องค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
- วิธีการ/แนวทางแก้ไข

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด ความตระหนักรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมจาก กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องปัญหาการถูกหลอกให้ไปทำงานต่างประเทศ และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่มด้วยการนำประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “เลือกอย่างไร”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	1. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน “กรณีศึกษา “นางสมใจ” (นามสมมติ) 2. ให้ผู้เข้าอบรมดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 2.1 อ่านเรื่องราวของนางสมใจ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากกรณีนางสมใจ โดยให้ท่านนำความรู้ หรือประสบการณ์ของตนเอง หรือที่พบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกับนางสมใจมาพิจารณา ร่วม เขียนลงในใบคำตอบ	ใบงานที่ 1 “กรณีศึกษา นางสมใจ” กระดาษ ปากกา
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรสรุป แบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มตามหมวดหมู่ จากคำตอบของผู้เข้าอบรม ออกเป็นกลุ่มตามหมวดหมู่ที่จัดไว้ 4. ทุกกลุ่มให้ดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มพร้อมมอบหมายหน้าที่ 4.2 กลุ่มร่วมกันอภิปราย โดยนำประสบการณ์ของตนเองมาแบ่งปันพร้อมวิเคราะห์ในกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มเพื่อตอบคำถาม	ใบงานที่ 2 “การระดมสมอง” บัตรคำ - ผู้เข้าอบรม (เหยื่อ) - การแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ - ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “เลือกอย่างไร”	สื่อ
		คำถาม 4.2.1. ท่านคิดว่านางสนใจการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ อย่างไร 4.2.2. กรณีนางสนใจ ส่งผลกระทบกับสังคมอย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ผู้แทนกลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่มให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้ทราบ 7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอด พร้อมข้อมูลวิชาการ และใบความรู้ “รูปแบบและองค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์”	ใบความรู้ “รูปแบบ/ องค์ประกอบของการตก เป็นผู้เสียหายฯ กระดานดำ ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “เลือกอย่างไร”	สื่อ
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ไปทดลอง ใช้	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	8. วิทยากร มอบหมายกิจกรรมตามใบงาน ดังนี้ 8.1 ให้ผู้เข้าอบรมทบทวนข้อมูลที่เป็นผลจากการเรียนรู้ เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม 8.1.1 สมมติว่าท่านมีความต้องการไปทำงานต่างประเทศ จะวิธีการเพื่อมิให้ถูกหลอก ได้อย่างไร ทั้งนี้ ให้พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ - การสืบค้นข้อมูลของงานที่ต้องการที่ปลอดภัย - แหล่งข้อมูลและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อประสบปัญหา ณ ประเทศปลายทาง	ใบงานที่ 3 “บทบาทสมมติ” กระดานดำ-ปากกา

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

เลือกอย่างไร

36. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการหางานทำผ่านอินเทอร์เน็ต

- ก. สะดวก และมีความหลากหลาย
- ข. สะดวก แต่ต้องระมัดระวัง เพราะอาจเป็นข้อมูลลวงได้
- ค. ไม่ต้องเดินทาง อยู่ที่บ้านก็สมัครได้
- ง. ดี เพราะใช้กับโทรศัพท์ก็ได้

37. ถ้าท่านต้องการสมัครงานทางอินเทอร์เน็ต วิธีการที่ปลอดภัยคือ

- ก. ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุด
- ข. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนสมัคร
- ค. เป็นการให้บริการในยุคสมัยนี้อยู่แล้ว
- ง. อย่าด่วนตัดสินใจกับโฆษณาชวนเชื่อที่เห็น

38. บุคคลประเภทใดที่มักจะตกเป็นเหยื่อของสังคมออนไลน์

- ก. ตัดสินใจจากโฆษณาชวนเชื่อ
- ข. ขี้ความโดนใจ
- ค. ทำตามเพื่อน ๆ
- ง. คุยกันแล้วน่าเชื่อถือ

39. งานในข้อใดที่หญิงไทยถูกหลอกให้ไปทำงานต่างประเทศมากที่สุด

- ก. งานขายของตามห้าง
- ข. งานแม่บ้าน
- ค. งานการแสดงศิลปวัฒนธรรม
- ง. งานขายบริการ

40. การป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่อค่านิยมที่ดีที่สุดคือข้อใด

- ก. เชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุด
- ข. เชื่อเพื่อนให้มากที่สุด
- ค. ทำอะไรให้พิจารณาว่าผิดกฎหมายหรือไม่
- ง. ไม่คิดหรือตัดสินใจเพียงลำพัง

3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 3.3 คิดสัณนิท

เวลาที่ใช้ 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมรู้เท่าทันการหลอกลวงของเหล่ามิจฉาชีพ

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติของบุคคลที่มีลักษณะคิดไตร่ตรองก่อนการตัดสินใจ

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีลักษณะเชิงพฤติกรรมของการรู้จักคิด และไตร่ตรองอย่างเป็นมีขั้นตอน

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้ถึงกลลวงและกับวิธีการหลอกลวงของมิจฉาชีพ เรียนรู้ถึงการใช้เวลาในการคิด ไตร่ตรองอย่างเป็นขั้นตอน มีช่วงสังเกต จำแนกสิ่งที่ไม่เข้าพวกเพื่อรู้เท่าทันกลลวงต่างๆ เป็นการระมัดระวังและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ หรือผู้เสียหายจากการค้ำฉนุษย์ เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การหลอกลให้โอนเงิน”

วิธีการล่อลวง ของมิจฉาชีพ

วิธีป้องกันตนเองจากการถูกหลอกลวง

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยการให้ความรู้กระตุ้นความคิด และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วยภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การหลอกลให้โอนเงิน”

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายของผู้เข้าอบรมด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากเมื่อได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมาแบ่งปัน และหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็นอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยบทบาทสมมติเป็นกลุ่มมิจฉาชีพ โดยต้องหาวิธีที่จะหลอกลวงให้อีกฝ่ายหลงเชื่อ และผู้ถูกหลอก

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิดสักนิด”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	1. วิทยากรนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการสนทนาถึงวิธีการและรูปแบบ ที่เหล่านักวิชาชีพใช้ในการหลอกลวง ดังนั้น การดำเนินชีวิตจึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง ฝึกคิด ฝึกสังเกต เพื่อความปลอดภัย และป้องกันปัญหาที่จะตามมา 2. ให้ผู้เข้าอบรม ชมภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การหลอกให้โอนเงิน” แล้วพิจารณาพร้อมบอกเล่าความรู้สึกหรือประสบการณ์ในลักษณะดังกล่าว ที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือที่เคยพบเห็นบุคคลที่ประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว ลงในกระดาษคำตอบ	ใบงานที่ 1 “การหลอกให้โอนเงิน” https://www.youtube.com/watch?v=u4R8gnKHFsy https://www.youtube.com/watch?v=u4R8gnKHFsy เวลา 5.20 นาที กระดาษ ดินสอ
สังเกตและการแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มเลือกประธาน และเลขาพร้อมหมายเลขที่ 4. สมาชิกกลุ่ม ให้ดำเนินการดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์ของตน จากภาพยนตร์ “การหลอกให้โอนเงิน” มาแบ่งปันและอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มพิจารณาเพิ่มเติมว่าสังคมมองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมีความคิดเห็นกับปัญหาดังกล่าวอย่างไร พร้อมนำเสนอวิธีการจัดการกับปัญหา	ใบงานที่ 2 “อภิปรายกลุ่ม” กระดานดำ ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิดสักนิด”	สื่อ
		4.3 เตรียมผู้กลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	5. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ให้เวลานำเสนอ กลุ่มละ 3 นาที 6. วิทยากรจดบันทึก ผลการนำเสนอของกลุ่มบนกระดานดำ และสรุปความคิดรวบยอด แนวคิดทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการ และใบความรู้ “สาวไทยที่ตกเป็นเหยื่อของเหล่ามิจฉาชีพ “	ใบความรู้ “การคิดเป็น” กระดานดำ ปากกา
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ไปทดลอง ใช้	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	7. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน 8. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน การแสดงบทบาทสมมุติ ดังนี้ 8.1 กลุ่มที่หนึ่ง แสดงบทบาทเป็นกลุ่มมิจฉาชีพ โดย ต้องหาวิธีที่จะหลอกลวงให้อีกฝ่ายหลงเชื่อ 8.2 กลุ่มที่สอง แสดงเป็นผู้ที่ถูกหลอก และต้องคิดหา วิธี เจรจ่าต่อรองหรือวิธีไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ให้กลุ่มเตรียมความพร้อม 5 นาที และเวลาในการแสดง บทบาทสมมุติ 5 นาที 9.วิทยากรจดประเด็นบนกระดานดำ	ใบงานที่ 3 “บทบาทสมมุติ”

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2560

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

คิดสักนิด

41. วิธีการหาเพื่อนใหม่จากสังคมออนไลน์ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ใครทักมาก็รับเป็นเพื่อน เป็นเรื่องที่ดี
 - ข. ถ้าเป็นเพื่อนของเพื่อน ไว้ใจได้
 - ค. การมีเพื่อนใหม่ในสังคมออนไลน์เป็นเองปกติ
 - ง. ใช้เวลาในการพูดคุยและทำความรู้จักสักระยะก่อน
42. หากมีชายในสังคมออนไลน์บอกรักและต้องการแต่งงานด้วย คุณควรทำอย่างไร
 - ก. รับรักเพราะต้องการหาคู่
 - ข. เราคงสวดยโดนใจหนุ่มผู้นั้น
 - ค. คิดก่อนว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
 - ง. ยังไม่ตอบรับ ต้องศึกษากันไปก่อน
43. เมื่อคู่สนทนาส่งของมีค่ามาให้และให้คุณจ่ายค่าธรรมเนียมก่อน ควรทำอย่างไร
 - ก. ยอม เพราะอยากเห็นว่าของขวัญอะไร
 - ข. ยอม เพราะค่าธรรมเนียมเทียบไม่ได้กับของขวัญที่จะได้รับ
 - ค. ไม่ยอม ทำไมต้องจ่ายให้ด้วย
 - ง. ไม่ยอม เพราะไม่ได้บอกให้เก็บเงินปลายทาง
44. เพื่อนที่เพิ่งรู้จักในเฟซบุ๊ก ขอนัดพบทั้งที่เพิ่งรู้จัก ท่านคิดอย่างไร
 - ก. เป็นการนัดพบที่ตื่นเต้นมาก
 - ข. ก็คุยกันมาพักหนึ่ง ถือว่ารู้จักกันแล้ว
 - ค. เพิ่งรู้จักระมัดระวังหน่อยดีกว่า
 - ง. รับนัดแต่ก็บอกพ่อแม่ให้รู้ก่อน
45. วิธีการที่จะไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการฉ้อโกงซ้ำ คือข้อใด
 - ก. ไม่เชื่อใจคนแปลกหน้า
 - ข. คิดและไตร่ตรองโดยนำประสบการณ์เดิมมาเป็นบทเรียน
 - ค. ไม่กลับไปทำงานแบบเดิมๆ
 - ง. เปลี่ยนบริษัท หรือนายหน้าคนใหม่

3. ตรวจสอบจากใบงาน

สาระการเรียนรู้ที่ 3.4 หลอกรักออนไลน์

เวลาที่ใช้ 75 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุช่องทางการหลอกลวงที่ผ่านระบบออนไลน์ของมิจาซีฟได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติที่เพิ่มความระมัดระวังการสื่อสารกับบุคคลในสังคมออนไลน์ ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรม มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ

เนื้อหา

โดยทั่วไปเด็กและผู้หึงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์ ดังนั้นผู้เข้าอบรม จะได้เรียนรู้ถึงกลวิธีการหลอกลวงของกลุ่มมิจาซีฟในลักษณะหรือรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้นว่า การสนทนาผ่านโปรแกรมแชท ไลน์ เฟสบุ๊ก หรือระบบออนไลน์อื่นๆ ซึ่งเป็นวิธีการที่กลุ่มมิจาซีฟ นิยมนำมาใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ หลอกลวงเด็กและหญิงสาวให้หลงเชื่อหรือคล้อยตามโดยขาดความระมัดระวัง จนเกิดอันตรายในที่สุด เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- ข้อควรระวังในการใช้ Social Network
- ข้อมูลประเภทไหนที่ไม่ควรเปิดเผย
- วิธีคิด และขั้นตอนการแก้ปัญหา

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิดและความตระหนักรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วย กรณีศึกษาเรื่อง “หลอกรักออนไลน์”

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่ม ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากความคิด ความตระหนักรู้จากกระตุ้นเมินได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็นอย่างไร หรือส่งผลกระทบต่องานในภาพรวมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยกรณีศึกษา

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หลอกรักออนไลน์”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	1. วิทยากรนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เรื่อง “หลอกรักออนไลน์” 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน นำความรู้และประสบการณ์ของตนเองหรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน เขียนบันทึกความรู้สึกและการเรียนรู้ที่ได้ ในกระดาษคำตอบ นำคำตอบไปติดที่กระดานดำ	ใบงานที่ 1 “หลอกรักออนไลน์” กระดาษ ปากกา กระดานดำ
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (25 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มเลือกประธานและเลขาธิการกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่มให้ดำเนินการดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคน นำบันทึกประสบการณ์ของตนเองมาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มวิเคราะห์ร่วมกันว่า ประสบการณ์ของตนเองที่นำมาแบ่งปันนั้น ส่งผลกระทบต่อสังคม อย่างไรพร้อมเสนอแนวทางในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว 4.3 กลุ่มเตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อรายงานผล	ใบงานที่ 2 “อภิปรายกลุ่ม” กระดาษ ปากกา
กำหนดกรอบแนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	5. ตัวแทนกลุ่มรายงานผลสรุป ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที 6. วิทยากร สรุปแนวคิดรวบยอด จากแนวคิดที่ได้จากทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลวิชาการ “ ข้อควรระวังในการใช้ Social Network Services”	ใบความรู้ ข้อควรระวัง ในการใช้ Social Network Services

นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	7. วิทยากรมอบหมายกิจกรรม ตามใบงาน กรณีศึกษาของ “โมโม” ให้กับผู้เข้าอบรม 8. ผู้เข้าอบรมทบทวนความรู้ และความตระหนักรู้ แล้วตอบคำถามกรณี “โมโม” ดังนี้ คำถาม - ท่านมีความคิดเห็นต่อกรณีของโมโมอย่างไร - สมมุติว่าท่านเป็น “โมโม” จะแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร	ใบงาน ที่ 3 ทบทวนการคิดจาก “กรณีศึกษา”

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)

การประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
วัน.....เดือน.....ปี 2559

2. การประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

หลอกรักออนไลน์

46. การได้พูดคุยกับเพื่อนใหม่ในโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดอย่างไร

- ก. สนุกดี เพราะได้รู้จักคนมากมาย
- ข. ชอบ เพราะสามารถเลือกฝ่ายตรงข้ามได้ตามความต้องการ
- ค. ถ้าเป็นชาวต่างชาติก็ดี เผื่อพลุกได้เป็นแฟน
- ง. ไม่แน่ใจต้องระมัดระวัง เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายได้

47. การโชว์ภาพหรืออวดเรือนร่างให้คู่สนทนาดู ผ่านโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

- ก. คู่กันก็ต้องอยากเห็นหน้าตาฝ่ายตรงข้าม
- ข. ไม่ควรเปิดเผยแต่ ควรให้คู่สนทนาดูกับตนเอง
- ค. ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ใคร ๆ ก็ทำกัน
- ง. มีของดีก็ต้องโชว์

48. การระบุวัน เดือน ปีเกิดในประวัติส่วนตัว ไว้ได้เฟสบุ๊ค มีโทษหรือประโยชน์อย่างไร

- ก. มีประโยชน์ เพื่อนๆ สามารถเข้ามาอวยพรวันเกิด
- ข. มีประโยชน์ เวลาที่เพื่อนหาข้อมูลส่วนตัวของเรา
- ค. ไม่มีความจำเป็น
- ง. อาจเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพขโมยข้อมูลส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด

49. เมื่อคู่สนทนาในเว็บหาคู่บอกรักคุณ อยากแต่งงานกับคุณอย่างรวดเร็ว คุณจะรู้สึกอย่างไร

- ก. เชื่อได้ว่าเป็นพวกหลอกลวง
- ข. ก็ฉันสวยผู้ชายเห็นก็ต้องอยากแต่งงานด้วย
- ค. ก็เขาถูกใจและตกหลุมรักฉันนะสิ
- ง. คิดสัณนิท ทำไมรักง่ายและรวดเร็วจัง

50. การคุยกับคนแปลกหน้าผ่านโปรแกรมสนทนา ควรทำอย่างไร

- ก. คุยปกติในเรื่องทั่ว ๆ ไป
- ข. ไม่เปิดเผยเรื่องส่วนตัวมากเกินไป
- ค. ไม่พูดถึงเรื่องแฟน
- ง. ไม่คุยด้วยเพราะเป็นคนแปลกหน้า

3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

1.4 การร่างและปรับปรุงหลักสูตร

1.4.1 ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เสนออาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโทพิจารณาเบื้องต้น

1.4.2 ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) (หทัยชนก พรคเจริญ และคณะ .(2560:23) เพื่อตรวจสอบและประเมินโครงร่างหลักสูตร ดังนี้

1.4.2.1 ศาสตราจารย์ ระพีพรรณ คำหอม ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมสงเคราะห์ และสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.4.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย โพธิ์สุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.4.2.3 ดร. ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1.4.2.4 ดร. วัยวุฒิ อยู่โนติล ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.4.2.5 นางสาวนีย์ ไชมพัตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้ามนุษย์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1.4.3 ปรับปรุงหลักสูตรฯ มีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.4.3.1 ผู้วิจัย นำโครงร่างหลักสูตรที่ออกแบบแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และประเมินความเหมาะสมของของโครงร่างหลักสูตรฯ และความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ

1.4.3.2 ผู้วิจัยนำผลการประเมินเครื่องมือ ของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง ก่อนนำไปทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง ต่อไป

1.4.3.3 การปรับปรุงหลักสูตร จากผลการประเมินเครื่องมือ ได้แก่ ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ฯ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน	4.50 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน	3.50 – 4.49
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน	2.50 – 3.49
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน	1.50 – 2.49
เหมาะสมน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	1.00 – 1.49

และมีที่ว่างให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง หลักสูตรแต่ละองค์ประกอบ เมื่อได้ผลการประเมินนำผลการประเมินมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ดังนี้

ตาราง 4 การประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการ	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร						
	ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม						
2.	ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร						
3.	ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา						
4.	ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้ทัศนคติ ต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ตามแนวทางคิดเป็น						
5.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในหารดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข						
6.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต						
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา						

ที่	รายการ	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
7	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย						
8	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย						
9	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินงานกับจุดมุ่งหมาย						
10	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						
11	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม						
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ						
12	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย						
13	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย						
14	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย						
15	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						
16	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม						
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น						
17	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย						
18	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย						
19	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย						
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						

ที่	รายการ	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
21	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม						

ข้อเสนอแนะ -----

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	N=5	
		S.D	ระดับความเหมาะสม
สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร			
1. ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม	4.40	0.89	มาก
2. ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตรฯ	4.60	0.89	มากที่สุด
3. ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา	4.60	0.89	มากที่สุด
รวม	4.53	0.89	
ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฯ			
4. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้ ทัศนคติ ต่อปัญหาการค้ามนุษย์ตามแนวทางคิดเป็น	4.20	0.84	มาก
5. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข	4.20	1.10	มาก
6. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรม และทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต	4.40	0.89	มาก
รวม	4.26	0.94	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1			
7. ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระกับจุดมุ่งหมาย	4.60	0.89	มากที่สุด
8. ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย	4.60	0.89	มากที่สุด
9. ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม กับจุดมุ่งหมาย	4.00	0.89	มาก
10. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.89	มาก
11. สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม	4.40	0.89	มาก
รวม	4.40	0.92	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2			
12. ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.89	มาก
13. ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.98	มาก
14. ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม กับจุดมุ่งหมาย	4.20	0.84	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	N=5		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D	
15. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.89	มาก
16. สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม	4.20	1.1	มาก
รวม	4.32	0.92	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3			
17. ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.89	มาก
18. ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.89	มาก
19. ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย	4.40	0.89	มาก
20. การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.60	0.89	มากที่สุด
21. สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม	4.60	0.89	มากที่สุด
รวม	4.48	0.89	
รวมทั้งสิ้น	4.40	0.91	

จากตารางที่ 5 ผลการประเมิน ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฯ ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 โครงร่างหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมในภาพรวม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.4$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD = 0.91$) โดยระดับความเหมาะสมรายหมวด พบว่า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.2$)

ตาราง 6 การประเมิน “ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ” โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ระดับความเหมาะสมของ ความพึงพอใจ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. การเตรียมความพร้อมของการจัดการ กิจกรรม 1.1 เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรม 1.2 วิทยากรและทีมงาน 1.3 สถานที่มีความเหมาะสมกับการจัด กิจกรรม 1.4 บรรยากาศในการทำกิจกรรมมีความ เหมาะสม 1.5 แสงสว่างเพียงพอ						
2. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม 2.1 เข้าใจง่าย 2.2 สอดคล้องกับปัญหาในชีวิต 2.3 ภาพประกอบน่าสนใจ ปลุกเร้าให้คิด ตาม						
3. เนื้อหาสาระของ กิจกรรม 3.1 เนื้อหาน่าสนใจ 3.2 มีความจำเป็นต่อชีวิต 3.3 ทำให้รู้เท่าทันกลลวงของมิชฌาชีพ 3.4 ทำให้มีความรู้มากขึ้น 3.5 นำเสนอข้อความและภาพได้ เหมาะสม 3.6 กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการคิด 3.7 ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม 3.8 ส่งเสริมให้มีการแสวงหาข้อมูล 3.9 ระยะเวลาเหมาะสมในแต่ละ กิจกรรม 3.10 กิจกรรมมีความต่อเนื่อง						

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	ระดับความเหมาะสมของ ความพึงพอใจ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
4. กระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม 4.1 มีกระบวนการในการวิเคราะห์ปัญหา 4.2 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ แสดงความคิดเห็น 4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ แสดงออก 4.4 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เข้า มามีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง						

วิธีการประเมิน มีเกณฑ์การให้คะแนน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดย
กำหนดค่าแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00

เหมาะสมมาก ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49

เหมาะสมปานกลาง ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49

เหมาะสมน้อย ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49

เหมาะสมน้อยที่สุด ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49

และมีที่ว่างให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง หลักสูตรแต่ละองค์ประกอบ เมื่อได้ผล
การประเมินนำผลการประเมินมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ดังนี้

ตาราง 7 ผลการประเมิน ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ฯ ที่มีต่อโครงสร้างหลักสูตรฯ หลักสูตร

รายการประเมิน	N=5		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. การเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรม			
1.1 เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
1.2 วิทยากรและทีมงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 สถานที่มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
1.4 บรรยากาศในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
1.5 แสงสว่างเพียงพอ	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.45	มากที่สุด
2. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม			
2.1 เข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 สอดคล้องกับปัญหาในชีวิต	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 ภาพประกอบน่าสนใจ ปลุกเร้าให้ติดตาม	4.40	0.89	มาก
รวม	4.67	0.60	
3. เนื้อหาสาระของกิจกรรม			
3.1 เนื้อหาน่าสนใจ	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 มีความจำเป็นต่อชีวิต	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 ทำให้รู้เท่าทันกลลวงของมิชชันนารี	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4 ทำให้มีความรู้มากขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
3.5 นำเสนอข้อความและภาพได้เหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
3.6 กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการคิด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.7 ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม	4.80	0.45	มากที่สุด
3.8 ส่งเสริมให้มีการแสวงหาข้อมูล	4.80	0.45	มากที่สุด
3.9 ระยะเวลามีความเหมาะสมในแต่ละกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด
3.10 กิจกรรมมีความต่อเนื่อง	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.80	0.45	
4. กระบวนการในการแก้ปัญหาจากกิจกรรม			
4.1 มีกระบวนการในการวิเคราะห์ปัญหา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็น	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงออก	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการประเมิน	N=5		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
4.4 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เข้ามา มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง	4.40	0.45	มาก
รวม	4.70	0.55	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.76	0.48	

จากตารางที่ 7 ผลการประเมิน ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงสร้างหลักสูตรฯ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรม เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระของกิจกรรม และกระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน หลักสูตร ฯ มีความเหมาะสมในภาพรวม ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($SD = 0.48$) โดยมีคะแนนความเหมาะสมรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด การเตรียมความพร้อมของการจัดการกิจกรรม มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) เนื้อหาสาระของกิจกรรม มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.80$) กระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.70$) เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.67$)

1.4.3.4. การปรับปรุงหลักสูตร จากผลการประเมินเครื่องมือ ได้แก่

1.4.3.4.1. ความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร ฯ

1.4.3.4.2 ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯ

1.4.3.4.3 พฤติกรรมท้าย 3 การเรียนรู้

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

+ 1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

0 หมายความว่า เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

- 1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ตาราง 8 การประเมิน “ความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร ฯ” โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
1.	ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร				
	ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม				
2.	ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร				
3.	ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา				
4.	ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้ทัศนคติ ต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ตามแนวทางคิดเป็น				
5.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข				
6.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา					
7.	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดมุ่งหมาย				
8.	ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย				
9.	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย				
10.	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย				
11.	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	รายการ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ				
12	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย				
13	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย				
14	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย				
15	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย				
16	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น				
17	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย				
18	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย				
19	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย				
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย				
21	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				

ตาราง 9 ผลการประเมิน “ความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร ฯ” โดยผู้เชี่ยวชาญ

N=5				
รายการประเมิน	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	IOC
สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร				
1. ความสอดคล้องกับสภาพปัญหา	4	1	0	0.8
2. ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร	4	1	0	0.8
3. ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา	4	1	0	0.8
รวม				
จุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
4. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้	4	1	0	0.8
ทัศนคติต่อปัญหาการค้ามนุษย์ตามแนวทาง				
คิดเป็น				
5. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการ	4	1	0	0.8
ดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข				
6. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรม	4	1	0	0.8
และทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต				
รวม				0.80
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา				
7. ความสอดคล้องของเนื้อหาจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.8
8. ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.8
9. ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ	3	2	0	0.6
ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ				
จุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.8
11. สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				0.8
รวม				0.76

ตาราง 9 (ต่อ)

N=5				
รายการประเมิน	สอดคล้อง +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่สอดคล้อง -1	IOC
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ				
12 ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
13 ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
14. ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
15. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
16. สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม	4	1	0	0.80
รวม				0.80
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คิดเป็น				
17 ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
18. ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
19. ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
20. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย	4	1	0	0.80
21. สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม	4	1	0	0.80
รวม				0.80
ค่าความสอดคล้อง				0.79

จากตาราง 9 ผลการประเมินเครื่องมือ ความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฯ ได้แก่ สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฯ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบความสอดคล้องกันในภาพรวมเท่ากับ 0.79 โดยสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฯ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฯ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.76 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 ถือได้ว่าหลักสูตร เรื่องการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่พัฒนาขึ้น ผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 0.5 ขึ้นไป สามารถนำไปใช้ได้

ตาราง 10 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯ เป็นแบบหลายตัวเลือก ประกอบด้วยคำตอบ 1 ตัว ที่เหลือเป็นตัวลวง คำถามมีทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ ดังนี้

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา รู้ทันโรครู้ทันเอดส์ 1. ผู้ที่มีโอกาสติดเชื้อเอดส์คือ ก. ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ติดเชื้อเอดส์ ข. ผู้ที่มีผิวเดียวเมียวเดียว ค. ผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ติดเชื้อเอดส์ ง. ผู้ที่ใช้ห้องน้ำน้ำตอกจากผู้ติดเชื้อเอดส์ 2. โรคเอดส์ติดต่อได้โดยวิธีใดบ้าง ก. ทางหายใจ ข. การกินอาหารร่วมกัน ค. การใส่เสื้อผ้าร่วมกัน ง. การสัมผัสเลือด สารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ 3. ทารกที่เกิดจากมารดาที่เป็นโรคเอดส์ มีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์ได้หรือไม่				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ก. ได้ จากเลือดและเมือกในช่องคลอด ข. ได้ ในระยะเลี้ยงดูโดยได้รับเชื้อจากน้ำนม ค. ไม่ได้ น้ำนมเมื่อออกมานอกร่างกาย เชื้อก็ตาย ง. ถูกทั้งข้อ ก และข 4. โรคเอดส์ เป็นโรคที่เป็นแล้วไม่มีทางรักษา ? ก. โรคเอดส์ ไม่ใช่โรคที่ติดต่อกันง่าย ๆ ข. โรคเอดส์มีช่องทางการติดต่อเฉพาะ ค. การมีวินัยในตัวเองช่วยป้องกันการติดต่อโรคนี้ได้ ง. เป็นแล้วตายทุกคน 5. หากรู้ตัวว่าเป็นโรคเอดส์ จะแก้ปัญหาอย่างไร ก. หาหมอ และปฏิบัติตามคำแนะนำ ข. ดูแลตัวเองให้แข็งแรง ค. แก้ก้น โดยให้คนอื่นติดเชื้อมั่ว ง. ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น				
จินตนาการแห่งรัก 6. อยากมีแฟนควรทำอะไร ก. หาเพื่อชายในเฟสบุ๊ก ข. หาผู้ชายมาเป็นแฟน ค. โปสหาคู่ ง. พิจารณาความพร้อมของตนเอง 7. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เพิ่งรู้จัก มีความเสี่ยงอย่างไร ก. ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ข. ได้แฟนเป็นตัวเอง ค. ติดโรคจากเพศสัมพันธ์				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ง. ออกหัก 8. การแก้ไขปัญหาความรักของวัยรุ่น ควร ทำอย่างไร ก. ปรึกษาพี่นอด ข. ปรึกษาพ่อแม่ ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ ที่มีแฟนหรือ ครอบครัวแล้ว ง. ปรึกษาศาลาคณะเร้า 9. การที่ฝ่ายหญิงยอมมีความสัมพันธ์กับคน รักทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงานเพราะเหตุใด ก. หลงคารมฝ่ายชาย ข. เขาขอมาก็ให้ไป ค. คนรักกันมีอะไรกันไม่ใช่เรื่องแปลก ง. คิดว่าจะสามารถผูกมัดชายได้ 10. การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกลวนลาม ก. ไม่แต่งตัวโป้ ข. ไม่คบกับผู้ชายเกรียน ค. ไม่คุยกับคนแปลกหน้า ง. ไม่พูดจากับคู่สนทนาในลักษณะสอง แง่สองงาม				
<u>อันตรายใกล้ตัว</u> 11. หากต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เปลี่ยว จะ ป้องกันตนเองอย่างไร ก. มองหามอเตอร์ไซด์รับจ้างด่วน ข. ถ่ายรูปสถานที่นั้นไว้ ค. พยายามมองหาผู้คน ง. สวดภาวนาขออย่าให้มีอะไร 12. วิธีการถ่ายแบบโฆษณาให้ปลอดภัย ก. ศึกษาข้อมูลของโมเดลลิ่งก่อน ตัดสินใจ				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ข. มีการเทศหน้ากล้องแล้วปลดก๊วย แน่นอน ค. มีการรับสมัครเป็นทางการไม่น่าถูก หลอก ง. นายหน้าให้นามบัตรไว้ ไม่น่าหวง				
13. วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้เท่าทันมาร สังคม ก. ไม่หลงเชื่อใครง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูล ข. ปล่อยเลยไป ค. เรียนรู้การแก้ปัญหา ง. ทุกปัญหามีทางออก				
14. สังคมมีอันตรายรอบตัว จะป้องกันและ แก้ปัญหาอย่างไร ก. หลีกเลียงสิ่งที่เป็นอันตราย ข. เรียนคาราเต้ ค. ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ ง. หูไวตาไว				
15. หากเพื่อนชักชวนให้ไปเป็นนางแบบ ถ่ายหนังตลกเรท จะทำอย่างไร ก. ปฏิเสธทันที ข. ไม่เอาอายตากล้อง และทีมงาน ค. ถามก่อนว่าต้องแก้ผ้าด้วยหรือไม่ ง. เงินดีก็โอเค				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ภัยวันนี้ 16. หากพบคนแปลกหน้าจะเชื่อใจได้ อย่างไร ก. สอบถามให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอ ข. ดูที่การแต่งตัว ค. ดูที่การพูดจา ง. ต้องใช้เวลา และดูหลักฐานที่น่าเชื่อ				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ประกอบ 17. มีคนรู้จักชักชวนไปทำงานที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกหลอก จะตัดสินใจอย่างไร ก. เสี่ยงดู โชคดีอาจร่ำรวยกลับบ้าน ข. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมการจัดหางาน ค. ปฏิเสธไปเลย ง. คนรู้จักคงไม่หลอกกัน 18. นายหน้าค้ามนุษย์จะใช้วิธีการในการหลอกลวงให้หลงเชื่อได้อย่างไร ก. พูดยให้หลงเชื่อโดยอ้างว่ามีงานให้ทำงานสบายและ รายได้ดี ข. เชื้อเถอะไม่ได้หลอก ค. ไม่อยากไปกรุงเทพ หรือต่างประเทศหรือ ง. ไม่อยากได้แฟนฝรั่งหรือ 19. อาชีพใดเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มากที่สุด ก. ฟรีตี ข. พนักงานขายของตามห้าง ค. พนักงานนั่งตี่ ง. ดารา 20. หน่วยงานใดมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข. กระทรวงมหาดไทย ค. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ง. กระทรวงวัฒนธรรม				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ทำอย่างไร 21. สาเหตุที่หญิงไทยอยากไปทำงานต่างประเทศ ก. ต้องการงาน ที่คิดว่ารายได้ดี ข. ไปชุดทอง ค. หางานในประเทศไทยไม่ได้ ง. รู้ว่าอาจถูกหลอก แต่ยอมเสี่ยง 22. สาเหตุที่หญิงสาวหลงเชื่อ นายหน้าเรื่อง การไปทำงานต่างประเทศ ก. มีความต้องการไปอยู่แล้ว ข. รับปากว่าจะช่วยเหลือทุกอย่าง ค. เห็นมีคนไปทำงานต่างประเทศมากมาย ง. เพราะความไม่รู้ข้อเท็จจริง จึงเชื่อทุกอย่างที่นายหน้าพูด 23. การติดต่อสำนักงานจัดหางาน ที่ไม่ได้จดทะเบียนกับกรมการจัดหางาน จะเกิดอะไรขึ้น ก. ไม่เสียค่าใช้จ่ายอะไร ข. ได้เพื่อนที่อยากไปทำงานเหมือนกัน ค. อาจถูกล่อลวงแพ่เมื่อเดินทางไปทำงาน ง. อาจถูกหลอก และเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ 24. สาเหตุที่ทำให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ก. เป็นเรื่องของเวรกรรม ข. เพราะความไม่รู้ ค. เพราะความจน ง. เพราะไว้วางใจและเชื่อคนง่ายเกินไป				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
25. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จะถูกแสวงหาประโยชน์อะไรบ้าง ก. ถูกข่มขู่ ข. ถูกยึดเอกสารทั้งหมด ค. ให้ทำงานที่ไม่ตรงกับความต้องการ ง. ถูกหักค่าจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม				
<u>หญิงไทยถูกหลอก</u> 26. พฤติกรรมอย่างไรที่เสี่ยงต่อการถูกหลอกลวง ก. เชื่อคนง่าย ข. เชื่อโดยขาดการไตร่ตรอง ค. การทำตามแฟชั่น ง. การทำตามเพื่อน 27. การค้ามนุษย์คือ ก. การถูกแสวงหาประโยชน์ ข. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ค. การเป็นแรงงานที่ถูกแสวงหาประโยชน์ ง. การเป็นแรงงานเยี่ยงทาส 28. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่ ก. ไม่ผิดเพราะถูกหลอก ข. ไม่ผิดเพราะเป็นผู้เสียหาย ค. ผิดเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน ง. ผิดเพราะเป็นคดีอาญา 29. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แจ้งตำรวจแล้วจะโดนจับหรือไม่ ก. ไม่ ตำรวจไม่สนใจเรื่องนี้ ข. ไม่ เพราะเป็นผู้เสียหาย ค. โดนจับแน่นอนเพราะทำผิดกฎหมาย				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ง. โดนจับถ้าอายุไม่ถึง 18 ปี 30. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีสิทธิเรียกร้องในเรื่องใดบ้าง ก. ค่าสินไหมทดแทน ข. สิทธิที่จะกลับภูมิลำเนา ค. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง ง. พบหน้าครอบครัว				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คิดแก้ปัญหา 31. ท่านคิดว่าบ้านเกร็ดตระการคือ ก. ที่กักกันบริเวณ ข. สถานที่ให้การคุ้มครองดูแล ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ค. บ้านฝึกออาชีพ ง. ถูกปล่อยเกาะเพราะอยู่บนเกาะ 32. หากมีเพื่อนมาชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง คิดอย่างไร ก. เพื่อนกันไม่น่ามีอะไรที่เสี่ยง ข. ไม่เป็นไรเอาตัวรอดได้ ค. เพื่อนคงไม่ชวนไปในทางที่ไม่ดี ง. เรียนรู้วิธีการปฏิเสธอย่างมีขั้นตอน 33. หากต้องรับซองจากบุคคลแปลกหน้า ควรทำอย่างไร ก. อย่าด่วนตัดสินใจ พิจารณาก่อนว่าคืออะไร ข. ทำไมใจดีจัง ค. โซคดีอยู่เฉย ๆ ก็ได้ของฟรี ง. กำลังอยากได้อยู่พอดี				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
34. คนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้านชักชวนสาว ๆ ไปทำงานด้วยจะตัดสินใจอย่างไร ก. ไปสมัครด้วย ข. ชวนเพื่อน ๆ ไปสมัคร ค. ไม่สมัคร ยังไม่รู้ว่าใครเป็นใคร และงานอะไร ง. แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ 35. หากรู้ตัวว่าถูกหลอก จากนายหน้าค้ามนุษย์ จะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด ก. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข. กระทรวงคมนาคม ค. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ง. กระทรวงศึกษาธิการ				
เลือกอย่างไร 36. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการหางานทำผ่านอินเทอร์เน็ต ก. สะดวก และมีความหลากหลาย ข. สะดวกแต่ก็ต้องระมัดระวัง อาจเป็นข้อมูลลวงได้ ค. ไม่ต้องเดินทาง อยู่ที่บ้านก็สมัครได้ ง. ดี เพราะใช้กับโทรศัพท์ก็ได้ 37. ท่านคิดว่าการหาและสมัครงานทางอินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยคือ ก. ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุด ข. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนสมัคร ค. เป็นการให้บริการในยุคสมัยนี้อยู่แล้ว ง. อย่าด่วนตัดสินใจกับโฆษณาที่เห็น				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
38. บุคคลที่มักจะตกเป็นเหยื่อของสังคมออนไลน์ ก. ตัดสินใจจากโฆษณาชวนเชื่อ ข. ข้อความโดนใจ ค. ทำตามเพื่อน ๆ ง. คอยกันแล้วน่าเชื่อถือ 39. ลักษณะงานที่หญิงไทยมักถูกหลอกไปต่างประเทศ ก. งานนวดสปา ข. งานร้านอาหาร ค. งานการแสดงศิลปวัฒนธรรม ง. งานขายบริการ 40. การป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อหรือถูกหลอก ก. อย่างหลงเชื่อคนแปลกหน้า ข. จะทำอะไรให้หาข้อมูลให้มากที่สุด ค. ทำอะไรให้ยึดกฎหมาย ง. ให้ถามรู้ทุกครั้งอย่างคิดหรือตัดสินใจ เพียงลำพัง <u>ช่วงคิดช่วงสังเกต</u> 41. การได้รู้จักเพื่อใหม่ในสังคมออนไลน์ ก. เป็นเรื่องที่ดี ได้รู้จักคนมากมาย หลายรูปแบบ ข. ก็เป็นเรื่องปกติของสมัยนี้ ค. ค่อยได้ตามปกติ ง. ค่อยได้ตามปกติ แต่ต้องระวังไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ 42. หากมีชายในสังคมออนไลน์บอกรักและต้องการแต่งงานกับคุณ ก. รับรักเพราะต้องการหาคู่ ข. เราคงสวยโดนใจหนุ่มผู้นั้น				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ค. คิดก่อนว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ง. ยังไม่ตอบรับ ต้องศึกษากันไปก่อน 43. คู่สนทนาแจ้งว่าของขวัญมีค่าที่ส่งมาขอให้คุณจ่ายค่าธรรมเนียมให้ก่อน ก. ยอม เพราะอยากเห็นว่าของขวัญอะไร ข. ยอม เพราะค่าธรรมเนียมเทียบไม่ได้กับของขวัญที่จะได้รับ ค. ไม่ยอม ทำไมต้องจ่ายให้ด้วย ง. ไม่ยอม เพราะไม่ได้บอกให้เก็บเงินปลายทาง 44. เพื่อนทางเฟสบุ๊ค ขอนัดพบทั้งที่เพิ่งรู้จักและพูดคุยกันได้ไม่นาน ท่านคิดอย่างไร ก. เป็นการนัดพบที่ตื่นเต้นมาก ข. ก็คุยกันมาพักหนึ่ง ถือว่ารู้จักกันแล้ว ค. เพิ่งรู้จักระมัดระวังหน่อยดีกว่า ง. รับนัดแต่ก็บอกพ่อแม่ให้รู้ก่อน 45. ท่านมีวิธีการดำเนินชีวิตเพื่อไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ ก. ไม่เชื่อใจคนแปลกหน้า ข. คิดและไตร่ตรองโดยนำประสบการณ์เดิมมาเป็นบทเรียน ค. ไม่กลับไปทำงานแบบเดิมๆ ง. เปลี่ยนบริษัท หรือนายหน้าคนใหม่ หลอกรักออนไลน์ 46. ความรู้สึกที่ได้พูดคุยกับเพื่อนใหม่ในโปรแกรมแชท ก. สนุกมาก เพราะได้รู้จักคนมากมาย ข. ชอบ เพราะสามารถเลือกฝ่ายตรงข้ามได้ตามความต้องการ ค. โชคดี เจตคนรู้ใจ และเป็นแฟน				

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ง. คนแปลกหน้าก็ต้องระมัดระวัง อาจนำมาซึ่งอันตรายได้ 47. การโชว์ภาพหรืออวดเรือนร่างให้คู่สนทนาดู ผ่านโปรแกรมแชท ก. คู่กันก็ต้องอยากเห็นหน้าตาฝ่ายตรงข้าม ข. ควรให้คุณค่ากับตนเอง ค. แบ่งกันชม ผลัดกันคุย ง. เป็นสิ่งไม่ควรทำอย่างยิ่ง 48. การระบุวัน เดือน และปีเกิดในประวัติส่วนตัว ไว้ได้เฟสบุ๊ก มีคุณและโทษอย่างไร ก. มีประโยชน์ให้เพื่อนเข้ามาอวยพร ข. มีประโยชน์เวลาที่เพื่อนหาข้อมูล ค. ไม่มีความจำเป็น ง. อาจเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพ 49. หากคู่สนทนาในแอปหาคู่บอกรักคุณ อยากแต่งงานกับคุณอย่างรวดเร็ว ก. เชื่อได้ว่าพวกหลอกหลวง ข. ก็ฉันสวย ค. ก็เขารักฉัน ก็ต้องบอกรักเป็นธรรมดา ง. คิดสัณนิท ทำให้รักง่ายและรวดเร็วจัง 50. การคุยกับคนแปลกหน้าผ่านโปรแกรมสนทนา ควรทำอย่างไร ก. ไม่คุยเรื่องส่วนตัว ข. ไม่โพสต์ บ้านเรือน ทรัพย์สิน หรือคุยเรื่องส่วนตัวให้อีกฝ่ายทราบ ค. ไม่พูดถึงเรื่องแฟน ง. ระวังเรื่องการยืมเงิน				

ตาราง 11 ผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองโครงร่างหลักสูตรฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถาม	N=5	
	ดัชนีความสอดคล้อง	ความหมาย
ข้อที่ 1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 5	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 6	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 7	0.20	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 8	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 9	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 10	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 11	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 12	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 13	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 14	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 15	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 16	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 17	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 18	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 19	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 20	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 21	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 22	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 23	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 24	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 25	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 26	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 27	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 28	0.80	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อคำถาม	N=5	
	ดัชนีความสอดคล้อง	ความหมาย
ข้อที่ 29	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 30	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 31	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 32	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 33	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 34	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 35	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 36	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 37	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 38	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 39	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 40	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 41	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 42	0.60	ใช้ได้
ข้อที่ 43	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 44	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 45	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 46	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 47	0.40	ปรับปรุงตามแนะนำ
ข้อที่ 48	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 49	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 50	0.80	ใช้ได้
รวม	0.69	

จากตารางที่ 11 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองโครงร่างหลักสูตรฯ จากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบความสอดคล้องในภาพรวมเท่ากับ 0.69 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อคำถามที่ใช้ได้มี จำนวน 41 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่รับได้ คือ 0.60 -1.00 และมีข้อคำถามที่ต้องปรับปรุงตามคำแนะนำ จำนวน 9 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.20 และ 0.40

ตาราง 12 แบบประเมินพฤติกรรมทำหน่วยการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา				
1. กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา				
2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล				
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ				
4. สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล				
5. รวบรวมข้อมูลทั้งของตนและของเพื่อน ๆ				
6. รับผิดชอบต่อ และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง				
7. เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม				
8. เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว				
9. มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ				
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้				

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ				
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ				
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา				
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ				
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ				
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย				
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ				
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ				
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา				
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล				
10. มีการแสดงความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย				

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คิดเป็น				
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ				
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ				
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน				
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ				
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ				
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล				
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ				
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล				
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม				
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง				

ตาราง 13 ผลการประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้

รายการประเมิน	หน่วยที่ 1	ความหมาย	หน่วยที่ 2	ความหมาย	หน่วยที่ 3	ความหมาย
	IOC		IOC		IOC	
ข้อที่ 1	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	1.00	ใช้ได้	0.80	ใช้ได้	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 5	1.00	ใช้ได้	0.80	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	1.00	ใช้ได้	0.80	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 9	0.80	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้	1.00	ใช้ได้
รวม	0.78		0.74		0.76	

จากตารางที่ 13 ผลการประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.78 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.74 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น มีความสอดคล้องเท่ากับ 0.76 ถือได้ว่า โครงร่างหลักสูตร ฯ ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ผ่านเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดคือค่า ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงสามารถนำไปใช้ได้

ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

ตาราง 14 สรุปผลการประเมินเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญ

ศ.ระพีพรรณ คำหอม	คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1. ในสาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรักให้ตัดคำว่าถ้าไม่มีคู่ให้ใช้ “จินตนาการ” ออกไป ให้เอาประสบการณ์ที่เคยมีมาใช้แทน 2. สาระการเรียนรู้ที่1 เนื้อหา 1.1,1.2 ต่อเนื่อง ยกเว้น 1.3 ที่ไม่ต่อเนื่อง เห็นควรให้ปรับใหม่ 3. สาระที่ 3.2 ใบงานที่ 1 เนื้อหายาวเกินไปให้ปรับให้มีความกระชับ 4. กลุ่มตัวอย่าง (ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์) ควร มีประสบการณ์เกี่ยวกับการค้ามนุษย์อย่างน้อย 6 เดือน (ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มาแล้ว 6 เดือน)
ผศ.ดร.วินัย โพธิ์สุวรรณ	คณะสถิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ในภาพรวมไม่มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ถือว่าใช้ได้แล้ว แต่มีข้อแก้ไขบางคำพูด ในแบบสอบถามก่อน หลังการทำกิจกรรมและในแบบประเมินพฤติกรรมบางกิจกรรม ให้ปรับเป็นภาษาให้เข้าใจง่าย และระวังการพิมพ์ ไม่ควรมีคำผิด
ดร.ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ	ผอ.สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	1.“การส่งเสริมการคิดเป็น” เป็นกิจกรรมที่สำคัญ ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรม ควรมีขั้นตอนของการส่งเสริมการคิดเป็นด้วย โดยให้ผู้เรียนเสนอข้อมูลทั้ง 3 ส่วน คือ ข้อมูลของตนเอง ข้อมูลสังคม และข้อมูลวิชาการ เช่นภาพการใช้เข็มฉีดยา ข้อมูลส่วนตัว...เคยใช้เข็มฉีดยาหรือไม่ ข้อมูลสังคม..เคยเห็นคนใช้เข็มฉีดยาหรือไม่ ข้อมูลวิชาการ..การใช้เข็มฉีดยามีโทษอย่างไร ตัวอย่างนี้นำไปตั้งเป็นคำถาม 2.แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังทำกิจกรรม มีบางคำถามบางข้อ มีลักษณะคิดไปได้หลายทาง หรือมีความหมายซ้ำกัน ให้ปรับ

ดร.วิยุทธ์ อยู่ในศีล	บัณฑิตวิทยาลัย มศว	1. หลักสูตรนี้สมควรทำ แต่งานวิจัยจะจงเฉพาะผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ถูกหลอกลวงมาขายบริการมากกว่าด้านอื่น จึงควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน ว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลุ่ม 2. การที่กลุ่มผู้เสียหาย จะมารวมตัวกัน หลักสูตรควรมีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่เหมาะสม และอาจสอดแทรกไปตลอด เพราะว่าผู้เข้ามาในหลักสูตรอาจไม่ให้ความร่วมมือกับหลักสูตร 3. การออกแบบกิจกรรมในแต่ละส่วนควรคำนึงถึงจิตใจของผู้เข้าร่วมด้วย คนที่เข้าร่วมถูกทำร้ายจากการล่อลวง การนำเสนอภาพหรือกิจกรรมจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสม การเข้ามาในหลักสูตรต้องมีลักษณะเชิงเยียวยาด้วย 4. หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย มีชื่อที่สะท้อนเป้าประสงค์ของหลักสูตร แต่กิจกรรมในหน่วยยังไม่ตอบโจทย์ เช่น หน่วยการเรียนรู้ที่ 1. การแก้ปัญหา (คืออะไร ต้องการอะไร ต้องการแก้ปัญหาเป็นหรืออย่างไร) สารการเรียนรู้ที่ 1.1-1.3 คือการรู้ทันโรคเอดส์ จินตนาการแห่งรัก และอันตรายใกล้ตัว สารการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับชื่อหน่วยการเรียนรู้การแก้ปัญหา แต่เป็นการให้ความรู้ แต่ประเด็นนี้ ซซ ด้านสังคมแนะนำว่า จุดประสงค์เน้นการให้ความรู้อย่างเดียว 4.1 ผู้วิจัยอาจกำหนดกิจกรรมหรือเนื้อหาโดยสอดแทรกความรู้ที่ต้องการลงไปในกิจกรรมได้ เช่น สอนการแก้ปัญหาแต่อาจสอดแทรกความรู้เรื่องโรคเอดส์ลงไปให้เขาเรียนรู้ 4.2 ใบบางต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและจิตใจของผู้ที่จะเข้ามาหลักสูตร 4.3 แบบประเมินพฤติกรรมจะต้องสะท้อนภาพของหน่วยการเรียนรู้ เช่น หน่วยแก้ปัญหาแบบประเมินต้องสะท้อนการแก้ปัญหา ไม่ใช่การกลัวแสดงออก 4.4 กิจกรรมในแต่ละกลุ่มควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากผู้เข้าอบรมอาจไม่ให้ความร่วมมือ 5. แนวคิดหลักสูตรดี แต่เนื้อหาหลักสูตรยังไม่ตอบโจทย์ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เกรงว่าเมื่อนำไปใช้จะไม่เกิดผล นอกจากนี้ควรปรึกษานักจิตวิทยาบ้าง เพราะหลักสูตรมีความอ่อนไหวต่อการจัดการเรียนรู้

ตาราง 14 (ต่อ)

		6. ตอนออกแบบหลักสูตรน่าจะหาคนที่เคยมีประสบการณ์การถูกล่อลวงที่ทำงานในมูลนิธิต่าง ๆ ที่สามารถฟื้นฟูตนเองมาช่วยดูกิจกรรม หรือให้ความเห็นจะดีมาก
นางสาวนีย์ ไข่มพัตร์	ผู้ตรวจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	1. กลุ่มตัวอย่างให้คำนึงถึงเพศภาวะ การศึกษา และอายุ 2. เนื้อหาไม่ควรมีความซับซ้อน และบางประเด็นซ้ำในข้อคำถาม 3. กลุ่มตัวอย่าง ไม่อยากให้เฉพาะกลุ่มคนไทย เพราะ NON THAI จะเป็นกลุ่มที่ใหญ่กว่า แต่คำว่าคำมนุษย์ครอบคลุมในตัวเอง ดังนั้นให้นิยามให้ชัดเจน 4. เน้นมิติด้านการคุ้มครองและป้องกันเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ

ผู้วิจัย นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการดังนี้

1. ทำการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร ฯ ตามคำแนะนำก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. ผู้วิจัยจัดส่งโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตการทำวิจัยที่ทำในมนุษย์ต่อประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ หลังจากได้รับใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ Certificate Number SWUEC/E-321/2559 ผู้วิจัยได้นำโครงสร้างหลักสูตรไปทำการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ณ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนาวิสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 16 – 18 ธันวาคม 2559 โดยทำการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ฯ จำนวน 3 ครั้ง และนำผลที่ได้จากการทดลอง มาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ 80/80 โดย 80 แรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1 ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนการประเมินพฤติกรรมระหว่างการทดลอง และ 80 หลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_2 ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการทดลอง ด้วยสูตร

$$\text{สูตรที่ 1 } E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \quad \text{สูตรที่ 2 } E_2 = \frac{E^f}{N} \times 100 \quad \text{ดังนี้}$$

ตาราง 15 การหาประสิทธิภาพของโครงสร้างหลักสูตรฯ ครั้งที่ 1

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนระหว่างการทดลอง		คะแนนหลังการทดลอง		E_1	E_2
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้		
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	50	36	50	40	78	80
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	50	40				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	50	41				
รวม	150	117				

จากตารางที่ 15 ผลการหาประสิทธิภาพของโครงสร้างหลักสูตรฯ จากกลุ่มทดลอง จำนวน 3 คน ผลการทดลอง คะแนน $E_1 = 78$ และคะแนน $E_2 = 80$ โดยมีค่าบางค่าที่กลุ่มทดลอง ไม่เข้าใจ สื่อที่ใช้ในบางกิจกรรมยาวเกินไป ผู้วิจัยได้นำข้อบกพร่องที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุง

แก้ไข โดยปรับคำที่ใช้ในเนื้อหาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น ปรับสื่อกิจกรรมให้มีความกระชับ พร้อมตรวจสอบข้อความในการพิมพ์ให้ถูกต้อง แล้วจึงนำหลักสูตรฯ ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แบบ 3:3 เพื่อหาประสิทธิภาพต่อไป

การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของโครงร่างหลักสูตร ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ทดลองหลักสูตรฯ แบบ ชั้น 3:3 (แบบกลุ่ม) ทดลองกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน 9 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อบกพร่องของหลักสูตรฯ และประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ เช่นเดียวกับการทดลองในขั้นที่ 1:1

ตาราง 16 การหาประสิทธิภาพของโครงร่างหลักสูตรฯ ครั้งที่ 2

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนระหว่างการทดลอง		คะแนนหลังการทดลอง		E_1	E_2
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้		
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	50	37	50	41	80	82
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	50	40				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	50	43				
รวม	150	120				

จากตารางที่ 16 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ จำนวน 9 คน การทดลองคะแนน $E_1 = 80$ และคะแนน $E_2 = 82$ ผู้วิจัยได้นำข้อบกพร่องที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบข้อความในการพิมพ์ให้ถูกต้อง แล้วนำโครงร่างหลักสูตรฯ ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แบบกลุ่มเพื่อหาประสิทธิภาพต่อไป

การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของโครงร่างหลักสูตร ครั้งที่ 3 ชั้น 1:100 (ภาคสนาม) โดยทดลองกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน จำนวน 16 คน

ตาราง 17 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ ครั้งที่ 3

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนระหว่างการทดลอง		คะแนนหลังการทดลอง		E_1	E_2
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้		
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	50	40	50	42	84	84
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	50	44				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	50	42				
รวม	150	120				

จากตาราง 17 ผลการทดลองหลักสูตรฯ แบบกลุ่ม จำนวน 16 คน การทดลองคะแนน $E_1 = 84$ และคะแนน $E_2 = 84$ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรฯ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อบกพร่องเป็นระยะจนสามารถนำหลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองจริงกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ต่อไป

1.5 การทดลองและประเมินผล เมื่อได้หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำหลักสูตรฯ ไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 30 คน ที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัด นนทบุรี ในวันที่ 22-24 มกราคม 2560 และกำหนดจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มในวันที่ 27 มกราคม 2560 ในการทดลองหลักสูตรฯ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลหลักสูตรฯ ดังนี้

- 1.5.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังทดลองหลักสูตรฯ
- 1.5.2 การประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้
- 1.5.3 การประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้
- 1.5.4 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ
- 1.5.5 การประเมิน/วิเคราะห์จากการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 9 ชิ้น ดังนี้

เครื่องมือชิ้นที่ 1 การสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้งในด้านความรู้ พฤติกรรม ทศนคติ การฝึกอบรม และการดำเนินชีวิต
2. สร้างข้อคำถามเพื่อการสัมภาษณ์ ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ระหว่างอยู่ในความดูแลของศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยกำหนด ข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยาม สภาพปัญหาและความต้องการ

แบบสัมภาษณ์ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1. ท่านมีความต้องการได้รับความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตในเรื่องใดบ้าง

2. ท่านทราบหรือว่า การที่ท่านเข้าอยู่ในบ้านเกร็ดตระการจะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง

3. การดำเนินชีวิตที่ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์นั้น ต้องมีความระมัดระวังตัวในเรื่องใดบ้าง

เครื่องมือชิ้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีขั้นตอนในพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของปัญหาและนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์
3. ศึกษาสภาพปัญหาความสำคัญ ความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ด้วยแบบสัมภาษณ์ความต้องการ
4. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ และกระบวนการ “คิดเป็น”
5. นำผลที่ได้จากการศึกษา ในข้อ 1- 4 มาวิเคราะห์ เพื่อออกแบบและพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและองค์ประกอบของหลักสูตรฯ รูปแบบและเนื้อหาสาระ โดยแบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สาระการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ประกอบด้วย 3 สาระการเรียนรู้ได้แก่

สาระการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

สาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก

สาระการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว

เนื่องจากผู้เข้าอบรมมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน บ่อยครั้งเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นโดยปราศจากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เป็นปัจจัยนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์โดยไม่รู้ตัว ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงไม่ใช่การนำวิธีการหรือความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียวแต่ต้องนำสติ สมาธิ และปัญญา ร่วมทั้งการรู้จักตนเอง การรู้จักสิ่งแวดล้อม และหลักการที่ต้องมาบูรณาการร่วมกันเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถระบุถึงสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ลดทอนคุณค่าของตนเอง รวมทั้งใกล้ตัวที่อาจจะเกิดกับตนเองได้ทุกเมื่อ

ผู้เข้าอบรมจะได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะชีวิต เกี่ยวกับการระมัดระวังตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะการต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงอันเกิดจากความรักในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดหรืออาจจะเกิดขึ้น ได้เรียนรู้ถึงการสืบเสาะที่มาของปัญหาเพื่อส่งเสริมทักษะการคิด การไตร่ตรอง การแก้ปัญหา การใช้ข้อมูลที่หลากหลาย การระมัดระวังมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ผู้เข้าอบรมจะมีความรู้ ทศนคติและทักษะ ดังนี้

สามารถระบุสาเหตุ ที่มาของปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีทัศนคติที่เห็นคุณค่าของตนเอง และการระมัดระวังตนเองจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต รู้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยการนำเสนอภาพ กรณีศึกษา หรือประสบการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อให้ผู้เข้าอบรม เกิดการเรียนรู้ รู้สึกได้กับสิ่งนั้น และนำข้อมูล ประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง หรือจากประสบการณ์ตรงของตนเองตามแนวทาง “คิดเป็น” มาช่วย เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากขั้นของประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ของตนเองมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ผ่านการไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ และหาข้อสรุปร่วมกับว่าประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับ ครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือหลักการในการแก้ไขปัญหาต่อไป

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม โดยตัวแทนนำเสนอผลสรุปที่ได้จากขั้นตอนการสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือ การให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต ว่ามีทางออกหรือหลักการในการแก้ปัญหายังไร โดย ผู้วิจัยจะสรุปด้วยแนวคิดรวบยอด และข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนต่อไป

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยการนำวงจรการ เรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาทดลองปฏิบัติจริง เพื่อเป็นการทดสอบผลการเรียนรู้การแก้ปัญหาจาก ประสบการณ์ตามแนวทาง “คิดเป็น”

รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความเชื่อมโยงใน 2 ระดับ กล่าวคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ และบูรณาการข้อมูล ตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) กับประเภทข้อมูล เกี่ยวกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จาก การสังเกต (Reflection of Observation) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) กับประเภทข้อมูลวิชาการ

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม

2. การเชื่อมโยงในแต่ละสารการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ เป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 “การแก้ปัญหา” ผู้เข้าอบรมจะเรียนรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการดูแลตนเอง เพื่อให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ ซึ่งเชื่อมโยงสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การดำเนินชีวิตที่ไม่แพร่เชื้อ และตระถึงการดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

ประกอบด้วย 3 สารการเรียนรู้ได้แก่

สารการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้

สารการเรียนรู้ที่ 2.2 หญิงไทยถูกหลอก

สารการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร

หน่วยการเรียนรู้นี้ เป็นการนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ภัยอันตรายที่สุ่มเสี่ยงต่อการนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ทั้งสิ้น ดังนั้นการรู้จักป้องกันตนเองในเบื้องต้นเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหายฯ หรือตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ จำเป็นต้องมีข้อมูลและทักษะการตัดสินใจที่มากและดีพอเมื่อ “คิดเป็น” ก็ต้องตัดสินใจเป็น เพราะ “คิดเป็น” เป็นกระบวนการในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป มนุษย์จำต้องดำเนินชีวิตอย่างรู้จักคิด และรู้จักใช้สติปัญญา

จุดมุ่งหมาย

ผู้เข้าอบรม จะได้เรียนรู้การรู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อม วิธีคิด วิธีตัดสินใจ การหาข้อมูล รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การซักถาม และนำข้อมูลที่ได้มานั้นผ่านการคิดและวิเคราะห์ก่อนตัดสินใจ

เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ ผู้เข้าอบรมจะมีความรู้ ทักษะและทักษะ การคิด รู้ช่องทางให้ได้มาซึ่งข้อมูล การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ โดยไม่ยึดอารมณ์เป็นหลัก

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) การนำเสนอสื่อด้วยภาพภาพยนตร์ และกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ใช้ในการหลอกลวงให้เด็กสาวและหญิงสาวหลงเชื่อ โดยที่ผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์ของตนเอง ตามแนวทาง “คิดเป็น” มาช่วยเสริมและบูรณาการเข้ากับกระบวนการเรียนรู้

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเอง มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็น

อย่างไร หรือประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับ ชุมชน หรือสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการตัดสินใจกับปัญหานั้น

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม โดยตัวแทนนำเสนอผลสรุปแนวทางการตัดสินใจซึ่งเป็นมติของกลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปด้วยแนวคิดหรือทฤษฎี มาช่วยเสริมเพื่อเป็นการสนับสนุนอีกชั้นหนึ่ง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาทดลองใช้ กับเหตุการณ์ใหม่ เพื่อทดสอบการคิดเป็นด้วยการกระทำคือการตัดสินใจ

รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความเชื่อมโยงใน 3 ระดับ กล่าวคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้บูรณาการข้อมูลตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม

2. การเชื่อมโยงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ด้วยการดำเนินเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ ผู้เข้าอบรมจะเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบของการหลอกลวงหญิงสาวจนตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ที่สะท้อนจากภาพยนตร์และประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมจากกรณีศึกษาหญิงไทยถูกหลอก ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องเรียนรู้วิธีการหรือแนวทางในการป้องกันตนเองเพื่อให้รอดพ้นจากอันตรายและการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

3. การเชื่อมโยงจากหน่วยการเรียนรู้ โดยสาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จะต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ 1.3 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ประกอบด้วย 4 สาระการเรียนรู้ได้แก่

- 3.1 คิดแก้ปัญหา
- 3.2 เลือกอย่างไร
- 3.3 ช่างคิดช่างสังเกต
- 3.4 หลอกรักออนไลน์

เนื่องจากผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ จะถูกแสวงหาประโยชน์ในหลายรูปแบบ โดยที่ผู้เสียหาย ๆ จำนวนไม่น้อยไม่ได้รู้สึกหรือไม่รู้ว่าตัวเองกำลังถูกค้ำ ขณะที่รูปแบบหรือวิธีการที่นายหน้า ค้ำมนุษย์ใช้อยู่ยังคงเป็นกาเข้ามาพูดคุย หวานล่อม หรือการหลอกล่อให้ผู้เสียหาย ๆ หลงเชื่อด้วยการชักชวนให้ไปทำงานต่างถิ่นที่รายได้ดี การพูดคุยและบอกรักผ่านโปรแกรมพูดคุยซึ่งผู้เสียหาย ๆ มักหลงเชื่อว่าเป็นการเข้าพูดคุยด้วยเจตนาดี ทำให้ขาดการไตร่ตรองหรือคิดอย่างรอบคอบ สุดท้ายจบลงด้วยการหลอกลวงทั้งสิ้น “คิดเป็น” จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมดำเนินชีวิตในโลกแห่งความจริง รู้จักตนเอง รู้จักและรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อความสุขในชีวิต

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เข้าอบรม เรียนรู้เรื่องการ”คิดเป็น” จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์และภัยต่าง ๆ และเรียนรู้ทักษะในการรวบรวมข้อมูล ประกอบการวิเคราะห์และตัดสินใจ และเมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ผู้เสียหาย ๆ จะมีความรู้ ทักษะและทักษะตามแนวทาง “คิดเป็น”

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) จากกรณีศึกษา ประสบการณ์ที่เป็นปัญหาทั้งประสบการณ์ตรงและพฤติกรรมที่สังคมมีความเห็นว่าเป็นปัญหา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้สึกและเรียนรู้ในสิ่งนั้น

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่มและหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน หรือสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม นำเสนอผลสรุปแนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่มที่ได้จากขั้นตอนการสังเกต และการแสดงความคิดเห็น ๆ ว่ามีขั้นตอนเช่นไร ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิดหรือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม

หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปต่อท้ายด้วยแนวคิดหรือกฎเกณฑ์มาช่วยเสริมเพื่อเป็นการสนับสนุนอีกชั้นหนึ่ง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ (Active Experimentation) ในลักษณะเช่นนี้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพราะเป็นการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาใช้กับเหตุการณ์ใหม่ เพื่อทดสอบเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ตามแนวทาง “คิดเป็น” ซึ่งเป็นการเตือนสติให้ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

รูปแบบของการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกสร้างขึ้นโดยเชื่อมโยงใน 3 ระดับคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้บูรณาการข้อมูลตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคมและวิชาการ
2. การเชื่อมโยงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การ “คิดเป็น” เป็นการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยง ผ่านกลไกต่างที่มีจรรยาบรรณใช้ได้แก่ การหลอกลวงรูปแบบต่างๆ เช่น หลอกให้ไปทำงานต่างประเทศ หลอกให้รัก หลอกให้โอนเงิน เป็นต้น ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้ทั้งสิ้น
3. การเชื่อมโยงจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 โดยสาระการเรียนรู้ที่ 3.1 จะต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เครื่องมือขั้นที่ 3 การสร้างแบบประเมิน ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาโครงร่างหลักสูตรฯ และพัฒนาข้อคำถาม
2. ผู้วิจัยนำโครงร่างหลักสูตรฯ ข้อคำถาม พร้อมแบบความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฯ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทฯ ตรวจสอบเบื้องต้นก่อนนำเสนอเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฯ ได้แก่

แบบประเมินเครื่องมือความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฯ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีเกณฑ์การให้คะแนนความเหมาะสมของเครื่องมือ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน	4.50 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน	3.50 – 4.49
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน	2.50 – 3.49
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน	1.50 – 2.49
เหมาะสมน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน	1.00 – 1.49

ตาราง 18 เครื่องมือชิ้นที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตรฯ

ที่	รายการ	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร						
	ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม						
2.	ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร						
3.	ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา						
4.	ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้ทัศนคติ ต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ตามแนวทางคิดเป็น						
5.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข						
6.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต						
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา						
7.	ความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดมุ่งหมาย						
8.	ความสอดคล้องของวิธีการ กับจุดมุ่งหมาย						
9.	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม กับจุดมุ่งหมาย						

ตาราง 18 (ต่อ)

ที่	รายการ	คะแนนความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
		5	4	3	2	1	
10	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						
11	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม						
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ						
12	ความสอดคล้องของเนื้อหาจุดมุ่งหมาย						
13	ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย						
14	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนิน กิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย						
15	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						
16	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม						
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น						
17	ความสอดคล้องของเนื้อหาจุดมุ่งหมาย						
18	ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย						
19	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนิน กิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย						
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย						
21	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม						

ข้อเสนอแนะ

เครื่องมือขั้นที่ 4 การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความพึงพอใจ
2. สร้างข้อคำถามในการวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของการจัดการกิจกรรม 2) เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม 3) เนื้อหาสาระของกิจกรรม 4) กระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม
3. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง
4. นำข้อคำถามในการวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม
5. ผู้วิจัยนำข้อคำถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อคำถามที่สามารถวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร มาจัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร

6. เกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

คะแนนที่ได้สามารถแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00

เหมาะสมมาก ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49

เหมาะสมปานกลาง ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49

เหมาะสมน้อย ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49

เหมาะสมน้อยที่สุด ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49

ตาราง 19 เครื่องมือชั้นที่ 4 แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. การเตรียมความพร้อมของการจัดการ กิจกรรม 1.1 เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรม 1.2 วิทยากรและทีมงาน 1.3 สถานที่มีความเหมาะสมกับการจัด กิจกรรม 1.4 บรรยากาศในการทำกิจกรรมมีความ เหมาะสม 1.5 แสงสว่างเพียงพอ						
2. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม 2.1 เข้าใจง่าย 2.2 สอดคล้องกับปัญหาในชีวิต 2.3 ภาพประกอบน่าสนใจ ปลุกเร้าให้คิด ตาม						
3. เนื้อหาสาระของ กิจกรรม 3.1 เนื้อหาน่าสนใจ 3.2 มีความจำเป็นต่อชีวิต 3.3 ทำให้รู้เท่าทันกลลวงของมิชฌาชีพ 3.4 ทำให้มีความรู้มากขึ้น 3.5 นำเสนอข้อความและภาพได้ เหมาะสม 3.6 กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการคิด 3.8 ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม 3.9 ส่งเสริมให้มีการแสวงหาข้อมูล 3.10 ระยะเวลาเหมาะสมในแต่ละ กิจกรรม 3.11 กิจกรรมมีความต่อเนื่อง						

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
4. กระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม 4.1 มีกระบวนการในการวิเคราะห์ปัญหา 4.2 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ แสดงความคิดเห็น 4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ แสดงออก 4.4 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เข้า มามีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง						

เครื่องมือขั้นที่ 5 การสร้างแบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ โดยมี
 ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบวัดความพึงพอใจ
2. สร้างข้อคำถามในการวัดความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ ใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของการจัดการกิจกรรม 2) เอกสารประกอบการจัดการกิจกรรม 3) เนื้อหาสาระของกิจกรรม 4) กระบวนการในแก้ปัญหาจากกิจกรรม
3. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นปรึกษาคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง
4. นำข้อคำถามในการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสม
5. ผู้วิจัยนำข้อคำถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาจัดพิมพ์แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ
6. โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (Index of Item-Objective Congruence Indexes หรือ IOC) ดังนี้

+1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจมีความสอดคล้อง

0 หมายความว่า เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

-1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

และมีที่ว่างให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง หลักสูตรแต่ละองค์ประกอบ หลังจากนั้นจึงนำโครงร่างหลักสูตร ฯ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตาราง 20 เครื่องมือขั้นที่ 5 แบบประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร ฯ

ที่	รายการ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
1.	ด้านสภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร				
	ความสอดคล้องกับสภาพปัญหาสังคม				
2.	ความสมเหตุสมผลที่ต้องพัฒนาหลักสูตร				
3.	ความเป็นไปได้ของแนวทางในการแก้ปัญหา				
4.	ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร				
	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความรู้ทัศนคติ ต่อปัญหาการค้ามนุษย์ ตามแนวทางคิดเป็น				
5.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีทางเลือกในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข				
6.	ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีพฤติกรรมและทัศนคติที่เหมาะสมในการดำรงชีวิต				
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา				
7.	ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดมุ่งหมาย				
8.	ความสอดคล้องของวิธีการกับจุดมุ่งหมาย				
9.	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย				
10.	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย				
11.	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				

ตาราง 20 (ต่อ)

ที่	รายการ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		+ 1	0	-1	
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ				
12	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย				
13	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย				
14	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย				
15	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย				
16	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				
	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น				
17	ความสอดคล้องของเนื้อหากับ จุดมุ่งหมาย				
18	ความสอดคล้องของวิธีการกับ จุดมุ่งหมาย				
19	ความสอดคล้องของขั้นตอนในการ ดำเนินกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย				
20	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย				
21	สื่อสอดคล้องกับกิจกรรม				

เครื่องมือชิ้นที่ 6 การสร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลอง หลักสูตรฯ

มีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้
2. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร เป็นคำถาม และมีคำตอบเป็นแบบหลายตัวเลือก ประกอบด้วยคำตอบ 1 ตัว ที่เหลือเป็นตัวลวง กลุ่มตัวอย่าง จะต้องเลือกตัวเลือกที่กำหนดไว้เพียงตัวเลือกเดียว คำถามมีทั้งหมด จำนวน 50 ข้อ
3. นำแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ปรีกษาอาจารย์ผู้ควบคุม ปริญญาพันธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อแนะนำมาปรับปรุง
4. นำแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร พร้อมแบบประเมินความ สอดคล้อง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence Indexes หรือ IOC) เกณฑ์การให้คะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ (Index of Item-Objective Congruence Indexes หรือ IOC) ซึ่งมีค่าการให้คะแนน ดังนี้
 - +1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจมีความสอดคล้อง
 - 0 หมายความว่า เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
 - 1 หมายความว่า เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้อง

ตาราง 21 เครื่องมือชิ้นที่ 6 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา รื้อทันทันเอดส์ 1. ผู้ที่มีโอกาสติดเชื้อเอดส์คือ ก. ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ติดเชื้อ เอดส์ ข. ผู้ที่มีผิวเดียวเมียเดียว ค. ผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ติดเชื้อ เอดส์ ง. ผู้ที่ใช้ห้องน้ำร่วมกับผู้ติดเชื้อเอดส์ 2. โรคเอดส์ติดต่อได้โดยวิธีใดบ้าง ก. ทางหายใจ				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ข. การกินอาหารร่วมกัน ค. การใส่เสื้อผ้าร่วมกัน ง. การสัมผัสเลือด สารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ 3. ทารกที่เกิดจากมารดาที่เป็นโรคเอดส์ มีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์ได้หรือไม่ ก. ได้ จากเลือดและเมือกในช่องคลอด ข. ได้ ในระยะเลี้ยงดูโดยได้รับเชื้อจากน้ำนม ค. ไม่ได้ น้ำนมเมื่อออกมานอกร่างกายเชื้อก็ตาย ง. ถูกทั้งข้อ ก และข 4. โรคเอดส์ เป็นโรคที่เป็นแล้วไม่มีทางรักษา ? ก. โรคเอดส์ ไม่ใช่โรคที่ติดต่อกันง่าย ๆ ข. โรคเอดส์มีช่องทางการติดต่อเฉพาะ ค. การมีวินัยในตัวเองช่วยป้องกันการติดต่อโรคนี้ได้ ง. เป็นแล้วตายทุกคน 5. หากรู้ตัวว่าเป็นโรคเอดส์ จะแก้ปัญหาอย่างไร ก. หาหมอ และปฏิบัติตามคำแนะนำ ข. ดูแลตัวเองให้แข็งแรง ค. แก่แค่นั้น โดยให้คนอื่นติดเชื้อด้วย ง. ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น				
จินตนาการแห่งรัก				
6. อยากมีแฟนควรทำอย่างไร ก. หาเพื่อชายในเฟสบุ๊ก ข. หาผู้ชายมาเป็นแฟน ค. โปสหาคู่				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ง. พิจารณาความพร้อมของตนเอง 7. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เพิ่งรู้จัก มีความเสี่ยงอย่างไร ก. ไม่มีความเสี่ยงใดๆ ข. ได้แฟนเป็นตัวแทนตน ค. ติดโรคจากเพศสัมพันธ์ ง. ออหัท 8. การแก้ไขปัญหาความรักของวัยรุ่น ควรทำอย่างไร ก. ปรึกษาพี่นอด ข. ปรึกษาพ่อแม่ ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ ที่มีแฟนหรือครอบครัวแล้ว ง. ปรึกษาศาลาคนเศร้า 9. การที่ฝ่ายหญิงยอมมีความสัมพันธ์กับคนรักทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงานเพราะเหตุใด ก. หลงคารมฝ่ายชาย ข. เขาขอมาก็ให้ไป ค. คนรักกันมีอะไรกันไม่ใช่เรื่องแปลก ง. คิดว่าจะสามารถผูกมัดชายได้ 10. การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกลวนลาม ก. ไม่แต่งตัวโป๊ ข. ไม่คบกับผู้ชายเกเรียน ค. ไม่คุยกับคนแปลกหน้า ง. ไม่พูดจากับคู่สนทนาในลักษณะสองแง่สองง่าม				
อันตรายใกล้ตัว 11. หากต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เปลี่ยว จะป้องกันตนเองอย่างไร ก. มองหามอเตอร์ไซด์รับจ้างด่วน				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ข. ถ่ายรูปสถานที่นั้นไว้ ค. พยายามมองหาผู้คน ง. สวดภาวนาขออย่าให้มีอะไร 12. วิธีการถ่ายแบบโฆษณาให้ปลอดภัย ก. ศึกษาข้อมูลของโมเดลลิ่งก่อน ตัดสินใจ ข. มีการทดสอบกล้องแล้วปลอดภัย แน่นอน ค. มีการรับสมัครเป็นทางการไม่น่าถูก หลอก ง. นายหน้าให้นามบัตรไว้ ไม่น่าหวง 13. วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้เท่าทันมาร สังคม ก. ไม่หลงเชื่อใครง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูล ข. ปล่อยเลยไป ค. เรียนรู้การแก้ปัญหา ง. ทุกปัญหามีทางออก 14. สังคมมีอันตรายรอบตัว จะป้องกันและ แก้ปัญหาอย่างไร ก. หลีกเลียงสิ่งที่เป็นอันตราย ข. เรียนคาราเต้ ค. ดำเนินชีวิตอย่างมีสติ ง. หูไวตาไว 15. หากเพื่อนชักชวนให้ไปเป็นนางแบบ ถ่ายหนังตดเรท จะทำอย่างไร ก. ปฏิเสธทันที ข. ไม่เอาอายุตากล้อง และทีมงาน ค. ถามก่อนว่าต้องแก้ผ้าด้วยหรือไม่ ง. เงินดีก็โอเค				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กัณฑ์ 16. หากพบคนแปลกหน้าจะเชื่อใจได้อย่างไร ก. สอบถามให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอ ข. ดูที่การแต่งตัว ค. ดูที่การพูดจา ง. ต้องใช้เวลา และดูหลักฐานที่น่าเชื่อถือประกอบ 17. มีคนรู้จักชักชวนไปทำงานที่สุ่มเสี่ยงต่อการถูกหลอก จะตัดสินใจอย่างไร ก. เสี่ยงดู โชคดีอาจร่ำรวยกลับบ้าน ข. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมการจัดหางาน ค. ปฏิเสธไปเลย ง. คนรู้จักคงไม่หลอกกัน 18. นายหน้าค้ามนุษย์จะใช้วิธีการในการหลอกลวงให้หลงเชื่อได้อย่างไร ก. พุดให้หลงเชื่อโดยอ้างว่ามีงานให้ทำ งานสบายและ รายได้ดี ข. เชื่อเถอะไม่ได้หลอก ค. ไม่อยากไปกรุงเทพ หรือต่างประเทศหรือ ง. ไม่อยากได้แฟนฝรั่งหรือ 19. อาชีพใดเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มากที่สุด ก. ฟรีตี้ ข. พนักงานขายของตามห้าง ค. พนักงานนั่งตริ้ง ง. ดารา				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
20. หน่วยงานใดมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ คุ่มครอง ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข. กระทรวงมหาดไทย ค. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ง. กระทรวงวัฒนธรรม				
ทำอย่างไร				
21. สาเหตุที่หญิงไทยอยากไปทำงาน ต่างประเทศ ก. ต้องการงาน ที่คิดว่ารายได้ดี ข. ไปขุดทอง ค. หางานในประเทศไทยไม่ได้ ง. รู้ว่าอาจถูกหลอก แต่ยอมเสี่ยง				
22. สาเหตุที่หญิงสาวหลงเชื่อ นายหน้าเรื่อง การไปทำงานต่างประเทศ ก. มีความต้องการไปอยู่แล้ว ข. รับปากว่าจะช่วยเหลือทุกอย่าง ค. เห็นมีคนไปทำงานต่างประเทศ มากมาย ง. เพราะความไม่รู้ข้อเท็จจริง จึงเชื่อทุก อย่างที่นายหน้าพูด				
23. การติดต่อสำนักงานจัดหางาน ที่ไม่ได้ จดทะเบียนกับกรมการจัดหางาน จะเกิด อะไรขึ้น ก. ไม่เสียค่าใช้จ่ายอะไร ข. ได้เพื่อนที่อยากไปทำงานเหมือนกัน ค. อาจถูกหลอกลวงเมื่อเดินทางไปทำงาน ง. อาจถูกหลอก และเสี่ยงต่อการตก				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ 24. สาเหตุที่ทำให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ก. เป็นเรื่องของเวรกรรม ข. เพราะความไม่รู้ ค. เพราะความจน ง. เพราะไวใจและเชื่อคนง่ายเกินไป 25. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จะถูกแสวงหาประโยชน์อะไรบ้าง ก. ถูกข่มขู่ ข. ถูกยึดเอกสารทั้งหมด ค. ให้ทำงานที่ไม่ตรงกับความต้องการ ง. ถูกหักค่าจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม				
หญิงไทยถูกหลอก 26. พฤติกรรมอย่างไรที่เสี่ยงต่อการถูกหลอกลวง ก. เชื่อคนง่าย ข. เชื่อโดยขาดการไตร่ตรอง ค. การทำตามแฟชั่น ง. การทำตามเพื่อน 27. การค้ามนุษย์คือ ก. การถูกแสวงประโยชน์ ข. การแสวงประโยชน์ทางเพศ ค. การเป็นแรงงานที่ถูกแสวงประโยชน์ ง. การเป็นแรงงานเยี่ยงทาส 28. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่ ก. ไม่ผิดเพราะถูกหลอก ข. ไม่ผิดเพราะเป็นผู้เสียหาย				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ค. ผิดเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน ง. ผิดเพราะเป็นคดีอาญา 29. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ แจ้งตำรวจ แล้วจะโดนจับหรือไม่ ก. ไม่ ตำรวจไม่สนใจเรื่องนี้ ข. ไม่ เพราะเป็นผู้เสียหาย ค. โดนจับแน่นอนเพราะทำผิดกฎหมาย ง. โดนจับถ้าอายุไม่ถึง 18 ปี 30. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีสิทธิ เรียกร้องในเรื่องใดบ้าง ก. ค่าสินไหมทดแทน ข. สิทธิที่จะกลับภูมิลำเนา ค. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง ง. พบหน้าครอบครัว				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คิดแก้ปัญหา 31. ท่านคิดว่าบ้านเกร็ดตระการคือ ก. ที่กักกันบริเวณ ข. สถานที่ให้การคุ้มครองดูแล ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ค. บ้านฝึกอาชีพ ง. ถูกปล่อยเกาะเพราะอยู่บนเกาะ 32. หากมีเพื่อนมาชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ที่ เป็นพฤติกรรมเสี่ยง คิดอย่างไร ก. เพื่อนกันไม่น่ามีอะไรที่เสี่ยง ข. ไม่เป็นไรเอาตัวรอดได้ ค. เพื่อนคงไม่ชวนไปในทางที่ไม่ดี ง. เรียนรู้วิธีการปฏิเสธอย่างมีขั้นตอน				

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
33. หากต้องรับของจากบุคคลแปลกหน้าควรทำอย่างไร ก. อย่าด่วนตัดสินใจ พิจารณาก่อนว่าคืออะไร ข. ทำให้ใจดีจัง ค. โชคดีอยู่เฉย ๆ ก็ได้ของฟรี ง. กำลังอยากได้อยู่พอดี 34. คนแปลกหน้าเข้ามาในหมู่บ้านชักชวนสาว ๆ ไปทำงานด้วยจะตัดสินใจอย่างไร ก. ไปสมัครด้วย ข. ชวนเพื่อน ๆ ไปสมัคร ค. ไม่สมัคร ยังไม่รู้ว่าใคร และงานอะไร ง. แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ 35. หากรู้ตัวว่าถูกหลอก จากนายหน้าค้ามนุษย์ จะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด ก. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข. กระทรวงคมนาคม ค. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ง. กระทรวงศึกษาธิการ				
เลือกอย่างไร 36. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการหางานทำผ่านอินเทอร์เน็ต ก. สะดวก และมีความหลากหลาย ข. สะดวกแต่ก็ต้องระมัดระวัง อาจเป็นข้อมูลลงได้ ค. ไม่ต้องเดินทาง อยู่ที่บ้านก็สมัครได้ ง. ดี เพราะใช้กับโทรศัพท์ก็ได้				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
37. ท่านคิดว่าการหาและสมัครงานทางอินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยคือ ก. ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุด ข. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนสมัคร ค. เป็นการให้บริการในยุคสมัยนี้อยู่แล้ว ง. อย่าด่วนตัดสินใจกับโฆษณาที่เห็น 38. บุคคลที่มักจะตกเป็นเหยื่อของสังคมออนไลน์ ก. ตัดสินใจจากโฆษณาชวนเชื่อ ข. ข้อความโดนใจ ค. ทำตามเพื่อน ๆ ง. คอยกันแล้วน่าเชื่อถือ 39. ลักษณะงานที่หญิงไทยมักถูกหลอกไปต่างประเทศ ก. งานนวดสปา ข. งานร้านอาหาร ค. งานการแสดงศิลปวัฒนธรรม ง. งานขายบริการ 40. การป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อหรือถูกหลอก ก. อย่างหลงเชื่อคนแปลกหน้า ข. จะทำอะไรให้หาข้อมูลให้มากที่สุด ค. ทำอะไรให้ยึดกฎหมาย ง. ให้ถามรู้ทุกครั้งอย่างคิดหรือตัดสินใจ เพียงลำพัง <u>ช่วงคิดช่วงสังเกต</u> 41. การได้รู้จักเพื่อใหม่ในสังคมออนไลน์ ก. เป็นเรื่องที่ดี ได้รู้จักคนมากมาย หลายรูปแบบ ข. ก็เป็นเรื่องปกติของสมัยนี้ ค. คุยได้ตามปกติ				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ง. คุยได้ตามปกติ แต่ต้องระวังไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ 42. หากมีชายในสังคมออนไลน์บอกรักและต้องการแต่งงานกับคุณ ก. รับรักเพราะต้องการหาคู่ ข. เราคงสวยโดนใจหนุ่มผู้นั้น ค. คิดก่อนว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ง. ยังไม่ตอบรับ ต้องศึกษากันไปก่อน 43. คู่สนทนาแจ้งว่าของขวัญมีค่าที่ส่งมาขอให้คุณจ่ายค่าธรรมเนียมให้ก่อน ก. ยอม เพราะอยากเห็นว่าของขวัญอะไร ข. ยอม เพราะค่าธรรมเนียมเทียบไม่ได้กับของขวัญที่จะได้รับ ค. ไม่ยอม ทำไมต้องจ่ายให้ด้วย ง. ไม่ยอม เพราะไม่ได้บอกให้เก็บเงินปลายทาง 44. เพื่อนทางเฟสบุ๊ก ขอนัดพบทั้งที่เพิ่งรู้จักและพูดคุยกันได้ไม่นาน ท่านคิดอย่างไร ก. เป็นการนัดพบที่ตื่นเต้นมาก ข. ก็คุยกันมาพักหนึ่ง ถือว่ารู้จักกันแล้ว ค. เพิ่งรู้จักจะมีटरวังหนอยดีกว่า ง. รับนัดแต่ก็บอกพ่อแม่ให้รู้ก่อน 45. ท่านมีวิธีการดำเนินชีวิตเพื่อไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ ก. ไม่เชื่อใจคนแปลกหน้า ข. คิดและไตร่ตรองโดยนำประสบการณ์เดิมมาเป็นบทเรียน ค. ไม่กลับไปทำงานแบบเดิมๆ ง. เปลี่ยนบริษัท หรือนายหน้าคนใหม่				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หลอกรักออนไลน์ 46. ความรู้สึกที่ได้พูดคุยกับเพื่อนใหม่ในโปรแกรมแชท ก. สนุกมาก เพราะได้รู้จักคนมากมาย ข. ชอบ เพราะสามารถเลือกฝ่ายตรงข้ามได้ตามความต้องการ ค. โชคดี เจอคนรู้ใจ และเป็นแฟน ง. คนแปลกหน้าก็ต้องระมัดระวัง อาจนำมาซึ่งอันตรายได้ 47. การโชว์ภาพหรืออวดเรือนร่างให้คู่สนทนาดู ผ่านโปรแกรมแชท ก. คู่กันก็ต้องอยากเห็นหน้าตาฝ่ายตรงข้าม ข. ควรให้คุณค่ากับตนเอง ค. แบ่งกันชม ผลัดกันคุย ง. เป็นสิ่งไม่ควรทำอย่างยิ่ง 48. การระบุวัน เดือน และปีเกิดในประวัติส่วนตัว ไว้ได้เฟสบุ๊ก มีคุณและโทษอย่างไร ก. มีประโยชน์ให้เพื่อนเข้ามาอวยพร ข. มีประโยชน์เวลาที่เพื่อนหาข้อมูล ค. ไม่มีความจำเป็น ง. อาจเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพ 49. หากคู่สนทนาในแอปหาคู่บอกรักคุณ อยากแต่งงานกับคุณอย่างรวดเร็ว ก. เชื่อได้ว่าพวกหลอกลวง ข. ก็ฉันสวย ค. ก็เขารักฉัน ก็ต้องบอกรักเป็นธรรมดา ง. คิดสัณนิท ทำให้รักง่ายและรวดเร็วจึง 50. การคุยกับคนแปลกหน้าผ่านโปรแกรมสนทนา ควรทำอย่างไร				

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ก. ไม่คุยเรื่องส่วนตัว ข. ไม่โพส บ้านเรือน ทรัพย์สิน หรือคุยเรื่องส่วนตัวให้อีกฝ่ายทราบ ค. ไม่พูดถึงเรื่องแฟน ง. ระวังเรื่องการยืมเงิน				

เครื่องมือชิ้นที่ 7 การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างการทดลอง
หลักสูตร มีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้
2. สร้างข้อคำถามเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การแก้ปัญหา การตัดสินใจและการคิดเป็น สารการเรียนรู้ละ 10 ข้อ
3. แบบประเมินเป็นข้อคำถาม มีเกณฑ์ในการให้คะแนนพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างระหว่างการทดลองหลักสูตร ฯ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้
 5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยมาก
4. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง
5. นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบเนื้อหาและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงหลักสูตรฯ

ตาราง 22 เครื่องมือชิ้นที่ 7 แบบประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา				
1. กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา				
2. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล				
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ				
4. สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล				
5. รวบรวมข้อมูลทั้งของตนและของเพื่อน ๆ				

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
6. ครอบงำ และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง				
7. เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม				
8. เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว				
9. มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ				
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้				
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ				
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ				
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา				
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ				
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ				
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย				
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ				
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ				
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา				
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล				
10. มีการแสดงความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย				

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการ	ระดับความสอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คิดเป็น				
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ				
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ				
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน				
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ				
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ				
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล				
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ				
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล				
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม				
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง				

เครื่องมือชั้นที่ 8 การสร้างแบบประเมินความรู้ท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้
มีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้
2. สร้างข้อคำถามที่สามารถวัดความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่ตอบจุดมุ่งหมายของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3. แบบประเมินเป็นคำถาม และมีคำตอบเป็นแบบหลายตัวเลือก ประกอบด้วยคำตอบ 1 ตัว ที่เหลือเป็นตัวเลือก กลุ่มตัวอย่าง จะต้องเลือกตัวเลือกที่กำหนดไว้เพียงตัวเลือกเดียวคำถามมีจำนวนสาระการเรียนรู้ละ 5 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จำนวน 15 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 15 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 20 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 40 คะแนน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จำนวน 15 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

1. บุคคลใดต่อไปนี้ มีโอกาสติดเอดส์ได้มากที่สุด
 - ก. ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ติดเชื้อเอดส์
 - ข. ผู้ที่มีผื่นเดียวเมื่อยเดียว
 - ค. ผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ติดเชื้อเอดส์
 - ง. ผู้ที่แตะเนื้อต้องตัวผู้ป่วยเอดส์
2. โรคเอดส์ติดต่อได้โดยวิธีใดบ้าง
 - ก. ทางการหายใจ
 - ข. การกินอาหารร่วมกัน
 - ค. การใช้สิ่งของร่วมกัน
 - ง. การสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ
3. เด็กที่เกิดจากแม่ที่เป็นเอดส์ มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้หรือไม่
 - ก. ได้ จากเลือดและเมือกในช่องคลอด
 - ข. ได้ หากได้กินนมแม่
 - ค. ไม่ได้ คนละคนกัน
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก และข
4. โรคเอดส์เมื่อเป็นแล้วไม่มีทางรักษา
 - ก. ไม่ใช่ เพราะไม่ใช่เป็นโรคอันตราย
 - ข. ไม่ใช่ เพราะปัจจุบันมียาต้านไวรัสเอดส์
 - ค. ใช่ เพราะคนป่วยหมดกำลังใจ
 - ง. ใช่ เป็นแล้วต้องตายทุกคน
5. หากรู้ตัวว่าเป็นเอดส์ ควรทำ อย่างไร
 - ก. ปรึกษาหมอ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - ข. ออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง
 - ค. แก่แค่นั้น โดยให้คนอื่นติดเชื้อด้วย
 - ง. ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น

จินตนาการแห่งรัก

6. ถ้าท่านต้องการมีแฟนควรทำอย่างไร
 - ก. ให้พ่อแม่เป็นผู้หาแฟนให้
 - ข. ฟังคำแนะนำจากเพื่อน
 - ค. ค้นหาจากสังคมออนไลน์
 - ง. พิจารณาว่าตนเองพร้อมกับการมีชีวิตคู่แล้วหรือไม่
7. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เพิ่งรู้จัก มีความเสี่ยงอย่างไร
 - ก. ไม่เสี่ยง ถ้ารู้จักป้องกันตนเอง
 - ข. เสี่ยง เพราะอาจได้แฟนที่ไม่มีความรับผิดชอบ
 - ค. เสี่ยงต่อการได้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 - ง. เสี่ยงต่อการรอกหัก
8. ความรักของวัยรุ่น หากเกิดปัญหาขึ้น ควรทำอย่างไร
 - ก. โพล่ถามเพื่อนๆ ในเฟสบุ๊ก
 - ข. ปรึกษาพ่อแม่
 - ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ ที่มีแฟนหรือครอบครัวแล้ว
 - ง. ตั้งกระทู้ถามในเวปพันทิพย์
9. สาเหตุที่ผู้หญิงยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายคนรักทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงาน เพราะเหตุใด
 - ก. หลงเชื่อในคำพูดของฝ่ายชาย
 - ข. เขาขอมาก็ให้ไป
 - ค. คนรักกันมีอะไรกันไม่ใช่เรื่องแปลก
 - ง. คิดว่าจะสามารถผูกมัดชายได้
10. ท่านคิดวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการถูกลวนลาม คือข้อใด
 - ก. ไม่แต่งตัววาบหวีว โซว์เรือนร่าง
 - ข. ไม่คบกับผู้ชายที่มีเมียแล้ว
 - ค. ไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้า
 - ง. ไม่พูดจากับผู้ชายในลักษณะสองแง่สองง่าม

อันตรายใกล้ตัว

11. การป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในที่เปลี่ยว
 - ก. มองหามอเตอร์ไซด์รับจ้างด่วน
 - ข. รีบเดินให้เร็วที่สุด
 - ค. พยายามมองหาผู้คน
 - ง. สวดภาวนาขออย่าให้มีอะไร
12. ท่านคิดว่าการถ่ายโฆษณาที่ปลอดภัย ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ศึกษาข้อมูลของงานและผู้ที่จะชักชวนให้ดีก่อนตัดสินใจ
 - ข. มีการทดสอบกล้องแล้วปลอดภัยแน่นอน
 - ค. มีการรับสมัครเป็นทางการไม่น่าถูกหลอก
 - ง. ติดต่อตามนายหน้าตามนามบัตรที่ให้ ไม่น่าห่วง
13. วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้เท่าทันมารสังคม คือข้อใด
 - ก. ไม่หลงเชื่อคำพูดของใครง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูล
 - ข. ให้เวลาช่วยแก้ปัญหา
 - ค. เรียนรู้การแก้ปัญหา
 - ง. ทุกปัญหามีทางออก
14. สังคมวันนี้มีอันตรายอยู่รอบตัว ท่านคิดว่าจะป้องกันและแก้ปัญหายังไง
 - ก. ไปไหนมาไหนมองซ้ายมองขวาให้ดี
 - ข. เรียนการราตะ
 - ค. ใช้ชีวิตอย่างมีสติ
 - ง. หูไวตาไว
15. เพื่อนชวนไปเป็นนางแบบ ถ่ายหนังติดเรท จะทำอย่างไร
 - ก. ปฏิเสธไปเลย
 - ข. ไม่เอาอายตากล้อง
 - ค. ถามก่อนว่าต้องแก้ผ้าด้วยหรือไม่
 - ง. ได้เป็นนางเอกด้วยไหม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จำนวน 15 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

16. เมื่อต้องพูดคุยคนแปลกหน้า จะเชื่อใจเขาได้อย่างไร

- ก. สอบถามข้อมูลให้เพียงพอก่อน
- ข. แต่งตัวดูดีก็เชื่อใจได้
- ค. พุดจาสุภาพเรียบร้อยก็เชื่อใจได้
- ง. ใช้เวลา พิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อ

17. คนรู้จักชักชวนไปทำงานที่ เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ควรทำอย่างไร

- ก. เสี่ยงดู โชคดีอาจร่ำรวยกลับบ้าน
- ข. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมการจัดหางาน
- ค. ปฏิเสธไปก่อน
- ง. คนรู้จักคงไม่หลอกกัน

18. วิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ใช้มากที่สุด คือข้อใด

- ก. หลอก ว่ามีงานให้ทำ งานสบายและมีรายได้ดี
- ข. หลอกให้เป็นแฟน
- ค. จะพาไปเที่ยวกรุงเทพ หรือต่างประเทศ
- ง. จะหาสามีชาวต่างชาติให้

19. อาชีพที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์มากที่สุด คือข้อใด

- ก. พนักงานโรงแรม
- ข. พนักงานขายของตามห้าง
- ค. พนักงานนั่งตริ้ง
- ง. ทำงานโรงงาน

20. หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้การคุ้มครอง ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ คือข้อใด

- ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ข. กระทรวงมหาดไทย
- ค. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ง. กระทรวงวัฒนธรรม

ทำอย่างไร

21. การที่ผู้หญิงไทยตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ เพราะเหตุผลข้อใด

- ก. ต้องการหาเงิน ที่คิดว่ารายได้ดี
- ข. ไปขุดทอง
- ค. ไม่อยากทำงานในประเทศไทย
- ง. โชคดีอาจได้สามีชาวต่างชาติ

22. สาเหตุที่หญิงสาวหลงเชื่อนายหน้า เรื่องการไปทำงานต่างประเทศ
- ก. มีความต้องการไปอยู่แล้ว
 - ข. นายหน้ารับปากว่าจะช่วยเหลือทุกอย่าง
 - ค. เห็นมีคนไปทำงานต่างประเทศมากมาย
 - ง. ไม่มีข้อมูลที่แท้จริง จึงเชื่อทุกอย่างที่นายหน้าพูด
23. การติดต่อสำนักงานจัดหางานเถื่อน จะเกิดอะไรตามมา
- ก. ไม่เสียค่าใช้จ่ายอะไร
 - ข. เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปจนเกินความเป็นจริง
 - ค. ได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ
 - ง. ถูกหลอก และเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
24. ข้อใดเป็นสาเหตุทำให้คนเรตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ ได้มากที่สุด
- ก. เป็นเพราะเวรกรรม
 - ข. เพราะความไม่รู้
 - ค. เพราะความยากจน ไม่มีทางเลือก
 - ง. เพราะไวใจและเชื่อคนง่ายเกินไป
25. ข้อใดเป็นรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์จากเหยื่อค้ำมนุษย์
- ก. ถูกกระทำทารุณ
 - ข. การถูกยัดเอกสารทั้งหมด
 - ค. การได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ
 - ง. ถูกหักค่าจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม

หญิงไทยถูกหลอก

26. พฤติกรรมใด เสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงมากที่สุด
- ก. การเชื่อคนที่พูดไพเราะ
 - ข. การเชื่อคนโดยขาดการไตร่ตรอง
 - ค. การทำตามแฟชั่น
 - ง. การทำตามเพื่อน
27. ข้อใด การค้ำมนุษย์คือ
- ก. การถูกแสวงหาประโยชน์
 - ข. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ
 - ค. การเป็นแรงงานที่ถูกแสวงหาประโยชน์
 - ง. การเป็นแรงงานเยี่ยงทาส

28. เหี้ยอ่ามหญ่ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่
- ก. ไม่ผิด เพราะถูกหลอก
 - ข. ไม่ผิด เพราะเป็นผู้เสียหาย
 - ค. ผิดเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน
 - ง. ผิดเพราะเป็นคดีอาญา
29. หากตกเป็นเหี้ยอ่ามหญ่ แจ้งตำรวจแล้วจะมีความผิดหรือไม่
- ก. ไม่ ตำรวจไม่สนใจเรื่องนี้
 - ข. ไม่ เพราะเป็นผู้เสียหาย
 - ค. ผิดแน่นอนเพราะทำผิดกฎหมาย
 - ง. ผิดถ้าอายุไม่ถึง 18 ปี
30. เหี้ยอ่ามหญ่มีสิทธิเรียกร้องในเรื่องใดได้บ้าง
- ก. ค่าสินไหมทดแทน
 - ข. สิทธิที่จะกลับภูมิลำเนา
 - ค. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง
 - ง. สิทธิที่จะได้พบหน้าแฟน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จำนวน 20 ข้อละ 2 คะแนน รวมเป็น 40 คะแนน

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

คิดแก้ปัญหา

31. บ้านเกิดตระการ คือสถานที่ในความหมายตามข้อใด
- ก. ที่กักกันบริเวณ เพราะมีความผิด
 - ข. สถานที่ให้การคุ้มครองดูแลผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
 - ค. บ้านฝึกอาชีพ
 - ง. เป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูจิตใจ
32. มีเพื่อนชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง ควรทำอย่างไร
- ก. เพื่อนกันไม่น่ามีอะไรที่ต้องเสี่ยง
 - ข. ฉันสามารถเอาตัวรอดได้
 - ค. เพื่อนคงไม่ชวนไปในทางที่ไม่ดี
 - ง. เรียนรู้วิธีการปฏิเสธอย่างมีขั้นตอน

33. หากมีบุคคลแปลกหน้ามอบของมีค่าให้ จะทำอย่างไร
- อย่าด่วนรับ ให้พิจารณาก่อนว่าคืออะไร
 - โชคดีเป็นของฉัน
 - ได้ของฟรี มีใครไม่ยากได้
 - กำลังอยากได้อยู่พอดี
34. มีคนแปลกหน้าเข้ามาชักชวนสาว ๆ ในหมู่บ้านของท่าน ไปทำงาน ควรจะทำอย่างไร
- ไปสมัครด้วยเพราะกำลังตกงาน
 - ดีจังมีบริการถึงที่
 - ไม่สมัคร ยังไม่รู้ว่าใคร และงานอะไร
 - แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ
35. เมื่อตกเป็นเหยื่อมนุษย์ ท่านสามารถขอความช่วยเหลือได้จาก หน่วยงานในข้อใด
- กระทรวงศึกษาธิการ
 - กระทรวงแรงงาน
 - กระทรวงมหาดไทย
 - กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เลือกอย่างไร

36. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการหางานทำผ่านอินเทอร์เน็ต
- สะดวก และมีความหลากหลาย
 - สะดวก แต่ต้องระมัดระวัง เพราะอาจเป็นข้อมูลลวงได้
 - ไม่ต้องเดินทาง อยู่ที่บ้านก็สมัครได้
 - ดี เพราะใช้กับโทรศัพท์ก็ได้
37. ถ้าท่านต้องการสมัครงานทางอินเทอร์เน็ต วิธีการที่ปลอดภัยคือ
- ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุด
 - ตรวจสอบความถูกต้องก่อนสมัคร
 - เป็นการให้บริการในยุคสมัยนี้อยู่แล้ว
 - อย่าด่วนตัดสินใจกับโฆษณาชวนเชื่อที่เห็น
38. บุคคลประเภทใดที่มักจะตกเป็นเหยื่อของสังคมออนไลน์
- ตัดสินใจจากโฆษณาชวนเชื่อ
 - ข้อความโดนใจ
 - ทำตามเพื่อน ๆ
 - คุยกันแล้วน่าเชื่อถือ

39. งานในข้อใดที่หญิงไทยถูกหลอกให้ไปทำงานต่างประเทศมากที่สุด

- ก. งานขายของตามห้าง
- ข. งานแม่บ้าน
- ค. งานการแสดงศิลปวัฒนธรรม
- ง. งานขายบริการ

40. การป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ที่ดีที่สุดคือข้อใด

- ก. เชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุด
- ข. เชื่อเพื่อนให้มากที่สุด
- ค. ทำอะไรให้พิจารณาว่าผิดกฎหมายหรือไม่
- ง. ไม่คิดหรือตัดสินใจเพียงลำพัง

ช่วงคิดช่วงสังเกต

41. วิธีการหาเพื่อนใหม่จากสังคมออนไลน์ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. ใครทักมาก็รับเป็นเพื่อน เป็นเรื่องที่ดี
- ข. ถ้าเป็นเพื่อนของเพื่อน ไว้ใจได้
- ค. การมีเพื่อนใหม่ในสังคมออนไลน์เป็นเองปกติ
- ง. ใช้เวลาในการพูดคุยและทำความรู้จักสักระยะก่อน

42. หากมีชายในสังคมออนไลน์บอกรักและต้องการแต่งงานด้วย คุณควรทำอย่างไร

- ก. รับรักเพราะต้องการหาคู่
- ข. เราคงสวยโดนใจหนุ่มผู้นั้น
- ค. คิดก่อนว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
- ง. ยังไม่ตอบรับ ต้องศึกษากันไปก่อน

43. เมื่อคู่สนทนาส่งของมีค่ามาให้และให้คุณจ่ายค่าธรรมเนียมก่อน ควรทำอย่างไร

- ก. ยอม เพราะอยากเห็นว่าของขวัญอะไร
- ข. ยอม เพราะค่าธรรมเนียมเทียบไม่ได้กับของขวัญที่จะได้รับ
- ค. ไม่ยอม ทำไมต้องจ่ายให้ด้วย
- ง. ไม่ยอม เพราะไม่ได้บอกให้เก็บเงินปลายทาง

44. เพื่อนที่เพิ่งรู้จักในเฟซบุ๊ก ขอนัดพบทั้งที่เพิ่งรู้จัก ท่านคิดอย่างไร

- ก. เป็นการนัดพบที่ตื่นเต้นมาก
- ข. ก็คุยกันมาพักหนึ่ง ถือว่ารู้จักกันแล้ว
- ค. เพิ่งรู้จักระมัดระวังหน่อยดีกว่า
- ง. รับนัดแต่ก็บอกพ่อแม่ให้รู้ก่อน

45. วิธีการที่จะไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ช้า คือข้อใด
- ก. ไม่เชื่อใจคนแปลกหน้า
 - ข. คิดและไตร่ตรองโดยนำประสบการณ์เดิมมาเป็นบทเรียน
 - ค. ไม่กลับไปทำงานแบบเดิมๆ
 - ง. เปลี่ยนบริษัท หรือนายหน้าคนใหม่

หลอกรักออนไลน์

46. การได้พูดคุยกับเพื่อนใหม่ในโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดอย่างไร
- ก. สนุกดี เพราะได้รู้จักคนมากมาย
 - ข. ชอบ เพราะสามารถเลือกฝ่ายตรงข้ามได้ตามความต้องการ
 - ค. ถ้าเป็นชาวต่างชาติก็ดี เผื่อฟลักได้เป็นแฟน
 - ง. ไม่แน่ใจต้องระมัดระวัง เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายได้
47. การโชว์ภาพหรืออวดเรือนร่างให้คู่สนทนาดู ผ่านโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
- ก. คู่กันก็ต้องอยากเห็นหน้าตาฝ่ายตรงข้าม
 - ข. ไม่ควรเปิดเผยแต่ ควรให้คุณค่ากับตนเอง
 - ค. ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ใคร ๆ ก็ทำกัน
 - ง. มีของดีก็ต้องโชว์
48. การระบุวัน เดือน ปีเกิดในประวัติส่วนตัว ไว้ได้เฟสบุ๊ก มีโทษหรือประโยชน์อย่างไร
- ก. มีประโยชน์ เพื่อนๆ สามารถเข้ามาอวยพรวันเกิด
 - ข. มีประโยชน์ เวลาที่เพื่อนหาข้อมูลส่วนตัวของเรา
 - ค. ไม่มีความจำเป็น
 - ง. อาจเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพขโมยข้อมูลส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด
49. เมื่อคู่สนทนาในเวปหาคู่บอกรักคุณ อยากแต่งงานกับคุณอย่างรวดเร็ว คุณจะรู้สึกอย่างไร
- ก. เชื่อได้ว่าเป็นพวกหลอกลวง
 - ข. ก็ฉันสวยผู้ชายเห็นก็ต้องอยากแต่งงานด้วย
 - ค. ก็เขาถูกใจและตกหลุมรักฉันนะสิ
 - ง. คิดสัณนิท ทำไมรักง่ายและรวดเร็วจัง
50. การคุยกับคนแปลกหน้าผ่านโปรแกรมสนทนา ควรทำอย่างไร
- ก. คุยปกติในเรื่องทั่ว ๆ ไป
 - ข. ไม่เปิดเผยเรื่องส่วนตัวมากเกินไป
 - ค. ไม่พูดถึงเรื่องแฟน
 - ง. ไม่คุยด้วยเพราะเป็นคนแปลกหน้า

เครื่องมือชิ้นที่ 9 การสร้างกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. กำหนดประเด็น ข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และแนวทางในการในการจัดกิจกรรม ได้แก่ ความรู้สึกที่มีต่อหลักสูตร ฯ ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม การนำความรู้ ทักษะที่ได้จากกิจกรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการประเมินภาพรวมของหลักสูตรฯ ที่ทดลองไปแล้วอีกครั้งหนึ่ง
3. จัดกระบวนการกลุ่ม โดยผู้เข้าร่วมในกิจกรรมสนทนากลุ่มประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน เจ้าหน้าที่ของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนาวิสวัสดิ์ จำนวน 1 คน และจากบ้านเกร็ดตระการ 2 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน โดยมีผู้วิจัยและทีมงาน เป็นผู้ควบคุมประเด็น
4. กำหนดหัวข้อ และประเด็นที่ต้องการทบทวนให้เกิดกระบวนการคิด ได้แก่ 1. ความรู้สึกที่มีต่อหลักสูตร ฯ และกระบวนการในการดำเนินกิจกรรม 2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการทดลองหลักสูตร 3. การนำไปปรับใช้ เพื่อให้กลุ่มได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยทีมผู้วิจัยจัดประเด็น เพื่อประมวลผลและสรุปข้อมูลต่อไป

ตอนที่ 3. แผนการทดลอง

4.1 ก่อนการทดลอง

4.1.1 วันที่ 22 มกราคม 2560 ผู้วิจัยและทีมงานแนะนำตนเอง และวัตถุประสงค์ของการทดลองหลักสูตรฯ วัน เวลาและสถานที่ ในการทดลองตลอดหลักสูตรฯ ได้แก่ วันที่ 22-24 มกราคม 2560 เวลา 08.30 น. -16.30 และวันที่ และ 27 มกราคม 2560 กิจกรรมสนทนากลุ่ม เวลา 09.00 น. - 12.00 น.

4.1.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มตั้งชื่อตัวเอง โดยให้โหวตว่าจะใช้ชื่ออะไร สรุปผลโหวต ใช้ชื่อ BKK โดยเรียงลำดับจาก BKK 1– BKK 30

4.1.3 สร้างความคุ้นเคยระหว่างทีมผู้วิจัย และระหว่างสมาชิกกลุ่มตัว โดยให้แต่ละคนแนะนำตัวเองโดยย่อ ด้วยทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

4.2 ดำเนินการทดลองหลักสูตร ฯ ระหว่างวันที่ 22-24 มกราคม 2560 และ 27 มกราคม 2560 ดังนี้

4.2.1 วันที่ 22 มกราคม 2560 เริ่มด้วย การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนการทดลองหลักสูตรฯ ด้วยแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนการทดลองหลักสูตร ฯ หลังจากนั้นเริ่มทำการทดลองหลักสูตร ฯ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา และมีการประเมินผลหลักสูตร ด้วยแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และแบบประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

4.2.2 วันที่ 23 มกราคม 2560 ทำการทดลองหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การแก้ปัญหา โดยระหว่างการทำลองมีการประเมินผลหลักสูตร ด้วยแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 และแบบประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

4.2.3 วันที่ 24 มกราคม 2560 ทำการทดลองหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กระบวนการคิดเป็น โดยระหว่างการทำลองมีการประเมินผลหลักสูตร ด้วยแบบประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แบบประเมินพฤติกรรมท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 แบบประเมินผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองหลักสูตร ฯ และแบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ

4.2.4 วันที่ 27 มกราคม 2560 หลังจากการทดลองหลักสูตร ฯ สิ้นสุดลง ผู้วิจัยและทีมงานจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม ระหว่างเวลา 09.30 น. -12.00 น.

ตอนที่ 4. และตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการทดลองหลักสูตร ฯ กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยเครื่องมือ ต่อไปนี้

- 4.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังทดลองหลักสูตร ฯ
- 4.2 การประเมินความรู้ท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้
- 4.3 ประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้
- 4.4 การประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ
- 4.5 ผลจากการสนทนากลุ่ม

ตาราง 23 ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร ฯ ของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ก่อนการทดลอง คะแนนเต็ม 50	หลังการทดลอง คะแนนเต็ม 50	ผลต่าง
BKK 1	31	36	5
BKK 2	33	37	4
BKK 3	36	39	3
BKK 4	33	37	4
BKK 5	26	34	8
BKK 6	37	40	3
BKK 7	38	40	2
BKK 8	25	40	15

ตาราง 23 (ต่อ)

ลำดับที่	ก่อนการทดลอง คะแนนเต็ม 50	หลังการทดลอง คะแนนเต็ม 50	ผลต่าง
BKK 9	33	33	0
BKK 10	35	34	-1
BKK 11	29	39	10
BKK 12	33	32	-1
BKK 13	34	39	5
BKK 14	26	37	11
BKK 15	26	30	4
BKK 16	24	28	4
BKK 17	35	38	3
BKK 18	33	40	7
BKK 19	30	35	5
BKK 20	27	36	9
BKK 21	34	30	-4
BKK 22	35	41	6
BKK 23	33	31	-2
BKK 24	33	37	4
BKK 25	37	40	3
BKK 26	25	29	4
BKK 27	25	24	-1
BKK 28	29	34	5
BKK 29	22	40	18
BKK 30	34	36	2
			135
คะแนนสะสม	931	1066	
ค่าเฉลี่ย	31.03	35.53	

จากตารางที่ 24 ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลอง ($\bar{X}=31.03$) คะแนนเฉลี่ยหลังทดลอง ($\bar{X} = 35.53$) เมื่อเปรียบเทียบผลต่างของคะแนนก่อนและหลังทดลองหลักสูตรฯ พบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน 26 คน และกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนลดลง จำนวน 5 คน

ตาราง 24 ผลการประเมินความรู้ท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
BKK 1	24	22	30
BKK 2	28	22	26
BKK 3	26	20	34
BKK 4	24	20	28
BKK 5	24	16	28
BKK 6	28	24	34
BKK 7	26	20	34
BKK 8	22	26	32
BKK 9	22	22	32
BKK 10	22	20	28
BKK 11	22	20	34
BKK 12	28	18	26
BKK 13	26	20	30
BKK 14	28	18	30
BKK 15	24	22	30
BKK 16	16	20	26
BKK 17	24	20	38
BKK 18	28	22	36
BKK 19	26	16	32
BKK 20	26	16	32
BKK 21	26	20	28
BKK 22	26	20	34
BKK 23	20	22	30
BKK 24	28	22	34
BKK 25	28	20	34

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้ ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
BKK 26	20	20	34
BKK 27	22	20	26
BKK 28	12	18	34
BKK 29	16	20	28
BKK 30	24	22	34
คะแนน	716	608	936
ค่าเฉลี่ย	23.87	20.27	31.20

จากตารางที่ 25 คะแนนความรู้ท้าย 3 หน่วยเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยดังนี้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา ผลคะแนน = 23.87 จากคะแนนเต็ม 30
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ ผลคะแนน = 20.27 จากคะแนนเต็ม 30 และ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น ผลคะแนน = 31.20 จากคะแนนเต็ม 40

ตาราง 25 การประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
BKK 1	35	38	37
BKK 2	31	34	44
BKK 3	19	17	42
BKK 4	39	43	45
BKK 5	18	39	43
BKK 6	43	45	46
BKK 7	40	39	43
BKK 8	22	17	44
BKK 9	39	41	42
BKK 10	38	37	43
BKK 11	41	45	46
BKK 12	38	39	45
BKK 13	38	45	42
BKK 14	42	43	41
BKK 15	40	43	42
BKK 16	37	46	45
BKK 17	42	43	44
BKK 18	35	45	45
BKK 19	40	45	46
BKK 20	32	42	44
BKK 21	36	42	44
BKK 22	37	40	45
BKK 23	42	49	46
BKK 24	22	24	45
BKK 25	46	48	45
BKK 26	43	37	44
BKK 27	44	35	46
BKK 28	41	41	43
BKK 29	44	35	44
BKK 30	41	40	44
คะแนนสะสม	1105	1177	1315
คะแนนเฉลี่ย	36.83	39.23	43.83

จากตารางที่ 26 ผลการประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้ มีผลดังนี้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา ผลคะแนน = 36.83 จากคะแนนเต็ม 50
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ ผลคะแนน = 39.23 จากคะแนนเต็ม 50 และ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น ผลคะแนน = 43.83 จากคะแนนเต็ม 50

ตาราง 26 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ

รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความพึงพอใจ
1. การเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรม			
1.1 เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.47	0.56	มาก
1.2 วิทยากรและทีมงาน	4.46	0.77	มาก
1.3 สถานที่มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม	4.77	0.68	มากที่สุด
1.4 บรรยากาศในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.27	0.78	มาก
1.5 แสงสว่างเพียงพอ	4.27	0.69	มาก
รวม	4.45	0.70	
2. เอกสารประกอบการจัดกิจกรรม			
2.1 เข้าใจง่าย	4.40	0.72	มาก
2.2 สอดคล้องกับปัญหาในชีวิต	4.67	0.66	มากที่สุด
2.3 ภาพประกอบน่าสนใจ ปลุกเร้าให้ติดตาม	4.43	0.86	มาก
รวม	4.50	0.75	
3. เนื้อหาสาระของกิจกรรม			
3.1 เนื้อหาน่าสนใจ เข้าใจง่าย	4.50	0.82	มาก
3.2 มีความจำเป็นต่อชีวิต	4.80	0.48	มากที่สุด
3.3 ทำให้รู้เท่าทันกลลวงของมิจฉาชีพ	4.83	0.46	มากที่สุด
3.4 ทำให้มีความรู้มากขึ้น	4.73	0.52	มากที่สุด
3.5 นำเสนอข้อความและภาพได้เหมาะสม	4.73	0.52	มากที่สุด
3.6 กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการคิด	4.50	0.63	มาก
3.7 ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม	4.60	0.62	มากที่สุด
3.8 ส่งเสริมให้มีการแสวงหาข้อมูล	4.60	0.56	มากที่สุด
3.9 ระยะเวลามีความเหมาะสมในแต่ละกิจกรรม	4.43	0.68	มาก
3.10 กิจกรรมมีความต่อเนื่อง	4.43	0.68	มาก
รวม	4.62	0.60	

ตาราง 26 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความพึงพอใจ
4. กระบวนการในการแก้ปัญหาจากกิจกรรม			
4.1 มีกระบวนการในการวิเคราะห์ปัญหา	4.56	0.77	มากที่สุด
4.2 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็น	4.73	0.52	มากที่สุด
4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงออก	4.76	0.63	มากที่สุด
4.4 เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริง	4.93	0.52	มากที่สุด
รวม	4.75	0.61	
รวมทั้งสิ้น	4.58	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 27 ผลการประเมินความความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.65 และความพึงพอใจรายด้าน คือ กระบวนการในการแก้ปัญหาจากกิจกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.61 เนื้อหาสาระของกิจกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.60 เอกสารประกอบการทำกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.75 และการเตรียมความพร้อมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = 0.70

ผลจากการสนทนากลุ่ม สรุปได้ชุดคำถาม 5 ข้อ ใน 3 ประเด็น คือ ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรมประโยชน์ที่ได้รับ และการนำไปปรับใช้ ได้ดังนี้

ชุดคำถาม

1. ความรู้สึกหลังจากผ่านการทำกิจกรรม ตลอด 3 วัน ที่ผ่านมา
2. จากการเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ได้รับมีอะไรบ้าง
3. กิจกรรมจินตนาการแห่งรัก ซึ่งเป็นเรื่องของการมีคู่ครอง ท่านคิดว่าได้ประโยชน์มากน้อยเพียงไร
4. จากการทำกิจกรรม ท่านได้แนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง
5. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง

ตาราง 27 สรุปชุดคำถาม และคำตอบจากการสนทนากลุ่ม

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
1. คำถามความรู้สึกหลังจากผ่านการทำกิจกรรมตลอด 3 วันที่ผ่านมา	1.1 ได้รับความรู้ดี เช่น ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 1.2.รู้ว่าการตกเป็นเหยื่อ ค้ำมนุษย์ มีรูปแบบอื่นๆ อีก เช่น ขอทาน แรงงาน ประมง 1.3 รู้วิธีการป้องกันตนเอง การเอาตัวรอด		

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
	เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ 1.4 เรียนรู้ที่จะต้องมีการทำงานเป็นทีม 1.5 การได้เข้าร่วมในการทำกิจกรรม ทำให้มีความสุข ได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ใช้ความคิด/ได้เขียน ได้แบ่งปัน		

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
	ความคิดกับเพื่อนได้แสดงออกจากการเล่นละคร ทำให้คลายความเครียดและไม่โทษตัวเอง 1.5 กิจกรรมที่ทำมีความแปลกใหม่สอนให้คิดแบบค่อยเป็นค่อยไป 1.6 มีความวิตกกังวลระหว่างการ		

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
	ทดลอง มีกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย		
2. จากการเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าประโยชน์ที่ได้รับมีอะไรบ้าง	1.1 กิจกรรมมีการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มจากการคิดจากสิ่งใกล้ตัวเริ่มจากง่ายไปหายาก มีการกระตุ้นให้เกิดพัฒนาการคิดที่ซับซ้อนและยุ่งยากขึ้น	1.1 เมื่อออกจากบ้านเกร็ดตระการจะนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การป้องกันตัวเองจากโรคเอดส์ 1.2 นำความรู้เรื่องภัยในสังคม เช่น การรู้เท่าทันพวกมิจฉาชีพใช้ เพราะมีประโยชน์มาก 1.3 หลีกเลี่ยงที่จะคุยกับคนแปลกหน้า และจะเล่น Facebook ด้วยความระมัดระวัง 1.4 ความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ที่ไม่รู้ ดังนั้นจะไปบอกให้เพื่อนฟัง และรับรู้ด้วย	

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
	อย่างเป็นระบบ 1.2 กิจกรรมมีสื่อช่วยให้เห็นภาพและง่ายต่อการนำประสบการณ์มาช่วยสนับสนุนการคิด		
3. กิจกรรมจินตนาการแห่งรัก ซึ่งเป็นเรื่องของการมีคู่ครอง ท่านคิดว่าได้ประโยชน์มาก		2.1 มีประโยชน์มาก สอนให้คนที่รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้ว่าตนเองมีความพร้อมมากน้อยเพียงใดสำหรับการที่จะมีคู่รักหรือครอบครัว 2.2 จะเลี้ยงลูกให้ดี และเอาความผิดพลาดที่ผ่านมาเป็นบทเรียน 2.3 จะระมัดระวังเวลาที่มีเพศสัมพันธ์กับแฟนให้มากขึ้น และจะป้องกันไม่ให้ท้องก่อนแต่ง 2.4 ถ้าจะมีแฟนจะปรึกษาพ่อแม่ และจะไม่ยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับแฟนง่าย ๆ เขาจะได้เห็นคุณค่าของเรา 2.5 ที่ผ่านมา เชื่อคนง่าย ไม่รู้จะปฏิเสธอย่างไร เพราะส่วนใหญ่เชื่อเพื่อนเมื่อถูกชวนให้ไปทำงาน จะเชื่อทันทีและตกเป็นผู้เสียหาย ๆ แม้คนที่ได้ชื่อว่าเป็นแฟน	

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
น้อยเพียงไร			
4.คำถามจากการทำกิจกรรมท่านได้แนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้าง			1.1 ต่อไปจะไม่ตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เพียงลำพัง จะปรึกษาพ่อแม่ 1.2 จะนำข้อมูล และประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมมาพิจารณาให้มากขึ้น

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
			1.3 จะไม่ ไวใจคน แปลกหน้า 1.4 จะไม่ เชื่อใจคนที่ ไม่เคยรู้จัก มาก่อนง่าย เกินไป 1.5 ประสบการณ์ เดิมที่ ผ่านมาเป็น ประสบการณ์ การที่ไม่ เหมาะสม 1.6 ที่ผ่าน มา ไม่มี บุคคลที่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
			ไว้วางใจ จึง แก้ปัญหา ด้วยการทำ ร้ายตนเอง ไม่เห็น คุณค่าใน ตนเอง 1.7 จะ ปรับปรุง ตนเองให้ดี กว่าเดิม เช่นเล่นสื่อ ออนไลน์ อย่าง ระมัดระวัง 1.8 มีสติ และจะไม่

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
			กลับไปทำแบบเดิม เพราะอาจจะเกิดความรุนแรงที่ไม่คาดคิดได้ 1.9 จะพยายามป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ด้วยการปรับปรุงตัวเองให้ได้ เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดี

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
			ดีขึ้น 1.10 ถ้าปรับตัวเองได้ก็จะมีความสุข
5. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้าง	2.1 ขอให้ปรับคำพูดที่ใช้ บางคำไม่เข้าใจ 2.2 สื่อที่ใช้ ดี เข้าใจง่ายแต่อยากได้สื่อที่หลายๆ 2.3 กิจกรรมเพิ่มจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเรา เข้าใจง่าย	กิจกรรมมีประโยชน์มาก และจะมีประโยชน์มากขึ้น หากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ทำกิจกรรม เมื่อแรกเข้ารับการการคุ้มครองในสถานคุ้มครอง และย้ำเตือนด้วยการทำกิจกรรมอีกครั้งก่อนกลับคืนสู่ครอบครัว และสังคม เพื่อย้ำเตือนว่ายังจดจำสิ่งที่ได้รับจากทำกิจกรรม และความรู้ที่ได้นั้นคงอยู่และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริงหรือไม่	การนำหลักสูตร ๙ ไปใช้กับกลุ่มเสี่ยง อาจปรับสื่อและถ้อยคำให้กับกลุ่มผู้เสียหายฯ มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถรับรู้

ตาราง 27 (ต่อ)

ชุดคำถาม	ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ	การนำไปปรับใช้
	และค่อยขยายออกห่างจากตัวเรา คำถามก็ดี ชวนให้คิด ชอบอยากให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้บ่อย ๆ		และเข้าใจได้ หรือการจัดทำหลักสูตร ฯ เฉพาะสำหรับผู้เสียหายที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ข้อเสนอจากวิทยากรกลุ่ม)

สรุป กลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการทดลองหลักสูตรเรื่อง การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามกระบวนการ EPLKP มีการแสดงออกเชิงพฤติกรรม และเป็นการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน 1) Concrete experience 2) Observation and reflection 3) Abstract conceptualization 4) Active experimentation ที่บูรณาการเข้ากับข้อมูล 3 ประเภทเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหา คือ 1) ข้อมูลของตนเอง (Information of self) 2) ข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อม (Information on Society and Environment) 3) ข้อมูลวิชาการ (Technical or Book Knowledge) โดยกลุ่มตัวอย่าง มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน มีการซักถามระหว่างเพื่อนสมาชิกและวิทยากร สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนสมาชิก มีการระดมความคิด มีการถกและอภิปรายกันอย่างกว้างขวางก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งเป็นไปตามกรอบกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยกำหนด และนำไปสู่การทดลองในสถานการณ์ใหม่ที่เชื่อมโยงความคิดของตนเองเข้ากับความคิดของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และสรุปรวบยอดถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ อันเป็นผลจากการแสดงออกเชิงพฤติกรรมที่สะท้อนการก้าวพ้นจากกรอบความคิดของตนเอง เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเป็นทักษะการ "คิดใหม่" และ "คิดเป็น"

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ มีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร โดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
2. เพื่อเสนอแนวทางปฏิบัติในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ไปปรับใช้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือกลุ่มเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อประเมินผลหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4 แห่ง จำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี โดยอาสาสมัครจำนวน 30 คน ที่สามารถเข้าร่วมได้ตลอดการทดลองหลักสูตร ฯ

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 หลักสูตรฯ มีการประเมินเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เครื่องมือที่ผ่านการประเมิน แล้วจะนำไปใช้ในการประเมินผลหลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร ฯ ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตร ฯ และความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ฯ ผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร และพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยนำคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงหลักสูตรฯ ดังนี้

การปรับข้อความและคำตอบให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การเพิ่มเติมเนื้อหาให้มีความครอบคลุมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และแก้ไขคำผิด และเพิ่มมิติด้านการคุ้มครองและป้องกันเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซ้ำ

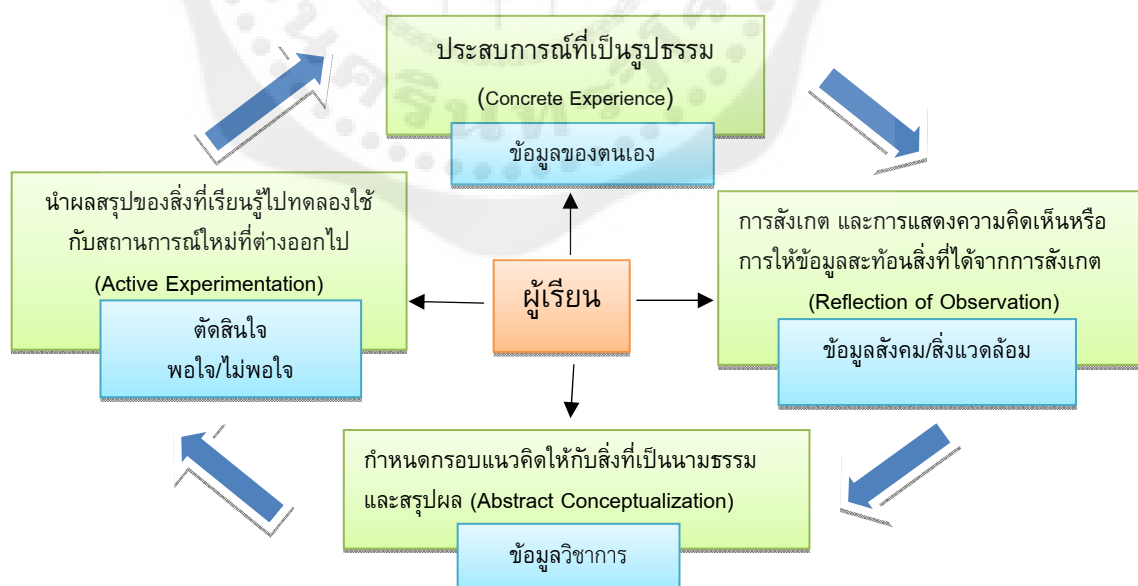
การปรับภาษาให้เข้าใจง่าย คำตอบและเนื้อหาไม่มีความซ้ำซ้อน

การกำหนดกิจกรรมหรือเนื้อหาให้สอดคล้องกับความรู้ที่ต้องการลงในกิจกรรม

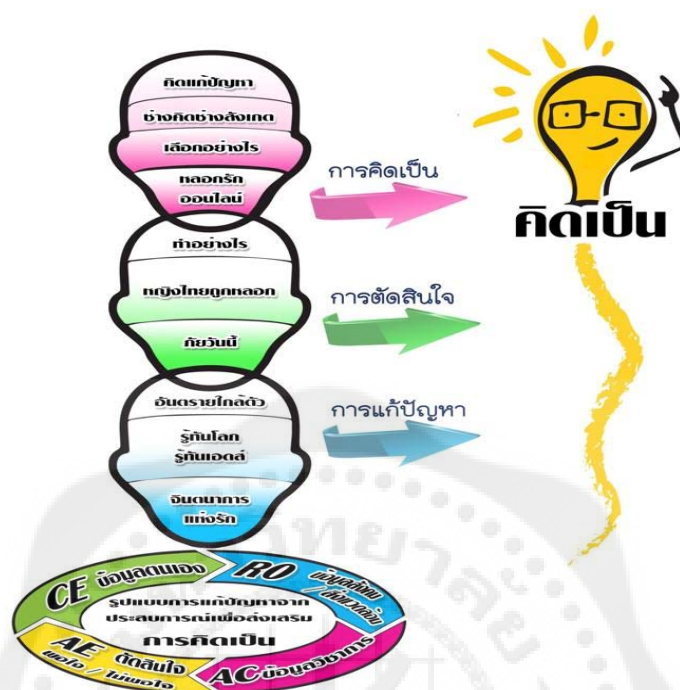
ปรับกิจกรรมให้มีความยืดหยุ่น เนื่องจากอาจมีปัจจัยที่นอกเหนือไปจากแผนที่ตั้งไว้ เช่น กลุ่มตัวอย่างไม่ให้ความร่วมมือ เป็นต้น

1.2 การหาประสิทธิภาพของหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฯ กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 ครั้ง พบว่าหลักสูตรฯ มีประสิทธิภาพ 78/80, 80/82 และ 84/84 สรุปได้ว่าหลักสูตรฯ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 โดย 80 แรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการ และ 80 หลังคือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ . 2560)

2. เสนอแนวทางปฏิบัติในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปปรับใช้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือกลุ่มเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) พร้อมรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ดังภาพ

วงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP)

รูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์

จะช่วยให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และและกลุ่มเสี่ยงเกิดกระบวนการเรียนรู้ จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยการนำประสบการณ์ของตนเองและประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อ โดยมีขั้นตอนในการกระตุ้นให้นำข้อมูลตามกระบวนการคิดเป็นมาสนับสนุนการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ซึ่งยืนยันจากผลการทดลองหลักสูตร ฯ จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ผ่านการทดลองจากหลักสูตร ฯ นี้ มีการแสดงออกเชิงพฤติกรรมตามกระบวนการคิดเป็น ด้วยการนำข้อมูล 3 ประเภท ได้แก่ข้อมูลของตนเอง ข้อมูลสภาพแวดล้อมและสังคม และข้อมูลวิชาการ มาช่วยสนับสนุนนั่นเอง

3. การประเมินผลหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยการนำหลักสูตร ฯ ไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวไทย ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน หลักสูตร ฯ ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ 10 สาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 1.3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา ประกอบด้วย 3 สารการเรียนรู้
- 1.4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 สารการเรียนรู้
- 1.5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้

กำหนดการทดลองหลักสูตร ฯ จำนวน 3 วัน ได้แก่ วันที่ 22 – 24 มกราคม 2560 และจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม ในวันที่ 27 มกราคม 2560 ในด้วยชุดคำถาม 5 ข้อ 3 ประเด็น คือ ความรู้สึกที่มีต่อการทำกิจกรรม ประโยชน์ที่ได้รับ และการนำไปปรับใช้ พร้อมประเมินผลหลักสูตร ฯ ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ ประเมินความรู้ท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้ ประเมินพฤติกรรมท้าย 3 หน่วยการเรียนรู้ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ และผลจากการสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์สรุปผล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตรฯ ของกลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลอง = 31.03 คะแนนเฉลี่ยหลังทดลอง = 35.53 จากคะแนนเต็ม 50
2. ความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ มีคะแนน ดังนี้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คะแนนเฉลี่ย = 23.87 จากคะแนนเต็ม 30
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คะแนนเฉลี่ย = 20.27 จากคะแนนเต็ม 30
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คะแนนเฉลี่ย = 31.20 จากคะแนนเต็ม 40
3. พฤติกรรมระหว่างทดลองหลักสูตรฯ มีคะแนน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 คะแนนเฉลี่ย = 36.83 จากคะแนนเต็ม 50
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คะแนนเฉลี่ย = 39.23 จากคะแนนเต็ม 50
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 คะแนนเฉลี่ย = 43.83 จากคะแนนเต็ม 50
4. ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.58) และค่า S.D = 0.77

5. การสนทนากลุ่ม (Focus group) กลุ่มตัวอย่างมีวิธีคิด ตามกระบวนการคิดเป็น ด้วยการนำข้อมูล 3 ประเภท มาประกอบการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลสภาพแวดล้อม และข้อมูลวิชาการ มีการแสดงออกเชิงพฤติกรรม เช่น การแลกเปลี่ยนระหว่างกัน การซักถาม การสังเกต ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมที่เป็นไปตามวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์คือ 1) Concrete experience 2) Observation and reflection 3) Abstract conceptualization 4) Active experimentation

การอภิปรายผล

1. การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1.1 ขั้นตอนพัฒนาหลักสูตร ฯ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้แก่

1.1.1 ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ที่เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นของสังคม ตามรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (ฉันท ชาติทอง 2550: 35-36)

1.1.2. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นการเลือกวัตถุประสงค์ โดยอาศัยข้อมูลจากการจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และการสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่อาศัยข้อมูลจากผู้เรียน ข้อมูลด้านเนื้อหาวิชาและข้อมูลด้านสังคม (ชาญชัย อาจิณสมาร. ม.ป.พ :9)

1.1.3. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและมีการพัฒนารูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อให้ได้ หลักสูตรที่มีรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฯ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเป็นไปตามกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรที่วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 21) ระบุ ไว้ 3 ระบบ โดยเริ่มจากการร่างหลักสูตร ฯ การใช้หลักสูตร และการประเมินผล

สำหรับรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น เป็นรูปแบบที่มีกระบวนการการเรียนรู้ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (EPLKP) เป็นฐาน และพัฒนาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหา วิธีการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฯ ซึ่งผลจากการทดลองหลักสูตรฯ พบว่า ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.1.4. ร่างและปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรฯ มีการประเมินเครื่องมือ ได้แก่ ความเหมาะสมและความสอดคล้องโครงสร้างหลักสูตร ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อหาความบกพร่องของหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยนำคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ (สงัด อุทรานันท์.2532: 43) ซึ่งมีข้อควรระวัง ได้แก่การตั้งข้อคำถามในแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร โดยไม่มีข้อคำถามสำรอง กรณีที่การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าคะแนนไม่ถึงเกณฑ์จึงไม่สามารถตัดทิ้งข้อคำถามนั้นได้ทันที แต่ต้องทำการปรับปรุงข้อคำถามนั้นแทน เป็นต้น

1.1.5. ทดลองและประเมินผลหลักสูตร (สงัด อุทรานันท์. 2532: 38-43) ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือเพื่อประเมินผลหลักสูตร ฯ ได้แก่

1.1.5.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองหลักสูตร

1.1.5.2 ความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้

1.1.5.3 พฤติกรรมระหว่างทดลองหลักสูตรฯ

1.1.5.4 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อหลักสูตรฯ

1.1.5.5 การสนทนากลุ่ม (Focus group)

2. แนวทางปฏิบัติในการนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปปรับใช้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือกลุ่มเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

2.1 หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นี้ เป็นหลักสูตรที่เน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวกลุ่มตัวอย่าง เพราะถูกกำหนดขึ้นจากความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ส่วนการออกแบบหลักสูตรถูกออกแบบและผ่านการคัดเลือกกิจกรรมให้กับผู้เรียน โดยมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ตามหลักวิชาการของการพัฒนาหลักสูตร (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. 2553: 9)

2.2 การทำการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ฯ ต้องระมัดระวังปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ระยะเวลาของการทดลองหลักสูตร ฯ ที่อาจกระทบต่อกิจกรรมปกติของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรฯไปทำการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตร ฯ กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านนริสสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา พบว่าระหว่างทำการทดลอง ต้องมีการหยุดพักเพื่อให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปร่วมกิจกรรมของสถานคุ้มครอง ฯ เนื่องจากเป็นกิจกรรม ที่ทางสถานคุ้มครองฯ ได้วางแผนไว้แล้ว และจัดให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ระหว่างรับการคุ้มครอง ฯ

2.3 ปัจจัยแทรกซ้อนนอกแผนการทดลองที่เกิดขึ้น และเบี่ยงเบนความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ความไม่คุ้นเคยระหว่างสมาชิก ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง วาริรัตน์ แก้วอุไร (2554) กล่าวว่าว่าการเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างความรู้ด้วยตัวเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างกลุ่มตัวอย่างและทีมผู้วิจัยในเบื้องต้น ด้วยการอธิบาย และชี้แจงวัตถุประสงค์ และสร้างบรรยากาศเพื่อดึงความสนใจกลับมา เพื่อให้การดำเนินการทดลองเป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ EPLKP ต่อไป

สำหรับการพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างทดลองที่เบี่ยงเบนความสนใจในกิจกรรม การขออนุญาตเข้าห้องน้ำบ่อยครั้ง การมีญาติมาเยี่ยมระหว่างการทดลอง ก็เป็นอีกปัจจัยที่เกินขึ้นนอกแผน มีกลุ่มตัวอย่างบางรายเพิ่งได้รับการคุ้มครองจึงมีความสนใจระหว่างการทดลองระยะสั้น ๆ และยังมีความอายไม่พร้อมที่จะเปิดตัวกับเพื่อนมากนัก เพราะอยู่ระหว่างการปรับตัวกับสถานที่ใหม่ เพื่อนใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่ มีความวิตกกังวล ผู้วิจัยต้องรับมือและแก้ปัญหาตามสถานการณ์เหล่านี้ด้วย

ความระมัดระวัง กลุ่มตัวอย่างบางคนที่พอ แม่มาเยี่ยมจะตื่นตื่นดีใจ คลายความวิตกกังวลขณะที่เพื่อน ๆ ก็มีความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็นว่าเพื่อนจะได้กลับบ้านเลยหรือไม่ แล้วพ่อแม่ของตนจะมาเยี่ยมเมื่อไหร่ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เบี่ยงเบนความสนใจของกลุ่มตัวอย่างเป็นอย่างมาก

3.การประเมินผลหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

3.1 การจัดกิจกรรมระหว่างทดลองหลักสูตร ฯ การสังเกตพฤติกรรมระหว่างการทดลอง ควรมีความละเอียดและสม่ำเสมอหากกลุ่มตัวอย่างแสดงออกว่ารู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อล้า หรือมีความสนใจในการทำกิจกรรมลดลง การปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลายเป็นกิจกรรมบันเทิง สลับกิจกรรมหลักพร้อมสอดแทรกความรู้นอกเหนือจากกิจกรรมการทดลองแต่มีความเชื่อมโยงกัน ก็มีความจำเป็น ดังเช่นที่สมร ทองดี (2545: 36-37) กล่าวว่าว่าการจัดกิจกรรมจึงให้ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความท้าทาย ตื่นเต้น และไม่เบื่อหน่าย เนื่องจากระหว่างการทดลองหลักสูตร ฯ ผู้วิจัย สังเกตได้ถึงความสนใจของกลุ่มตัวอย่างในการทำกิจกรรม ลดลง และผลคะแนนจากการประเมินความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีคะแนนลดลง ผู้วิจัยจะพักด้วยการเปิดเพลงและให้กลุ่มตัวอย่างได้เดินตามความต้องการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะร้องขอเพลงที่ตนเองชื่นชอบ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างบางคนเข้ามาซักถามที่มงานของผู้วิจัยในประเด็นที่นอกเหนือไปจากกิจกรรมที่ทำการทดลอง เกี่ยวกับความกังวลในเรื่องการความเสี่ยงหรือไม่ที่จะติดเชื้อเอดส์ ซึ่ง อัคพงศ์ สุขมาตย์ (2553) กล่าวว่าว่าการฝึกปฏิบัติที่สะท้อนการคิด และการทบทวนพฤติกรรม ด้วยการแลกเปลี่ยนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเองและผู้อื่น ซึ่งที่มงานได้ให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นพร้อมส่งต่อข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อไป

3.2 การจัดกิจกรรม สนทนากลุ่ม หรือ Focus Group หัวข้อในการสนทนาเป็นการยืนยันการทดลองว่าเป็นไปตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นการตั้งชุดคำถาม ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมการสนทนาที่กลุ่มตัวอย่างไม่รู้ตัวว่าเป็นการประเมินผลการทดลองซ้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับที่เป็นผลจากการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ พึงระวังเรื่องความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในการจัดกลุ่มสนทนา ชุดคำถามที่เหมือนกัน และการควบคุมประเด็นของที่มงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ กิจกรรมสนทนากลุ่มนี้ ผู้วิจัยกำหนดชุดคำถามที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างและมีบางข้อคำถามที่เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ได้แก่ กิจกรรม จินตนาการแห่งรัก ผลที่ได้จากกิจกรรมสนทนากลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ ความสนุกสนาน เพราะมีพื้นที่สำหรับการแสดงออกทั้งด้านความคิด การแสดงบทบาทสมมุติตามไปงาน มีเสรีภาพในการคิดตัดสินใจกำหนดประเด็นที่จะนำเสนอ ซึ่งสะท้อนความมีเสรีภาพในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง (อุ๋นตา นพคุณ . 2560) กลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม และทัศนคติที่มีพัฒนาการที่สอดคล้องกับกระบวนการคิดเป็น มีทักษะในการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น คือกล้าที่จะพูดคุยกับเพื่อน ไม่เก็บตัว และทักษะในการแก้ปัญหาเบื้องต้น เช่นเดียวกับท้องีการยูนิเซฟ (2004) ที่ทำการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการ

พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์ และทักษะจากการสื่อสาร เนื่องจากการลงมือปฏิบัติจริง กลุ่มตัวอย่างสามารถพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ได้รู้ว่าเมื่อตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์แล้วจะส่งผลกระทบต่อตนเองและครอบครัวอย่างไร เมื่อออกไปจากบ้านเกร็ดตระการแล้วจะต้องระมัดระวังตัวเองและคิดให้รอบคอบมากขึ้นในเรื่องใดอย่างไร ต้องใช้ข้อมูลมากน้อยเพียงใดเพื่อการตัดสินใจและแก้ปัญหา เช่นเดียวกับการศึกษาของ อุดุล นาเคโร (2551) ที่ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเอง จะกำหนดวินัยให้กับตนเอง เพราะได้เรียนรู้ถึงจุดด้อยของตนเอง และประสบการณ์จากการปฏิบัติงานนี้เป็นสิ่งที่มีพลังที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ 4 ขั้นตอน ที่เชดคักดี ไอร์มณิรัตน์ (2551) ทำการศึกษาและทดลองกับ นักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้าน ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ และได้รับการยืนยันจาก จิรฐา บุตรแก้ว. (2016) ว่าการที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงโดยผ่านการเขียนและระบุประเด็นที่ได้จากการเรียนรู้ และการสนทนากลุ่มจะทำให้เกิดการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้ มองโลกกว้างขึ้น สังเกตสิ่งรอบตัวมากขึ้น และจะไม่กลับไปทำในสิ่งที่ผิดพลาดในอดีตอีก

3.3 ผลจากการประเมินพฤติกรรม เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลจากกลุ่ม มาประกอบการคิดและตัดสินใจในการแก้ปัญหา จากใบงานที่ได้รับมอบหมาย ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) คือ นำข้อมูลของตนเอง และข้อมูลที่ได้จากสิ่งรอบตัวคือการแบ่งปันจากกลุ่ม และอิงหลักการจากสรุปของวิทยากร ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการคิดเป็นของโกวิท วรรณ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัฐ. 2556: 263)

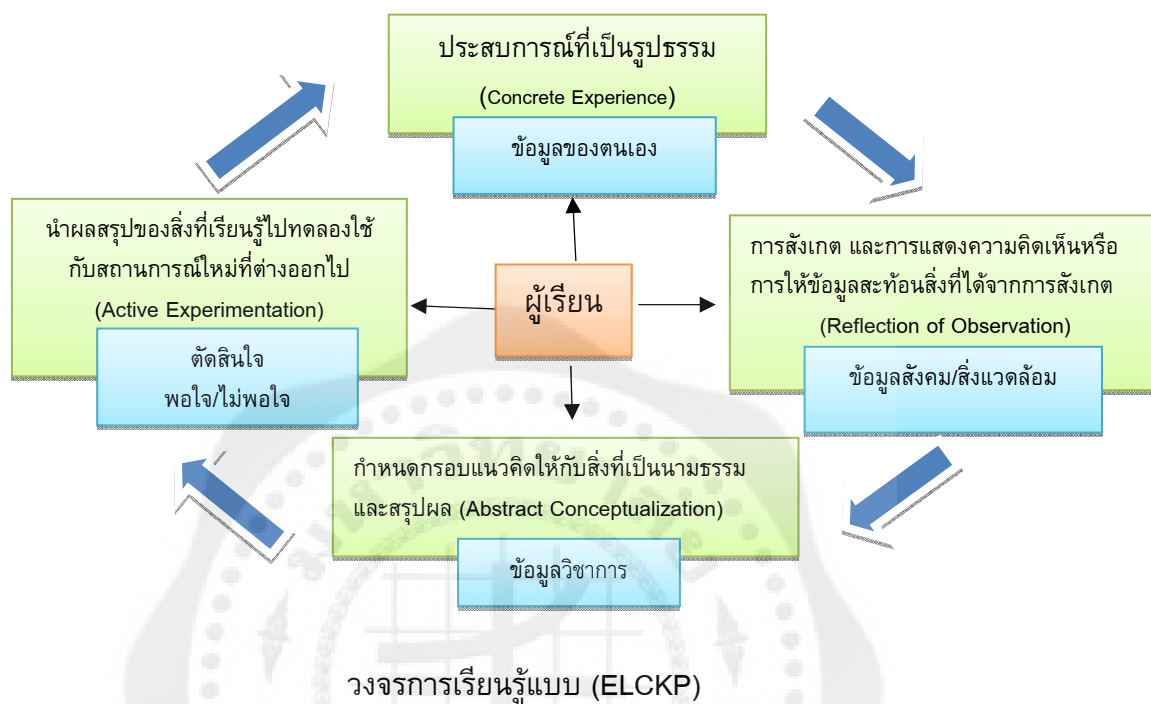
สรุปได้ว่า หลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เมื่อนำไปทดลองตามกระบวนการของวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) ซึ่งมีรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ จะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ทักษะ และการแสดงออกเชิงพฤติกรรมตามกระบวนการคิดเป็น รู้ถึงจุดอ่อนของตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและไม่เสี่ยงตกการเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซ้ำ

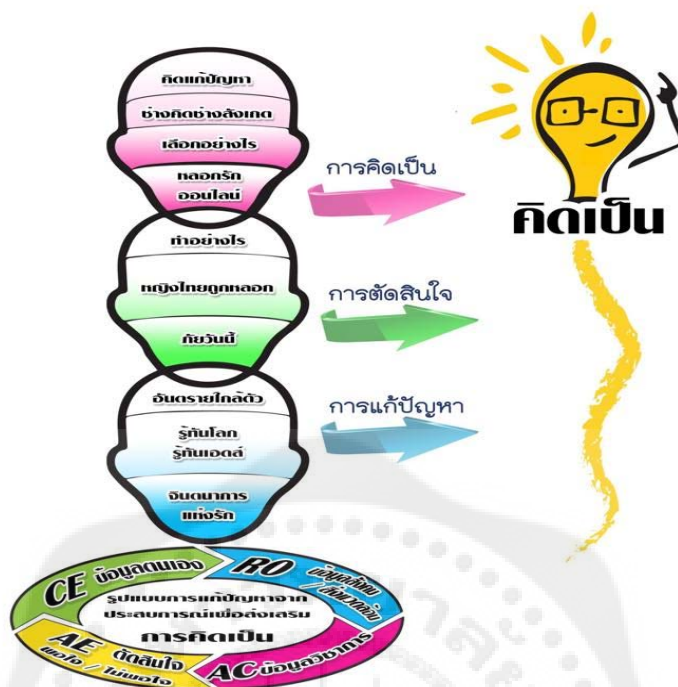
ข้อเสนอแนะ

1. การนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น

การนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ด้วยการนำรูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ไปทดลองใช้กับกลุ่มบุคคลอื่น เช่น กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มเยาวชนสตรีกลุ่มเสี่ยง กลุ่มนักเรียนของศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่อยู่นอกระบบนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 การนำหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับ
ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตามวงจรการเรียนรู้แบบ (ELCKP) และรูปแบบการแก้ปัญหาจาก
ประสบการณ์ ดังภาพ

รูปแบบการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น

ไปทดลองปฏิบัติกับกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีสาเหตุ ต่างไปจากการค้าประเวณี จำเป็นต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลุ่มดังกล่าวรวมทั้งเพศสภาพ เช่น ผู้เสียหายที่เป็นเด็ก ผู้เสียหายที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้เสียหายที่เป็นผู้หญิง ผู้เสียหายที่เป็นผู้ชาย ว่ามีความต้องการที่แตกต่างกันอย่างไร เพื่อการกำหนดเนื้อหาสาระในหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

1.2 การนำหลักสูตร ฯ ไปใช้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลเปราะบางและเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้หญิง หรือกลุ่มอื่น ๆ ตามประเภทของบุคคลที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ได้ง่าย หลักสูตรควรได้รับการปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับทุกช่วงอายุ รวมทั้งเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ ทั้งเมืองและชนบท เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองในหลักสูตร ฯ นี้ เป็นกลุ่มผู้เสียหาย ฯ ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และอยู่ในความคุ้มครองของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เนื้อหาจึงอาจไม่สอดคล้องกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่อยู่นอกสถานคุ้มครอง ฯ

1.3 การนำหลักสูตร ฯ ไปใช้กับกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มเยาวชนสตรี รวมถึงนักเรียนในระบบการศึกษา ที่มีแนวโน้มไม่มีโอกาสศึกษาต่อ หลักสูตร ฯ จึงควรได้รับการออกแบบเพิ่มเติมให้ครอบคลุมเนื้อหาในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เจตคติ และค่านิยม เนื่องจากสาเหตุ

ของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีหลายปัจจัยและวาทกรรมของนักค้ามนุษย์ก็ครอบคลุมในทุก ๆ มิติ ในบางประเด็นแม้มิใช่สาเหตุโดยตรงที่จะทำให้ตกเป็นผู้เสียหาย ๆ แต่ก็ยังเป็นเส้นทางที่จะนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายได้ ในภายหลังเช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อ การเอาอย่างหรือเลียนแบบเพื่อน ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างเป็นระบบตามกระบวนการคิดเป็นนั้นต้องมีข้อมูลในทุกองค์ประกอบมาสนับสนุนการตัดสินใจและแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ทั้งเมืองและชนบท รวมทั้งช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมหากจัดในช่วงมีการเรียนการสอนต้องระมัดระวังผลกระทบต่อการเรียนการสอนอีกด้วย

1.4 การนำหลักสูตรฯ ไปใช้กับกลุ่มนักเรียนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่อยู่นอกระบบ รวมกลุ่มที่มีปัญหาด้านสติปัญญาร่วม เนื้อหาของหลักสูตร ต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และคำนึงถึงปัจจัยของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในฐานะประเทศต้นทาง และประเทศทางผ่าน และประเทศปลายทาง ซึ่งมีบริบทของความรุนแรงของปัญหาที่แตกต่างกัน

1.5 การนำหลักสูตร ฯ ไปใช้กับกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ทั้งที่อยู่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และผู้เสียหาย ฯ ที่อยู่นอกสถานคุ้มครองฯ ทั้งเพศหญิงและชาย หลักสูตรฯ ควรมีลักษณะต่อยอดการควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ในระดับที่สูง หรือการพัฒนาสู่การเป็นบุคคลที่มีชุดพฤติกรรมความคิด เป็นการติดต่อทางปัญญาด้วยประสบการณ์ที่มีความหลากหลาย และวัยที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่วิจัยได้ทำการทดลอง

1.6 การนำหลักสูตรฯ ไปใช้กับผู้เสียหาย ฯ ที่เป็นชาวต่างชาติ ที่อยู่ในความดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ต้องมีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดที่สอดคล้องกับประสบการณ์ รวมทั้งระยะเวลาในการทดลองที่สอดคล้องกับผู้เสียหาย ฯ ที่เป็นชาวต่างชาติ ต้องระมัดระวังในเรื่องภาษา การสื่อสารการสื่อความหมาย วัฒนธรรม กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจไม่สามารถควบคุมได้เพราะเป็นเรื่องละเอียดและมีความเปราะบาง ที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญและระมัดระวังเป็นพิเศษ ละสำหรับผู้เสียหายฯ ชาวต่างชาติ เพศชาย ต้องระมัดระวังช่วงเวลาที่ไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพของผู้เสียหาย ฯ ด้วย

2. การทดลองใช้

2.1 การทดลองหลักสูตร ฯ ควรคำนึงถึงปัจจัยแทรกซ้อน ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ อันจะส่งผลการการเรียนรู้ เช่น สถานที่ที่มองเห็นความเคลื่อนไหวของบุคคลภายนอกที่เบี่ยงเบนความสนใจ ความถี่ของของกิจกรรมที่แน่นเกินไป รวมทั้งบรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมที่ไม่คุ้นเคยกันมาก่อน ซึ่งมีผลสำคัญต่อการทดลองทั้งสิ้น

2.2 การทดลองใช้หลักสูตร ฯ ควรทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่าง ในมิติของช่วงวัย และภูมิหลังของรูปแบบที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เพื่อจะได้กำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องเพื่อสร้างความผ่อนคลาย หรือสร้างความบันเทิงระหว่างการทดลอง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมหรือทดลองให้เป็นไปอย่างราบรื่น

2.3 การทดลองใช้หลักสูตร ฯ ควรการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยต้องสังเกตพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างตลอดการทดลองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมและ เป็นไปตามกระบวนการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา ทั้งนี้กิจกรรมที่ได้จากการลงมือปฏิบัติอาจมีความ หลากหลายและยืดหยุ่นตามสภาพของปัญหาและศักยภาพของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤตวัฏ บวรนิรมาณ. (2556). บุคคล 9 ประเภทที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ง่าย. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 ธันวาคม 2559, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/kritwat/2013/04/28/entry-1>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). นโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการ ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2554-2559. กรุงเทพฯ: อรุณสภา.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). พระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กัมปนาท บริบูรณ์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และ วิธีคิดตามแนวคิดเป็นของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองโดยวิธีกระบวนการกลุ่ม. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คริสโตเฟอร์ จอห์นสัน. (2551) . การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนชาวไทย. กรุงเทพฯ: สเจริญ การพิมพ์ จำกัด
- โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนุภูมิภาคสุมาตรา (UNIAP) .(2551). คู่มือแนะนำการปฏิบัติด้านจริยธรรมและสิทธิมนุษยชนในการต่อต้าน การค้ามนุษย์. แปลโดย ก้องเพชร กุลสุจริต,กรมสอบสวนคดีพิเศษ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรฐา บุตรแก้ว. (2016). การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์: การสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้จาก การฝึกปฏิบัติ งานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาแพทย์. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2560, จาก [file:///C:/Documents%20and%20Settings/ITRelaX/My%20Documents/ Downloads/7104_0-166933-1-SM.pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/ITRelaX/My%20Documents/Downloads/7104_0-166933-1-SM.pdf)
- จิรวรรณ เกิดผล. (2554). การพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน ด้วยกิจกรรมคิดยามเช้า (Morning Thinking Activity) สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2560, จาก http://acp.assumption.ac.th/pdf/research/jirawan_54.pdf
- ฉันท ชาติทอง. (2554). สอนคิด:การจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: เพชรเกษม การพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2560). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อและชุดการสอน E1/E2 Model ตอนที่ 1 สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 เมษายน 2560, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=PtSuJtUaibl>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนพับลิช ซิ่ง.

- (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ. ชะไมพร ธรรมวาสี. (2544). โสภณเด็ก วิกฤตเสื่อมของสังคม. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2560, จาก 110.170.43.40/PC/RESEARCH/PROSTITUTE.DOC.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (ม.ป.พ.). การพัฒนาหลักสูตร.การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ปัตตานี.
- เชิดศักดิ์ ไอรอมณรัตน์. (2551). การเรียนรู้จากประสบการณ์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560, จาก http://teachingresources.psu.ac.th/document/2551/Ai_Rommani_Rat/7.pdf
- ชัยพร พิบูลศิริ. (2550). การค้ามนุษย์ : ผลประโยชน์ทางธุรกิจ. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2555, จาก ssde.nida.ac.th/sites/default/files/9-Human%20Trafficking.pdf.
- ซอง แดควีน (Sean Dervine .2552). บริการด้านจิตสังคมและสุขภาพจิตที่จัดให้แก่ผู้รอดชีวิตจากการค้ามนุษย์. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- ไทยโคช. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.thaiquote.org/content/8036>.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทองอยู่ แก้วไธยะ. (2554). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง “คิดเป็น”. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and Development of Instructional Model). กรุงเทพฯ: เอส.พรินติ้ง ไทย แพลตฟอร์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: 1991 เทคนิคพรินติ้ง.
- เพ็ญศิริ พันพา และคณะ. (2513). โครงการศึกษากระบวนการเข้าสู่การค้ามนุษย์ พื้นที่อำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560, จาก <https://koha.library.tu.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=515360>
- พัทธกร ศาสนะสุพินธ์. (2554). กระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย : ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2560, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/gskku/article/viewFile/23096/19730>
- มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. (2549). การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมครอบครัวของผู้ตกเป็นเหยื่อและกลุ่มเสี่ยงที่มีผลให้เกิดการค้ามนุษย์โดยเฉพาะกรณีการค้าหญิงและเด็กกรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี.
- มูลนิธิเพื่อพัฒนาเด็ก. (2555). หลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ : เรื่องการป้องกันกระบวนการค้ามนุษย์สำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: ปิ่นโต พับลิชชิง.
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 34. 2560. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/034/27.PDF>

ราณี รัชพงษ์. (2547). การเรียนรู้จากประสบการณ์. ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ หน้า 42-44 .

กรุงเทพฯ:

วันทนี วาสิกะสิ. (2555). การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมปฏิบัติการ “การใช้แบบเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์”. ม.ป.พ.

วัฒนา ตรงเที่ยง. (2553). การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรินญาปราชญ์ดุสิต. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2556). การพัฒนาหลักสูตร. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2560, จาก <http://miiwpoi.blogspot.com/2013/09/1.html>.

ศิปดี นพประเสริฐ. (2553). ฉบับที่ 84 ความมั่นคงของมนุษย์ : การค้ามนุษย์ ในจุลสารความมั่นคงศึกษา . กรุงเทพฯ: สแควร์ปริงซ์ .

ศจีมาศ พูลทรัพย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2557, จาก http://www.rncc.ac.th/Media/Early_Childhood_Education/sajeemas_3_54_2/unit1.ppt

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). คัมภีร์ กศน. กรุงเทพฯ: เอ็น เอ รัตนะเทรตดิ้ง

สถานทูตสหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลประจำประเทศไทย. (2560). รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ประจำปี 2557. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2560, จาก <https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2017-trafficking-persons-report-thailand-th/>

สถาบันเพื่อการยุติธรรม. (2558). การค้าประเวณีหญิงจากประเทศในแถบอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2560, จาก http://www.tijthailand.org/useruploads/files/research_modern_slavery.pdf

สังัด อุทรนันท์. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม

----- (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม

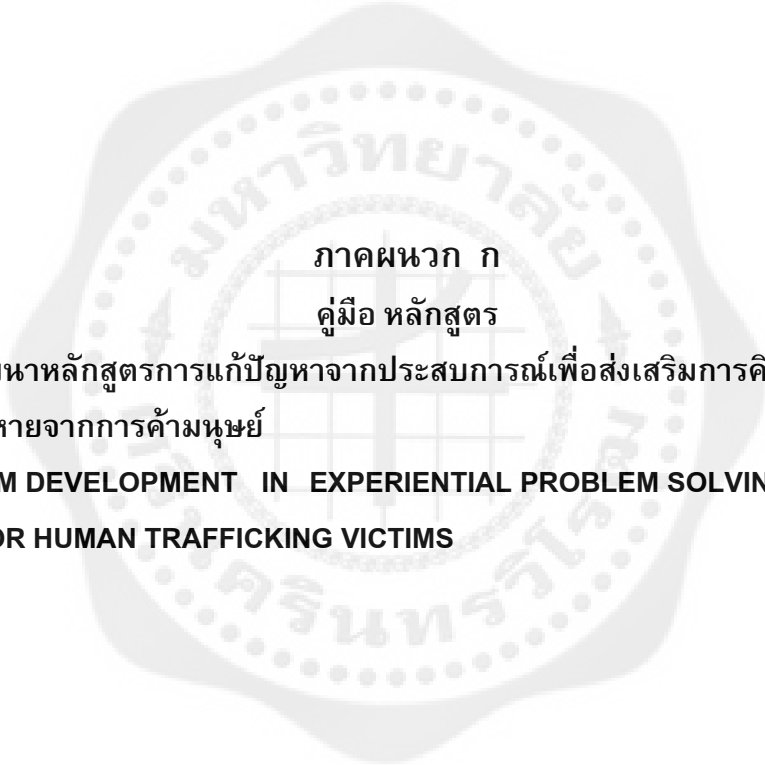
เสาวภา วิชาดี. (2560). รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในมุมมองของทฤษฎีการเรียนรู้แบบประสบการณ์ Learners' Learning Styles: The Perspectives from the Theory of Experiential Learning. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560, จาก http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/jan_mar_11/pdf/aw24.pdf

แสงจันทร์ มาน้อย . (2557). การดำเนินงานของประเทศไทยในการต่อต้านการค้ามนุษย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2560, จาก library.senate.go.th/document/Ext8122/812201

- สุราษฎร์ พรหมจันทร์. (2552). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา Course Development. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2557, จาก
[file:///C:/Users/Gom_User05/Downloads/Course%20Development%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Gom_User05/Downloads/Course%20Development%20(1).pdf).
- สุพรรณิ ไชยอำพรและ คมพล สุวรรณภู. (2550). คุณธรรมการอยู่ร่วมกันและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อการป้องกันแก้ไขการค้ำมนุษย์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้และภูมิภาค
 มะละกา. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2557 จาก ssde.nida.ac.th/viewresearch.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2549). รวบรวมความแนวคิดทางอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ:
 พีเอส พริน.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2553). การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน
 สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์และเด็ก. (2555). โครงการพัฒนาศักยภาพสหวิชาชีพด้าน
 การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์. เอกสารประกอบการประชุม. ถ่ายเอกสาร
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2554). ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
 พอเพียงในรายวิชาชีววิทยา สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2556 จาก
http://www.edu.nu.ac.th/misedu/research/view_research_detail.asp?TRes_id=03-060-A-54)
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน:ภาคปฏิบัติ.
 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- วันทนี วาสิกะสิ. (2555). การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมปฏิบัติการ “การใช้แบบเก็บรวบรวม
 ข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์”. ม.ป.พ.
- วัฒนา ตรงเที่ยง. (2553). การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษา. ปรินญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต.(หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ:
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- องค์การแรงงานระหว่างประเทศ. (2551). ตอบรับความท้าทาย:วิธีปฏิบัติที่พิสูจน์แล้วว่าใช้ได้ผล
 เพื่อป้องกันการค้ำมนุษย์ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- อดุล นาคะโร. (2551). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเองโดยใช้
 กิจกรรมแนะแนวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต
 สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฏ. (2552). คิตเพิน (Khit-pen). สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2560,
 จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/05/17/khit-pen/>
- อารยา ช่ออั้งชัย. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ คิด
 แก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อุ๋นตา นพคุณ. (2560) คิดเป็น.สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560 ,จาก
[http://mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post_4135 .html](http://mediathailand.blogspot.com/2012/05/blog-post_4135.html)
- Elzbie ta M. and Micah N. (2008). *Data and research on human trafficking:Bibliography of research-based literature*. Washington DC: Georgetown University.
- Jenny Bjork and Katie Chalk. (2009). 10 things you need to know about human trafficking. World Wision. n.p.
- Kennet T.Henson. (1995). *Curriculum Development for Education Reform*. New York: Addison Wesley Educational Publisher Inc.
- Planete Enfants. (2005). Guidelines for the operation of care facilities for victims of trafficking and violence against women and girls.Kathmandu.Nepal.
 สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2557, จาก
[http://www.crin.org/docs/Guidelines%20for%20the%20operation%20of%20care%20faciliti es%20for%20victims%20.pdf](http://www.crin.org/docs/Guidelines%20for%20the%20operation%20of%20care%20faciliti%20es%20for%20victims%20.pdf).
- Pan American Health Organizatio. (2001). Life Skills Approach to Child and Adolescent healthy Human Development. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2556, จาก hhd.org/.../life-skills-approach-child-and-adolescent-health.
- Unicef,Republic of Moidova. (2004). Evaluation report :life skill education for prevention of trafficking in human beings. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2556, จาก http://www.unicef.org/ceecis/GDD_2005_Moldova_Life_skills_in_institutions.pdf.
- USAIDS. (2007). The rehabilitation of victims of trafficking in group residential facilities in foreingcountries. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2556, จาก http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PNADK471.pdf.

ภาคผนวก ก

คู่มือ หลักสูตร

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น
สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

**CURRICULUM DEVELOPMENT IN EXPERIENTIAL PROBLEM SOLVING TO ENHANCE
KHIT PEN FOR HUMAN TRAFFICKING VICTIMS**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

Be a Solver of Problems

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

คำอธิบาย

ประกอบด้วย 3 สารการเรียนรู้ได้แก่

สารการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

สารการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก

สารการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว

ผู้เข้าอบรมมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน หลายครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากความไม่รู้ หรือ ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง และนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์โดยไม่รู้ตัว ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงไม่ใช่นำวิธีการหรือความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพียงอย่างเดียวแต่ต้องนำสติ สมาธิ และ ปัญญา รวมทั้งการรู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อม และหลักการที่ถูกต้องมาบูรณาการร่วมกันเพื่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ลดคุณค่าของตนเอง

ผู้เข้าอบรมจะได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะชีวิต เกี่ยวกับการระมัดระวังตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทักษะการต่อรองเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงอันเกิดจากความรักในรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ได้เรียนรู้ถึงการใช้ข้อมูลที่หลากหลาย การระมัดระวังมิให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ผู้เข้าอบรมจะมีความรู้ ทักษะและทักษะ ดังนี้

สามารถระบุสาเหตุ ที่มาของปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีทัศนคติที่เห็นคุณค่าของตนเอง และการระมัดระวังตนเองจากอันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ถูกต้อง และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต รู้วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) บุรณาการร่วมกับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดในขั้นตอนนี้ เกิดจากความรู้สึกของบุคคลที่เข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เป็นประสบการณ์ของผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) บุรณาการร่วมกับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์หาเหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 1 และสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) บุรณาการร่วมกับประเภทข้อมูลวิชาการ เพื่อการเชื่อมโยงการรับรู้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ผ่านทางการระดมสมองหรือการอภิปราย มาประมวลสรุปความคิดรวบยอด หรือกฎเกณฑ์ของตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้หรือปฏิบัติกับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม ซึ่งท้ายสุดหากสามารถแก้ปัญหาได้ก็จะนำมาซึ่งความพึงพอใจ

สาระการเรียนรู้ที่ 1.1 รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

เวลาที่ใช้ 55 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุช่องทางการติดต่อของเชื้อ เอช ไอวี และวิธีการที่ถูกต้องในการปฏิบัติต่อผู้

ติดเชื่อได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการติดเชื้อโรคเอดส์ได้อย่างถูกต้อง

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมแสดงพฤติกรรมหรือมีแนวคิดที่เหมาะสมในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรม ที่มีประสบการณ์การกวดขันแรงงาน ถูกแสวงหาผลประโยชน์ ถ้าโชคร้ายถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศก็ย่อมมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งโรคเอดส์ ดังนั้นผู้เข้าอบรมจึงควรมีความรู้และทักษะเพื่อเพิ่มความมั่นคงของตนเอง ให้รอดพ้นจากความเสี่ยงดังกล่าว เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

1. ความหมายของโรค
2. ระดับความเสี่ยง และช่องทางของการติดต่อของโรค
3. การป้องกันตนเองให้พ้นจากโรค

วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด ความตระหนักรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วยภาพพฤติกรรมจากอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่มด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากความคิด ความตระหนักรู้ จากการกระตุ้นเมื่อได้รับการประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายและหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) โดยวิเคราะห์สรุปด้วยข้อมูลวิชาการสนับสนุนอีก

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการทำกิจกรรมตามใบงาน “กิจกรรมรู้ทันเอดส์” ให้ผู้เข้าอบรม

วิธีดำเนินการกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินการ กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “รู้ทันโรครูทันทเอดส์”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากรนำเสนอภาพ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ จำนวน 3 ภาพ ได้แก่ 1. การใช้เข็มฉีดยาเสพติด 2. กลุ่มผู้หญิงทำงานพิเศษ 3. ผู้ชายบนเตียง 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน ดูภาพทั้ง 3 ภาพ โดยนำความรู้ ความคิด หรือประสบการณ์ของตนเองมาพิจารณาว่า บุคคลในภาพทั้ง 3 มีอาชีพหรือพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์หรือไม่อย่างไร และผู้เข้าอบรม เคยมีประสบการณ์อ้อมที่สอดคล้องกับภาพดังกล่าวหรือไม่ ให้บันทึกเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ดังกล่าว	ใบงานที่ 1 ภาพพฤติกรรมเสี่ยงจากอาชีพ - การใช้เข็มฉีดยาเสพติด - กลุ่มผู้หญิงทำงานพิเศษ - ผู้ชายบนเตียง พร้อมกระดาดบนที่ก ดินสอ/ปากกา
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มให้เลือกประธาน และเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่ม ให้ดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์จากการดูภาพของตน มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มเลือกภาพที่เห็นพ้องกันว่าเป็นอาชีพที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์มากที่สุดเพียงภาพเดียวเพื่อการอภิปรายในลำดับถัดไป ทั้งนี้วิทยากรจะต้องสำรวจให้แน่ใจว่าแต่ละกลุ่มเลือกภาพที่ต่างกันหรือไม่ หลังจากนั้นให้กลุ่มกำหนดภาพของกลุ่มที่จะนำเสนอ ก่อนดำเนินการในขั้นถัดไป โดยอาจจะใช้วิธีการจับฉลาก เช่น จับได้หมายเลข 3 ก็ให้กลุ่ม 3 เลือกภาพก่อนว่าต้องการภาพใดเพื่อการอภิปรายกลุ่ม และจับต่อไปให้หมายเลข 1 ก็ให้กลุ่มเลือกภาพเป็นอันดับที่ 2 และกลุ่มที่เหลือก็กำหนดให้อภิปรายภาพที่เหลือ เป็นต้น 4.3 อภิปรายภาพเหตุการณ์ที่เลือกเพื่อหาข้อสรุป	ใบงานที่ 2 อภิปรายกลุ่ม กระดาษคลิบชาร์ต ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “รู้ทันโรครู้ทันเอดส์”	สื่อ
		ภายในกลุ่มว่าเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับบุคคลในภาพที่มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	
กำหนดกรอบ แนวคิด	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ให้เวลานำเสนอกลุ่มละ 3 นาที 7. วิทยากรจดบันทึก ผลการนำเสนอ ของสมาชิกทั้ง 3 กลุ่มบนกระดานดำ 8. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอด แนวคิดที่ได้ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการและใบความรู้ ความหมายของโรคเอดส์ สาเหตุการติดเชื้อ และ “การประเมินความเสี่ยง QQR ของการรับเชื้อ”	ใบความรู้ที่ “ความหมายของโรคเอดส์ และสาเหตุการติดเชื้อ” และ “การประเมินความเสี่ยง QQR ของการรับเชื้อเอดส์” Power Point - กระดานดำ ปากกา
นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ปัญหาไปทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	9. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน “กิจกรรมรู้ทันเอดส์” ให้ผู้เข้าอบรม 10. ผู้เข้าอบรม ทบทวนข้อมูลที่เป็นผลจากการเรียนรู้ นำมา คิดไตร่ตรอง และตอบคำถามว่าหากมีสมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นโรคเอดส์ และต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ท่านมีวิธีการอย่างไรต่อไปนี้ คำถาม หากมีสมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นโรคเอดส์ และต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน 10.1 แนวทางในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน 10.2 สังคมและชุมชนควรปฏิบัติอย่างไรต่อผู้ติดเชื้อ HIV 11. ส่งใบงานที่วิทยากร	ใบงาน ที่ 3 “กิจกรรมรู้ทันโรคเอดส์”

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจสอบจากใบงาน

คำแนะนำ

ใบงานที่ 1

ภาพพฤติกรรมเสี่ยงจากอาชีพ

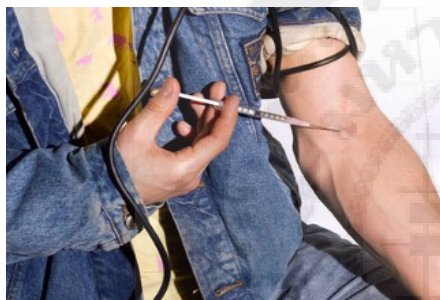
ผู้เข้าอบรม พิจารณาภาพด้านล่าง ทั้ง 3 ภาพ แล้วตอบคำถามในกระดาษคำตอบ

คำถาม ให้ท่านพิจารณาภาพทั้ง 3 ภาพแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ท่านคิดว่าบุคคลในภาพ ทั้ง 3 มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์หรือไม่

- เสี่ยง เพราะเหตุใด (อธิบาย)
- ไม่เสี่ยง เพราะเหตุใด (อธิบาย)

ภาพที่ 1.การใช้เข็มฉีดยาเสพติด

ภาพที่ 2 กลุ่มผู้หญิงทำงานพิเศษ

ภาพที่ 3 ภาพผู้ชายบนเตียง

(1.1)

กระดาษคำตอบผลการพิจารณาภาพ

ภาพที่ 1. การใช้เข็มฉีดยาเสพติด

ภาพที่ 2. กลุ่มผู้หญิงทำงานพิเศษ

ภาพที่ 3. ผู้ชายบ้านเทิง

คำแนะนำ

ใบงานที่ 2

อภิปรายกลุ่ม

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธาน และเลขาประจำกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

ประธาน คือ

เลขา คือ
2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 2.1 นำผลจากการพิจารณาภาพทั้ง 3 ภาพ ของแต่ละคน มาแบ่งปันในกลุ่ม
 - 2.2 สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปราย และเสนอความเห็น พร้อมวิเคราะห์ร่วมกันว่าจากภาพทั้ง 3 สังคมคิดอย่างไรกับพฤติกรรมทั้ง 3 และพฤติกรรมทั้ง 3 มีความเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์อย่างไร ให้เขียนสรุปในตารางด้านล่างนี้ (1.1)

กลุ่มที่	ภาพ		
	1.การใช้เข็มฉีดยา เสพติด	2. ภาพกลุ่มหญิง	3.ภาพผู้ชายบนเตียง
1.การแลกเปลี่ยน ความเห็นเกี่ยวกับ พฤติกรรมของ บุคคลใน ภาพทั้ง 3 ภาพ			

กลุ่มที่	ภาพ		
	1.การใช้เข็มฉีดยา เสพติด	2. ภาพกลุ่มหญิง	3.ภาพผู้ชายบ้านเทิง
2.สมาชิกกลุ่ม เลือกภาพที่เห็น ร่วมกันว่าเป็น อาชีพที่มี พฤติกรรมเสี่ยงต่อ การติดโรคเอดส์ มากที่สุดเพียง ภาพเดียว			

กลุ่มที่	ภาพ		
	1.การใช้เข็มฉีดยา เสพติด	2. ภาพกลุ่มหญิง	3.ภาพผู้ชายบนเตียง
3.กลุ่มหาข้อสรุป บุคคลในภาพที่ เลือกว่าพฤติกรรม นั้นเสี่ยงต่อการติด โรคเอดส์นั้น ส่งผลกระทบต่อ สังคมหรือสังคมมี ความคิดเห็น อย่างไรต่อ พฤติกรรมเสี่ยง นั้น ๆ (ตอบ เฉพาะภาพที่กลุ่ม เลือก) (1.2)			
4. กลุ่มเสนอ แนวทางในการ แก้ไขปัญหา อัน เกิดจากพฤติกรรม เสี่ยงนั้น			
4.ตัวแทนกลุ่มเตรียมเสนอผลสรุปของกลุ่ม (1.1)			

สรุปความรู้เรื่อง โรคเอดส์ (AIDS)

เอดส์ หรือ กลุ่มอาการภูมิคุ้มกันบกพร่อง

ผลที่ตามมา ทำให้การติดเชื้อและโรคได้ฉวยโอกาสแทรกซ้อนเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น เช่นวัณโรคในปอด หรือต่อมน้ำเหลือง เยื่อหุ้มสมองอักเสบจากเชื้อรา โรคผิวหนังบางชนิด หรือเป็นมะเร็งบางชนิดได้ง่ายกว่าคนปกติ ซึ่งสาเหตุของการเสียชีวิตมักเกิดขึ้นจากโรคติดเชื้อฉวยโอกาสต่างๆ เหล่านี้ ทำให้อาการจะรุนแรง และเสียชีวิตอย่างรวดเร็ว

สาเหตุการติดเชื้อ

เชื้อไวรัสเอชไอวีพบในเลือดและสารคัดหลั่งหลายชนิดของร่างกาย ได้แก่ น้ำอสุจิ เมื่อในช่องคลอดสตรี น้ำนม น้ำลาย และอาจพบได้ในปริมาณน้อยๆ ในน้ำตาและปัสสาวะ เมื่อพิจารณาจาก แหล่งเชื้อแล้วจะพบว่าเชื้อไวรัสเอชไอวีติดต่อได้

ช่องทางการติดเชื้อการมีเพศสัมพันธ์

เกิดขึ้นได้ทั้งการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน และกับเพศตรงข้าม

การรับเลือดและองค์ประกอบของเลือด

การปลูกถ่ายอวัยวะรวมทั้งไขกระดูกและน้ำอสุจิที่ใช้ในการผสมเทียมซึ่งมีเชื้อ ปัจจุบันปัญหานี้ได้ลดลงไปจนเกือบหมด เนื่องจากการตรวจเลือดหาการติดเชื้อ"เอชไอวี"ในผู้บริจาค เหล่านี้ รวมทั้งคัดเลือกร่วมผู้บริจาคซึ่งไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่น ไม่รับบริจาคเลือดจากผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น เป็นต้น

- การใช้เข็มหรือกระบอกฉีดยาเสพติดร่วมกัน หรือของมีคมที่สัมผัสเลือด
- จากมารดาสู่ทารก ทารกมีโอกาสรับเชื้อได้หลายระยะ ได้แก่ เชื้อไวรัสแพร่มาตามเลือด สายสะดือสู่ทารกในครรภ์ ติดเชื้อขณะคลอด จากเลือดและเมือกในช่องคลอด ติดเชื้อในระยะเลี้ยงดูโดยได้รับเชื้อจากน้ำนม จะเห็นได้ว่าวิธีการติดต่อเหล่านี้เหมือนกับไวรัสตับอักเสบบีทุกประการ ดังนั้นถ้าไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสเอชไอวี ก็จะไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ด้วย

(กรมสุขภาพจิต . 2547น.148-151) การรู้ทันโรครู้ทันเอดส์

"รู้ทันโรค รู้ทันเอดส์" ปัจจัยของการติดโรคเอดส์มีเพียง 3 ปัจจัย คือ

1. ปริมาณและแหล่งที่อยู่ของเชื้อเอชไอวี (Quantity and Source – Q)

- ต้องมีปริมาณ เอชไอวี ในปริมาณที่มากพอในสารคัดหลั่งที่เป็นที่อยู่ของเชื้อ
- เชื้อเอชไอวี อยู่ในคน เท่านั้น (จะเกาะอยู่กับเม็ดเลือดขาว)
- เชื้อเอชไอวี จะอยู่ในสารคัดหลั่งบางอย่างในร่างกายของคนที่มีเชื้อเอชไอวี ได้แก่ เลือด น้ำอสุจิ น้ำในช่องคลอดและน้ำนมแม่ ตามลำดับ

2. คุณภาพของเชื้อ (Quality – Q)

- เชื้อเอชไอวี ต้องมีคุณภาพพอ
- เชื้อเอชไอวี ไม่สามารถมีชีวิตอยู่นอกร่างกายคนได้
- สภาพในร่างกายและสภาพแวดล้อมบางอย่างมีผลทำให้เชื้อไม่สามารถอยู่ได้ เช่น กรดในน้ำลาย/ในกระเพาะอาหาร สภาพอากาศ ความร้อน ความแห้ง ความชื้น ฯลฯ

3. ช่องทางการติดต่อ (Route of Transmission – R)

ไวรัสเอชไอวี จะต้องถูกส่งผ่านจากคนที่มีเชื้อไปยังอีกคนหนึ่ง โดยเชื้อจะต้องตรงเข้าสู่กระแสเลือดใน 3 ช่องทาง คือ

- ทางเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่โดยไม่ได้ป้องกัน
- ทางการใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน และ
- ทางการติดต่อจากแม่สู่ลูก ซึ่งมีโอกาสเพียง 30%

และการดำเนินชีวิตที่เสี่ยงต่อการได้รับเชื้อเอชไอวี การมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ โดยไม่มีการป้องกันกับคนที่เราไม่ทราบว่ามีเชื้อเอชไอวีหรือไม่ หรือการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน

ขณะนี้ในหลายประเทศรวมทั้ง ประเทศไทย มีวิธีการลดโอกาสเสี่ยงจากแม่สู่ลูกให้น้อยลง เช่น การให้ยาต้านไวรัสกับแม่ระหว่างตั้งครรภ์ และการให้ลูกดื่มนมผงแทนนมแม่ ก็สามารถลดโอกาสเสี่ยงของลูกจาก 30% ลงเหลือ 8 – 12% และหากคลอดโดยการผ่าตัดแทนวิธีธรรมชาติ ร่วมด้วยโอกาสเสี่ยงที่จะรับเชื้อก็ยิ่งน้อยลง

ผลของการได้รับข้อมูลที่ไม่ชัดเจน อาจส่งผลให้เกิดการประเมินความเสี่ยงของตนเองพลาดขาดข้อมูลขาดทางเลือกและความมั่นใจในการเลือกวิธีการป้องกันหรือลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีรวมทั้งยังอาจก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบและความรู้สึกไม่ดีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งนำไปสู่การรังเกียจกีดกัน

(กรมสุขภาพจิต.2547:147-151) (1.1)

ใบงานที่ 3

กิจกรรม รู้ทันเอดส์

วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน กิจกรรม “รู้ทันเอดส์” โดยให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี

คำถาม

สมมติว่า ในครอบครัวของท่านมีสมาชิกเป็นโรคเอดส์ และต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ท่านจะอย่างไรในเรื่อง

สังคม ชุมชน ควรปฏิบัติอย่างไรต่อสมาชิกในครอบครัวของท่านที่ติดเชื้อเอดส์

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

รู้ทันโรครู้ทันเอดส์

1. บุคคลใดต่อไปนี้ มีโอกาสติดเอดส์ได้มากที่สุด
 - ก. ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ติดเชื้อเอดส์
 - ข. ผู้ที่มีผิวเฉียวเมียวเฉียว
 - ค. ผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ติดเชื้อเอดส์
 - ง. ผู้ที่แตะเนื้อต้องตัวผู้ป่วยเอดส์
2. โรคเอดส์ติดต่อได้โดยวิธีใดบ้าง
 - ก. ทางหายใจ
 - ข. การกินอาหารร่วมกัน
 - ค. การใช้สิ่งของร่วมกัน
 - ง. การสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ
3. เด็กที่เกิดจากแม่ที่เป็นเอดส์ มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้หรือไม่
 - ก. ได้ จากเลือดและเมือกในช่องคลอด
 - ข. ได้ หากได้กินนมแม่
 - ค. ไม่ได้ คนละคนกัน
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข
4. โรคเอดส์เมื่อเป็นแล้วไม่มีทางรักษา
 - ก. ไม่ใช่ เพราะไม่ใช่เป็นโรคอันตราย
 - ข. ไม่ใช่ เพราะปัจจุบันมียาต้านไวรัสเอดส์
 - ค. ใช่ เพราะคนป่วยหมดกำลังใจ
 - ง. ใช่ เป็นแล้วต้องตายทุกคน
5. หากรู้ตัวว่าเป็นเอดส์ ควรทำ อย่างไร
 - ก. ปรึกษาหมอ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - ข. ออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง
 - ค. แก่แค่น โดยให้คนอื่นติดเชื้อด้วย
 - ง. ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
รู้ทันโรครัทธานเอดส์

1. บุคคลใดต่อไปนี้ มีโอกาสติดเอดส์ได้มากที่สุด
 - ✓ ก. ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่ติดเชื้อเอดส์
 - ข. ผู้ที่มีผิวเฉียวเมียวเฉียว
 - ค. ผู้ที่อาศัยในบ้านเดียวกับผู้ติดเชื้อเอดส์
 - ง. ผู้ที่แตะเนื้อต้องตัวผู้ป่วยเอดส์
2. โรคเอดส์ติดต่อได้โดยวิธีใดบ้าง
 - ก. ทางหายใจ
 - ข. การกินอาหารร่วมกัน
 - ค. การใช้สิ่งของร่วมกัน
 - ✓ ง. การสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ
3. เด็กที่เกิดจากแม่ที่เป็นเอดส์ มีโอกาสติดเชื้อเอดส์ได้หรือไม่
 - ก. ได้ จากเลือดและเมือกในช่องคลอด
 - ข. ได้ หากได้กินนมแม่
 - ค. ไม่ได้ คนละคนกัน
 - ✓ ง. ถูกทั้งข้อ ก และข
4. โรคเอดส์เมื่อเป็นแล้วไม่มีทางรักษา
 - ก. ไม่ใช่ เพราะไม่ใช่เป็นโรคอันตราย
 - ✓ ข. ไม่ใช่ เพราะปัจจุบันมียาต้านไวรัสเอดส์
 - ค. ใช่ เพราะคนป่วยหมดกำลังใจ
 - ง. ใช่ เป็นแล้วต้องตายทุกคน
5. หากรู้ตัวว่าเป็นเอดส์ ควรทำ อย่างไร
 - ✓ ก. ปรึกษาหมอ และปฏิบัติตามคำแนะนำ
 - ข. ออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง
 - ค. แก่แค่น โดยให้คนอื่นติดเชื้อด้วย
 - ง. ยอมรับชะตากรรมที่เกิดขึ้น

แบบประเมิน

แบบประเมินการพฤติกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

พฤติกรรม	พฤติกรรม					รวม
	1	2	3	4	5	
1.กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา						
2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล						
3.ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ						
4.สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล						
5.รวบรวมข้อมูลทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ						
6.เรียบเรียงสรุป และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง						
7.เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม						
8.เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว						
9.มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ						
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้						

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 1.2 จินตนาการแห่งรัก

เวลาที่ใช้ 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุประเภทของความรักและวิธีเลือกคู่รักที่เหมาะสมกับวัยได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับความรักและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่อถึงวัยอันควร

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีแนวคิดในการพัฒนาและเห็นคุณค่าภายในตนเอง

เนื้อหา

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในเด็กหญิงและผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในชนบทมีแนวโน้มของการย้ายถิ่นเพราะความหวังในเรื่องการมีงานทำและมีรายได้ที่ดี เป็นต้นว่าเด็กหญิงในยุคนานเป็นเป้าหมายที่หลอกล่อได้ง่ายสำหรับนักค้ามนุษย์ หลายคนถูกค้าไปยังชนบทที่ห่างไกล หรือถูกบังคับให้แต่งงานในจินตนาการแห่งรัก ผู้เข้าอบรม จะได้รับรู้เกี่ยวกับความรักในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ทั้งด้านบวกและด้านลบ ความรักเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่จะมีผลกระทบตามมาหากความสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ขาดความพร้อมหรือการป้องกันที่ถูกต้อง ซึ่งอาจนำมาซึ่งปัญหาและเสี่ยงต่อเกิดปัญหาอื่นตาม การถูกล่อลวง เป็นต้น เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- ประสบการณ์ความรัก และรูปแบบความรัก
- การให้คุณค่ากับตนเอง
- การสร้างความสุขให้กับตนเอง

วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยการให้ความรู้และทักษะในการเลือกคู่ครอง ด้วยการกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมได้คิด ร่วมกับประสบการณ์เดิม หรือจินตนาการของผู้เข้าอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่ม โดยผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์ส่วนบุคคลมาแบ่งปัน และสรุปเป็นประสบการณ์ความรักในรูปแบบของกลุ่ม พร้อมวิเคราะห์ร่วมกันว่าสังคมมีความคิดเห็นอย่างไรกับรูปแบบความรักของกลุ่ม หรือประสบการณ์ความรักนั้นส่งผลกระทบอย่างไรต่อสังคม พร้อมเสนอแนวทางในการมีความรักที่เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาที่จะตามมา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยกิจกรรมแก้ปัญหาจากภาพยนตร์สั้น “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก”

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “จินตนาการแห่งรัก”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรม คิดถึงประสบการณ์ความรัก ของแต่ละคน จะเป็นด้านบวกหรือด้านลบ สมหวังและผิดหวัง ก็ได้ กรณีผู้เข้าอบรมคนใดไม่มี ประสบการณ์ให้ลองจินตนาการรูปแบบความรักที่ตน คาดหวัง แล้วเขียนบรรยายความรักของตนลงแผ่น Post it และนำไปติดไว้บนกระดานดำ	ใบงานที่ 1 <u>จินตนาการความรัก</u> กระดานดำ แผ่น Post it ปากกา
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (25 นาที)	2. ผู้เข้าอบรม ดำเนินการดังนี้ 2.1 ค้นหาเพื่อนที่มีประสบการณ์ความรักคล้ายหรือ เหมือนกัน รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน 2.2 กลุ่มเลือกประธาน และเลขากลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่ 3. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแบ่งปันประสบการณ์ความรักของ ตนเองพร้อมมอภิปรายในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปว่าสังคมจะมี ปฏิกริยาอย่างไรกับรูปแบบและความรักของกลุ่ม พร้อม เสนอแนวทางในการแก้ไข และหารูปแบบความรักที่ ก่อให้เกิดความสุข 4. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 การอภิปรายกลุ่ม กระดานดำ ปากกา
กำหนดกรอบแนวคิด	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	5. ตัวแทนทุกกลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เวลากลุ่ม ละ 3 นาที 6. วิทยากรบันทึกรายละเอียด และความคิดรวบยอดของ ทุกกลุ่มบนกระดานดำ พร้อมนำข้อมูลทางวิชาการและใบ ความรู้เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย และการให้	ใบความรู้ การให้คุณค่ากับตนเอง กระดานดำ ปากกา Power Point

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “จินตนาการแห่งรัก”	สื่อ
		คุณค่ากับตนเองเพื่อสนับสนุนผลสรุปของกลุ่ม	
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ปัญหาไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	8. วิทยาการ นำเสนอภาพยนตร์สั้นเรื่อง “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก” แล้วให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม สมมุติว่าท่านกำลังมีความรักและพบปัญหาเช่นผู้หญิงในภาพยนตร์ “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก” 8.1 ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไร 8.2 สมมุติว่าท่านเป็นหญิงสาวในเรื่อง จะแก้ปัญหานี้ อย่างไร เพื่อให้ชีวิตมีความสุขได้อย่างไร	ใบงานที่ 3 ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิง พูดไม่ออก” https://www.youtube.com/watch?v=BkWsVWG2T2k

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจผลจากใบงาน (1.2)

ใบงานที่ 1

รูปแบบความรัก

คำแนะนำ

ให้ผู้เข้าอบรม คิดถึงประสบการณ์ความรักกับชายคนรักของตน ด้านบวกหรือด้านลบ สมหวังหรือผิดหวังก็ได้

กรณีผู้ที่ไม่เคยประสบการณ์ความรักกับชายคนรัก ให้คิดถึงรูปชายคนรักที่ตนต้องการ โดยเขียนบรรยายความรักของตนลงแผ่นกระดาษคำตอบ

คำถาม ให้ท่านเขียนถึงความรักที่มีต่อชายคนรักที่ผ่านมา ว่าเป็นอย่างไร

ผู้เข้าอบรมท่านใดที่ยังไม่มีชายคนรัก ให้นึกถึงชายคนรักที่ต้องการว่ามีลักษณะเช่นไร

(1.2)

ประสบการณ์ความรักกับชายคนที่ผ่านมา	รูปแบบความรักที่ต้องการ

ใบงานที่ 2

อภิปรายกลุ่ม

คำแนะนำ

1. ให้ผู้เข้าอบรม ค้นหาเพื่อนที่มีประสบการณ์ความรักที่เหมือนหรือคล้ายกัน แล้วรวมกลุ่มกัน
2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มเลือกประธาน และเลขาประจำกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

ประธาน คือ

เลขา คือ

2.2 สมาชิกกลุ่ม นำข้อมูล “ความรักของตน” มาพูดคุยแลกเปลี่ยนให้เพื่อนๆ ในกลุ่ม พร้อมวิเคราะห์ร่วมกันว่า สังคมจะมีปฏิภรียาในรูปแบบความรักของกลุ่มอย่างไร พร้อมเหตุผล

คำถาม

สรุป ข้อมูล “ความรักของตน” จากสมาชิกกลุ่ม

กลุ่มคิดว่าสังคมจะมีความเห็นหรือมีปฏิภรียากับ ความรักของกลุ่มอย่างไร (ระบุเหตุผล)

กลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอผล (ใช้เวลากลุ่มละ 3 นาที)

ใบความรู้

ความรัก : เพศสัมพันธ์

การมีความสัมพันธ์ทางเพศของหญิงชายเป็นเรื่องธรรมชาติ สิ่งสำคัญคือความพร้อมที่จะรับผิดชอบในผลที่ตามมาหรือไม่ การตัดสินใจเรื่องเพศสัมพันธ์ ไม่ใช่สิ่งที่ควรทำตามอย่างกันโดยปราศจากการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เป็นต้นว่า เพื่อนของเราหรือคนที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกับเรามีเพศสัมพันธ์กับคนรัก ก็ไม่จำเป็นที่เราต้องทำตามอย่างเพื่อน การตัดสินใจเรื่องเพศเป็นเรื่องของแต่ละคน บางคนเอาความต้องการของตนเองเป็นเกณฑ์ บางคนก็ไม่เห็นด้วยกับค่านิยมที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ปลูกฝังมา บางคนก็ไม่สนใจกฎเกณฑ์ของครอบครัว

ดังนั้นสิ่งที่จะช่วยให้เราสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขคือการเห็นคุณค่า และความดีของตนเอง เพราะสิ่งเหล่านี้ ทำให้ทุกคนมีกำลังใจที่จะก้าวต่อไปในชีวิต มองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนเอง (กรมสุขภาพจิต.2547:28) การที่จะตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์จึงจำเป็นจะต้องรู้จักตนเอง รู้จักประเมินตนเองว่าจะต้องเตรียมตัวในเรื่องใดบ้าง โดยอาศัยแนวทางการประเมินตนเองเพื่อช่วยในการตัดสินใจมีดังนี้

1. การกระทำเช่นนี้จะมีผลอย่างไรในอนาคต
2. จะมีผลกระทบต่อการเรียนหรือไม่
3. คนทั่วไปทำเป็นปกติเช่นนั้นหรือไม่
4. จะมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นหรือไม่
5. มีการป้องกันโรคและการตั้งครรภ์หรือไม่
6. พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาต่อผลกระทบต่าง ๆ ที่จะตามมาหรือไม่

(ศุวิมล เสริมสุข <https://www.gotoknow.org/posts/170502>)

รูปแบบความรัก

ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศมีเรื่องสำคัญที่ทั้งสองฝ่ายต้องคำนึงถึงร่วมกัน

- การตัดสินใจและความรับผิดชอบในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่มีด้วยกัน
- การตัดสินใจว่าจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เป็นเรื่อง “ความพร้อม” ของคนสองคน
- ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบและผลกระทบที่ตามมาทั้งต่อตนเอง และบุคคลในครอบครัวของเราให้บอกตัวเองเสมอว่า “เราอยากให้หรือยอมให้เกิดอะไรขึ้นกับชีวิตเราบ้าง” ถ้าอยากให้เกิดจะทำอย่างไร

การให้คุณค่ากับตนเอง

การสร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

1. ค้นหาความสนใจ จุดมุ่งหมาย และข้อดีของตนเอง
2. เมื่อคุณทำงานชิ้นใดก็ตาม ควรเน้นที่ความมุ่งมั่นในการทำงาน มากกว่าผลลัพธ์ของงาน
3. มองตนเองและคนอื่นในแง่ดีไว้ก่อน
4. ควรจำไว้ว่าบางครั้งคุณก็อาจทำผิดได้ ซึ่งไม่ได้หมายความว่า จะเป็นความล้มเหลวตลอดไป จงให้

เวลาและโอกาสกับตนเองในการเริ่มต้นใหม่

5. จงใช้คำพูดดี ๆ กับตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกวัน เช่น ฉันเป็นคนมีความสามารถ ฉันเป็นคนมีความ

รับผิดชอบ ฉันเป็นคนมีเสน่ห์ น่ารัก เป็นต้น

6. พยายามรับฟังคำพูดดี ๆ จากบุคคลหรือสื่อต่าง ๆ รอบข้าง เช่น คนในครอบครัว เพื่อน เทป บทเพลง หนังสือดี ๆ ที่รับรู้แล้ว ทำให้เกิดความรู้สึกดีกับตนเอง
7. เมื่อได้ยินคำพูดที่ไม่ดีต่อตนเองเกิดขึ้นในสมองของเรา เช่น ต้องสอบไม่ผ่านแน่ ความจำใช้ไม่ได้ ไม่มีความสามารถ ฯลฯ ต้องรีบจัดคำพูดนั้น ๆ (กรมสุขภาพจิต.2547:28) (1.2)

ที่มา

<http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9580000041294>

ใบงานที่ 3

ภาพยนตร์สั้น “สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก”

คำแนะนำ

1. ให้ผู้เข้าอบรมชมภาพยนตร์สั้น เรื่อง “ สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก” พร้อมมอบหมายกิจกรรมให้ผู้อบรม ด้วยการตอบคำถามด้านล่าง

คำถาม

1. ท่านคิดและรู้สึกอย่างไรกับภาพยนตร์เรื่องนี้

2. สมมุติว่าความรักของท่านเหมือนผู้หญิงในเรื่อง “ สันดานผู้ชายที่ผู้หญิงพูดไม่ออก” ท่านจะแก้ปัญหาอย่างไร (เพราะชีวิตต้องดำเนินต่อไป และเพื่อสร้างความสุขให้กับตนเอง)

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

จินตนาการแห่งรัก

6. ถ้าท่านต้องการมีแฟนควรทำอย่างไร
 - ก. ให้พ่อแม่เป็นผู้หาแฟนให้
 - ข. ฟังคำแนะนำจากเพื่อน
 - ค. ค้นหาจากสังคมออนไลน์
 - ง. พิจารณาว่าตนเองพร้อมกับการมีชีวิตคู่แล้วหรือไม่
7. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เพิ่งรู้จัก มีความเสี่ยงอย่างไร
 - ก. ไม่เสี่ยง ถ้ารู้จักป้องกันตนเอง
 - ข. เสี่ยง เพราะอาจได้แฟนที่ไม่มีความรับผิดชอบ
 - ค. เสี่ยงต่อการได้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 - ง. เสี่ยงต่อการรอกหัก
8. ความรักของวัยรุ่น หากเกิดปัญหาขึ้น ควรทำอย่างไร
 - ก. โพลตามเพื่อนๆ ในเฟสบุ๊ค
 - ข. ปรึกษาพ่อแม่
 - ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ ที่มีแฟนหรือครอบครัวแล้ว
 - ง. ตั้งกระทู้ถามในเวปพันทิพย์
9. สาเหตุที่ผู้หญิงยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายคนรักทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงานเพราะเหตุใด
 - ก. หลงเชื่อในคำพูดของฝ่ายชาย
 - ข. เขาขอมาก็ให้ไป
 - ค. คนรักกันมีอะไรกันไม่ใช่เรื่องแปลก
 - ง. คิดว่าจะสามารถผูกมัดชายได้
10. ท่านคิดวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการถูกลวนลาม คือข้อใด
 - ก. ไม่แต่งตัววาวหวิว โชว์เรือนร่าง
 - ข. ไม่คบกับผู้ชายที่มีเมียแล้ว
 - ค. ไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้า
 - ง. ไม่พูดจากับผู้ชายในลักษณะสองแง่สองง่าม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

จินตนาการแห่งรัก

6. ถ้าท่านต้องการมีแฟนควรทำอย่างไร
 - ก. ให้พ่อแม่เป็นผู้หาแฟนให้
 - ข. ฟังคำแนะนำจากเพื่อน
 - ค. ค้นหาจากสังคมออนไลน์
 - ✓ ง. พิจารณาว่าตนเองพร้อมกับการมีชีวิตคู่แล้วหรือไม่
7. การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่เพิ่งรู้จัก มีความเสี่ยงอย่างไร
 - ก. ไม่เสี่ยง ถ้ารู้จักป้องกันตนเอง
 - ข. เสี่ยง เพราะอาจได้แฟนที่ไม่มีความรับผิดชอบ
 - ✓ ค. เสี่ยงต่อการได้โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
 - ง. เสี่ยงต่อการรอกหัก
8. วัยรุ่นเมื่อมีปัญหาความรัก ควรทำอย่างไร
 - ก. โสถามเพื่อนๆ ในเฟสบุ๊ก
 - ✓ ข. ปรึกษาพ่อแม่
 - ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ ที่มีแฟนหรือครอบครัวแล้ว
 - ง. ตั้งกระทู้ถามในเวปพันทิพย์
9. สาเหตุที่ผู้หญิงยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายคนรักทั้งที่ยังไม่ได้แต่งงาน
 - ก. หลงเชื่อในคำพูดของฝ่ายชาย
 - ข. เขาขอมาก็ให้ไป
 - ค. คนรักกันมีอะไรกันไม่ใช่เรื่องแปลก
 - ✓ ง. คิดว่าจะสามารถผูกมัดชายได้
10. ท่านคิดวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการถูกลวนลาม คือข้อใด
 - ✓ ก. ไม่แต่งตัววาบหวีว โชว์เรือนร่าง
 - ข. ไม่คบกับผู้ชายที่มีเมียแล้ว
 - ค. ไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้า
 - ง. ไม่พูดจากับผู้ชายในลักษณะสองแง่สองง่าม

แบบประเมินการพฤติกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

พฤติกรรม	พฤติกรรม					รวม
	1	2	3	4	5	
1.กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา						
2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล						
3.ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ						
4.สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล						
5.รวบรวมข้อมูลทั้งของตนและของเพื่อน ๆ						
6.รับรอบสรุป และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง						
7.เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม						
8.เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว						
9.มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ						
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้						

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 1.3 อันตรายใกล้ตัว

คำอธิบาย

เวลาที่ใช้ 70 นาที

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

1. ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของอันตรายที่เกิดขึ้นได้

ด้านทัศนคติ

2. ผู้เข้าอบรม มีทัศนคติในการครองตน ได้เหมาะสมกับทุกสถานการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย

ด้านทักษะ

3. ผู้เข้าอบรมมีการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและด้วยการระแวดระวังภัย

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรม โดยเฉพาะเด็กหญิงและผู้หญิงเป็นกลุ่มมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นโดยตนเองไม่รู้ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร หรืออะไรที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้ตัดสินใจเช่นนั้น เนื้อหาในสาระการเรียนรู้ที่ผู้เข้าอบรม จะได้เรียนรู้ถึงรูปแบบของปัญหา/อันตราย และที่มาของปัญหา การรู้สาเหตุที่มาของปัญหาก็คจะสามารถรู้ว่าควรแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด และความตระหนักรู้ในปัญหา ด้วยภาพยนตร์สั้นที่สะท้อนการหลงเชื่อคำโกหก หลอกลวงของผู้ไม่หวังดี

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่ม จากข้อมูลที่ได้จากความคิดและความตระหนักรู้ในปัญหาที่ได้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม(ภาพยนตร์) พร้อมสาเหตุของปัญหา และสังคมมีความเห็นอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) พร้อมวิทยาการสรุปข้อมูลตามหลักวิชาการสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยแสดงบทบาทสมมุติจาก กรณีศึกษา "การถูกหลอก"

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “อันตรายใกล้ตัว”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	1. วิทยากรนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมด้วยภาพยนตร์สั้น เรื่อง “การหลอกลวงหญิงสาวให้ถ่ายหนังติดเรท และถ่ายคลิปไว้เพื่อแบล็คเมล์” 2. เมื่อชมภาพยนตร์สั้นจบแล้วให้ผู้เข้าอบรม ตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม ท่านคิดอย่างไรกับเหตุการณ์ในภาพยนตร์ ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคนนำประสบการณ์ของตนเอง หรือพบเห็นประสบการณ์ในลักษณะดังกล่าว มาบูรณาการร่วม กับความคิดและความรู้สึกนั้นด้วย	ใบงานที่ 1 “ภาพยนตร์สั้น การหลอกลวงให้ถ่ายหนังติดเรท” https://www.youtube.com/watch?v=a144ldZhmqw กระดาษ ปากกา
สังเกตและแสดงความคิดเห็นพร้อม	กลุ่มย่อย (20 นาที)	2. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มเลือกประธานและเลขาธิการประจำกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่ 3. สมาชิกกลุ่มนำความคิดและความรู้สึกของตนจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมจากภาพยนตร์มาแบ่งปันให้เพื่อนในกลุ่ม 4. กลุ่มร่วมกันอภิปราย แล้วหาข้อสรุปความรู้สึกที่ได้จากภาพยนตร์ เป็นภาพรวมของกลุ่ม 4.1 กลุ่มช่วยกันคิดต่อไปว่า สังคมปัจจุบันมีความเห็นอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น 4.1 กลุ่มช่วยกันคิดทางออก/การแก้ปัญหาดังกล่าว 5. กลุ่มเตรียมส่งผู้แทนกลุ่มรายงานผล	ใบงานที่ 2 “การวิเคราะห์ของกลุ่ม”
กำหนดกรอบแนวคิด	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ตัวแทนทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม (ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที) 7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอดของทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมใบความรู้ แนวทาง “การรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมมารสังคม”	ใบความรู้ “การรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมมารสังคม” ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “อันตรายใกล้ตัว”	สื่อ
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ปัญหาไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	8. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 15 คน 9. ให้สมาชิกกลุ่มทั้งสอง แสดงบทบาทสมมติจาก กรณีศึกษา “การถูกหลอก และตกเป็นผู้เข้าอบรม” ดังนี้ กลุ่มที่หนึ่ง แสดงเป็นกลุ่มมิจฉาชีพ ซึ่งจะต้องหาวิธีที่จะ หลอกลวงให้อีกฝ่ายหลงเชื่อ กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มเหยื่อ หรือกลุ่มที่ถูกหลอก และต้อง หาวิธีแก้ปัญหาเพื่อไม่ให้ถูกหลอก 10. ให้ทั้งสองกลุ่มเตรียมความพร้อม 5 นาที และเวลาใน การแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที 11. วิทยากรจัดประเด็นบนกระดานดำ	ใบงานที่ 3 บทบาทสมมติ

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การ
นำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลจากใบงาน (1.3)

ใบงานที่ 2

“การวิเคราะห์ของกลุ่ม”

คำแนะนำ

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธานและเลขาประจำกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

ประธาน คือ

เลขา คือ

2. สมาชิกกลุ่มดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 นำประสบการณ์ของตน มาแบ่งปันให้กับเพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่ม

2.2 สมาชิกร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น และวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่า สังคมส่วนใหญ่คิดและรู้สึกอย่างไรกับปัญหาที่เกิดขึ้น

2.3 กลุ่มช่วยกันคิด ต่อไปว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นควรมีทางออกอย่างไร แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

คำถาม

1. กลุ่ม คิดว่าคนส่วนใหญ่ในสังคม คิดและรู้สึกอย่างไรกับปัญหา “การหลอกลวงหญิงสาวให้ถ่ายหนังตืดเรท”

2. ปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มมีความคิดเห็นในการแก้ไขอย่างไร

3. ตัวแทนกลุ่มเตรียมเสนอผลสรุปของกลุ่ม (ให้เวลานำเสนอกกลุ่มละ 3 นาที)

ใบความรู้ “การรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมมารสังคม”

หญิงสาวมักตกเป็นเหยื่อของ **โมเดลลิง** เกือบโดยไม่รู้ตัว จนอาจถูกพาไปกระทำความผิดมีร้าย ช่มชู้ ทำอนาจาร ถูกหลอกถ่ายวีซีดีโป๊ หรือถูกเอาเปรียบด้านสัญญาและรายได้ที่ไม่เป็นธรรม **โมเดลลิง** เกือบมักมองหาเหยื่อตามเวทีประกวดนางงามหรือสาวงามต่างๆ ห้างสรรพสินค้า แหล่งช้อปปิ้งที่มี คนพลุกพล่าน สถานบันเทิงยามราตรี สถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียนต่างๆ ร้านอาหาร ร้านไอศกรีม ร้านกาแฟ หรือแม้แต่สถานีรถไฟฟ้า รถใต้ดิน ป้ายรถเมล์ ภัยโมเดลลิงจะเอาเปรียบด้านข้อตกลงและสัญญา เก็บภาพโป๊ เปลือย เซ็กซี่ เสียว หลุด เพื่อทำการการค้าโดยที่เจ้าตัวไม่รู้เห็นหรือไม่เต็มใจ ที่ผ่านมามีเด็กสาวอยากเข้าวงการและตกเป็นเหยื่อของโมเดลลิง โดยเฉพาะพวกหนึ่งแผ่นวีซีดี ที่ออกแนวหวิวหวานโป๊โมเดลลิงจะติดต่อกับเด็กสาวและหลอกว่าจะให้เล่นหนัง แต่จะไม่บอกประเภท ฉายในโรงหรือวีซีดี ขณะที่เด็กสมัยนี้หน้าตาดีมั่นใจตัวเอง กล้าได้กล้าเสีย ทำอะไรไม่ค่อยปรึกษาใครจึงตกเป็นเหยื่อพวกมารสังคมได้โดยง่าย โมเดลลิงส่วนมากจะสอนให้เด็กสาวที่อยากเป็นดารากลายเป็นเด็กกล้าได้กล้าเสีย พร้อมมีบทเซ็กซี่ เพื่อให้ได้งาน มีการแสดงฉากที่มีลักษณะ การร่วมเพศ ส่วนโมเดลลิงหลายๆแห่ง มักสอนการเล่นบทเลิฟซีนแบบเปลื้องเนื้อเปลื้องตัว เช่น การปิดไฟแล้วให้นักแสดงทั้งชายหญิงก้มทับกัน หรือไม่ก็มีอะไรกันจริงๆ โดยอ้างว่าเป็นเรื่องธรรมชาติและเป็นการแสดง หลักความจริงต้องตระหนักให้ดี หน้าที่ฉายในโรงภาพยนตร์จะไม่มีฉากล่อแหลมแต่ทำไมเบี่ยงหลังการถ่ายทำเด็กสาวต้องแก้ผ้าหมด (หลักการสังเกตความผิดปกติ)

ที่มา : http://warn-lady.blogspot.com/2008/10/blog-post_9092.html

ใบงานที่ 3

“บทบาทสมมติ กรณี ซาซ่า”

1. ให้ผู้เข้าอบรมอ่านเรื่องราวของ“ซาซ่า”

ซาซ่า กับฝันที่ไม่เป็นจริง

ซาซ่า ไม่อยากจะเชื่อในความโชคดีที่ถูกเรียกไปสัมภาษณ์ และได้รับข้อเสนอให้เข้าทำงาน โดยจะเดินทางไปถ่ายแบบต่างประเทศ แต่เพราะไม่เคยไปต่างประเทศและเกรงว่าพ่อ แม่จะไม่อนุญาต ซาซ่าจึงบอกพ่อกับแม่เพียงว่าจะไปค้างบ้านเพื่อนสัก 2-3 วัน รุ่งขึ้น ซาซ่า ไปที่บริษัทเอเจนซี่ พวกเขาให้เธอขึ้นรถตู้ซึ่งมีเพื่อน ๆ อีกหลายคน และเนื่องจากอายุน้อยจึงมีผู้ดูแลและเก็บหนังสือเดินทางของพวกเธอไว้ แม้การเดินทางจะยาวนาน แต่พวกเธอตื่นเต้นมากกว่าจะสังเกตเห็นความผิดปกติ จุดหมายปลายทางคือห้องใต้หลังคา ช่างภาพที่รออยู่ให้พวกเธอเปลื้องผ้า พวกเธอรู้สึกสับสนและชี้แจงว่าน่าจะเป็นการเข้าใจผิด ซึ่งทำให้ผู้ดูแลโกรธและเริ่มข่มขู่ หลังจากนั้นพวกเธอถูกบังคับให้ขายตัวโดยไม่เต็มใจ และถูกบันทึกและนำไปผลิตเป็นหนังลามกอนาจาร

พ่อ แม่ของซาซ่า ไล่ตามหาเธอในทุก ๆ ที่แต่ไม่มีเพื่อนคนไหนรู้เรื่อง จนพวกเขาเริ่มวิตกว่าอาจไม่ปลอดภัย แต่ที่สุดซาซ่าหนีออกจากที่กักขัง แต่ไม่รู้จะกลับบ้านอย่างไรเพราะตัวคนเดียวและตื่นกลัวเพราะไม่มีหนังสือเดินทาง กลัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากเขาไม่เชื่อเธออาจโดนจับ เธอต้องระหกระเหินอยู่ตามท้องถนน

2. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน

2.1 ผู้เข้าอบรมเข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้

2.2 กลุ่มแสดงบทบาทสมมติดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง แสดงเป็นกลุ่มนายหน้า หรือเอเจนซี่ที่ทำการโฆษณาชวนเชื่อ เพื่อหลอกลวงเด็กสาวและหญิงสาว โดยพยายามพูดจาวานล้อมให้เด็กสาวและหญิงสาวหลงเชื่อ

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่ถูกหลอก (เหยื่อ) ซึ่งจะต้องหามาตรการทุกวิธี เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ต้องพยายามหาข้อมูลจากฝ่ายหลอก คิด วิเคราะห์ และโต้ตอบ (ใช้เวลาเตรียมตัว 5 นาที และแสดงบทบาทสมมติอีก 5 นาที)

4. ทีมวิทยากรสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พร้อมจดบันทึกรายละเอียดของผู้เข้าอบรม

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

อันตรายใกล้ตัว

11. การป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในที่เปลี่ยว
 - ก. มองหามอเตอร์ไซด์รับจ้างด่วน
 - ข. รีบเดินให้เร็วที่สุด
 - ค. พยายามมองหาผู้คน
 - ง. สวดภาวนาขออย่าให้มีอะไร
12. ท่านคิดว่าการถ่ายโฆษณาที่ปลอดภัย ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ศึกษาข้อมูลของงานและผู้ชักชวนให้ดีก่อนตัดสินใจ
 - ข. มีการทดสอบน้ำกลองแล้วปลอดภัยแน่นอน
 - ค. มีการรับสมัครเป็นทางการไม่น่าถูกหลอก
 - ง. ติดต่อตามนายหน้าตามนามบัตรที่ให้ ไม่น่าหวัง
13. วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้เท่าทันมารสังคม คือข้อใด
 - ก. ไม่หลงเชื่อคำพูดของใครง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูล
 - ข. ให้เวลาช่วยแก้ปัญหา
 - ค. เรียนรู้การแก้ปัญหา
 - ง. ทุกปัญหามีทางออก
14. สังคมวันนี้มีอันตรายอยู่รอบตัว ท่านคิดว่าจะป้องกันและแก้ปัญหาอย่างไร
 - ก. ไปไหนมาไหนมองซ้ายมองขวาให้ดี
 - ข. เรียนคาราเต้
 - ค. ใช้ชีวิตอย่างมีสติ
 - ง. หูไวตาไว
15. เพื่อนชวนไปเป็นนางแบบ ถ่ายหนังตลกเรท จะทำอย่างไร
 - ก. ปฏิเสธไปเลย
 - ข. ไม่เอาอายตากล้อง
 - ค. ถามก่อนว่าต้องแก้ผ้าด้วยหรือไม่
 - ง. ได้เป็นนางเอกด้วยไหม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
อันตรายใกล้ตัว

11. การป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในที่เปลี่ยว
 - ก. มองหามอเตอร์ไซด์รับจ้างด่วน
 - ข. รีบเดินให้เร็วที่สุด
 - ✓ ค. พยายามมองหาผู้คน
 - ง. สวดภาวนาขออย่าให้มีอะไร
12. ท่านคิดว่าการถ่ายโฆษณาที่ปลอดภัย ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ✓ ก. ศึกษาข้อมูลของงานและผู้ที่ชักชวนให้ดีก่อนตัดสินใจ
 - ข. มีการทดสอบน้ำกลองแล้วปลอดภัยแน่นอน
 - ค. มีการรับสมัครเป็นทางการไม่น่าถูกหลอก
 - ง. ติดต่อด้านนายหน้าตามนามบัตรที่ให้ ไม่น่าห่วง
13. วิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้รู้เท่าทันมารสังคม คือข้อใด
 - ✓ ก. ไม่หลงเชื่อคำพูดของใครง่าย ๆ โดยไม่มีข้อมูล
 - ข. ให้เวลาช่วยแก้ปัญหา
 - ค. เรียนรู้การแก้ปัญหา
 - ง. ทุกปัญหามีทางออก
14. สังคมวันนี้มีอันตรายอยู่รอบตัว ท่านคิดว่าจะป้องกันและแก้ปัญหาอย่างไร
 - ก. ไปไหนมาไหนมองซ้ายมองขวาให้ดี
 - ข. เรียนคาราเต้
 - ✓ ค. ใช้ชีวิตอย่างมีสติ
 - ง. หูไวตาไว
15. เพื่อนชวนไปเป็นนางแบบ ถ่ายหนังตลกเรท จะทำอย่างไร
 - ✓ ก. ปฏิเสธไปเลย
 - ข. ไม่เอาอายตากล้อง
 - ค. ถามก่อนว่าต้องแก้ผ้าด้วยหรือไม่
 - ง. ได้เป็นนางเอกด้วยไหม

แบบประเมินการพฤติกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การแก้ปัญหา

พฤติกรรม	พฤติกรรม					รวม
	1	2	3	4	5	
1.กล้าที่จะเสนอแนวทางการแก้ปัญหา						
2.แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล						
3.ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ						
4.สังเกต และมีเหตุผล ในการให้ข้อมูล						
5.รวบรวมข้อมูลทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ						
6.รับรอบสรุป และตัดสินใจโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง						
7.เห็นพ้องตามความคิดของเพื่อน หรือของกลุ่ม						
8.เชื่อมั่นในความคิดของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอแล้ว						
9.มีวิธีการคิดนอกกรอบเสมอๆ						
10. เชื่อว่าทุกปัญหามีทางออกหรือสามารถแก้ไขได้						

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

คำอธิบาย

ประกอบด้วย 3 สารการเรียนรู้ได้แก่

สารการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้

สารการเรียนรู้ที่ 2.2 หญิงไทยถูกหลอก

สารการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร

หน่วยการเรียนรู้นี้ เป็นการนำเสนอประสบการณ์ ได้แก่ภัยอันตราย ซึ่งเสี่ยงต่อการนำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้ทั้งสิ้น ดังนั้นการรู้จักป้องกันตนเองในเบื้องต้นเพื่อมิให้ตกเป็นผู้เสียหาย หรือตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ จำเป็นต้องมีข้อมูลและทักษะการตัดสินใจที่ดีพอ เมื่อ"คิดเป็น" ก็ต้องตัดสินใจเป็น เพราะเป็นกระบวนการในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป เพราะมนุษย์จำต้องดำเนินชีวิตอย่างรู้จักคิด และรู้จักใช้สติปัญญา

จุดมุ่งหมาย

ผู้เข้าอบรม ได้เรียนรู้การรู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อม วิธีคิด วิธีตัดสินใจ การหาข้อมูล รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การซักถาม และนำข้อมูลที่ได้มานั้นผ่านการคิดและวิเคราะห์ก่อนตัดสินใจ

เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้นี้ ผู้เข้าอบรมจะมีความรู้ ทักษะและการคิด รู้ช่องทางการได้มาซึ่งข้อมูล การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ โดยไม่ยึดอารมณ์เป็นหลัก

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) การนำเสนอสื่อด้วยภาพภาพยนตร์ และกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการที่ใช้ในการหลอกลวงให้เด็กสาวและหญิงสาวหลงเชื่อ โดยที่ผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์ของตนเอง ตามแนวทาง "คิดเป็น" มาช่วยเสริมและบูรณาการเข้ากับกระบวนการเรียนรู้

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเอง มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็นอย่างไร หรือประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับ ชุมชน หรือสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการตัดสินใจกับปัญหานั้น

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม โดยตัวแทนนำเสนอผลสรุปแนวทางการตัดสินใจซึ่งเป็นมติของกลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปด้วยแนวคิดหรือทฤษฎี มาช่วยเสริมเพื่อเป็นการสนับสนุนอีกชั้นหนึ่ง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ด้วยการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาทดลองใช้ กับเหตุการณ์ใหม่ เพื่อทดสอบการคิดเป็นด้วยการกระทำคือการตัดสินใจ

รูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกพัฒนาขึ้นให้มีความเชื่อมโยงใน 3 ระดับ กล่าวคือ

1. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้บูรณาการข้อมูลตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) กับประเภทข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ

ขั้นตอนที่ 4 ผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) เป็นการสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวม

2. การเชื่อมโยงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ด้วยการดำเนินเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ ผู้เข้าอบรมจะเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบของการหลอกลวงหญิงสาว จนตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ที่สะท้อนจากภาพยนตร์และประสบการณ์จากกรณีศึกษา “หญิงไทยถูกหลอก” ซึ่งผู้เข้าอบรมต้องเรียนรู้วิธีการหรือแนวทางในการป้องกันตนเองเพื่อให้รอดพ้นจากอันตรายและการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

3. การเชื่อมโยงจากหน่วยการเรียนรู้ โดยสาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จะต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ 1.3 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

สาระการเรียนรู้ที่ 2.1 ภัยวันนี้

ใช้เวลา 95 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของอันตรายที่นำไปสู่การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติที่เหมาะสมในปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตที่ไม่เสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมที่มีความระมัดระวังและการเอาตัวรอดจากความเสี่ยงที่จะตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

เนื้อหาของกิจกรรม วิธีการล่อลวงหญิงสาวโดยเฉพาะวัยรุ่นและมีการกระทำในลักษณะ

กระบวนกร ร่วมกับการตัดสินใจของเยาวชนที่ขาดการไตร่ตรองแต่นิยมความสนุกสนาน การละเลยสิ่งผิดปกติ เชื่อและไว้วางใจคนแปลกหน้า สุดท้ายก็ตกเป็นเหยื่อของนักค้ำมนุษย์ และถูกนำออกเร่ขายเหมือนสินค้าชิ้นหนึ่งในธุรกิจขายบริการ เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- สาเหตุของปัญหา
- รูปแบบและวิธีการล่อลวง
- การตัดสินใจเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อ

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด ความตระหนักรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วย ภาพยนตร์ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ำมนุษย์

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การระดมความคิดด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากความคิด ความตระหนักรู้จากการกระตุ้นเมื่อได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน และการอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการทดสอบการคิดเพื่อการตัดสินใจในเหตุการณ์สมมุติตามท้องเรื่องในภาพยนตร์เพื่อหาวิธีการตัดสินใจ

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้แก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ภัยวันนี้”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (60 นาที)	1.ให้ผู้เข้าอบรม ชมภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1 ภาพยนตร์แนว Action ที่สะท้อนเรื่องราว และวิธีการหลอกลวงหญิงสาวให้หลงเชื่อ ซึ่งทำกันเป็นกระบวนการ และท้ายสุดหญิงสาวก็ตกเป็นเหยื่อค้ายมนุษย์ 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน นำความรู้ที่ได้จากภาพยนตร์ มาบูรณาการเข้ากับประสบการณ์เดิมของตนเพื่อพิจารณาว่าได้เรียนรู้อะไรจากภาพยนตร์ แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบ นำคำตอบไปติดไว้ที่กระดานดำ	ใบงานที่ 1 “ภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1” ปากกา กระดาษ
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (15 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่มให้ดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์จากภาพยนตร์ The Taken 1 มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มร่วมกันคิดวิเคราะห์พฤติกรรมของหญิงสาว และกระบวนการทำงานของนักค้ายมนุษย์ มีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร เพื่อหามาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 “การระดมความคิด” กระดาษคลิปชาร์ด ปากกา
กำหนดกรอบแนวคิด ขั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ 10 นาที	6. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้ทราบ ให้เวลานำเสนอกลุ่มละ 2 นาที 7. วิทยากร จดบันทึกผลการนำเสนอของสมาชิกทั้ง 3 กลุ่มบนกระดานดำ และสรุปความคิดรวบยอดจากแนวคิดที่ได้ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการและใบความรู้ - รูปแบบของการตกเป็นเหยื่อค้ายมนุษย์ - วิธีการในการล่อลวงและทำเป็นขบวนการของผู้ค้ายมนุษย์	ใบความรู้ “ผู้เข้าอบรม” กระดาษคลิปชาร์ด ปากกา

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ภัยวันนี้”	สื่อ
การนำที่ได้จาก การเรียนรู้ไป ทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ 10 นาที	8. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมตามใบงาน ดังนี้ 8.1 สมมุติให้ผู้เข้าอบรม เป็นหญิงสาวในท้องเรื่อง The Taken 1 จะมีวิธีการตัดสินใจอย่างไร และหน่วยงานใดที่ ท่านคิดว่าจะสามารถให้ความช่วยเหลือได้ คำถาม - ถ้าท่านเป็นหญิงสาวในภาพยนตร์จะตัดสินใจอย่างไร - หน่วยงานใดที่ท่านจะร้องขอความช่วยเหลือได้บ้าง 9. ส่งกระดาษคำตอบที่วิทยากร	ใบงานที่ 3 “คิด..เพื่อตัดสินใจ” กระดาษ ปากกา

การวัดและประเมินผล

4. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การ
นำเสนอ เป็นต้น)
5. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
6. ตรวจผลจากใบงาน

ใบงานที่ 1
“ภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1”

1. ให้ผู้เข้าอบรมชมภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1 ภาพยนตร์แนว Action ที่สะท้อนเรื่องราว

และวิธีการหลอกลวงหญิงสาว ซึ่งมีการทำกันเป็นกระบวนการ

2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน นำความรู้ที่ได้จากภาพยนตร์มาบูรณาการเข้ากับประสบการณ์เดิมของ

ตนเองแล้วพิจารณาว่าได้เรียนรู้อะไรจากภาพยนตร์ เขียนคำตอบลงในกระดาษ นำคำตอบไปติดที่กระดานดำ

คำถาม

ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากภาพยนตร์ The Taken 1 ให้เขียนลงในกระดาษ

ท่านใดมีประสบการณ์ในลักษณะคล้ายกับ Kimly (นางเอกในเรื่อง) ให้นำความรู้และประสบการณ์นั้นมาเขียนในคำตอบด้วย

ใบงานที่ 2

“ระดมความคิด”

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่ม เลือกประธานและเลขากลุ่มพร้อมมอบหมายหน้าที่
ชื่อกลุ่ม
ประธาน คือ
เลขาคือ

2. สมาชิกกลุ่มดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 สมาชิกนำเสนอประสบการณ์ของตนมาแบ่งปันในกลุ่ม

2.2 สมาชิกร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์พฤติกรรมของหญิงสาวและกระบวนการทำงานของนักคำมุษย์ว่า มีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร เพื่อหามาตรการหรือแนวทางในการป้องกัน / แก้ไขปัญหาดังกล่าว
ดังนี้

- 1) สมาชิกกลุ่ม นำสิ่งที่ได้จากการชมภาพยนตร์ของตนมาพูดคุยแบ่งปัน

- 2) สรุปว่าการกระทำของ Kimly และกระบวนการทำงานของนักคำมุษย์ ในภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1 มีผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

- 3) กลุ่ม เสนอแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

ผู้แทนกลุ่มนำเสนอผลสรุป

การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การค้ามนุษย์ เป็นกระบวนการ

- มีการจัดหา นำพา ส่งตัวบุคคลไปยังที่หนึ่งใด
- รับตัวบุคคลไว้โดยใช้กำลังบังคับ ข่มขู่ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ
- ใช้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้น เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล

ให้ความยินยอม

ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลดังกล่าว

- การถูกบังคับหรือหลอกล่อด้วยวิธีการต่าง ๆ จนกระทั่งบุคคลนั้นต้องมาตกอยู่ในสภาพที่

ตนเองจำยอมรับสภาพของการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

รูปแบบของการค้ามนุษย์

1. แรงงานภาคประมง ปัญหาการขาดแคลนแรงงานประมง ทำให้เกิดขบวนการ นายหน้าในการจัดแรงงานเข้าสู่สถานประกอบการ โดยขบวนการค้ามนุษย์ซึ่งใช้พื้นที่สาธารณะในกรุงเทพมหานคร เช่น สถานีขนส่งหมอชิต สนามหลวง และสถานีรถไฟหัวลำโพง เป็นสถานที่ในการล่อลวงแรงงานที่เดินทางเข้ามาหางานทำในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือตอนล่าง

2. ขอทานเด็ก เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือ เช่น ให้นั่งขอทาน ขายดอกไม้ หรือสินค้า ตามสถานบริการต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ถูกนำพามาจากประเทศกัมพูชา จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ขบวนการค้ามนุษย์จะพยายามเคลื่อนย้ายเด็กเข้ามาขอทานในประเทศไทย แม้ว่าจะถูกจับกุมและส่งกลับไปประเทศต้นทางหลายครั้งแล้วก็ตาม

3. การค้าหญิงเพื่องานบริการทางเพศ มีผู้หญิงจำนวนมากย้ายถิ่นโดยที่รู้ว่าจะต้องทำงานในอุตสาหกรรมบริการทางเพศ สำหรับผู้หญิงที่ถูกหลอกล่อหรือถูกบังคับให้ทำงานบริการทางเพศโดยไม่สมัครใจ มักจะเผชิญกับการผูกมัดด้วยภาระหนี้สิน การถูกยึดหนังสือเดินทางและรายได้ การถูกทุบตี ถูกแสวงหาประโยชน์ รวมทั้งการถูกกักขังและทารุณทางจิตใจ

4. นวดแผนไทยพร้อมขายเซ็กซ์ รูปแบบใหม่การค้าบริการ การนวดแผนไทยพร้อมขายเซ็กซ์ หญิงไทยหลายคนนิยมย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำงานในยุโรปด้วยเหตุผลรายได้ดี จนต้องกลับมาเรียนนวดวัดโพธิ์เพื่อให้ได้ใบรับรองกลับไปทำงาน โดยบริการมีแบบนวดธรรมดา แบบนวดน้ำมันและแบบร่วมเพศ การค้ามนุษย์ในรูปแบบนี้พบว่า มีการทำเป็นขบวนการ และร่วมมือกันอย่างเป็นระบบแบบมืออาชีพ ทั้งในการปลอมแปลงเอกสารและหนังสือเดินทาง สำหรับนายหน้ามีทั้งเพื่อนและญาติสนิท ขณะที่คนไปขายบริการทางเพศนั้นวันจะมีการศึกษาสูงขึ้น

5. การค้ามนุษย์เพื่อการแต่งงาน ในรูปของนายหน้าจัดหาคู่และให้สัญญาแก่ผู้หญิงว่าจะแนะนำให้อยู่กับสามีในอนาคตที่ประสบความสำเร็จ โดยชาวต่างชาติบางคนเดินทางเข้ามาในประเทศ

เพื่อพบกับผู้หญิงและแต่งงานหรือโดยการจัดหาคู่ทางเมลล์ หรือไปรษณีย์ ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เมียส่งทางไปรษณีย์” เมื่อผู้หญิงถูกชักจูงไปต่างประเทศก็ต้องไปใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมใหม่โดยไม่มี ความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม และกลายเป็นบุคคลที่ตกอยู่ในสภาพเยี่ยงทาส เมื่อไม่ประสบ ความสำเร็จในการแต่งงาน เหลือเหล่านี้ก็จะถูกบังคับให้ขายบริการทาง และตกอยู่ในสภาพการ แต่งงานเยี่ยงทาส

6. การค้ามนุษย์เพื่อการรับใช้งานในบ้าน ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ จะตกอยู่ในภาวะ ถูก

ผูกมัดด้วยภาระหนี้สินจากการกู้ยืม ต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงจากผู้จัดหาและเอเยนต์ ถูกบังคับให้ทำงาน แก่นายจ้างในสภาพการทำงานที่เลวร้าย ปัจจุบันแรงงานรับใช้ตามบ้านพบว่าส่วนใหญ่จะเป็น แรงงานเด็กต่างชาติโดยเฉพาะชาวพม่า และลาว

ที่มา http://www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=261&auto_id=7&TopicPk=

ใบงานที่ 3 “คิด...เพื่อตัดสินใจ”

วิทยากรมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมตามใบงาน ดังนี้

สมมุติให้ผู้เข้าอบรม เป็น Kimly หญิงสาวใน The Taken 1 จะตัดสินใจอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น

และหน่วยงานใดที่ท่านคิดว่าจะขอความช่วยเหลือ

คำถาม

1. สมมุติว่าท่าน เป็น Kimly หญิงสาวใน The Taken 1 จะตัดสินใจอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น

2. หน่วยงานใดที่ท่านจะร้องขอความช่วยเหลือได้บ้าง

3. ส่งกระดาษคำตอบที่วิทยากร

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

16. เมื่อต้องพูดคุยคนแปลกหน้า จะเชื่อใจเขาได้อย่างไร
 - ก. สอบถามข้อมูลให้เพียงพอก่อน
 - ข. แต่งตัวดูดีก็เชื่อใจได้
 - ค. พุดจาสุภาพเรียบร้อยก็เชื่อใจได้
 - ง. ใช้เวลา พิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อ
17. คนรู้จักชักชวนไปทำงานที่ เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ควรทำอย่างไร
 - ก. เสี่ยงดู โชคดีอาจร่ำรวยกลับบ้าน
 - ข. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมการจัดหางาน
 - ค. ปฏิเสธไปก่อน
 - ง. คนรู้จักคงไม่หลอกกัน
18. วิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ใช้มากที่สุด คือข้อใด
 - ก. หลอก ว่ามีงานให้ทำ งานสบายและมีรายได้ดี
 - ข. หลอกให้เป็นแฟน
 - ค. จะพาไปเที่ยวกรุงเทพ หรือต่างประเทศ
 - ง. จะหาสามีชาวต่างชาติให้
19. อาชีพที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์มากที่สุด คือข้อใด
 - ก. พนักงานโรงแรม
 - ข. พนักงานขายของตามห้าง
 - ค. พนักงานนั่งตม
 - ง. ทำงานโรงงาน
20. หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้การคุ้มครอง ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ คือข้อใด
 - ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - ข. กระทรวงมหาดไทย
 - ค. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - ง. กระทรวงวัฒนธรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

16. เมื่อต้องพูดคุยคนแปลกหน้า จะเชื่อใจเขาได้อย่างไร
 - ก. สอบถามข้อมูลให้เพียงพอก่อน
 - ข. แต่งตัวดูดีก็เชื่อใจได้
 - ค. พุดจาสุภาพเรียบร้อยก็เชื่อใจได้
 - ✓ ง. ใช้เวลา พิจารณาให้รอบคอบก่อนตัดสินใจเชื่อ
17. คนรู้จักชักชวนไปทำงานที่ เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ควรทำอย่างไร
 - ก. เสี่ยงดู โชคดีอาจร่ำรวยกลับบ้าน
 - ✓ ข. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากกรมการจัดหางาน
 - ค. ปฏิเสธไปก่อน
 - ง. คนรู้จักคงไม่หลอกกัน
18. วิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ใช้มากที่สุด คือข้อใด
 - ✓ ก. หลอก ว่ามีงานให้ทำ งานสบายและ มีรายได้ดี
 - ข. หลอกให้เป็นแฟน
 - ค. จะพาไปเที่ยวกรุงเทพ หรือต่างประเทศ
 - ง. จะหาสามีชาวต่างชาติให้
19. อาชีพที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์มากที่สุด คือข้อใด
 - ก. พนักงานโรงแรม
 - ข. พนักงานขายของตามห้าง
 - ✓ ค. พนักงานนั่งตริ้ง
 - ง. ทำงานโรงงาน
20. หน่วยงานที่มีหน้าที่ให้การคุ้มครอง ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ คือข้อใด
 - ก. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - ข. กระทรวงมหาดไทย
 - ✓ ค. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - ง. กระทรวงวัฒนธรรม

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ					
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา					
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ					
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย					
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ					
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ					
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา					
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
10. มีการแสดงความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก

4 = ดี

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 2.2 หญิงไทยถูกหลอก

ใช้เวลา 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุเทคนิคและวิธีการ ที่นายหน้าใช้ในการหลอกลวงหญิงสาวได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรม มีลักษณะของบุคคลที่ตัดสินใจเชิงเหตุผล มากกว่าอารมณ์ความรู้สึก

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีแนวคิดในการย้ายถิ่นเพื่อการทำงานอย่างปลอดภัย และถูกกฎหมาย

เนื้อหาของกิจกรรม

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ที่มีปัจจัยหลักคือการย้ายถิ่นเพื่อการทำงาน หากขาดการเตรียมการที่ดี หรือขาดข้อมูลที่เพียงพอ ย่อมเสี่ยงต่อการตกอยู่ในสภาพถูกบังคับ หรือให้ทำงานใช้หนี้ที่เกิดขึ้น เนื้อหาของสาระการเรียนรู้ เป็นกรณีศึกษาหญิงไทย ที่ถูกแก๊งค้ามนุษย์หลอกลวงไปทำงานที่ประเทศเกาหลี ด้วยการให้ข้อมูลและการหลอกลวงให้หลงเชื่อ การอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ท้ายสุดเมื่อหญิงไทยเดินทางถึงประเทศเกาหลี เหตุการณ์กลับไม่เป็นอย่างที่ตกลงกันไว้ เมื่อสังเกตเห็นถึงความผิดปกติและประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงเป็นที่มาของการตัดสินใจหนีเพื่อขอความช่วยเหลือ เนื้อหากิจกรรมประกอบด้วย

- สาเหตุของการถูกหลอก
- การป้องกันการถูกหลอกไปทำงาน
- คู่มือการทำงานประเทศเกาหลี

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยกระตุ้นความคิด และความตระหนักรู้จากประสบการณ์ในสาระการเรียนรู้ที่ 2.1 (ภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1) เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมใหม่ จากกรณีศึกษา “หญิงไทยถูกหลอก”

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ด้วยการนำประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน และระดมความคิดเห็น โดยนำข้อมูลอันเป็นผลกระทบต่อสังคมมาร่วมในการระดมความคิดเห็น พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) โดยการทบทวนและนำความรู้ที่ได้มาทดลองในสถานการณ์ใหม่ ด้วยการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ป้องกันการถูกหลอกไปทำงานต่างประเทศ

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หญิงไทยถูกหลอก”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากร กระตุ้นความคิด และความตระหนักรู้จากประสบการณ์ในภาพยนตร์ เรื่อง The Taken 1 เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมใหม่ จากกรณีศึกษา “หญิงไทยถูกหลอก” 2. ให้ผู้เข้าอบรม นำความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของแต่ละคนทั้งประสบการณ์ตรงหรือพบเห็นเหตุการณ์นั้นจากบุคคลอื่น มาประกอบในคำตอบต่อไปนี้ด้วย คำถาม 2.1 ท่านคิดอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ ให้ท่านนำประสบการณ์ของตนเองหรือเคยเห็นเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าว มาประกอบในการตอบคำถาม 2.2 นำคำตอบไปติดไว้ที่กระดานดำ	ใบงานที่ 1 “หญิงไทยถูกหลอก” กระดาน ปากกา กระดานดำ http://www.youtube.com/watch?v=9f_QRpOA61U เวลา 18 นาที
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการพร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่มดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกกลุ่มร่วมกันพูดคุยถึงความรู้สึกนึกคิด ด้วยการนำประสบการณ์ของตน(จากกรณีศึกษา) มาแบ่งปัน 4.2 กลุ่มอภิปรายถึงผลกระทบของปัญหาที่มีต่อสังคมหรือสังคมมองปัญหานี้อย่างไร แล้วร่วมกันเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญห 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 “อภิปรายกลุ่ม” กระดานดำ กระดาน ปากกา
กำหนดกรอบแนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	6. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ให้เวลานำเสนอกกลุ่มละ 3 นาที 7. วิทยากรสรุปความคิดเห็นรวบยอด และแนวคิดที่ได้ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการพร้อมไปความรู้	คลิปความรู้ “คู่มือการทำงานประเทศเกาหลี” https://

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หญิงไทยถูกหลอก”	สื่อ
		“แนวทางการป้องกันการถูกหลอกไปทำงาน” และ คลิป คู่มือการทำงานประเทศเกาหลี เพื่อสนับสนุนผลสรุปของ กลุ่มให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น	www.youtube.com/watch?v=kU_944PJ2fw 22.30 นาที Power Point
นำผลที่ได้จากการ เรียนรู้ไปทดลอง ใช้	กลุ่มย่อย (20 นาที)	8. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน (ใช้กลุ่มต่อเนื่อง) 9. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เข้าอบรมตามใบงาน ดังนี้ 9.1 ให้กลุ่มช่วยกันคิดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ป้องกันการ ถูกหลอกไปทำงานต่างประเทศ โดยที่เนื้อหาของการ รณรงค์ประกอบด้วย - สาเหตุความต้องการไปทำงานต่างประเทศ - การหาข้อมูล และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ก่อนการ ตัดสินใจ - แนวทางการป้องกันและแก้ไขหากเกิดปัญหาพร้อม หน่วยงานที่สามารถขอความช่วยเหลือ	ใบงานที่ 3 “ช่วยกันคิดเพื่อ ตัดสินใจ” กระดาษครีปชาร์ด ปากกา

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การ
นำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจผลจากใบงาน

ใบงานที่ 1

“หญิงไทยถูกหลอก”

1. ให้ผู้เข้าอบรมชมภาพยนตร์สั้น เรื่อง “หญิงไทยถูกหลอกไปทำงานที่ประเทศเกาหลี” โดยระหว่างชมภาพยนตร์ ให้ผู้เข้าอบรมพิจารณาเนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากภาพยนตร์ แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบ

“หญิงไทยถูกหลอก”

นางสาว A ได้ ID โหล่นจากเพื่อนของเพื่อน จึงรับแอดเป็นเพื่อน และเข้าไปสอบถามเรื่องการนัดที่เกาหลีได้ ได้ความว่า มีรายได้ 4-5 หมื่นบาท/เดือนจริงหรือไม่ เพราะครอบครัวกำลังประสบปัญหาหนี้สิน จึงให้ความสนใจ ต่อมา มีการนัดแนะและตรวจสอบคุณสมบัติกับนายหน้า พร้อมถ่ายรูปนำไปทำหนังสือเดินทาง ต้องซึ่งใช้เวลาประมาณหนึ่งสัปดาห์ หลังจากนั้นนายหน้าแจ้งกับนางสาว A ว่าให้เตรียมเดินทาง แต่นางสาว A แจ้งว่า ๙ ตนเองไม่พร้อมเรื่องเงินทอง นายหน้าจึงแจ้งกลับว่าไม่ต้องกังวล ร้านที่จะไปทำงานจะรับผิดชอบทุกอย่างเพียงแต่ นางสาว A ต้องรับสภาพหนี้

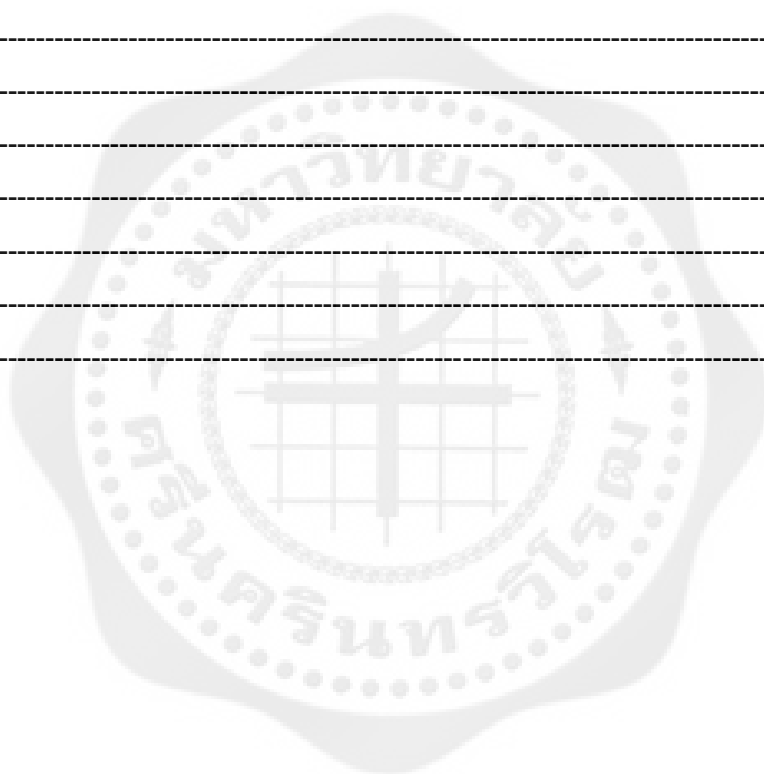
นางสาว A เดินทางพร้อมกับหญิงอื่นรวม 6 คน โดยมีชายมารับ และซื้อตั๋วส่งไปยัง บขส. และเมื่อเดินทางถึงเกาหลี มีชายมารับและนำไปส่งที่พักอีกต่อหนึ่ง ณ ที่นั้น มีคนอยู่รวมประมาณ 20 คน มีผู้หญิงเข้ามาใหม่ทุกวัน นายหน้าจะให้สาว ๆ แต่งหน้า แต่งตัวเตรียมความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง ห้องที่พักมีรหัสห้อง ซึ่งนางสาว A ยังไม่สงสัยอะไรขณะนั้น สาว ๆ ที่นายหน้าพาออกไปทำงานส่วนใหญ่จะไม่ได้กลับเข้ามา แต่มีรายหนึ่งกลับมาแล้วร้องไห้ นางสาว A คิดเพียงว่าคงงานหนัก เมื่อสอบถามก็ได้รับคำตอบว่ามีเพื่อนสาวรายหนึ่งโดนจับ นางสาว A จึงเริ่มกังวลและกลัว และหาช่อง/ใช้อุปบายหนีออกมา จนได้พบคนไทยให้ความช่วยเหลือจนได้กลับประเทศไทย

ที่มา http://www.youtube.com/watch?v=9f_QRpOA61U

กระดาษคำตอบ ของใบงานที่ 1

คำถาม

ท่านได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการชมภาพยนตร์ ท่านได้มีประสบการณ์ในลักษณะเดียวกับหญิงสาวในภาพยนตร์ หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวให้นำมาเขียนในคำตอบด้วยว่ารู้สึกอย่างไร

ใบงานที่ 2

“อภิปรายกลุ่ม”

ดำเนินการดังนี้

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

ประธาน คือ

เลขา คือ

2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 นำคำตอบที่ได้จากการดูภาพยนตร์ มาแบ่งปันในกลุ่ม ได้ดังนี้

2.2 สมาชิกกลุ่มช่วยกันอภิปรายถึงผลกระทบของสิ่งที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ที่มีต่อสังคม หรือคนในสังคมจะมองปัญหาอย่างไร แล้วเสนอทางออก หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป

สรุป/ใบความรู้

วิธีป้องกันตัวเองจากขบวนการหลอกไปทำงานต่างแดน

1. **คิดให้มาก** อย่าเชื่อใจใครง่าย ๆ แม้จะเป็นคนที่นับถือ เพื่อนบ้าน เพื่อนสนิท หรือสำนักจัดหางานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หากมีความต้องการที่จะไปทำงานต่างประเทศ ให้ **ใช้บริการจัดหางาน** กระทรวงแรงงาน ซึ่งได้รับการรับรองจากกระทรวงต่างประเทศ

2. **คิดให้รอบคอบ** ก่อนตัดสินใจ จำเป็นต้องหาข้อมูลให้มากที่สุด จากบุคคล สภาพข้อมูลของงานและประเทศที่จะไปทำ เป็นต้นว่า ท่าเลที่ตั้งของเมืองหลวง สถานทูต คนรู้จัก มีชุมชนคนไทยหรือไม่ สามารถติดต่อกลับประเทศได้หรือไม่/ อย่างไร (มีที่ทำงานบางแห่งไม่อนุญาตให้ติดต่อกลับประเทศ) เป็นต้น

ที่มา <http://women.sanook.com/12919/>

เทคนิคของนักต้มตุ๋น ลวงคำกามข้ามชาติ

1. **บริษัทดูน่าเชื่อถือ** เช่น อ้างว่ารู้จักคนดัง นายทหาร นายตำรวจ งานที่ทำเป็นงานสบายมีรายได้ดี หากมาในท่าที่เช่นนี้ให้คิดก่อนเลยว่า มีแนวโน้มจะพาไปขายตัว ถึงจะรายได้ดีแต่ท้ายสุดคนทำไม่ได้เงินสักบาท เพราะจะหักเงินสารพัดจนไม่เหลือสักบาท แถมเป็นหนี้เพิ่มขึ้น

2. **พูดจาโน้มน้าวหรือเร่งรัดเกินจริง** เช่น ถ้าไม่ไปงวดนี้ก็หมดโอกาส เพราะกำลังจะปิดรับคนแล้ว เป็นต้น

3. **ให้ทำอะไรแปลก ๆ หรือผิดกฎหมาย** เช่น ให้จดทะเบียนสมรสกับคนต่างชาติ โดยให้เหตุผลว่าจดทะเบียนในนาม หรือเพื่อสะดวกต่อการเข้าเมือง ซึ่งถือเป็นวิธีที่เข้าข่ายไม่ชอบมาพากล หรือให้เดินทางด้วยวิธีแปลก ๆ เช่น เข้าไปซ่อนในท้ายรถ และกำชับให้รีบหนีก่อนจะโดนจับ

4. **พรรคพวกที่ไปทำงานมีแต่สาว ๆ สวย ๆ** ถ้าเป็นเช่นนั้น คิดได้เลยว่าผิดปกติแน่ ถ้าไม่พาไปขายแรง ก็พาไปขายร่าง

5. **อ้างว่าจะจัดการในเรื่องเอกสารการเดินทางให้ทั้งหมด** พาไปทำหนังสือเดินทางหรือพาสปอร์ต วิชา แต่ไม่ให้เราเก็บเอกสารการเดินทางไว้เอง แต่จะมีคนมากอย่เก็บไว้ให้ตลอด

หรือ คู่มือการทำงานประเทศเกาหลี

https://www.youtube.com/watch?v=kU_944PJ2fw

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

ทำอย่างไร

21. การที่ผู้หญิงไทยตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ เพราะเหตุผลข้อใด
 - ก. ต้องการทำงาน ที่คิดว่ารายได้ดี
 - ข. ไปขุดทอง
 - ค. ไม่อยากทำงานในประเทศไทย
 - ง. โชคดีอาจได้สามีชาวต่างชาติ
22. สาเหตุที่หญิงสาวหลงเชื่อนายหน้า เรื่องการไปทำงานต่างประเทศ
 - ก. มีความต้องการไปอยู่แล้ว
 - ข. นายหน้ารับปากว่าจะช่วยเหลือทุกอย่าง
 - ค. เห็นมีคนไปทำงานต่างประเทศมากมาย
 - ง. ไม่มีข้อมูลที่แท้จริง จึงเชื่อทุกอย่างที่นายหน้าพูด
23. การติดต่อสำนักงานจัดหางานเถื่อน จะเกิดอะไรตามมา
 - ก. ไม่เสียค่าใช้จ่ายอะไร
 - ข. เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปจนเป็นความจริง
 - ค. ได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ
 - ง. ถูกหลอก และเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
24. ข้อใดเป็นสาเหตุทำให้คนเรตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ ได้มากที่สุด
 - ก. เป็นเพราะเวอร์กรรม
 - ข. เพราะความไม่รู้
 - ค. เพราะความยากจน ไม่มีทางเลือก
 - ง. เพราะไวใจและเชื่อคนง่ายเกินไป
25. ข้อใดเป็นรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์จากเหยื่อค้ำมนุษย์
 - ก. ถูกกระทำทารุณ
 - ข. การถูกยัดเอกสารทั้งหมด
 - ค. การได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ
 - ง. ถูกหักค่าจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
ทำอย่างไร

21. การที่ผู้หญิงไทยตัดสินใจไปทำงานต่างประเทศ เพราะเหตุผลข้อใด

- ✓ ก. ต้องการงาน ที่คิดว่ารายได้ดี
- ข. ไปชดทอน
- ค. ไม่อยากทำงานในประเทศไทย
- ง. โชคดีอาจได้สามีชาวต่างชาติ

22. สาเหตุที่หญิงสาวหลงเชื่อนายหน้า เรื่องการไปทำงานต่างประเทศ

- ก. มีความต้องการไปอยู่แล้ว
- ข. นายหน้ารับปากว่าจะช่วยเหลือทุกอย่าง
- ค. เห็นมีคนไปทำงานต่างประเทศมากมาย

✓ ง. ไม่มีข้อมูลที่แท้จริง จึงเชื่อทุกอย่างที่นายหน้าพูด

23. การติดต่อสำนักงานจัดหางานเถื่อน จะเกิดอะไรตามมา

- ก. ไม่เสียค่าใช้จ่ายอะไร
- ข. เสียค่าใช้จ่ายมากเกินไปจนเป็นจริง
- ค. ได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ

✓ ง. ถูกหลอก และเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

24. ข้อใดเป็นสาเหตุทำให้คนเรตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ ได้มากที่สุด

- ก. เป็นเพราะเวรกรรม
- ✓ ข. เพราะความไม่รู้
- ค. เพราะความยากจน ไม่มีทางเลือก
- ง. เพราะไวใจและเชื่อคนง่ายเกินไป

25. ข้อใดเป็นรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์จากเหยื่อค้ามนุษย์

- ก. ถูกกระทำทารุณ
- ข. การถูกยึดเอกสารทั้งหมด
- ค. การได้งานที่ไม่ตรงกับความต้องการ

✓ ง. ถูกหักค่าจ้างและค่าใช้จ่ายอื่นอย่างไม่เป็นธรรม

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ					
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา					
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ					
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย					
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ					
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ					
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา					
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
10. มีการแสดงความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก

4 = ดี

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ทำอย่างไร

เวลาที่ใช้ 55 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุของปัญหาการค้ำมนุษย์ได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติการรับฟังความคิดเห็นหรือคำแนะนำของผู้อื่น โดยไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมเป็นบุคคลที่มีความระมัดระวัง ไม่เชื่อคนแปลกหน้าโดยปราศจากการไตร่ตรอง

เนื้อหาของกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้เรียนรู้ถึงสาเหตุ ที่มาของปัญหาการค้ำ มนุษย์ ได้เรียนรู้ถึงการป้องกันตนเอง การเพิ่มความระมัดระวัง เพื่อลดความเสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหาย เนื้อหาประกอบด้วย

- พฤติกรรมที่เป็นปัญหา
- การตัดสินใจในการแก้ปัญหา
- การแสดงบทบาทสมมติเพื่อการแก้ปัญหา

วิธีการขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยการกระตุ้นการตระหนักรู้ของปัญหาจากรูปสัญลักษณ์การค้ำมนุษย์ ซึ่งอาจสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม หรือจากการพบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ด้วยการนำประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ของแต่ละคนมาแบ่งปัน เพื่อระดมความคิดเห็น และเพิ่มเติมข้อมูลปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคม หรือสังคมมีความเห็นต่อปัญหากังกล่าวอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยกรณี “นางสาวฝน” แล้วสร้างกระบวนการตัดสินใจ

วิธีดำเนินการกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินการ กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ทำอะไร”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	1. วิทยากร กระตุ้นการความคิดและการตระหนักรู้ของ ปัญหาจากภาพสัญลักษณ์การคำนุश्य ซึ่งอาจสอดคล้อง กับประสบการณ์ของผู้เข้าอบรม หรือจากการพบเห็น เหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน 2. ให้ผู้เข้าอบรมตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม ท่านเคยมีประสบการณ์ หรือพบเห็นบุคคลที่ประสบ เหตุการณ์ดังกล่าวหรือไม่ ให้บันทึกรายละเอียดใน แผ่นกระดาษคำตอบ	ใบงาน ที่ 1 ภาพสัญลักษณ์การตก เป็นผู้เสียหาย กระดานดำ กระดาษคริปชาร์ด ปากกา
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มเลือกประธานและเลขาพร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์จากภาพ สัญลักษณ์การคำนุश्य มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 4.1 กลุ่มจับฉลากเพื่อเลือกภาพจากใบงาน 4.2 กลุ่มอภิปรายภาพที่จับฉลากได้ เพื่อหาข้อสรุปว่า ภาพดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร พร้อมเสนอ แนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 “การระดมความคิดของ กลุ่ม” กระดานดำ กระดาษ ปากกา
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่ม (เวลากลุ่มละ 3 นาที) 7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอดของทั้ง 2 กลุ่ม พร้อม ข้อมูลวิชาการและใบความรู้ “การตัดสินใจในการ แก้ปัญหา”	ใบความรู้ “คิดสักนิดก่อนตัดสินใจ” กระดานดำ กระดาษคริปชาร์ด ปากกา

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “ทำอะไร”	สื่อ
การนำที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้	กลุ่มย่อย (15 นาที)	8. วิทยากรแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 2 กลุ่ม (กลุ่มต่อเนื่อง) แล้วมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน ดังนี้ 9. ให้สมาชิกกลุ่มศึกษากรณี “นางสาวฝน” แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม 9.1 ถ้าท่าน ตกอยู่สภาพเดียวกับนางสาวน้ำฝน ท่านจะตัดสินใจอย่างไรเพื่อให้ท่าน รอดพ้นจากกลุ่มมิจฉาชีพ 9.2 ท่านคิดว่า หน่วยงานที่ท่านจะขอรับความช่วยเหลือได้อย่างปลอดภัย มีหน่วยงานใดบ้าง 10. กลุ่มจดคำตอบ ที่วิทยากร	ใบงานที่ 3 “ทดลองกิจกรรม..คิดก่อนตัดสินใจ”

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

ใบงานที่ 1 “เหยื่อค้ามนุษย์”

คำแนะนำ

1. ให้ผู้เข้าอบรม พิจารณาภาพสัญลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์ จำนวน 2 ภาพ โดยให้ผู้เข้าอบรมนำประสบการณ์ของแต่ละคน หรือจากการพบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันกับภาพมาประกอบในการตอบคำถามด้วย

คำถาม

ให้ท่านพิจารณาภาพสัญลักษณ์เหยื่อการค้ามนุษย์จำนวน 2 ภาพ พร้อมบอกเล่าความรู้สึกว่ามีความรู้สึกอย่างไร ท่านใดเคยมีประสบการณ์ หรือพบเห็นบุคคลที่ประสบเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวให้นำมาเขียนบอกเล่าความรู้สึกในกระดาษคำตอบด้วย

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

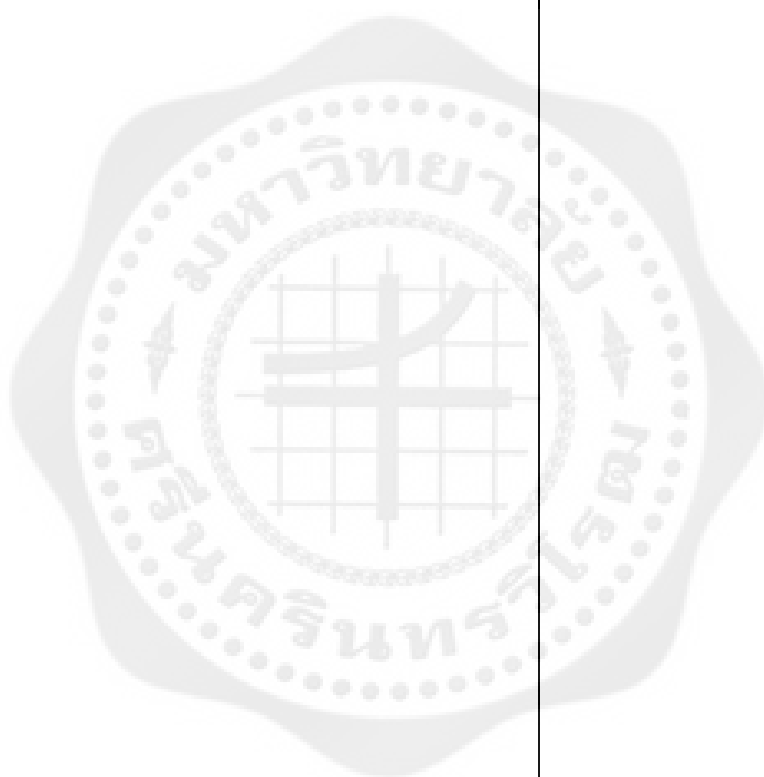
กระดาศำตอบ

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ใบงานที่ 2

“การระดมความคิดเห็นของกลุ่ม”

คำแนะนำ

1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรกำหนดให้ กลุ่มเลือกประธานและเลขาพร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

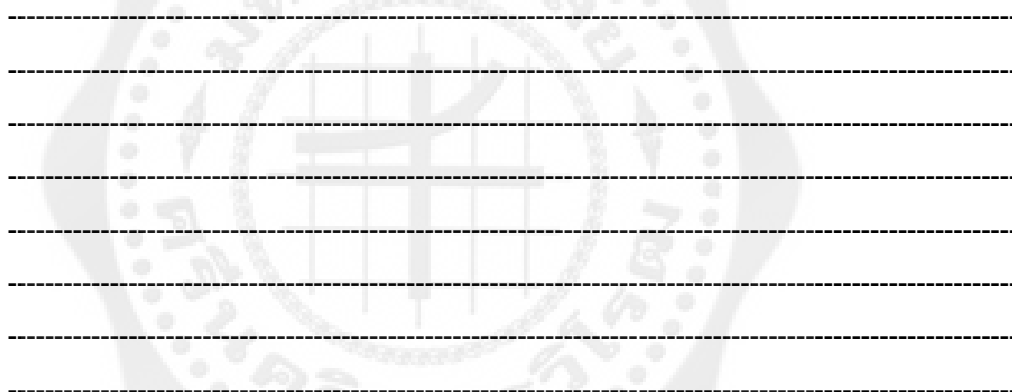
ประธาน คือ

เลขาคือ

2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 2.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูลความรู้สึกที่ได้จากภาพเหยื่อค้ำมนุษย์ทั้ง 2 ภาพ มาแบ่งปัน

กับเพื่อนๆ พร้อมอภิปราย

2.2กลุ่มจับฉลากเพื่อเลือกภาพจากใบงาน เมื่อได้ภาพแล้ว ภาพที่เหลือจะตกเป็นของอีกกลุ่มทันที หลังจากนั้นให้สมาชิกกลุ่มอภิปรายภาพที่จับฉลากได้ เพื่อหาข้อสรุปว่าภาพดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

- ### 3. ตัวแทนกลุ่มเตรียมเสนอผลสรุปของกลุ่ม

สรุป/ใบความรู้

การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่สลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจฉัย มากกว่าหนึ่งทางเสมอ

(สมคิด บ่างโม อ้างจาก [www .pknow.edupol.org/Course/C2/document/02/1241.pdf](http://www.pknow.edupol.org/Course/C2/document/02/1241.pdf).)

1. ระบุปัญหาให้ชัดเจน
2. หาทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
3. หาความเป็นไปได้ของทางเลือกแต่ละ เส้นทาง
4. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
5. นำทางเลือกที่ได้เลือกไว้แล้วไปปฏิบัติ
6. การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน <http://slideplayer.in.th/slide/2093619/>

ใบงานที่ 3

“กรณีศึกษา นางสาวน้ำฝน”

คำแนะนำ

ให้ผู้เข้าอบรม อ่านกรณีศึกษา “นางสาวน้ำฝน” แล้วตอบคำถาม

นางสาวฝน ย้ายถิ่นจากเมืองชายแดนในชนบทของเธอไปสู่เมืองใหญ่แห่งหนึ่งในประเทศเพื่อนบ้าน โดยหวังที่จะหางานทำ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นางสาวฝนพบกับสตรีนางหนึ่งซึ่งบอกว่า จะช่วยเหลือเธอโดยพาไปอยู่ที่สถานที่ดีแห่งหนึ่ง และจะช่วยหางานให้ทำ นางสาวฝนไม่เข้าใจ ภาษาท้องถิ่นนั้นดี แต่ก็ยอมรับความช่วยเหลือ ที่สุดก็ถูกขายเป็นแรงงานทาสที่ถูกแสวงหาประโยชน์ เมื่อตำรวจบุกเข้าไปตรวจค้นสถานประกอบการนั้น และช่วยพาผู้หญิงรวมทั้งนางสาวฝน ออกมาแล้วส่งเธอไปให้ผู้หญิงอีกคนหนึ่ง ผู้หญิงนั้นบอกเธอว่าจะให้ความช่วยเหลือโดยให้ที่พักและหางานที่ดีให้ทำหากนางสาวฝนยอมไปกับเธอ นางสาวฝนฟังผู้หญิงคนนั้นไม่ค่อยเข้าใจนัก เพราะเธอยังไม่รู้ภาษาท้องถิ่นดี ดังนั้นถึงแม้ว่าสตรีผู้นั้นจะเป็นนักสังคมสงเคราะห์จากสถานที่พักพิงในท้องถิ่นนั้น นางสาวฝนก็หวาดกลัวว่าผู้หญิงนั้นจะเป็นนักค้ามนุษย์อีกคน (ที่มา รายงาน SIREN โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP):ระยะที่ 3)

คำถาม

1. สมมติว่าท่านเป็น “นางสาวน้ำฝน” ท่านจะมีแนวทางในการตัดสินใจอย่างไร เพื่อให้รอดพ้นจากกลุ่มมิจฉาชีพ

2. ท่านคิดว่า หน่วยงานที่ท่านจะขอรับความช่วยเหลือ มีหน่วยงานใดบ้าง (ตอบได้มากกว่าหนึ่งหน่วยงาน)

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

หญิงไทยถูกหลอก

26. พฤติกรรมใด เสี่ยงต่อการถูกหลอกลวงมากที่สุด
 - ก. การเชื่อคนที่พูดไพเราะ
 - ข. การเชื่อคนโดยขาดการไตร่ตรอง
 - ค. การทำตามแฟชั่น
 - ง. การทำตามเพื่อน
27. ข้อใด การค้ำมนุษย์คือ
 - ก. การถูกแสวงหาประโยชน์
 - ข. การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ
 - ค. การเป็นแรงงานที่ถูกแสวงหาประโยชน์
 - ง. การเป็นแรงงานเยี่ยงทาส
28. เหตุใดค้ำมนุษย์ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่
 - ก. ไม่ผิด เพราะถูกหลอก
 - ข. ไม่ผิด เพราะเป็นผู้เสียหาย
 - ค. ผิดเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน
 - ง. ผิดเพราะเป็นคดีอาญา
29. หากตกเป็นเหยื่อค้ำมนุษย์ แจ้งตำรวจแล้วจะมีความผิดหรือไม่
 - ก. ไม่ ตำรวจไม่สนใจเรื่องนี้
 - ข. ไม่ เพราะเป็นผู้เสียหาย
 - ค. ผิดแน่นอนเพราะทำผิดกฎหมาย
 - ง. ผิดถ้าอายุไม่ถึง 18 ปี
30. เหยื่อค้ำมนุษย์มีสิทธิเรียกร้องในเรื่องใดได้บ้าง
 - ก. ค่าสินไหมทดแทน
 - ข. สิทธิที่จะกลับภูมิลำเนา
 - ค. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง
 - ง. สิทธิที่จะได้พบหน้าแฟน

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
หญิงไทยถูกหลอก

26. พฤติกรรมใด เสี่ยงต่อการถูกหลอกหลวงมากที่สุด

- ก. การเชื่อคนที่พูดไพเราะ
- ✓ ข. การเชื่อคนโดยขาดการไตร่ตรอง
- ค. การทำตามแฟชั่น
- ง. การทำตามเพื่อน

27. การค้ามนุษย์คือ ข้อใด

- ✓ ก. การถูกแสวงหาประโยชน์
- ข. การแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจ
- ค. การเป็นแม่บ้าน
- ง. การเป็นแรงงานประมง

28. เหตุใดค้ามนุษย์ เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่

- ก. ไม่ผิด เพราะถูกหลอก
- ✓ ข. ไม่ผิด เพราะเป็นผู้เสียหาย
- ค. ผิดเพราะทำให้คนอื่นเดือดร้อน
- ง. ผิดเพราะเป็นคดีอาญา

29. หากตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์ แจ้งตำรวจแล้วจะมีความผิดหรือไม่

- ก. ไม่ ตำรวจไม่สนใจเรื่องนี้
- ✓ ข. ไม่ เพราะเป็นผู้เสียหาย
- ค. ผิดแน่นอนเพราะทำผิดกฎหมาย
- ง. ผิดถ้าอายุไม่ถึง 18 ปี

30. เหยื่อค้ามนุษย์มีสิทธิเรียกร้องในเรื่องใดได้บ้าง

- ✓ ก. ค่าสินไหมทดแทน
- ข. สิทธิที่จะกลับภูมิลำเนา
- ค. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง
- ง. สิทธิที่จะได้พบหน้าแฟน

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การตัดสินใจ

พฤติกรรมการเรียนรู้	ระดับคะแนน				
	1	2	3	4	5
1. หาสาเหตุของปัญหาก่อนตัดสินใจ					
2. แสดงความคิดเห็นเพื่อหาสาเหตุของปัญหา					
3. ถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
4. มีการรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ มิติ					
5. เป็นคนช่างคิด ช่างสงสัย					
6. มีการคิดอย่างเป็นระบบก่อนตัดสินใจ					
7. มีข้อมูลในการตัดสินใจ					
8. มีการนำข้อมูลของเพื่อน ๆ มาร่วมพิจารณา					
9. มีการนำเสนอความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล					
10. มีการแสดงความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก

4 = ดี

3 = ปานกลาง

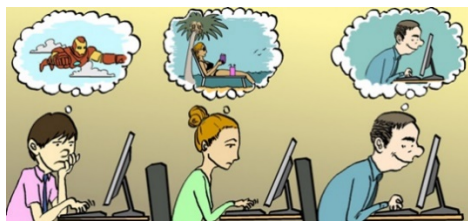
2 = น้อย

1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

คำอธิบาย

ประกอบด้วย 4 สารการเรียนรู้ได้แก่

- 3.1 คิดแก้ปัญหา
- 3.2 เลือกอย่างไร
- 3.3 ช่างคิดช่างสังเกต
- 3.4 หลอกรักออนไลน์

เนื่องจากผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ อาจถูกแสวงหาประโยชน์ในหลายรูปแบบ โดยที่ผู้เสียหาย ๆ จำนวนไม่น้อยอาจไม่รู้สึกรู้ว่าตัวเองกำลังถูกค้ำ ขณะที่รูปแบบหรือวิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ก็ยังคงเป็นการใช้วาทกรรมเข้ามาหลอกลวง การเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ด้วย การชักชวนให้ไปหลงเชื่อ หรือพูดคุยและบอกรักผ่านโปรแกรมพูดคุย ซึ่งผู้เสียหายฯ มักหลงเชื่อว่าเป็นการเข้ามาตีสนิทหรือพูดคุยด้วยเจตนาดี ทำให้ขาดการไตร่ตรองหรือคิดอย่างรอบคอบ สุดท้ายจบลงด้วยการหลอกลวงทั้งสิ้น “คิดเป็น” จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมดำเนินชีวิตในโลกแห่งความจริง รู้จักตนเอง รู้จักและรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อความสุขในชีวิต

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ผู้เข้าอบรม เรียนรู้เรื่องการ“คิดเป็น” จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์และภัยต่าง ๆ และเรียนรู้ทักษะในการรวบรวมข้อมูล

เมื่อผ่านการเรียนรู้จากหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ผู้เสียหาย ฯ จะมีความรู้ ทักษะและทักษะตามแนวทาง “คิดเป็น”

รูปแบบ

วงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) จากกรณีศึกษา ประสบการณ์ที่เป็นปัญหาทั้งประสบการณ์ตรงและพฤติกรรมที่สังคมมีความเห็นว่าเป็นปัญหา เพื่อให้ผู้เข้าอบรม เกิดความรู้สึกและเรียนรู้ในสิ่งนั้น

2. การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำข้อมูลที่ได้จากขั้นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่มและหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมในระดับครอบครัว ชุมชน หรือสังคมอย่างไร พร้อมเสนอทางออกหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่เป็นามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization) ผู้เข้าอบรม นำเสนอผลสรุปแนวทางการแก้ปัญหาว่าของกลุ่มที่ได้จากขั้นตอนการสังเกต และการแสดงความคิดเห็น ๙ ว่ามีขั้นตอนเช่นไร ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิดหรือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปต่อท้ายด้วยแนวคิดหรือกฎเกณฑ์มาช่วยเสริมเพื่อเป็นการสนับสนุนอีกชั้นหนึ่ง

4. นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ (Active Experimentation) ในลักษณะเช่นนี้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพราะเป็นการนำวงจรการเรียนรู้ในขั้นที่ 1-3 มาใช้กับเหตุการณ์ใหม่ เพื่อทดสอบเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์ตามแนวทาง “คิดเป็น” ซึ่งเป็นการเตือนสติให้ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

รูปแบบของการแก้ปัญหาจากประสบการณ์ ถูกสร้างขึ้นโดยเชื่อมโยงใน 3 ระดับคือ

4. การเชื่อมโยงในแต่ละขั้นตอนของวงจรการเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่ได้บูรณาการข้อมูลตามแนวทาง “คิดเป็น” 3 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สังคมและวิชาการ

5. การเชื่อมโยงในแต่ละสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องราวต่อเนื่อง ซึ่งในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การ”คิดเป็น” เป็นการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยง ผ่านกลไกต่างที่มีจรรยาวิชาชีพใช้ได้แก่ การหลอกลวงรูปแบบต่างๆ เช่น หลอกให้ไปทำงานต่างประเทศ หลอกให้รัก หลอกให้โอนเงิน เป็นต้น ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อเสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้ทั้งสิ้น

6. การเชื่อมโยงจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 โดยสาระการเรียนรู้ที่ 3.1 จะต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ 2.3 ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สาระการเรียนรู้ที่ 3.1 คิด..แก้ปัญหา

ใช้เวลา 60 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุสาเหตุการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ และช่องทางการขอรับความช่วยเหลือได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติว่าการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ว่าเป็นการถูกละเมิดสิทธิ

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมสามารถจำแนกความต่างระหว่างใช่และไม่ใช่ ผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ได้

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรม ได้คิดและทบทวน ประสบการณ์ที่ผ่านมาของตน ถึงปัญหา รูปแบบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ได้เรียนรู้การ การคิด การแก้ปัญหา การค้นหาข้อมูลจากทักษะการสังเกต เนื้อหาประกอบด้วย

องค์ประกอบของการตกเป็นผู้เข้าอบรม

วิธีการ/แนวทางแก้ไข

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ด้วยการกระตุ้นให้คิดและทบทวนประสบการณ์ของแต่ละคนที่ผ่านมา

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) ด้วยการระดมสมองและ/หรือ shopping idea รวมทั้งการเปิดโอกาสให้สมาชิกต่างกลุ่ม สามารถแสดงความคิดเห็น ทั้งเห็นด้วยและเห็นต่างเพื่อสะท้อนมุมมองของเห็นสังคม

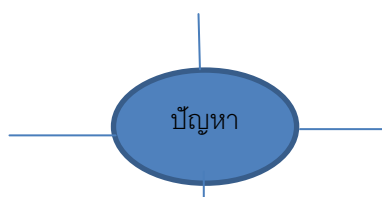
รอบข้างและสรุปรวบยอดเป็นหลักการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการนำแนวทางหรือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ไปทดลองปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ การตกเป็น “เหยื่อค้ำมนุษย์” (แรงงานประมง)

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิด..แก้ปัญหา”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	1. วิทยากร นำเข้าสู่กิจกรรมด้วยการสนทนาเพื่อเชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ถึงพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เสี่ยงต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ 2. ให้ผู้เข้าอบรม ทบทวนและเขียนเล่าประสบการณ์ของแต่ละคนพร้อมวิเคราะห์สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในความคุ้มครองดูแล ที่บ้านเกร็ดตระการ 3. นำประสบการณ์ ไปติดไว้ที่กระดานดำ 4. วิทยากรสรุป และจัดหมวดหมู่ของคำตอบ	ใบงานที่ 1 “คิด ทบทวนปัญหา” กระดาษ ปากกา กระดาษคริปชาร์ด
สังเกตและการแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	5. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ตามหมวดหมู่ที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน กลุ่มเลือกประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่ 6. ทุกกลุ่ม ให้ดำเนินการดังนี้ 6.1 สมาชิกกลุ่ม แต่ละคนนำข้อมูลที่ผ่านการทบทวนประสบการณ์และวิเคราะห์สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในความคุ้มครองดูแล ณ บ้านเกร็ดตระการ มาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 6.2 กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ และสรุปปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหามาตามขั้นตอนต่อไปนี้ 6.1.1 วาดวงกลม ภายในวงกลมคือปัญหา/สาเหตุที่เข้ามา ณ บ้านเกร็ดตระการ 6.1.2 กลุ่มช่วยกันคิดแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ หนึ่งแนวทางคือหนึ่งเส้นที่ลากออกจากวงกลม ตามภาพ แต่ต้องครอบคลุมองค์ประกอบเหล่านี้ การแก้ปัญหา การป้องกันปัญหา การเฝ้าระวังปัญหา และการคุ้มครองผู้เสียหายตามกรอบของกฎหมาย (10 นาที)	ใบงานที่ 2 “ระดมสมอง” กระดาษคริปชาร์ด ปากกา

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิด..แก้ปัญหา”	สื่อ
		6.3 shopping idea (10 นาที) ให้สมาชิกทั้ง 3 กลุ่มเดิน shopping เยี่ยมชมผลงานของกลุ่มเพื่อน พร้อมพิจารณาว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาครอบคลุมหรือไม่หากมีข้อเสนอแนะ หรือเห็นต่างให้เพิ่มแนวทางการแก้ปัญหาโดยลากเส้นจากวงกลมเพิ่มเติมได้ 	
กำหนดกรอบแนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอด shopping idea ทั้ง 3 กลุ่มและข้อมูลวิชาการ “การตุ๋นตอนค้ำมนุษย์” เพื่อสนับสนุนความคิดรวบยอดของผู้เข้าอบรม	ใบความรู้ ระการเรียนรู้ที่ (6.12 นาที)
การนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	8. ให้ผู้เข้าอบรม ชมและพิจารณาสื่อวิดีโอ เรื่อง “เหยื่อค้ำมนุษย์” (แรงงานประมง) แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ 8.1 จากภาพยนตร์ท่านคิดว่า รูปแบบการค้ำมนุษย์ในสื่อวิดีโอคืออะไร 8.2 สมมุติว่าท่านเป็นผู้เสียหายในภาพยนตร์ จะมีแนวทางในการแก้ปัญหายังไง 8.3 ท่านสามารถร้องขอความช่วยเหลือ จากหน่วยงานใดได้บ้าง	ใบงานที่ 3 “เหยื่อค้ำมนุษย์” https://www.youtube.com/watch?v=i5VDqKnQ3MA (3.24 นาที) กระดาษ ดินสอ

การวัดและประเมินผล

4. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)
5. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
6. ตรวจสอบผลจากใบงาน

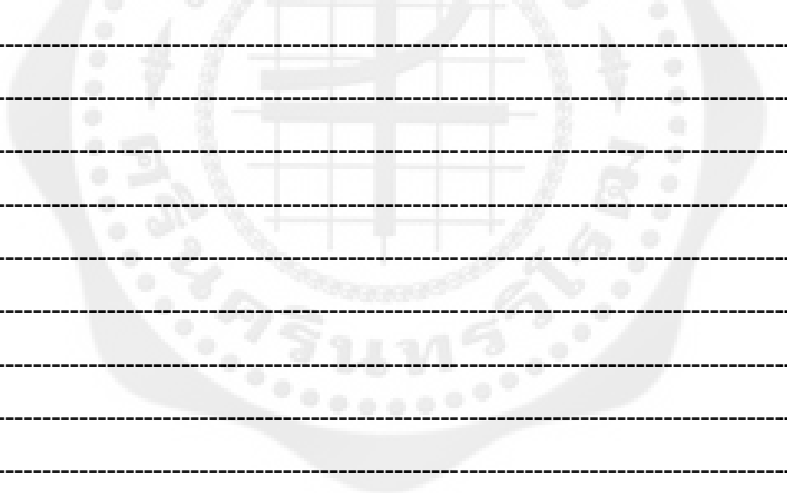
ใบงานที่ 1

“จิตบวชนปัญหา”

ให้ผู้เข้าอบรม ทบทวนประสบการณ์ของแต่ละคนพร้อมวิเคราะห์สาเหตุที่เข้ามาอยู่ที่บ้านเกร็ดตระการ

คำถาม

ให้ท่าน ทบทวน และวิเคราะห์ถึงสาเหตุและปัญหา ที่ทำให้เข้ามาอยู่ที่บ้านเกร็ดตระการ แล้ว
เขียนลงในกระดาษคำตอบด้านล่าง

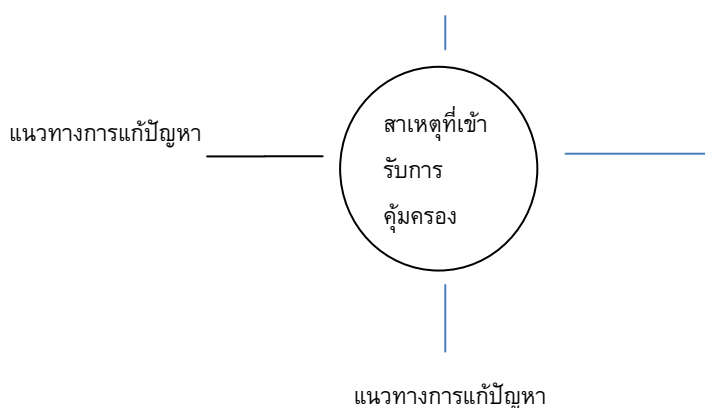
ใบงานที่ 2

“ระดมสมอง”

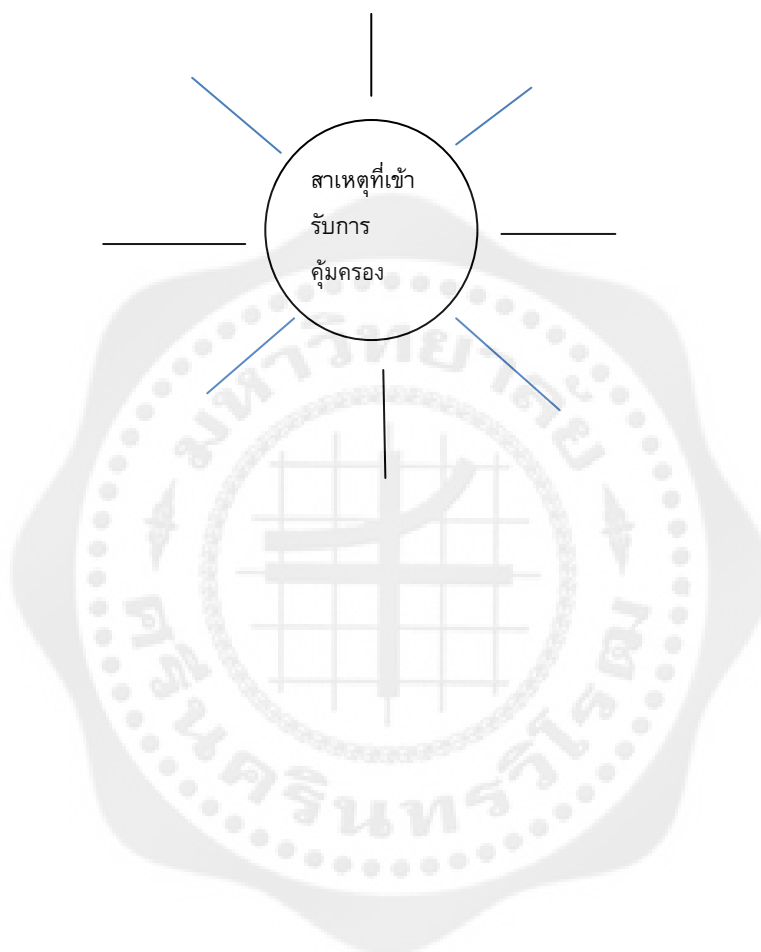
1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่
ชื่อกลุ่ม
ประธานกลุ่ม คือ.....
เลขากลุ่ม คือ
2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 2.1 สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้ทบทวนถึงสาเหตุ ที่เข้ามาอยู่ในบ้านเกิดตระการ
มาแบ่งปันให้กับเพื่อนในกลุ่ม
 - 2.2 กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ สรุปปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหามาตามขั้นตอนต่อไปนี้
 - 2.2.1 วาดวงกลม ภายในวงกลมคือปัญหา/สาเหตุที่เข้ามาในบ้านเกิดตระการ

สาเหตุที่เข้ามา
อยู่ที่บ้านเกิด
ตระการ

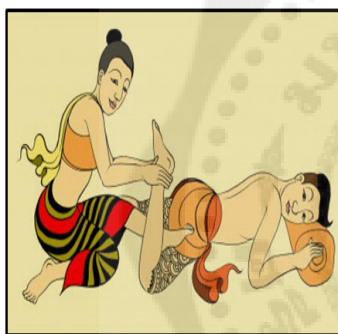
- 2.2.2 กลุ่มช่วยกันคิดแนวทางการแก้ไขปัญหามาหนึ่งแนวทางคือหนึ่งเส้นที่ลากออกจากวงกลม
ตามภาพ แต่ต้องประกอบ การแก้ปัญหา การป้องกันปัญหา การเฝ้าระวังปัญหา และการคุ้มครอง
ผู้เสียหายฯ (10 นาที)

7. shopping idea ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มเดิน shopping เยี่ยมชมผลงาน และแนวทางการแก้ปัญหาของเพื่อนต่างกลุ่ม พร้อมพิจารณาว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาของเพื่อนต่างกลุ่มนั้นครอบคลุมในองค์ประกอบ การแก้ปัญหา การป้องกันปัญหา การเฝ้าระวังปัญหา และการคุ้มครองผู้เสียหายหรือไม่ หากมีข้อเสนอแนะ หรือมีความเห็นเพิ่มเติม สามารถเสนอแนวทางการแก้ปัญหา โดยลากเส้นจากวงกลมเพิ่มได้ ดังภาพ (20 นาที)

รูปแบบการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ที่มา

http://www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=261&auto_id=7&TopicPk

ใบความรู้

สื่อความรู้ “การคุ้มครองมนุษย์”
ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

<https://www.youtube.com/watch?v=frfHxQ0Icj0> ความยาว 6.12 นาทีความยาว 6.12 นาที

ใบงานที่ 3

“ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์”

คำแนะนำ

ให้ผู้เข้าอบรม ชมและพิจารณาสื่อวิทัศน์ “เหยื่อค้ามนุษย์” แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากสื่อวิทัศน์ “เหยื่อค้ามนุษย์” ท่านคิดว่า รูปแบบการค้ามนุษย์คือ

2. สมมติว่าท่านเป็นผู้เสียหายในภาพยนตร์ จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

3. เมื่อตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ท่านสามารถร้องขอความช่วยเหลือ จากหน่วยงานใดได้บ้าง

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

คิดแก้ปัญหา

31. บ้านเกร็ดตระการ คือสถานที่ในความหมายตามข้อใด
 - ก. ที่กักกันบริเวณ เพราะมีความผิด
 - ข. สถานที่ให้การคุ้มครองดูแลผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
 - ค. บ้านฝึกอาชีพ
 - ง. เป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูจิตใจ
32. มีเพื่อนชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง ควรทำอย่างไร
 - ก. เพื่อนกันไม่น่ามีอะไรที่ต้องเสี่ยง
 - ข. ฉันสามารถเอาตัวรอดได้
 - ค. เพื่อนคงไม่ชวนไปในทางที่ไม่ดี
 - ง. เรียนรู้วิธีการปฏิเสธอย่างมีขั้นตอน
33. หากมีบุคคลแปลกหน้ามอบของมีค่าให้ จะทำอย่างไร
 - ก. อย่าด่วนรับ ให้พิจารณาก่อนว่าคืออะไร
 - ข. โชคดีเป็นของฉัน
 - ค. ได้ของฟรี มีใครไม่ยกได้
 - ง. กำลังอยากได้อยู่พอดี
34. มีคนแปลกหน้าเข้ามาชักชวนสาว ๆ ในหมู่บ้านของท่าน ไปทำงาน ควรจะทำอย่างไร
 - ก. ไปสมัครด้วยเพราะกำลังต้งงาน
 - ข. ดีจังมีบริการถึงที่
 - ค. ไม่สมัคร ยังไม่รู้ว่าใคร และงานอะไร
 - ง. แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ
35. เมื่อตกเป็นเหยื่อมนุษย์ ท่านสามารถขอความช่วยเหลือได้จาก หน่วยงานในข้อใด
 - ก. กระทรวงศึกษาธิการ
 - ข. กระทรวงแรงงาน
 - ค. กระทรวงมหาดไทย
 - ง. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
คิดแก้ปัญหา

31. บ้านเกร็ดตระการ คือสถานที่ในความหมายตามข้อใด

- ก. ที่กักกันบริเวณ เพราะมีความผิด
- ✓ ข. สถานที่ให้การคุ้มครองดูแลผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- ค. บ้านฝึกอาชีพ
- ง. เป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูจิตใจ

32. มีเพื่อนชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยง ควรทำอย่างไร

- ก. เพื่อนกันไม่น่ามีอะไรที่ต้องเสี่ยง
- ข. ฉันสามารถเอาตัวรอดได้
- ค. เพื่อนคงไม่ชวนไปในทางที่ไม่ดี
- ✓ ง. เรียนรู้วิธีการปฏิเสธอย่างมีขั้นตอน

33. หากมีบุคคลแปลกหน้ามอบของมีค่าให้ จะทำอย่างไร

- ✓ ก. อย่าด่วนรับ ให้พิจารณาก่อนว่าคืออะไร
- ข. โชคดีเป็นของฉัน
- ค. ได้ของฟรี มีใครไม่อยากได้
- ง. กำลังอยากได้อยู่พอดี

34. มีคนแปลกหน้าเข้ามาชักชวนสาว ๆ ในหมู่บ้านของท่าน ไปทำงาน ควรจะทำอย่างไร

- ก. ไปสมัครด้วยเพราะกำลังตุงงาน
- ข. ดีจังมีบริการถึงที่
- ค. ไม่สมัคร ยังไม่รู้ว่าใคร และงานอะไร
- ✓ ง. แจ้งผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ

35. เมื่อตกเป็นเหยื่อมนุษย์ ท่านสามารถขอความช่วยเหลือได้จาก หน่วยงานในข้อใด

- ก. กระทรวงศึกษาธิการ
- ข. กระทรวงแรงงาน
- ค. กระทรวงมหาดไทย
- ✓ ง. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

5 = ดีมาก

4 = ดี

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 3.2 เลือกอย่างไร

ใช้เวลา 65 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุวิธีการหลอกลวงของนักค้ำมนุษย์ได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเชิงเหตุผลต่อการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิด และไตร่ตรอง มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้ถึงรูปแบบและเทคนิควิธีการที่นายหน้าค้ำมนุษย์ใช้ในการหลอกลวงหญิงสาวให้หลงเชื่อ และได้เรียนรู้ถึงองค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- รูปแบบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
- องค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์
- วิธีการ/แนวทางแก้ไข

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิด ความตระหนักรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมจาก กรณีศึกษา ที่เกี่ยวข้องปัญหาการถูกหลอกให้ไปทำงานต่างประเทศ และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่มด้วยการนำประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมของตนเองมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้นส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “เลือกอย่างไร”	สื่อ
ประสบการณ์ ปัญหาที่เป็น รูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	1. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน “กรณีศึกษา “นางสมใจ” (นามสมมติ) 2. ให้ผู้เข้าอบรมดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 2.1 อ่านเรื่องราวของนางสมใจ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากกรณีนางสมใจ โดยให้ท่านนำความรู้ หรือประสบการณ์ของตนเอง หรือที่พบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกับนางสมใจมาพิจารณา ร่วม เขียนลงในใบคำตอบ	ใบงานที่ 1 “กรณีศึกษา นางสมใจ” กระดาษ ปากกา
สังเกตและแสดง ความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรสรุป แบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มตามหมวดหมู่ จากคำตอบของผู้เข้าอบรม ออกเป็นกลุ่มตามหมวดหมู่ที่จัดไว้ 4. ทุกกลุ่มให้ดำเนินการ ดังนี้ 4.1 สมาชิกกลุ่มเลือกประธานและเลขาประจำกลุ่มพร้อมมอบหมายหน้าที่ 4.2 กลุ่มร่วมกันอภิปราย โดยนำประสบการณ์ของตนเองมาแบ่งปันพร้อมวิเคราะห์ในกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มเพื่อตอบคำถาม คำถาม 4.2.1. ท่านคิดว่านางสมใจการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ อย่างไร 4.2.2. กรณีนางสมใจ ส่งผลกระทบกับสังคมอย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไร 5. เตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 “การระดมสมอง” บัตรคำ - ผู้เข้าอบรม (เหยื่อ) - การแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ - ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
กำหนดกรอบ แนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	6. ผู้แทนกลุ่ม นำเสนอผลสรุปของกลุ่มให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้ทราบ 7. วิทยากรสรุปความคิดรวบยอด พร้อมข้อมูลวิชาการ และใบความรู้ “รูปแบบและองค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์”	ใบความรู้ “รูปแบบ/องค์ประกอบ การตกเป็นผู้เสียหายฯ กระดานดำ-ปากกา

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “เลือกอย่างไร”	สื่อ
นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	8. วิทยากร มอบหมายกิจกรรมตามใบงาน ดังนี้ 8.1 ให้ผู้เข้าอบรมทบทวนข้อมูลที่เป็นผลจากการเรียนรู้ เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้ คำถาม 8.1.1 สมมติว่าท่านมีความต้องการไปทำงานต่างประเทศ จะวิธีการเพื่อให้ถูกหลัก ได้อย่างไร ทั้งนี้ให้พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ - การสืบค้นข้อมูลของงานที่ต้องการที่ปลอดภัย - แหล่งข้อมูลและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหา ณ ประเทศปลายทาง	ใบงานที่ 3 “บทบาทสมมติ” กระดานดำ-ปากกา

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจผลจากใบงาน

ใบงานที่ 1

“กรณีศึกษา:นางสมใจ”

ให้ผู้เข้าอบรม ศึกษากรณี “นางสมใจ” แล้วตอบคำถามต่อไป

นางสมใจ (นามสมมติ) หญิงสาวอายุ 30 ปี ถูกหลอกให้ไปทำงานค้าประเวณี ที่ประเทศเกาหลีใต้ โดยทราบข้อมูลจากกลุ่มเฟซบุ๊ก ชื่อ “งานนวดสปา นวดแผนไทย” (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ) ระบุว่ารับสมัครหมอนวดแผนไทยแบบมืออาชีพจริงๆ ไม่มีการแอบแฝง เพื่อเดินทางไปทำงานประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งไม่มีชื่อหรือของรูปผู้โพสต์ การติดต่อพูดคุย ผ่านไลน์ ชื่อ Eye 0412 เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อ 094-495-6464 และมีบัญชีที่ให้ติดต่อ คือ ธ.ไทยพาณิชย์ เลขที่บัญชี 172-216-8465 ใช้ชื่อในการติดต่อว่า “ชี”

ชี ให้นางสมใจส่งรูปภาพให้ดูก่อน และนัดพบเพื่อทดสอบฝีมือการนวดที่คอนโดทาวน์อินทาวน์ ช.4 ถ.รามคำแหง ชั้น 5 ขณะทดสอบก็จะส่งรูปนางสมใจให้กับชายเกาหลี ซึ่ง ชี เรียก “บอส” และบอกนางสมใจว่าจะต้องเดินทางไปประเทศเกาหลีใต้ ถัดจากวันที่ทดสอบ 5 วัน เมื่อกลับถึงห้องพัก น.ส.ชี ได้โทรศัพท์แจ้งว่า ขอเลื่อนการเดินทางเร็วขึ้น 1 วัน เนื่องจากตัวเครื่องบินที่จะไปเต็ม พร้อมพาไปซื้อเสื้อผ้า ของใช้ เครื่องประดับ เพชรพลอย จิวเวลรี่ต่างๆ และบอกว่าจะต้องใส่ไปที่ กัมพูชา เพื่อให้ทางกัมพูชา ตรวจลงตราวีซ่า เข้า – ออก ประเทศก่อนที่จะเดินทางไปเกาหลีใต้ โดย ชี จะเป็นผู้นำไปเอง แต่นางสมใจปฏิเสธและบอกกับ ชี ตนสามารถไปพักกับพี่สาวได้ ชี จึงได้นัดให้ตนไปพบที่ อนุสาวรีย์ฯ เวลา 05.00 น. ของวันเดินทาง

นางสมใจกับพี่สาวได้ปรึกษาถึงความผิดสังเกตของ ชี หลายอย่าง เช่นอาการลูกลึกลุกลน สถานที่นัดหมายลึกลับ ไม่น่าไว้วางใจ ให้เซ็นสัญญาเงินกู้เป็นหนี้ก่อนไป จำนวน 30,000 บาท และจะหักจากเงินค่าจ้าง จำนวน 39,000 บาท เมื่อทำงาน การนวดก็สื่อไปในทางค้าประเวณี เช่น สอนว่าเวลานวดให้เอาขาไปโดนอวัยวะเพศของผู้ชาย เพื่อกระตุ้นอารมณ์ จากนั้นให้เรียกเงิน 50,000 วอน เป็นเงินไทย 1,500 บาท เพื่อสำเร็จความใคร่ให้ผู้ชาย นางสมใจจึงตัดสินใจไม่เดินทางไปประเทศเกาหลีใต้ เพราะไม่เป็นไปตามข้อตกลงในการประกาศในเฟซบุ๊ก

คืนวันเดียวกัน ชี ได้โทรศัพท์หาว่า 10 สาย แต่ตนไม่ได้รับ ชี จึงโทรไปยังเบอร์ของพี่สาว ซึ่งก็ไม่รับสายเช่นกัน ชี ไม่พอใจอย่างมาก และได้ส่ง SMS ไปที่เครื่องของ พี่สาว ต่อว่าตนที่ตนปฏิเสธการเดินทาง แต่นางสมใจก็จะยอมชดใช้เงิน ค่าใช้จ่ายคืนให้กับ ชี ที่ได้ไปดำเนินการซื้อตัวเครื่องบินให้จำนวน 14,367 บาท ทำให้ ชี โมโห ไม่ยอมเจรจา และยังโพสต์ข้อความตำหนิตนทางเฟซบุ๊กทำให้เสียหาย

ใบงานที่ 2

“การระดมสมองของกลุ่ม”

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธานและเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่
 - ชื่อกลุ่ม
 - ประธาน คือ
 - เลขา คือ
2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 2.1 นำประสบการณ์ของแต่ละคนมาแบ่งปันในกลุ่ม
 - 2.2 สมาชิกร่วมกันอภิปราย เสนอความเห็น และวิเคราะห์ร่วมกัน ว่า “นางสมใจ” เป็น
 ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ อย่างไร
 - 2.3 กรณีนางสมใจ ส่งผลกระทบกับสังคมอย่างไร ให้กลุ่มเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา
 โดยเขียนสรุปในตารางด้านล่างนี้ (3.2)

คำถาม	คำตอบ
1. สมาชิกนำสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือข้อคิด “กรณี นางสมใจ” มาแบ่งปันให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มทราบ โดยเขียนรายละเอียดของแต่ละคนลงในช่องคำตอบ	

คำถาม	คำตอบ
2. “นางสมใจ”การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์หรือไม่ พร้อมอธิบายเหตุผล	
3. “กรณีนางสมใจ” ส่งผลกระทบ ต่อสังคมอย่างไรบ้าง	
4. แนวทางในการแก้ไขปัญหา	

4. ตัวแทนกลุ่มเตรียมเสนอผลสรุปของกลุ่ม

สรุป ใบความรู้

รูปแบบการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- 1.การค้ามนุษย์แรงงานภาคประมง
- 2.ขอทานเด็ก
- 3.การค้าหญิงเพื่องานบริการทางเพศ
4. Nevada ไทยพร้อมชายเช็กร์ รูปแบบใหม่การค้าบริการ
5. การค้ามนุษย์เพื่อการแต่งงาน
6. การค้ามนุษย์เพื่อการรับใช้งานในบ้าน
7. การบังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า
8. การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ:2556.5)

องค์ประกอบของการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของความผิดฐานค้ามนุษย์ ว่าหมายถึงการกระทำที่ผู้กระทำแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดย

1. เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย กำลังจะพา พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวงใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ

2. เป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็ก ผู้นั้นกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

องค์ประกอบของการตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1.1 การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง คือ การเป็นธุระจัดหา ชื่อ ชาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยว กักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด

1.2 การกระทำตามข้อ 1.1 ได้กระทำลงด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ ข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ หลอกลวง ฉ้อฉล ลักพาตัว มีการใช้อำนาจโดยมิชอบหรือมีการใช้เงินหรือผลประโยชน์อื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิด

1.3 มีเจตนาในการกระทำความผิด

1.4 เป็นการกระทำโดยมีเจตนาพิเศษ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากผู้เข้าอบรม โดยให้รวม การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี การผลิตหรือเผยแพร่สื่อลามกหรือสื่อลามก

เช่น นำตัวมาเพื่อแสดงภาพยนตร์ลามก (เช่นกรณี ..หลอกให้ถ่ายภาพนิ่งติดเรท) การแสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น เช่น บังคับให้เต้นระบำเปลื้องผ้า การเอาคนมาเป็นทาส การจับคนมาข่มขืน การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ซึ่งต้องเป็นการบังคับใช้แรงงานเท่านั้น การข่มขืนใจให้บุคคลอื่นทำงาน โดยการบังคับในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ขู่ว่าจะมีการทำร้ายหรือทำอันตรายต่อชีวิต ต่อร่างกายหรือต่อเสรีภาพหรือชื่อเสียง รวมทั้งต่อทรัพย์สิน การขู่เชิญด้วยประการใด ๆ รวมทั้งการใช้กำลังประทุษร้าย และการทำให้บุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ การบังคับติดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันอันเป็นการขูดรีดบุคคล ได้แก่การเอารัดเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม

มนุษย์ คือ บุคคลทั่วไป ไม่เลือกว่าจะเป็นชนชาติใด เผ่า ศาสนา ผิวสี ภาษา และอื่นๆ ที่มีสภาพเป็นที่ยอมรับว่าเป็นส่วนของสังคมตลอดจนองค์กร / องค์กร ที่อาศัยมติเป็นข้อปฏิบัติไปตามประสงค์ขององค์กร องค์กรก็ให้ถือเป็นมนุษย์ด้วยเช่นกัน ดังนั้นคำว่าสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในรัฐธรรมนูญให้ถือว่าเป็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วยเช่นกัน

(<http://www.ongkarn-leio.org/knowwlege.php>)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง เกียรติภูมิที่ทุกคนมีเพราะเกิดมาเป็นมนุษย์ทุกคนต้องเคารพกันและกันห้ามดูหมิ่นลบหลู่ทำให้เสื่อมเสียความเป็นมนุษย์

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

เลือกอย่างไร

36. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการหางานทำผ่านอินเทอร์เน็ต
 - ก. สะดวก และมีความหลากหลาย
 - ข. สะดวก แต่ต้องระมัดระวัง เพราะอาจเป็นข้อมูลลวงได้
 - ค. ไม่ต้องเดินทาง อยู่ที่บ้านก็สมัครได้
 - ง. ดี เพราะใช้กับโทรศัพท์ก็ได้
37. ถ้าท่านต้องการสมัครงานทางอินเทอร์เน็ต วิธีการที่ปลอดภัยคือ
 - ก. ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุด
 - ข. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนสมัคร
 - ค. เป็นการให้บริการในยุคสมัยนี้อยู่แล้ว
 - ง. อย่าด่วนตัดสินใจกับโฆษณาชวนเชื่อที่เห็น
38. บุคคลประเภทใดที่มักจะตกเป็นเหยื่อของสังคมออนไลน์
 - ก. ตัดสินใจจากโฆษณาชวนเชื่อ
 - ข. ขี้ความโดนใจ
 - ค. ทำตามเพื่อน ๆ
 - ง. คຸຍກັນແລ້ວນຳເຊື່ອຖື
39. งานในข้อใดที่หญิงไทยถูกหลอกให้ไปทำงานต่างประเทศมากที่สุด
 - ก. งานขายของตามห้าง
 - ข. งานแม่บ้าน
 - ค. งานการแสดงศิลปวัฒนธรรม
 - ง. งานขายบริการ
40. การป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่อค่านิยมที่ดีที่สุดคือข้อใด
 - ก. เชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุด
 - ข. เชื่อเพื่อนให้มากที่สุด
 - ค. ทำอะไรให้พิจารณาว่าผิดกฎหมายหรือไม่
 - ง. ไม่คิดหรือตัดสินใจเพียงลำพัง

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด
เลือกอย่างไร

36. ท่านมีความเห็นอย่างไรกับการหางานทำผ่านอินเทอร์เน็ต
- ก. สะดวก และและมีความหลากหลาย
 - ✓ ข. สะดวก แต่ต้องระมัดระวัง เพราะอาจเป็นข้อมูลลวงได้
 - ค. ไม่ต้องเดินทาง อยู่ที่บ้านก็สมัครได้
 - ง. ดี เพราะใช้กับโทรศัพท์ก็ได้
37. ถ้าท่านต้องการสมัครงานทางอินเทอร์เน็ต วิธีการที่ปลอดภัยคือ
- ก. ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุด
 - ข. ตรวจสอบความถูกต้องก่อนสมัคร
 - ค. เป็นการให้บริการปกติในยุคอยู่แล้ว
 - ✓ ง. อย่าด่วนตัดสินใจกับโฆษณาชวนเชื่อที่เห็น
38. บุคคลประเภทใดที่มักจะตกเป็นเหยื่อของสังคมออนไลน์
- ✓ ก. ตัดสินใจจากโฆษณาชวนเชื่อ
 - ข. ขี้ความโดนใจ
 - ค. ทำตามเพื่อน ๆ
 - ง. คอยกันแล้วน่าเชื่อถือ
39. งานในข้อใดที่หญิงไทยถูกหลอกให้ไปทำงานต่างประเทศมากที่สุด
- ก. งานขายของตามห้าง
 - ข. งานแม่บ้าน
 - ค. งานการแสดงศิลปวัฒนธรรม
 - ✓ ง. งานขายบริการ
40. การป้องกันตนเองมิให้ตกเป็นเหยื่อค่านิยมที่ดีที่สุดคือข้อใด
- ก. เชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุด
 - ข. เชื่อเพื่อนให้มากที่สุด
 - ✓ ค. ทำอะไรให้พิจารณาว่าผิดกฎหมายหรือไม่
 - ง. ไม่คิดหรือตัดสินใจเพียงลำพัง

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 3.3 คิดสัณนิ

ใช้เวลา 70 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมรู้เท่าทันการหลอกลวงของเหล่ามิจฉาชีพ

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติของบุคคลที่มีลักษณะคิดไตร่ตรองก่อนการตัดสินใจ

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรมมีลักษณะเชิงพฤติกรรมของการรู้จักคิด และไตร่ตรองอย่างเป็นมีขั้นตอน

เนื้อหา

ผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้ถึงกลลวงและกับวิธีการหลอกลวงของมิจฉาชีพ เรียนรู้ถึงการใช้เวลาในการคิด ไตร่ตรองอย่างเป็นมีขั้นตอน มีช่วงสังเกต จำแนกสิ่งที่ไม่เข้าพวกเพื่อรู้เท่าทันกลลวงต่างๆ เป็นการระมัดระวังและป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ หรือผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

ภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การหลอกให้โอนเงิน”

วิธีการล่อลวง ของมิจฉาชีพ

วิธีป้องกันตนเองจากการถูกหลอกลวง

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยการให้ความรู้ กระตุ้นความคิด และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วยภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การหลอกให้โอนเงิน”

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายของผู้เข้าอบรมด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมาแบ่งปัน และหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็นอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยบทบาทสมมติเป็นกลุ่มมิจฉาชีพ โดยต้องหาวิธีที่จะหลอกลวงให้อีกฝ่ายหลงเชื่อ และผู้ถูกหลอก

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิดสักนิด”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	1. วิทยากรนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการสนทนาถึงวิธีการและรูปแบบ ที่เหล่านักวิชาชีพใช้ในการหลอกลวง ดังนั้น การดำเนินชีวิตจึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง ฝึกคิด ฝึกสังเกต เพื่อความปลอดภัย และป้องกันปัญหาที่จะตามมา 2. ให้ผู้เข้าอบรม ชมภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การหลอกลวงให้โอนเงิน” แล้วพิจารณาพร้อมบอกเล่าความรู้สึกหรือประสบการณ์ในลักษณะดังกล่าว ที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือที่เคยพบเห็นบุคคลที่ประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว ลงในกระดาษคำตอบ	ใบงานที่ 1 “การหลอกลวงให้โอนเงิน” https://www.youtube.com/watch?v=u4R8gnKHF5Y https://www.youtube.com/watch?v=u4R8gnKHF5Y เวลา 5.20 นาที กระดาษ ดินสอ
สังเกตและการแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (20 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มเลือกประธาน และเลขาพร้อมหมายเลขที่ 4. สมาชิกกลุ่ม ให้ดำเนินการดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคนนำข้อมูล และประสบการณ์ของตนจากภาพยนตร์ “การหลอกลวงให้โอนเงิน” มาแบ่งปันและอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มพิจารณาเพิ่มเติมว่าสังคมมองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น หรือมีความคิดเห็นกับปัญหาดังกล่าวอย่างไร พร้อมนำเสนอวิธีการจัดการกับปัญหา 4.3 เตรียมผู้กลุ่มเพื่อนำเสนอผลสรุป	ใบงานที่ 2 “อภิปรายกลุ่ม” กระดานดำ ปากกา
กำหนดกรอบแนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (15 นาที)	5. ผู้แทนทั้ง 3 กลุ่มนำเสนอผลสรุปของกลุ่ม ให้เพื่อนสมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ ให้เวลานำเสนอ กลุ่มละ 3 นาที 6. วิทยากรจดบันทึก ผลการนำเสนอของกลุ่มบนกระดานดำ และสรุปความคิดรวบยอด แนวคิดทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลด้านวิชาการ และใบความรู้ “สาวไทยที่ตกเป็นเหยื่อของเหล่านักวิชาชีพ”	ใบความรู้ “การคิดเป็น” กระดานดำ-ปากกา
นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลอง	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	7. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรม เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน 8. วิทยากรมอบหมายกิจกรรมตามใบงาน	ใบงานที่ 3 “บทบาทสมมติ”

วิธีดำเนิน กิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “คิดสักนิด”	สื่อ
ใช้		การแสดงบทบาทสมมุติ ดังนี้ 8.1 กลุ่มที่หนึ่ง แสดงบทบาทเป็นกลุ่มมิจฉาชีพ โดย ต้องหาวิธีที่จะหลอกลวงให้อีกฝ่ายหลงเชื่อ 8.2 กลุ่มที่สอง แสดงเป็นผู้ที่ถูกหลอก และต้องคิดหา วิธี เจรจ่าต่อรองหรือวิธีไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ให้กลุ่มเตรียมความพร้อม 5 นาที และเวลาในการแสดง บทบาทสมมุติ 5 นาที 9.วิทยากรจัดประเด็นบนกระดานดำ	

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การ
นำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจสอบจากใบงาน

คำแนะนำ

ใบงานที่ 2

“อภิปรายกลุ่ม”

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธาน และเลขา พร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

ประธาน คือ.....

เลขา คือ

2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 2.1 นำบทเรียนที่ได้จากการชมภาพยนตร์ของแต่ละคนมาแบ่งปันและอภิปรายในกลุ่ม

- 2.2 สมาชิกร่วมกันอภิปราย เสนอความเห็น และวิเคราะห์ร่วมกันว่า บทเรียนที่ได้จากการชมภาพยนตร์ “การหลอกให้โอนเงิน” นั้น สังคมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร

- 2.3 วิธีการจัดการกับปัญหา

4. ตัวแทนกลุ่มเตรียมเสนอผลสรุปของกลุ่ม

บทสรุป ใบความรู้

เราจะรู้ได้อย่างไรว่ากำลังตกเป็นเหยื่อ วิธีการง่าย ๆ ทำได้โดย นำหลักการถามคำถามมาเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยคลี่คลายปัญหา คำถามด้านล่างนี้เป็นตัวอย่างหนึ่งที่จะช่วยเราในการคิดไตร่ตรอง และพิจารณาว่าคู่สนทนาของเราเป็น พวกหลอกลวงหรือไม่ หากมีการตอบว่าใช่ ขอให้พึงระวังตัว

คำถาม	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1. คุณเคยถูกจี้หรือพูดคุยกับกลุ่มหาเพื่อนทางเน็ตในช่วงเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา	/	
2. คุณเคยเจอกับกลุ่มหาเพื่อนทางเน็ตในช่วงเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา	/	
3. มีใครบางคนที่คุณหลงรักคุณอย่างรวดเร็ว	/	
4. พวกเขาอยากจะทำจากคุยกันผ่านเว็บ ไปเป็นการส่งข้อความหรือส่งอีเมลอย่างรวดเร็ว	/	/
5. พวกเขาอ้างว่า มาจากอเมริกา แต่ต้องไปทำงานต่างประเทศ เช่น ในจีเรียหรืออังกฤษ		/
6. มีใครที่ขอร้องหยิบยืมเงิน หรือขอให้คุณเอาเช็คไปขึ้นเงินให้แล้วหรือยัง	/	/
7. พวกเขารีบมาพบคุณทันที แต่ดันเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันทำให้มาหาไม่ได้		/
8. พวกเขาไม่มีครอบครัว/ญาติที่ใกล้ชิด/เพื่อนสนิท/เพื่อนร่วมงาน ที่จะหันหน้าไปพึ่งได้เลย		/
9. พวกเขาขอคุณแต่งงานและจะดูแลรับผิดชอบคุณโดยไม่มีเงื่อนไข	/	/
10. พวกเขาขอให้คุณส่งรูปถ่ายในอริยบทต่าง ๆ ไปทางอีเมล	/	

ใบความรู้

ปัจจุบัน มีสาวไทยตกเป็นเหยื่อของกลุ่มมิจฉาชีพซึ่งมีการทำงานเป็นทีม และผู้เสียหายส่วนใหญ่เป็นสตรี สงสาร หลงคารม ซึ่งหากสาว ๆ หยุดคิดสักนิดก็จะช่วยให้ไม่ตกเป็นเหยื่อ วิธีการหลอกลวง จะเป็นการพูดคุยผ่านโปรแกรมต่าง ๆ ทำให้เหยื่อเกิดความรักหรือตกหลุมรัก เชื่อใจหรือตายใจด้วยวิธีการต่าง ๆ ในที่สุดจะขอยืมเงิน หลอกให้ส่งยาเสพติด หรือช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายต่อเหยื่อเอง ขณะเดียวกันมีหญิงไทยหลายคนที่ยากหาโอกาสคบหารู้จักกับชาวต่างชาติ และก็ถูกหลอก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพด้านล่าง เป็นรูปที่ถูกขโมยมาเพื่อใช้หลอกลวงในอินเทอร์เน็ต รูปเหล่านี้เป็นรูปที่ scammer ใช้หากินอยู่ในปัจจุบัน หากคุณกำลังคุยอยู่กับคนเหล่านี้ โปรดรู้ว่าเป็นรูปที่มีคนอยู่เบื้องหลัง ระวังถูกหลอกให้โอนเงิน ต่อไปเป็นตัวอย่างของสาว ๆ ที่ถูกหลอกและออกมาแบ่งปัน

[Atime Nobody](#) คนนี้เคยคุยจะบอกมีปัญหาสงครามในไซบีเรีย แต่ถูกอยู่รพ กำลังรอผ่าตัดแต่มันออกไม่อินไม่ได้ มันขอให้เราโอนให้ลูกมันแล้วส่งรูปเหมือนประชุมกับทหารหรือผู้นำประเทศประมาณนี้ คือคิดว่ามันมีรูปถ่ายกับคนระดับนั้น เงินแค่ออนไปรักษาลูกเมิงไม่มีปัญญาหรือ??? พายยยยยเอ้ย!

[ปราณี เมืองชา](#) เคยเหมือนกันจะโอนดั่งค์ให้เรา 15,000 ดอลลาร์ แต่เราต้องโอนเป็นเงินไทย 45,000 บาท มันคงคิดว่าคนไทยโง่มั่งจะเงินห้าล้านกว่า ๆ จะเอามาแลกกับเงินไทยแค่หมื่นห้าไม่รู้จะว่ามันมีสมองรีเปล่า!!!! มันเอาจมอมส่วนไหนคิด....

[Nong Kueakun Mooltha](#) เขาพวกนี้ไม่รู้เรื่องหรือถูกเอารูปมาใช้ในทางชั่วจากพวกไอ้คนดำ ๆ อยู่นิโกร

[ชีวิตคือการเดินทาง ว่องไว](#) รูปคนนี้เคยเห็นในเฟซเพื่อนพี่คนรู้จักเคยโดนหลอกให้โอนดั่งมาแล้วแต่ดีที่ไหวตัวทันค่ะ

วิธีป้องกันตนเองจากการถูกหลอกลวง

- ใช้เวลาในการตัดสินใจ อย่าให้ใครมาเร่งรัด
- อย่าหลงเชื่อบุคคลหรือบริษัทที่ชักชวนให้นำเงินมาลงทุนในธุรกิจใดๆ ก็ตามที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนสูงมากในเวลาอันรวดเร็ว
- หากมีการเร่งรัดให้นำเงินมาลงทุน ขอให้พึงทราบได้เลยว่ากำลังจะถูกหลอกลวง ซึ่งจะทำให้สูญเสียเงินทองและทรัพย์สินในที่สุด
- ตรวจสอบข้อมูลของบุคคลหรือบริษัทอย่างรอบคอบว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อย เพียงใด จากเอกสารต่างๆ เช่น โปรชัวร์ เอกสารการชักชวน หรือการจ่ายผลตอบแทน การจดทะเบียนบริษัท การจดทะเบียนเป็นบริษัทขายตรง เป็นต้น
- ตรวจสอบเอกสารที่ได้มาว่าเป็นเอกสารที่ต้องแท้จริงตามกฎหมายหรือไม่ และหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบในการออกเอกสารดังกล่าว หรือขอคำแนะนำกับหน่วยงานของทางราชการที่รับผิดชอบ
- หรือโทร.มาปรึกษาได้ที่กลุ่ม ป้องปรามการเงินนอกระบบ สำนักงาน ปลัดกระทรวงการคลัง ศูนย์รับแจ้งการเงินนอกระบบ โทร.1359 หรือส่ง จดหมายมาได้ ที่ ตู้ ปณ. 1359 ปณจ. บางรัก กรุงเทพฯ 10500 ที่มา : <http://www.siamturakij.com>

ใบงานที่ 3

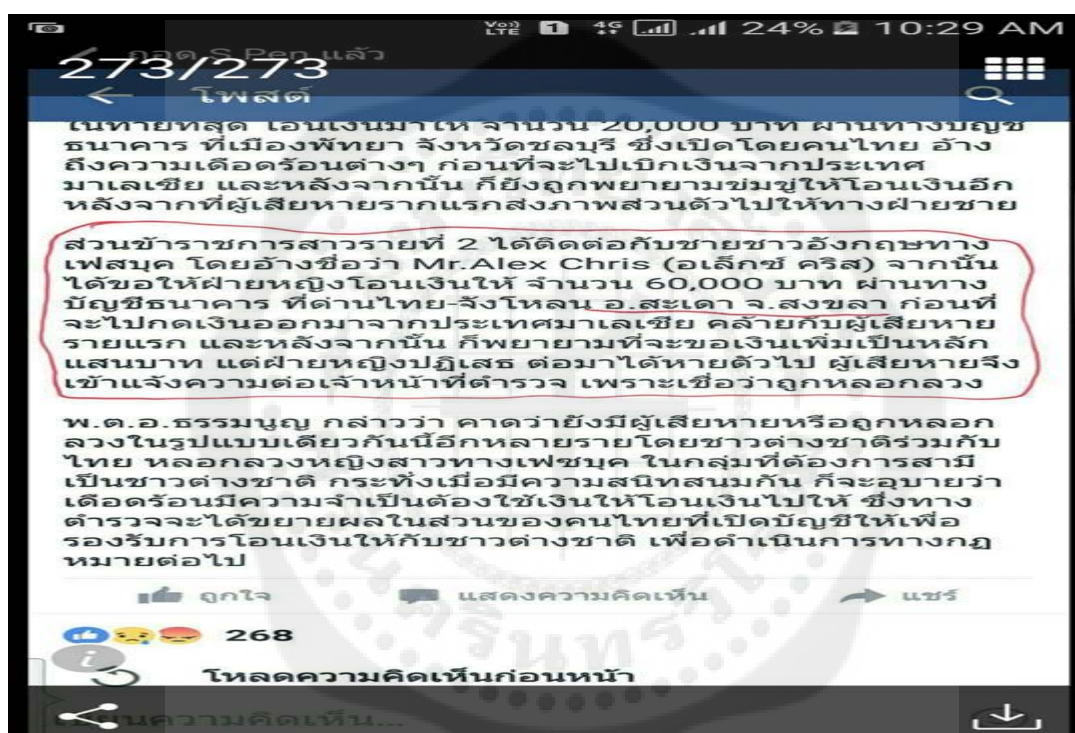
“บทบาทสมมติ กรณีคุยกับหนุ่มต่างชาติ”

คำแนะนำ

วิทยากรมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมอบรม ตามใบงาน

1. ให้ผู้เข้าอบรมอ่านข้อความต่อไปนี้

กิจกรรม

2. วิทยากรแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน
3. ให้สมาชิกทั้ง 2 กลุ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยจับฉลาก
 - 3.1 กลุ่มที่จับฉลากได้หมายเลขหนึ่ง แสดงเป็นกลุ่มมีงานชีพที่พยายามพูดจาหวานล่อม ให้หญิงสาวหลงเชื่อ
 - 3.2 กลุ่มที่สอง แสดงเป็นกลุ่มที่ถูกหลอก (เหยื่อ) ซึ่งจะต้องเจรจาต่อรองและหาวิธีไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ ให้กลุ่มเตรียมความพร้อม 5 นาที และเวลาในการแสดงบทบาทสมมติ 5 นาที
4. วิทยากรจัดประเด็นบนกระดานดำ

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

ช่วงคิดช่วงสังเกต

41. วิธีการหาเพื่อนใหม่จากสังคมออนไลน์ข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. ใครทักมาก็รับเป็นเพื่อน เป็นเรื่องที่ดี
 - ข. ถ้าเป็นเพื่อนของเพื่อน ไว้ใจได้
 - ค. การมีเพื่อนใหม่ในสังคมออนไลน์เป็นเองปกติ
 - ง. ใช้เวลาในการพูดคุยและทำความรู้จักสักระยะก่อน
42. หากมีชายในสังคมออนไลน์บอกรักและต้องการแต่งงานด้วย คุณควรทำอย่างไร
 - ก. รักรักเพราะต้องการหาคู่
 - ข. เราคงสวยโดนใจหนุ่มผู้นั้น
 - ค. คิดก่อนว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
 - ง. ยังไม่ตอบรับ ต้องศึกษากันไปก่อน
43. เมื่อคู่สนทนาส่งของมีค่ามาให้และให้คุณจ่ายค่าธรรมเนียมก่อน ควรทำอย่างไร
 - ก. ยอม เพราะอยากเห็นว่าของขวัญอะไร
 - ข. ยอม เพราะค่าธรรมเนียมเทียบไม่ได้กับของขวัญที่จะได้รับ
 - ค. ไม่ยอม ทำไมต้องจ่ายให้ด้วย
 - ง. ไม่ยอม เพราะไม่ได้บอกให้เก็บเงินปลายทาง
44. เพื่อนที่เพิ่งรู้จักในเฟสบุ๊ก ขอนัดพบทั้งที่เพิ่งรู้จัก ท่านคิดอย่างไร
 - ก. เป็นการนัดพบที่ตื่นเต้นมาก
 - ข. ก็คุยกันมาพักหนึ่ง ถือว่ารู้จักกันแล้ว
 - ค. เพิ่งรู้จักระมัดระวังหน่อยดีกว่า
 - ง. รับนัดแต่ก็บอกพ่อแม่ให้รู้ก่อน
45. วิธีการที่จะไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการฉ้อโกงซ้ำ คือข้อใด
 - ก. ไม่เชื่อใจคนแปลกหน้า
 - ข. คิดและไตร่ตรองโดยนำประสบการณ์เดิมมาเป็นบทเรียน
 - ค. ไม่กลับไปทำงานแบบเดิมๆ
 - ง. เปลี่ยนบริษัท หรือนายหน้าคนใหม่

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

ช่วงคิดช่วงสังเกต

41. วิธีการหาเพื่อนใหม่จากสังคมออนไลน์ข้อใดถูกต้องที่สุด
- ก. ใครทักมาก็รับเป็นเพื่อน เป็นเรื่องที่ดี
 - ข. ถ้าเป็นเพื่อนของเพื่อน ไว้ใจได้
 - ค. การมีเพื่อนใหม่ในสังคมออนไลน์เป็นเรื่องปกติ
 - ✓ ง. ใช้เวลาในการพูดคุยและทำความรู้จักให้ดีกว่าตัดสินใจคบ
42. หากมีชายในสังคมออนไลน์บอกรักและต้องการแต่งงานกับคุณ ควรทำอย่างไร
- ก. รับรักเพราะต้องการหาคู่
 - ข. เราคงสวยโดนใจหนุ่มผู้นั้น
 - ค. คิดก่อนว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
 - ✓ ง. ยังไม่ตอบรับ ต้องศึกษากันให้ดีกว่า
43. เมื่อคู่สนทนาส่งของมีค่ามาให้และให้คุณจ่ายค่าธรรมเนียมก่อน ควรทำอย่างไร
- ก. ยอม เพราะอยากเห็นว่าของขวัญอะไร
 - ข. ยอม เพราะค่าธรรมเนียมเทียบไม่ได้กับของขวัญที่จะได้รับ
 - ✓ ค. ไม่ยอม ทำไมต้องจ่ายให้ด้วย
 - ง. ไม่ยอม เพราะไม่ได้บอกให้เก็บเงินปลายทาง
44. เพื่อนที่เพิ่งรู้จักในเฟสบุ๊ก ขอนัดพบ ท่านคิดอย่างไร
- ก. เป็นการนัดพบที่ตื่นเต้นมาก
 - ข. ก็คุยกันมาพักหนึ่ง ถือว่ารู้จักกันแล้ว
 - ✓ ค. เพิ่งรู้จักระมัดระวังหน่อยดีกว่า
 - ง. รับนัดแต่ก็บอกพ่อแม่ให้รู้ก่อน
45. วิธีการที่จะไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการฉ้อโกงซ้ำ คือข้อใด
- ก. ไม่เชื่อใจคนแปลกหน้า
 - ✓ ข. คิดและไตร่ตรองโดยนำประสบการณ์เดิมมาเป็นบทเรียน
 - ค. ไม่กลับไปทำงานแบบเดิมๆ
 - ง. เปลี่ยนบริษัท หรือนายหน้าคนใหม่

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

สาระการเรียนรู้ที่ 3.4 หลอกรักออนไลน์

ใช้เวลา 75 นาที

คำอธิบาย

จุดมุ่งหมาย

ด้านความรู้

ผู้เข้าอบรมสามารถระบุช่องทางการหลอกลวงที่ผ่านระบบออนไลน์ของมิจนาศีฟได้

ด้านทัศนคติ

ผู้เข้าอบรมมีทัศนคติเพิ่มความระมัดระวังการสื่อสารกับบุคคลในสังคมออนไลน์ ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน

ด้านทักษะ

ผู้เข้าอบรม มีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ

เนื้อหา

โดยทั่วไปเด็กและผู้หญิงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์ ดังนั้นผู้เข้าอบรมจะได้เรียนรู้ถึงกลวิธีการหลอกลวงของกลุ่มมิจนาศีฟในลักษณะหรือรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้นว่าการสนทนาผ่านโปรแกรมแชท ไลน์ เฟสบุ๊ก หรือระบบออนไลน์อื่นๆ ซึ่งเป็นวิธีการที่กลุ่มมิจนาศีฟ นิยมนำมาใช้เพื่อแสวงหาประโยชน์ หลอกลวงเด็กและหญิงสาวให้หลงเชื่อหรือคล้อยตามโดยขาดความระมัดระวัง จนเกิดอันตรายในที่สุด เนื้อหาของกิจกรรมประกอบด้วย

- ข้อควรระวังในการใช้ Social Network
- ข้อมูลประเภทไหนที่ไม่ควรเปิดเผย
- วิธีคิด และขั้นตอนการแก้ปัญหา

วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) โดยกระตุ้นความคิดและความตระหนักรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เข้าอบรมด้วย กรณีศึกษาเรื่อง “หลอกรักออนไลน์”

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกต และการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ข้อมูลสะท้อนสิ่งที่ได้จากการสังเกต (Reflection of Observation) การอภิปรายกลุ่ม ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากความคิด ความตระหนักรู้จากกระตุ้นเมื่อได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมาแบ่งปัน พร้อมอภิปรายหาข้อสรุปร่วมกันว่าประสบการณ์นั้น สังคมมีความคิดเห็นอย่างไร หรือส่งผลกระทบต่องานในภาพรวมอย่างไร พร้อมเสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวคิดให้กับสิ่งที่ป็นนามธรรมและสรุปผล (Abstract Conceptualization)

ขั้นตอนที่ 4 นำผลสรุปของสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation) ด้วยกรณีศึกษา

วิธีดำเนินกิจกรรมตามวงจรการเรียนรู้การแก้ปัญหาจากประสบการณ์

วิธีดำเนินกิจกรรม	กลุ่ม	กิจกรรม “หลอกรักออนไลน์”	สื่อ
ประสบการณ์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	1. วิทยากรนำเสนอประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เรื่อง “หลอกรักออนไลน์” 2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละคน นำความรู้และประสบการณ์ของตนเองหรือเคยพบเห็นเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน เขียนบันทึกความรู้สึกและการเรียนรู้ที่ได้ ในกระดาษคำตอบ นำคำตอบไปติดที่กระดานดำ	ใบงานที่ 1 “หลอกรักออนไลน์” กระดาษ ปากกา กระดานดำ
สังเกตและแสดงความคิดเห็น	กลุ่มย่อย (25 นาที)	3. วิทยากรแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรม ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มเลือกประธานและเลขาธิการกลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่ 4. ทุกกลุ่มให้ดำเนินการดังนี้ 4.1 สมาชิกแต่ละคน นำบันทึกประสบการณ์ของตนเองมาแบ่งปันพร้อมอภิปรายในกลุ่ม 4.2 กลุ่มวิเคราะห์ร่วมกันว่า ประสบการณ์ของตนเองที่นำมาแบ่งปันนั้น ส่งผลกระทบต่อสังคม อย่างไรพร้อมเสนอแนวทางในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว 4.3 กลุ่มเตรียมผู้แทนกลุ่มเพื่อรายงานผล	ใบงานที่ 2 “อภิปรายกลุ่ม” กระดาษ ปากกา
กำหนดกรอบแนวคิด ชั้นทฤษฎี	กลุ่มใหญ่ (20 นาที)	5. ตัวแทนกลุ่มรายงานผลสรุป ให้เวลากลุ่มละ 3 นาที 6. วิทยากร สรุปแนวคิดรวบยอด จากแนวคิดที่ได้จากทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมนำเสนอข้อมูลวิชาการ “ข้อควรระวังในการใช้ Social Network Services”	ใบความรู้ ข้อควรระวัง ในการใช้ Social Network Services
นำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปทดลองใช้	กลุ่มใหญ่ (10 นาที)	7. วิทยากรมอบหมายกิจกรรม ตามใบงาน กรณีศึกษาของ “โมโม” ให้กับผู้เข้าอบรม 8. ผู้เข้าอบรมทบทวนความรู้ และความตระหนักรู้ แล้วตอบคำถามกรณี “โมโม” ดังนี้ คำถาม - ท่านมีความคิดเห็นต่อกรณีของโมโมอย่างไร - สมมุติว่าท่านเป็น “โมโม” จะแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร	ใบงาน ที่ 3 “ทบทวนการคิดจาก “กรณีศึกษา”

การวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ (จากการสังเกต การอภิปราย การร่วมกิจกรรม การนำเสนอ เป็นต้น)
2. แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลจากใบงาน

คำแนะนำ

ใบงานที่ 1

“หลอกรักออนไลน์”

1. ให้ผู้เข้าอบรมอ่านและพิจารณาเรื่องราวต่อไปนี้

“หลอกรักออนไลน์”

เรื่องราวสะท้อนขวัญเมื่อตำรวจพบชิ้นส่วนของครุสาวจากเมืองอุบลถูกหั่นเป็นชิ้น ๆ ยัดใส่กระเป๋ารวม 4 ใบทิ้งไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ใบแรกพบชิ้นส่วนมนุษย์เพศหญิง เป็นชิ้นส่วนท่อนล่าง บริเวณเชิงกราน เห็นอวัยวะเพศ ขาทั้งสองถูกตัดชำแหละออกเหลือเพียงท่อนล่างและท่อนแขนซ้าย กระเป๋าอีกใบบรรจุชิ้นส่วนอวัยวะช่วงลำตัวท่อนบน ถูกตัดชำแหละแขนและคอออก ที่บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำมูลมีรอยสักรูปผีเสื้อ ส่วน หัว แขน และท่อนขา ถูกแยกไปใส่กระเป๋าอีก 2 ใบ จากการสืบทราบของตำรวจและเข้าตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ เป็นห้องพักในโรงแรมแห่งหนึ่ง พบคาบเล็ดจำนวนมากบริเวณเตียง พื้นพรม และในห้องน้ำ มีดปลายแหลมแร่เนื้อจำนวน 2 เล่ม มีดปังตอ 1 เล่ม เชือกป่านสีขาวยาว 1 เมตร กระเป๋าเสื้อผ้าผู้หญิง ปิ่นปถมสีดำ และบัตรประชาชนระบุชื่อนามสกุลของเหยื่อผู้ตาย อายุ 28 ปี ภูมิลำเนาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ต้องหาคือนายโมฮัมหมัดชาวปากีสถาน ซึ่งทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงานต่างประเทศภาคพื้นเอเชียของบริษัทเวิลด์เฟมัสโอซี มาอยู่เมืองไทยได้ประมาณ 2 ปี รู้จักกับผู้ตายผ่านโปรแกรมแชท โดยฝ่ายชายส่งภาพถ่ายเพื่อนชายที่หน้าตาดีให้ผู้ตายดู มีการพูดคุยจนสนิทสนมและชักชวนให้ผู้ตายเดินทางมาเที่ยวกรุงเทพฯ โดยจะเป็นฝ่ายออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด ผู้ตายหลงเชื่อจึงเดินทางมากรุงเทพฯ โดยเครื่องบิน นายโมฮัมหมัดไปรอรับโดยอ้างว่าเพื่อนให้มาแทน และพาผู้ตายไปที่ห้องพัก ณ โรงแรมที่เกิดเหตุ พร้อมขอมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ผู้ตายไม่ยอมจนเกิดมีปากเสียงกัน ผู้ตายทวงสัญญาในเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นายโมฮัมหมัดบ่ายเบี่ยงจึงถูกผู้ตายดุด่า ด้วยความแค้นจึงลงมือสังหารด้วยการใช้หมอนกดหน้า ใช้เชือกรัดคอจนเสียชีวิต หลังจากนั้นออกไปหาซื้อมีดและกระเป๋าเดินทาง จัดการหั่นศพนำไปทิ้งอำพราง อย่างไรก็ตามตำรวจพบร่องรอยการข่มขืนโดยที่ผู้ตายไม่ยินยอมตามคำให้การ จึงเป็นไปได้ว่าผู้ตายถูกหลอก จึงต่อว่าและพยายามออกจากห้อง แต่ถูกนายโมฮัมหมัดทำร้ายและข่มขืนก่อนจับมัดไว้ จากนั้นเธอพยายามโทรศัพท์กลับบ้านเพื่อขอความช่วยเหลือจึงถูกฆ่าปิดปาก ทั้งนี้ผู้ตายติดต่อเพื่อนต่างชาติทางอินเทอร์เน็ตเพื่อฝึกภาษา เพราะเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ <http://skywardmaker.blogspot.com/>

ใบงานที่ 2

“อภิปรายกลุ่ม”

1. ผู้เข้าอบรม เข้ากลุ่มตามที่วิทยากรจัดให้ กลุ่มเลือกประธานและเลขากลุ่ม พร้อมมอบหมายหน้าที่

ชื่อกลุ่ม

ประธาน คือ

เลขา คือ

2. สมาชิกกลุ่ม ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 นำบันทึกประสบการณ์ของแต่ละคนมาแบ่งปันพูดคุยในกลุ่ม

2.2 สมาชิกร่วมกันอภิปราย เสนอความเห็นและ วิเคราะห์ร่วมกันว่า ประสบการณ์ของตนเอง ที่นำมาแบ่งปันนั้น ส่งผลกระทบต่อสังคม อย่างไรพร้อมเสนอแนวทางในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว

1. สรุปผลที่ได้จากการแบ่งปันของกลุ่ม

2. กรณีศึกษา “หลอกรักออนไลน์” ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร

4. กลุ่มเสนอแนวทางในการจัดการกับปัญหา

5. ตัวแทนกลุ่มเตรียมเสนอผลสรุปของกลุ่ม

สรุป/ใบความรู้

เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีโปรแกรมที่เปิดโอกาสให้สนทนากับบุคคลที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน และสามารถเห็นหน้าคู่สนทนา ได้ยินเสียงไปพร้อม ๆ แต่ตามมาด้วยการหลอกลวง โดยการใช้คำพูด ช่วงการสนทนาระยะแรก หวานล่อมให้หลงใหล เคลิบเคลิ้ม เกิดความไว้วางใจ หลังจากนั้นก็ขนัดพบ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยี จึงควรเรียนรู้คุณและโทษเพื่อความปลอดภัยการใช้ข้อมูล และความปลอดภัยของตัวเอง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 3 ประเภท

ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง

- ระมัดระวังการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว เช่น การระบุ วัน เดือน ปีเกิด ของบุตรหลาน ก็อาจส่งผล หรือเสี่ยงต่อการถูกล่อลวง รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลล่วงหน้าไว้ให้ผู้ที่ไม่หวังดีได้รับรู้และวางแผนมาทำร้ายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของเรา

- ที่อยู่ของบ้าน หรือที่ทำงาน ไม่ควรนำมาแสดงไว้ เป็นต้นว่า คุณน้อยหน้า หน้าหวาน หวาน โปส ไว้ว่า “ อาทิตย์นี้มาที่ลั่นลากันที่สมุย มาเลย ฟา สวย น้ำใส” โจรก็จะรู้เลยว่าคุณน้อยหน้า หน้าหวาน หวาน ไม่อยู่บ้านราวหนึ่งสัปดาห์ พร้อมระบุที่อยู่ไว้ให้เรียบร้อย

- ไม่ควรระบุชื่อบุตรหลาน ภาพหรือติด tag ในรูปภาพมากเกินไป เพราะอาจทำให้สามารถเข้าถึงญาติสนิทมิตรสหายส่วนตัวของเราได้โดยง่าย

ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

- การลงข้อความความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งเสพติด เหล้า บุหรี่ เป็นความเสี่ยงด้านพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งเด็กหรือวัยรุ่นอาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ อยากทดลองดูบ้าง ซึ่งเป็นผลเสียมากกว่าผลดี

- ไม่ควรเผยแพร่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำเป็นประจำ เพราะภัยร้ายเกิดได้ตลอดเวลาการลงแหล่งข้อมูลที่สื่อออกไปลงบ้างจะช่วยชีวิตให้ปลอดภัยมากขึ้น

ข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ

- เมื่อเราสร้างบัญชีผู้ใช้ เท่ากับว่าเราให้ Password Clues ไปโดยไม่รู้ตัว ทุกครั้งที่เราสร้างบัญชีขึ้นใหม่ อย่าลืมนำพาสเวิร์ดที่เราตั้ง มักจะมีตัวช่วยในการจำ บางครั้งการเลือกใช้ สื่อสังคมออนไลน์นั้นอาจต้องเลือกชุมชนที่มีความปลอดภัย ไว้เนื้อ เชื่อใจ

- การตั้งความเป็นส่วนตัว และการปล่อยให้ Facebook ค้นหาพบคุณได้จำกัดลงบ้าง เพื่อป้องกันคนแปลกหน้าเข้าถึงหน้าข้อมูลของคุณ ให้ไปที่การค้นหาของ Facebook ให้เข้าไปตั้งที่ข้อมูลส่วนตัวและเลือกเฉพาะเพื่อนเท่านั้น

ที่มา

1. นายแพทย์ ตักดา อาจองค์. ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ธันวาคม 2553 <http://www.ra.mahidol.ac.th>
2. ทองอยู่ แก้วไทรอะ. 2554:55-57

ใบงานที่ 3

“กรณีศึกษา โมโม”

คำแนะนำ

1. วิเคราะห์กรอบหมายกิจกรรมตามใบงาน กรณี “โมโม”

โมโม ใช้อินเทอร์เน็ต ในห้องสนทนา (chat room) และเพื่อนคุยชื่อ จัมโบ้ เนื่องจากมีสภาพปัญหาครอบครัวที่คล้ายกันจึงทำให้สนิทกันอย่างรวดเร็ว วันหนึ่งจัมโบ้บอกว่ากำลังโกรธและจะหนีออกจากบ้านจึงชวนโมโม ๑ ตอบตกลง และนัดเจอกันที่สถานีรถไฟ ขณะเดินทางจัมโบ้ซื้อเครื่องดื่มให้โมโมและนั่นคือสิ่งสุดท้ายที่เขาจำได้ตลอดการเดินทาง

เมื่อตื่นขึ้นมา โมโมก็พบว่าตนเองถูกขังไว้ในห้องเล็ก ๆ ร่วมกับเด็กชายคนอื่น ทุกคนถูกล่ามมือและเท้า มีชายคนคุมถือไม้เรียวเข้ามาในห้องเริ่มตะคอกและเสียงดังพวกเด็ก พร้อมบอกว่าพวกเขาต้องการเงินมาให้ได้ 40,000 บาทให้ก่อนจึงจะได้รับการปล่อยตัว โมโมและเด็ก ๆ ต้องทำงานใช้หนี้ในคลับ ความบันเทิงกับแขกและเต้นในบาร์ หากพยายามหนีก็จะถูกเย็บอย่างหนักพร้อมหนี้ที่เพิ่มขึ้น โมโมเองก็ถูกบังคับให้ขายบริการ ต่อมาตำรวจเข้าช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณ แต่โมโมไม่ต้องการกลับบ้าน และยินดีอยู่บ้านพักฉุกเฉินสำหรับเด็กชาย

2. ผู้เข้าอบรม ทบทวนประสบการณ์ของแต่ละคน แล้วนำมาประกอบการตอบคำถามต่อไปนี้

คำถาม

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ต่อกรณีของ “โมโม”

สมมุติว่าถ้าท่านเป็นโมโม จะแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร

แบบประเมินผลการเรียนรู้หลังสิ้นสุดกิจกรรม

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

หลอกรักออนไลน์

46. การได้พูดคุยกับเพื่อนใหม่ในโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดอย่างไร
- ก. สนุกดี เพราะได้รู้จักคนมากมาย
 - ข. ชอบ เพราะสามารถเลือกฝ่ายตรงข้ามได้ตามความต้องการ
 - ค. ถ้าเป็นชาวต่างชาติก็ดี เพื่อฝึกได้เป็นแฟน
 - ✓ ง. ไม่แน่ใจต้องระมัดระวัง เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายได้
47. การโชว์ภาพหรืออวดเรือนร่างให้คู่สนทนาดู ผ่านโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
- ก. คู่กันก็ต้องอยากเห็นหน้าตาฝ่ายตรงข้าม
 - ✓ ข. ไม่ควรเปิดเผยแต่ ควรให้คุณค่ากับตนเอง
 - ค. ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ใคร ๆ ก็ทำกัน
 - ง. มีของดีก็ต้องโชว์
48. การระบุวัน เดือน ปีเกิดในประวัติส่วนตัว ไว้ได้เฟสบุ๊ก มีโทษหรือประโยชน์อย่างไร
- ก. มีประโยชน์ เพื่อนๆ สามารถเข้ามาอวยพรวันเกิด
 - ข. มีประโยชน์ เวลาที่เพื่อนหาข้อมูลส่วนตัวของเรา
 - ค. ไม่มีความจำเป็น
 - ✓ ง. อาจเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพขโมยข้อมูลส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด
49. เมื่อคู่สนทนาในเว็บหาคู่บอกรักคุณ อยากแต่งงานกับคุณอย่างรวดเร็ว คุณจะรู้สึกอย่างไร
- ก. เชื่อได้ว่าเป็นพวกหลอกลวง
 - ข. ก็ฉันสวยผู้ชายเห็นก็ต้องอยากแต่งงานด้วย
 - ค. ก็เขาถูกใจและตกหลุมรักฉันนะสิ
 - ✓ ง. คิดสัณนิท ทำไม่รักง่ายและรวดเร็วจัง
50. การคุยกับคนแปลกหน้าผ่านโปรแกรมสนทนา ควรทำอย่างไร
- ก. คุยปกติในเรื่องทั่ว ๆ ไป
 - ✓ ข. ไม่เปิดเผยเรื่องส่วนตัวมากเกินไป
 - ค. ไม่พูดถึงเรื่องแฟน
 - ง. ไม่คุยด้วยเพราะเป็นคนแปลกหน้า

คำสั่ง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด

หลอกรักออนไลน์

46. การได้พูดคุยกับเพื่อนใหม่ในโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดอย่างไร
- สนุกดี เพราะได้รู้จักคนมากมาย
 - ชอบ เพราะสามารถเลือกฝ่ายตรงข้ามได้ตามความต้องการ
 - ถ้าเป็นชาวต่างชาติก็ดี เผื่อฟลุคได้เป็นแฟน
 - ไม่แน่ใจต้องระมัดระวัง เพราะอาจนำมาซึ่งอันตรายได้
47. การโชว์ภาพหรืออวดเรือนร่างให้คู่สนทนาดู ผ่านโปรแกรมแชท ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
- คุยกันก็ต้องอยากเห็นหน้าตาฝ่ายตรงข้าม
 - ไม่ควรเปิดเผยแต่ ควรให้คุณค่ากับตนเอง
 - ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ใคร ๆ ก็ทำกัน
 - มีของดีก็ต้องโชว์
48. การระบุวัน เดือน ปีเกิดในประวัติส่วนตัว ไว้ได้เฟสบุ๊ก มีโทษหรือประโยชน์อย่างไร
- มีประโยชน์ เพื่อนๆ สามารถเข้ามาอวยพรวันเกิด
 - มีประโยชน์ เวลาที่เพื่อนหาข้อมูลส่วนตัวของเรา
 - ไม่มีความจำเป็น
 - อาจเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพขโมยข้อมูลส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด
49. เมื่อคู่สนทนาในเว็บหาคู่บอกรักคุณ อยากแต่งงานกับคุณอย่างรวดเร็ว คุณจะรู้สึกอย่างไร
- เชื่อได้ว่าเป็นพวกหลอกลวง
 - ก็นั่นสวยผู้ชายเห็นก็ต้องอยากแต่งงานด้วย
 - ก็เขาถูกใจและตกหลุมรักฉันนะสิ
 - คิดสักนิด ทำไมรักง่ายและรวดเร็วจัง
50. การคุยกับคนแปลกหน้าผ่านโปรแกรมสนทนา ควรทำอย่างไร
- คุยปกติในเรื่องทั่ว ๆ ไป
 - ไม่เปิดเผยเรื่องส่วนตัวมากเกินไป
 - ไม่พูดถึงเรื่องแฟน
 - ไม่คุยด้วยเพราะเป็นคนแปลกหน้า

แบบประเมินการพฤติกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การคิดเป็น

พฤติกรรมการเรียนรู้	พฤติกรรม				
	1	2	3	4	5
1. มีการเสาะหาข้อมูลก่อนเสมอ					
2. มีการคิดอย่างเป็นระบบ					
3. มีวิธีการคิดอย่างเป็นขั้นตอน					
4. คิดและถามในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจ					
5. สังเกต และมีเหตุผลก่อนตอบเสมอ					
6. มีการเชื่อมโยงข้อมูล					
7. สนใจในความคิดของเพื่อน ๆ					
8. แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูล					
9. เลือกใช้ข้อมูลอย่างเหมาะสม					
10. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากกว่า 1 แหล่ง					
รวม					

เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 = ดีมาก
 4 = ดี
 3 = ปานกลาง
 2 = น้อย
 1 = น้อยมาก

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

วัน.....เดือน.....ปี 2559

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ 0015

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 มกราคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัย โพธิ์สุวรรณ

เนื่องด้วย นางสาวดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ คิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” โดยมี อาจารย์ ดร.วินัย ไรจน์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือหลักสูตร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวดา มีสงฆ์ และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

ที่ ศธ.0519.12/ 0016

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 มกราคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ธวัชณ์ จอมประเสริฐ

เนื่องด้วย นางสาวดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ
คิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” โดยมี อาจารย์ ดร.วัฒน์ ไรจน์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์
ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือหลักสูตร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวดา มีสงฆ์ และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

ที่ ศร 0519.12/ 00 | ๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ มกราคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวนีย์ ไชมพัตร

เนื่องด้วย นางสาวสุชาดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษาด้านชีวิตเพื่อพัฒนากฎหมายมนุษย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ
คิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” โดยมี อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ ไรจน์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์
ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือหลักสูตร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุชาดา มีสงฆ์ และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

ที่ ศธ 0519.12/001 จ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 มกราคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ศาสตราจารย์ระพีพรรณ คำหอม

เนื่องด้วย นางสาวดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษาดลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ
คิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” โดยมี อาจารย์ ดร.วัฒน์ โจนส์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์
ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือหลักสูตร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวดา มีสงฆ์ และขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ดุษฎ์ โยเหลา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎ์ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/00 14

วันที่ ๖ มกราคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.วิฑูรย์ อยู่ในิล

เนื่องด้วย นางสาวดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการ คิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์" โดยมีอาจารย์ ดร.วัฒนี โจนส์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือหลักสูตร ทั้งนี้ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวดา มีสงฆ์ และขอขอบคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ดร. ไขเหล็ก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุขฤ์ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 300/59E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายน จากการค้ามนุษย์

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวดา มีสงษ์

สังกัด: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงร่างการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 14 ธ.ค. 2559
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 14 ธ.ค. 2559
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 14 ธ.ค. 2559
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่ 14 ธ.ค. 2559

(ลงชื่อ).....

(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

รักษาการแทนเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-321/2559

วันที่ให้การรับรอง : 16/12/2559

วันหมดอายุใบรับรอง : 16/12/2560

ที่ ศร 0519.38/ ๗๗24

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

28 ธ.ค. 2559

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 300/59

เรียน นางสุชาดา มีสงฆ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E-321/2559

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น
สำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC 300/59 เพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับ
พิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้
คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2559 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number	SWUEC/E-321/2559
Date of Approval	16 ธันวาคม 2559 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration	16 ธันวาคม 2560
Continuing Review	ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 16 ธันวาคม 2560)

ในกรณีนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ครอบคลุมความกรุณาให้ผู้วิจัย
ส่งรายงานความก้าวหน้าของการวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการ
มาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate
of Approval (Certificate Number SWUEC/E-321/2559) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุรพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 11013
โทรสาร 0-2259-1822

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ ศธ 0519.12/ ๕ ๒๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๑ กันยายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เนื่องด้วย นางสาวศุภาดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ การศึกษา (การบริหารการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิด เป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” โดยมี อาจารย์ ดร.วัฒน์ วิโรจน์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหา จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 30 คน เพื่อเป็นข้อมูล การวิจัย และขอใช้สถานที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดตระการ จังหวัด นนทบุรี ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2559 ถึงเดือนมกราคม 2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานใน รายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

ที่ ศธ 0519.12/ 5 ๒๖3

รับที่ ๙๙๙๕
วันที่ 28 ก.ย. 2559
เวลา

สำนักงานปลัดกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เลขที่ 14685
วันที่ 28 ก.ย. 2559
เวลา

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ กันยายน 2559

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กองต่อต้านการค้ามนุษย์
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
เลขที่ 5690
วันที่ ๒๙ ก.ย. ๒๕๕๙
เวลา

เนื่องด้วย นางสาวดา มีสงฆ์ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและการจัดการ
การศึกษา (การบริหารการศึกษาด้านชีวิตเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหาจากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิด
เป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์" โดยมี อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ ไรจน์สัมฤทธิ์ และ รองศาสตราจารย์
ดร.เดชา สังขวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้การพัฒนาหลักสูตรการแก้ปัญหา
จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการคิดเป็นสำหรับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 30 คน เพื่อเป็นข้อมูล
การวิจัย และขอใช้สถานที่สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ บ้านเกร็ดกระการ จังหวัด
นนทบุรี ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2559 ถึงเดือนมกราคม 2560 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานใน
รายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

① วิชา อ.อ.ค.บ.

อ.อ. วิวัฒน์ ไรจน์สัมฤทธิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คุณ วิวัฒน์ ไรจน์สัมฤทธิ์
๑๖/๑๑/๕๙
๑๖/๑๑/๕๙

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรียน ผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์

- เพื่อโปรดทราบ

✓ เพื่อโปรดพิจารณา

๒๐/๑๑/๕๙

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (นายไมตรี อินทุสุต)

โทร. 0-2649-5064

ปพม.

๒๙ ก.ย. ๒๕๕๙

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086 090 6842

② - ๑๖/๑๑/๕๙

๑๖/๑๑/๕๙

② ๙. ปภ.พ.

๑๑/๑๑/๕๙

๑๑/๑๑/๕๙ + ๑๑/๑๑/๕๙

๑๑/๑๑/๕๙

(นางสุวิทย์ ใจหาญ)

ผู้อำนวยการกองต่อต้านการค้ามนุษย์

๒๙ ก.ย. ๒๕๕๙

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสุชาดา มีสงฆ์

วันเดือนปีเกิด

12 กุมภาพันธ์ 2504

ตำแหน่ง

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการรับราชการ

2544 นักสังคมสงเคราะห์ ๗ ว.รักษาการหัวหน้ากลุ่มงานเลขานุการบริหาร

2548 นักสังคมสงเคราะห์ ๘ ว.

2553 นักสังคมสงเคราะห์ ๘ ว.ปฏิบัติ ผ.อ. ศูนย์การเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม สป.

2553 หัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

2557 ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลาบ้านกิ่งวิถี จ.ปทุมธานี

2558 ผู้ปกครองสถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ บ้านนนทภูมิ จ.นนทบุรี